

1871

1872

1873

Conf. t. denar. auctore
Cassachiano.

TRACTATUS DE ¹
CESSIONE
BONORVM MAT-
HAEI BRVNI ARIMINENSIS
I.C. CLARISSIMI.

GL 5

Accesserunt Tractatus de Ceffsionibus
incerti auctoris.

Item de Excuffione Bonorum
IACOBI DE ARENA.

Et de Diffuffione bonorum
BENEDICTI DE PLVMBINO.

Adiecta sunt Summaria & index copiofus.

*Land.
Halae 1777.*

COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud Ioannem Gymnicum, sub Monocerote,
ANNO D. M. LXXXXI.

Cum priuileg. Czf. Maieft. ad sexennium.

Ex libris Ioachimi Schepflig J. V. L.

521

Ob. 6. II, 3352

INDEX RERVM MEMORABILIVM QVAE IN HOC TRACTATV DE CESSIONIBVS bonorum & adiunctis tractatibus continentur.

Prior numerus numerum margin. alter paginam denotat.

A.	
A ctio quæ datur curato ri bonis cedentis, nō est. priuilegiata, se- cūs in tutoribus & alijs cura- toribus. nu. 15.	Alimenta an etiam relaxen- tur. 8. 22
Actio hypothecaria an tantū nudam possessionē respici- at 3.	Alimenta vxori relicta, extrā domū præstanda sunt se- cundū redditus & facul- tates patrimonij, non autē ponitur manus ad proprie- tatem. 3. 275
Adhæres semper adhærere de- bet in eo statu, in quo inue- nit id cui adhæret. nu. 25. 99	Alimenta debita descendenti- bus, vel ascendentibus vel pupillo per tutorem, vel si- milibus si non sufficiunt ex redditis patrimonij ven- ditur proprietates, quæ sit mi- nus vilis. 4. 275
Aduocatus militare dicitur. 12.	Alternatiua inter beneficia si defert electionem beneficia to 3. 246
Aduocatus procuratoris offi- cium exercens, infamis dici- tur, nisi sit Principis procu- rator. 15.	Amalfitani quomodo & qua- liter cedant bonis. 2. 183
Aduocati officium est laudabi- le, & est dignitas, & honor. 14.	Attentata ante omnia reuocā- tur, non discussio aliter ap- pellationis articulo, & quæ dicantur attentata. nu. 2. & 3. 284
Æquitas sola inter merca. at- tendi debet, & inter eos, de bono & æquo proceditur, & solennitates & rigorosi- tates iuris non attendūtur. nu. 3.	Bannitus, ad patriam & ad bo- na olim confiscata, restitui- tus,

DE CESSIONE BONOR. &c.

- tus, ad beneficium cessionis bonorum admittitur. nu. 1. 110.**
Bannitus ad patriam, & ad bona olim confiscata restitutus, omnia recuperat. nu. 2. 110.
Bannitus per deportationem ab omnibus passivis obligationibus exutus esse dicitur, si postea restitutus fuit, omnia bona accepta e cōpellitur. 3. 110
Bannitus, ad patriam & ad bona restitutus, ab emptore bona per fiscum alienata non recuperat, nec debitorum nomina, qui ad iniuriam banniti fuerunt exacti. n. 5. 112.
Bannitus, ad patriam & ad bona restitutus, actionem contra fiscum pro bonis ab eo alienatis habet ad id, in quo fiscus locupletior factus est. 6. 112
Beneficium cessionis, est miserorum subsidium, & non doloſorum præſidium, n. 3. 60.
Beneficium cessionis, est miserabile & ſubſidorium auxilium, inuentum, ut quis carceres euitare poſſit. 2. 70.
Beneficium cessionis non datur neganti debitum, ſed conſententi: & qualiter, & quando proſit, & non præſit conſeſſio. ibid. num. 6. 8.
Beneficium cessionis bonorū, dicitur eſſe de iure ſpeciali, id eſt, contra regulas generales iuris communis. n. 4. 169.
Beneficium cessionis bonorū, propter quod non tenetur debitor in acquiſitis poſt ceſſionem, niſi in quantum facere poteſt, non eſt à iure reuerentiali cauſatum, pro ut eſt beneficium marito cōceſſum 24. 138
Beneficium quod datur certis perſonis, ut non teneantur ultra quam facere poſſint, nō tranſit in hæredem, nec in fideiuſſores. num. 8. 67
Beneficium cessionis, ab inopia & debitoris miſeria cauſatur. 1. 29
Beneficium reſtitutionis in integrum, quoad quædam, perſonale eſt: quoad quædam, reale dicitur. nu. 10. 68.
Beneficium, ne quis exigatur niſi in id quod facere poteſt, deducto, ne eger, operatur, ut ipſe neceſſe non habet cedere bonis. num. 3. 174.
Beneficia perſonalia ad hæredes non tranſeunt. num. 10. 68.

INDEX IN TRACTAT.

- B**ona si reperiantur, quæ tamē sint in controuersia, an locus sit hypothecæ. num. 17. 307.
- B**ona si per debitorem creditori insolutum data fuerunt, ab eo auocari non poterūt. 222.
- C.**
- C**aptus si quis est pro ciuili debito, & captura tenet, & de iure cūmuni loquimur: captura personæ fieri non potest, nisi in casu iudicati. 26. 100
- C**aptus & carceratus per vnum iudicem, per alium relaxari non potest. 39. 105
- C**aptus si cum iuramento de reuertendo relaxatur, & non reuertitur, an periurij pœna puniatur. num. 37. 104.
- C**aptura & recommendatio facta die ferata in honorem Dei, non valet nec tenet. 28.
- C**aptura est quædam realis ciuitatis. 27. 100
- C**arcer quamuis non sit seruitus, est tamen vna quasi species seruitutis. num. 3. & 6. 234.
- C**arcer non ad pœnam sed ad custodiam tantum esset debet. 2. 23
- C**arceratio fieri non potest, nisi ex propria carcerati contumacia in non soluendo. 17. 54
- C**arceratio ex duplici causa minori damnosa est. n. 18. 54.
- C**arceratio contra bonos mores esse non dicitur. nu. 7. 237.
- C**arceratus pro delicto pro ciuili debito, recommendari non potest. nu. 33. & 35. 102
- C**arceratus si die ferata in honorem Dei relaxatur, ad alterius creditoris instantiam, ratione nouæ suspicionis fugæ iterum capi potest, ibid. nu. 21. 101
- C**arceratus ad creditoris instantiam pro se sententiam habentis, non potest in carceribus ad instantiam alterius creditoris, sententiam pro se non habentis, recommendari. 32. 101
- C**arceratus pro fiscali debito, pro priuato debito recommendari potest. 21. 98
- C**arceratus pro priuato debito potest pro fiscali debito & pro delicto recommendari. 23. 99.
- C**arceratus iniuste, an pro iusta causa recommendari possit. 38. 105
- C**arceratus antequam relaxetur, citari debent creditores per generale proclama, si nõ
† 3 constat,

INDEX IN TRACT.

- constat, ad cuius instantiam carceratus fuerit: si vero non constat ad cuius instantiam, citari debet ille, vel eius procurator. 2. 204
- Carceratus pro civili vel criminali causa, an pro alia recommendari possit. n. 17. 82.
- Carceratus, dato eius filio fideiussore, excarcerari debet, dummodò filius sit idoneus. nu. 26. 100
- Casus in quibus necessaria non est discussio. 4. 313
- Causa pignoris est indiuidua. nu. 20. 307
- Causa si simpliciter & de plano, ad sola facti veritate inspecta &c. committi petatur, & illa verba non sint cancellata, si rescribitur quòd audiat talis, & iustitiam faciat, iudex procedere non poterit summarie, &c. prout petatum fuit; secus, si dicatur, audiat talis, & procedat summarie, &c. nu. 17. 201.
- Causa minor maiori præiudicari non debet. numer. 18. 81.
- Causæ carceratorum tam civiles quàm criminales, diebus feriatis expediuntur, non tamen in honorem Dei, nisi quando contra insignem latronem proceditur. nu. 2. 212.
- Cautela ad articulandum & probandum super qualitate, mercaturæ, per quam minori conceditur bonorum suorum administratio, an contra ipsum ad incarcerationem deveniri possit. 21. 55
- Cautela pro debitore, ut à carceribus relaxetur, antequàm ibi ad alterius creditoris instantiam recommendetur. nu. 32. 101
- Cautela pro creditore contra debitorem captum in honorem Dei, ad alterius creditoris instantiam, & die feriata relaxatum. 31. 101
- Cautela excipiendi pro donatore, qualiter fieri & proponi debeat. 1. 159
- Cautela pro creditore antequàm debitor dilationem quinquennalem petat, vel cedat bonis. 9. 188
- Cautio iuratoria quo causa sufficiat, & quo casu non. num. 5. & 6. cum seq. 190
- Cedens cessione facta, si agat directa actione, an præferatur ei, cui facta est cessio. 2. 287.
- Cedens bonis, non desinit esse dominus bonorum ante eorum distractionem. num. 2. 214.
- Cedens bonis ad aliquorum creditorum instantiam, non potest

DE CESSIONE BONOR. &c.

- potest ab alijs, quorum timore non cesserit, molestari, nisi vt bona doceat, & debitum aliorum agnoscat in iudicio. nu. 4. & 5. 205
- Cedens bonis bona per testatorem alienari prohibita retinere potest. item vsum fructum, feudum, & emphyteusim Ecclesiasticam quã possidet, sed earum commoditates pro creditoribus pro eorum credito dantur.** 18. 30
- Cedens an cessionarium in ius vocare possit.** 20 299
- Cedens bonis, antequam bona sint vedita, remanet dominus.** 6. 223
- Cedens bonis, si ad pinguiorẽ fortunam peruenerit, conuenitur tantum in id quod facere potest pro eo, in quo debitor post cessionem remansit.** 5. 20
- Cedens vituperosẽ bonis, etiã si ad pinguiorem fortunã perueniat, à debito liberatur.** 6. 21
- Cedens bonis sine aliqua solẽnitate, non efficitur infamis.** 3. 183
- Cedens bonis vituperosẽ, efficitur infamis infamia facti, non autem infamia iuris.** 4. 183
- Cessio bonorum coram testibus fieri potest. numer. 2.**
- 183.
- Cessio bonorum quid sit. nu. 1.** 2.
- Cessio bonorum facta per debitorem, an ei prosit, quo ad conditionalem creditorem, cuius conditio post cessionem euenit, vt in bonis postea quãsitis non conueniatur, nisi in quantum facere potest: distingue, vt ibi. nu. 1.** 209
- Cessio prima nouis creditoribus non præiudicat, & quo casu præiudicet. num. 6.** pag. 207.
- Cessio est actus reiterabilis.** ibid.
- Cessio bonorum qualiter fieri debeat. 1.** 182
- Cessio bonorum soluit cõpromissum. nu. 19.** 30
- Cessio bonorum non coram arbitratore, sed coram arbitro locum habet, nu. 19.** 31.
- Cessio prima creditoribus post cessionem creatis, in bonis de nouo quãsitis non præiudicat. 8.** 11
- Cessio bonorum ex consuetudine & dispositione statuaria, fit in aliquibus locis modo vituperabili. num. 5.** 183.
- Cessio prima pro omnibus creditoribus tam præsentibus quã absentibus sufficere debet,**

INDEX IN TRACT.

- bet, sicut vna inuentarij confecti, ibid. nu. 7. 8
- C**essio bonorum etiam post appellationem à diffinitiuâ fieri potest. 4. 243
- C**essio bonorum facta per debitorem, sufficit pro omnibus creditoribus, sicut vna inuentarij confectio. num. 6. 205.
- C**essio bonorum acerba, iniuriosa, & terribilis dicitur. 2. 4.
- C**essio bonorum, in fauorem debitorum introducta fuit. 3. 214
- C**essio bonorum quid operetur, & ad quid prosit. num. 1. 19.
- C**essio facta principalis, an valeat. 9. 291
- C**essio hypothecaria quando non valeat sine principali. 10. 292
- C**essio facta sine causa, an valeat. 11. 292
- C**essio bonorum per creditores, quinquennalem dilationem debitori concedere volentes, impediri non potest. nu. 1. 3. & 4. 245
- C**essio bonorum dicitur remedium miserabile & flebile. ibid. nu. 1. 2
- C**essio bonorum post appellationem ab interlocutoria habente vim diffinitiuâ admissa, an per modum attentatorum reuocari possit? n. 1. 284.
- C**essio prima aduersus novos creditores non prodest. n. 9. 13.
- Q**uis possit Cedere bonis. n. 1. 32.
- C**essante priuilegij causa, priuilegium cessare debet, nu. 7. 92.
- C**lausula, non obstante, operatur id quod clausula de plenitudine potestatis. num. 3. 272.
- C**lausula, sola facti veritate inspecta, quid operetur. nu. 5. 18. Vxor bono. mobilia. Herædibus.
- C**lausula, (prout petitur) in rescripto posita, quomodo intelligatur, & ad quid referatur. nu. 12. & 13. 199
- C**lausula indefinitè posita, nõ refertur ad ea quæ sunt contra ius 13. 200
- C**lausula non obstante quocumque priuilegio, non facit priuilegijs in corpore iuris insertis derogari. 6. 79
- C**lericus pro repressalijs concessis capi non potest, etiam si sit coniugatus. num. 13. 27.
- C**lericus actione reali conuentus, an benef. gaudeat, quòd non conueniatur vltra quàm facere possit. 14. 27
- C**lericus iura ignorare non præ-

DE CESSIONE BONOR. &c.

- præsumitur. 12. 26
- Clericus mercator, fori beneficium & immunitates alijs clericis concessas perdit. 15. 27.
- Clericus debens beneficijs pensio- nem, quod præstat, non gaudet beneficio, vt non conueniatur vltra quam fa- cere possit. 16. 27
- Clericus, vel Doctor, aut scho- laris, vel miles, breuiarium, aut libros necessarios, vel ar- ma post cessionem acquirē- tes creditoribus dare non compelluntur. 6.
- Clericus conuentus ab eius cre- ditore, qua cautela in exci- piendo vti possit. num. 2. 71.
- Clericus quamuis pro ciuili de- bito capi non possit, fugiēs tamen, per creditorem capi potest. 17. 28
- Clericus obligatus occasione depositi, per creditorem lai- cum capi potest. 17. 28
- Clericus pro periurio capi & carce- ri potest, non tamē bonis cedere poterit. nu. 17. 28
- Clericus de patrimonio nihil habens, admittitur cedens fructibus beneficij, deducto eo quod pro diuinorum ad- ministracione sufficiat. 10. 25.
- Clericus ad similitudinem mi- litis priuilegium habet, vt vt non conueniatur vltra quam facere possit. nu. 11. 25
- Concedendo iura, an quis faci- at procuratorem vt in rem suam 7. 290
- Confessio quando non præiu- dicet 5. 289
- Collecta pro modo substātiæ, id est, per æs & libram im- poni debet. 7. 75
- Collectæ naturaliter sunt onera rarorum, sed formaliter sunt onera personarum. 7. 75.
- Commutatio pœnæ, an & quā- do fieri non possit. num. 2. 117.
- Concessio ob gratiam, siue in alius priuilegium, ad aliam personam non exten- ditur. 7. 198
- Condemnatus pro delicto ad pœnam pecuniariam, quā- uis non habeat vnde solue- re possit, non tamen ad ces- sionem bonorum admitti- tur. 117
- Condemnatus, cui datur ter- minus ad soluendum iudi- catum, satisdare tenetur. 3. 190.
- Conditio hæredis & defuncti, inæqualis esse non debet. nu. 4. 65
- Concessio contra ius commu- nedicatur priuilegium. 6. 268.

INDEX IN TRACTAT.

- C**õsuetudo & statutum, quod quis pro debito soluendo obliget se ad carcerationem suæ personæ, valet & tenet. Statutum prohibens cessionem, an valeat. nu. 4. 235
- C**orpus defuncti creditoris, ad debitoris instantiam sequestrari non potest. numer 7. 21.
- C**reditor volens dicere, debitorem plus habere in bonis probare debet. 4. 261
- C**reditor in licitatione si cognatus est, creditori tantum præfertur. 3. 254
- C**reditor tantum in licitatione præfertur cognato tantum. nu. 3. 254
- C**reditor primus hypothecarius potest à secundo solutionem pro medietate sibi factam auocare: secus, si ipse primus creditor priuilegiatus esset, quia totam pecuniam reuocare posset. n. 4. & 5.
- C**reditor vnus si immissus est in possessionem ex primo decreto, alij etiam immisi censentur. nu. 5. 257
- C**reditor primus hypothecarius an possit totam pecuniam, per debitorem secundo creditori solutum, auocare. num. 1. & 4. & 7 pag. 255.
- C**reditor inopiam debitoris probare non tenetur, quando cõtra fideiussorem vult procedere. 3. 26
- C**reditor agens contra tertium, non facta discussione, quid probare habeat. 10. 315
- C**reditor missus in possessionem bonorum, debitoris fit detentator & custos, donec in possessionem ex secundo decreto missus fuerit, nu. 8. 223.
- C**reditores, facta per debitorem bonorum cessione, instare debent bonis cessionis curatorem dari. 9. 224
- C**reditoris appellatione venit propriè creditor ex causa delicti. 8. 268
- C**reditores primi pecuniam posterioribus creditoribus per hæredem solutam, qui cum inuentario hæreditatem adiuit, reuocari poterunt. 6. 257
- C**reditores scientes debitorem bonis cedere velle, si iuri incarcerationi renunciant, debitor ad cessiones refugium non admittitur. nu. 1. 175.
- C**reditores si inter se certant super bonis debitoris in licitatione, quis eorum præferri debeat. 1. 253
- C**reditores posteriores an anterioribus præferantur, vel contra in bonis post cessionem

DE CESSIONE BONOR. &c.

- nem acquisitis, nu. 1 3. & 4. 207.
- Creditores omnes in cessione bonorum, an vocari debeant, antequam debitor ex carceribus relaxetur, & ad cessionis beneficium, vel ad quinquennalem dilationem admittatur. num. 1. & 4. 204.
- Creditores debitoribus carceratis alimenta præstare debent, alioquin per iudices relaxantur. 8. pag. 187.
- Creditores ex pacto & licentia per debitorem præstita, bonorum possessionem in solutum datorum, propria autoritate ingredi possunt. 4. 223
- Creditores certam debitori partem remittere volentes, ne ipse fugam arripiat, & ne in cessione perseueret, an paucioribus creditoribus præiudicare possint. nu. 1. 2. 3. & 4. 250
- Creditores debiti partem mercatori fallito remittentes, remissam partem repetere poterunt, quando ad pinguiorem fortunam, peruenit. 7. 251
- Creditores, facta per debitorem bonorum cessione, an in eorum tenutam mitti debeant? nu. 7. 223
- Creditores primi vnâ hypothecam habentes, posterioribus etiam duas hypothecas habentibus præferuntur. 4. 207
- Creditores primi conueniunt debitorem qui bonis cessit, in id quod facere potest: posteriores verò, in solidum. 3. 207
- Creditores duo ex contractu si eandem causam non lucrativam prætendunt, & pro se sententiam habent & de capiendo licentiam, si debitor ad vnus instantiam captus & carceratus fuit, etiam ad alterius instantiam pro eius credito recommendari potest. n. 17. 100.
- Curator bonis cessis datus, de dolo, & lata culpa tenetur, alius verò de leui. num. 17. 225
- Curator bonis cessis datus, non iurat tempore interpositi decreti, alius autem sic. 18. 225
- Curator qui datur bonis cessis, non inuitus, sed volens datur, alius verò inuitus. n. 16. 223
- Curator bonis cessis datus administrationis rationem reddere tenetur, non illi qui bonis cessit, sed illi quorum interest, nisi dolum vel latam cul.

INDEX IN TRACT.

- culpam in dictis bonis cō
miserit. 23. 226
- Curator** adulti vsq; ad trigin-
ta annos administrationis
rationem reddere tenetur.
24. 226
- Curator** bonis cessis datus, si si-
ne inquisitione datus est, in
uentariam facere, & fideiuf-
sorium dare tenetur. nu. 25.
- Curator** bonis cessis datus,
quas actio. intētare debeat?
ii. 224
- Curator** ventris ad bona con-
seruanda & custodienda da-
tus, non intentat nisi peri-
turas actiones. 12. 224
- Curator** bonis cessis datus, acti-
ones etiam non perituras
intentat 13. 224
- Curator** bonis cessis datus, in
quibus casibus ab alijs tuto-
ribus & curatoribus diffe-
rat. 14. 225
- Curator** bonis cessis datus, agē-
do vel defendendo non ca-
uer derato, nec iudicatum
solui aliās sic, si de eius cura
non constaret, vel probabi-
lis esset præsumptio, quod
curator non esset 21. 226
- Curator** si bonis cessis non re-
peritur, qui hanc curam su-
scipiat, quid agendum sit.
26. 227
- Curator** infanti dari non po-
test: sed quo casu dare pos-
sit, vide. nu. 6. 48
- Curator** bonis cessis datus, bo-
na vendit creditoribus pro
portione satisfacit, & con-
tra cedentis debitores, actio-
nes vtilēs exercet. nume. 10.
224.
- Curatores** plures si bonis cessis
dati sunt, etiam quod vnus
non attingat, in solidum
conuenitur, sicut ille qui at-
tigerit, quod secus est in a-
lijs tutoribus & curatorib.
Quod procedit, si vnus ab
alio conueniatur, quia acti-
onem se habere contra de-
functum vel debitorem asse-
rit: secus, si ad reddendum
administratiōis rationem.
nu. 22. 226
- Custos** carcerum ad interesse
creditorum tenetur, si car-
ceratus fuit per ipsum rela-
xatus, vt aufugit antequā
per iudicem declaratum fu-
isset, an esset vel non esset
ad cessionem bonorum ad-
mittendum. 3. 205
- Custos** carcerum depositario
parificatur. 36. 103.

D.

- D**amnatus pro crimine, nō
cedit bonis, sed luit in
corpus, ne delicta impuni-
ta remaneant. nu. 5. 35
- Debitum** qualiter per debito-
rem agnoscat. nu. 2. 6
- Debito-

DE CESSIONE BONOR. &c.

- Debitor cui datur à Principe dilatio ad soluendum creditoribus, satisficere tenetur. 4. 190
- Debitor bonis cedere volens, debitum agnoscere tenetur. nu. 2. 6
- Debitor vbi cunq; habeat bona, soluendo dicitur. nu. 7. 304.
- Debitor non habens vnde soluere possit, carcerari non potest, si vult cedere bonis. nu. 3. 63
- Debitor obligatus pro principali, an possit opponere, quod non sit facta excussio principalis. 24. 308
- Debitor negans debitum, an cessionis beneficio gaudeat. nu. 6. 7
- Debitor qui in fraudem creditorum cessit bonis, non potest postea contra suos debitores agere. 4. 219
- Debitor fisci quando non est soluendo, potest ob impositas collectas cedere bonis: si verò est soluendo, capitur: sed sub aperta custodia in palatio detinetur, donec soluerit. nu. 2. & 4. 73
- Debitor fisci ex delicto non cedit bonis, & cedendo non liberatur. 3. 74
- Debitor omnia sua bona vel maiorem partem alienans, praesumitur dolo & fraude inops factus, nu. 3. 61
- Idem si in perditionis ludos vel in meretricibus bona consumpsit, vel posteriores creditores prioribus praeposuit nu. 3. 61
- Debitor indignus beneficio cessionis, dilacione quinquennali sibi per creditorem non cessi gaudere debet, etiam quod dolum in alienatione commisisset. nu. 1. 266.
- Debitor si in id quod facere potest, condemnatus est, an eius haeres idem beneficium habeat. nu. 3. 66
- Debitor qui cessit bonis, à debito non liberatur. num. 2. 207.
- Debitor qui bonis cessit, cautionem de soluendo praestare non cogitur, si ad pinguiorem fortunam peruenierit si fideiussorem inuenire non potest: sufficit tamen iuratoria cautio, num. 1. & 8 distinguit tamen, vt in nu. 9. 189.
- Debitor si lite pendente super iniuriarum actione cedit bonis, iudicium super illa actione intentatum, amplius prosequi non poterit. 2. 219
- Debitor priuilegiatus, qui ex delicto commissio effectus est inops, & non habet vnde

INDEX IN TRACT.

- soluere possit, retinet priuilegium quod habet, ne conueniatur ultra quam facere possit. 1. 165
- Debitor qui à creditoribus quinqueannalem dilationē, vel etiā minorem habuit, bonis amplius cedere debet.** 21. 157
- Debitor qui rem aliquam scienter occultat, eam non indicando, cessionis beneficiū perdit.** 2. 178
- Debitor rem aliquam occultans, quum neganti sit similis, in duplum eius quod occultauerit, puniri debet.** 2. 178.
- Debitor qui bonis cessit, pro bonis quæ ante cessionē habebat, agere aut conueniri nō potest, sed in postea quæ sitis sic.** 1. 218
- Debitor si post cessionem decessit, & eius hæres hæreditatem adiuit, non confecto inuentario, an solidum teneatur, vel uti poterit cessionis exceptione.** numer. 2. 64.
- Debitor qui sub spē cessionis bonorum debita contraxit, ad cessionis beneficiū nō admittitur.** 1. 166
- Debitor qui bonis cessit, nec capi, nec carcerari potest.** 6. 19.
- Debitor si post cessionem ad**
- pinguiorem fortunam peruenerit, non conuenitur nisi in quātum facere potest. nu. 3. 65
- Debitor inuito creditore ad cessionem non admittitur, antequam debitū recognoscat.** 4. 7
- Debitor fugitiuus, per creditorem propria autoritate capi potest.** 22. 244
- Debitor post condemnationē trium sententiarum, debitum confitens, an ad bonorum cessionem admittatur.** 10. 13
- Debitor an in omnibus suis bonis cedere debeat, ita quod nudus remaneat?** nu. 8. & 9. 22.
- Debitor an per bonorum cessionem à debito liberetur.** 1. & 3. 227
- Debitor, lapsa dilationis termino si non soluit, carceratur, & amplius ad bonorum cessionem non admittitur.** nu. 8. 192
- Qui fecit quod potuit, legē adimpleuit.** 8. 192
- Debitor artifex in bonis post cessionem quæ sitis sibi computat in deductione, quod ex artificio acquirit.** nu. 2. 281.
- Debitor qui malitiosè bona sua in fraudem creditorum dissipauit, omnia sua bona alie-**

DE CESSIONE BONOR. &c.

- alienando, vel maiorem partem, perdit beneficium cessionis bonorum, & puniri debet etiam extra ordinē. nu. 1. 162
- Debitor qui bona sua in ludo, vel in meretricibus consumpsit in fraudem creditorum ad bonorum cessionem non admittitur. 1. 162
- Debitor si dolosè cum creditore versatus est, cessionis beneficium perdit. num. 2. 163.
- Debitor, si bonis cessit, deinde noui superueniunt creditores, qui illum in carceribus confirmari faciunt, in istis superuenientibus talis noceat cessio, s. nu. cedentem opponatur. 7. de 8
- Debitor qui bonis cessit, si conuenitur in bonis post cessionem quæsitis, an deducere debeat, quod salua dignitate sua viuere possit. n. 1. & 3. 278.
- quod si Debitor constituat, se creditoris precario nomine possidere bona sua, deinde alienet, an possessor conuētus à creditore, habeat beneficium excussionis. nu. 23. 319.
- Debitor pro ciuili debito carcerari non potest, nisi primò sit condemnatus. nu. 2. 19.
- Debitor si non cessit bonis, in carcere priuato detineri nõ potest, in publico sic. nu. 2. 19.
- Debitor offerens rem meliorē quàm habeat, in solutum, carceres euitat, & non cogitur cedere bonis, nisi in instrumento obligationis iurauerit in pecunia soluere. nu. 1. 174
- Debitor qui cessit bonis, si ad pinguiorem fortunam peruenit, à creditoribus ante cessionem creatis non cõuenitur, nisi in quantum facere potest: quo verò ad post cessionem creatos, ia solidū tenetur. numer. 8. pag. 11.
- Debitor diues, & ad soluendū idoneus, an ad cessionis beneficium admittatur. nu. 1. 114.
- Debitor pro ciuili debito nec capi, nec carcerari potest, nisi prius facta fuerit eius bonorum excussio, quod bona non reperiantur. n. 2. 115.
- Debitor si tempore contractæ obligatiõis pauper erat, nec hodiè eius conditionem deteriorauit, bonis cedere potest. 6.
- Debitor fisci ex causa tributaria carcerare non debet, sed sub honesta custodia, etiam si sit

INDEX IN TRACT.

- si sit in soluendo contumax, detineri. 4. 74
- Debitor fisci ex contractu vel quasi, cedendo bonis à carcere liberatur, etiam quod in soluendo sit contumax, nu. 5 & 6. 74
- Debitor condemnatus si statim ad mandatum alterius iudicis dat alteri bonis insolutum, ob eius fraudem ad cessionis refugium non admittitur. 4. 163
- Debitor qui malitiosè & in fraudem creditorum bona sua consumpsit, si ad pinguiorem fortunam peruenierit, non gaudebit beneficio, quòd non conueniatur ultra quàm facere possit, sed in solidum exigetur. nu. 5. 164.
- Debitor quamuis bona immobilia dolosè alienauerit in fraudem creditorum, ex quo poterint illa per creditores actione Pauliana reuocari ab his, qui ea possident, poterit tamen cedere bonis. 6. 164.
- Debitor qui tempore contracti debiti sciebat se non esse soluendo, ad bonorum cessionem non admittitur, & quomodo procedat. nu. 1. 4 6 & 7. 163
- Debitor si aufugit, & redire non vult, nisi creditores de-
- biti partem remittant, maior pars creditorum debiti partem remittere poterit, non obstante minoris partis creatorum contradictione, si commode conueniri non poterat, secus si defacili. nu. 4. 5 & 6. 251
- Debitor qui cessit bonis, cessionem reuocare potest antequam bona distrabantur, & se pœnitere potest, dummodo creditoribus soluere paratus sit. 1. 213
- Debitor qui dilationem quinquennalem obtinuit, amplius ad cessionis beneficiũ non admittitur etiam virtutè noui rescripti, nisi in rescripto expressa fuerit clausula, et si ante quinquennali dilatione alias obtenta. nu. 1. 2. & 6. 271
- Debitor suspectus, ad iuramentum cautionem non admittitur. 9. 193
- Debitor afferens se in bonis non habere tantum, quòd creditori sufficiat, satis probare dicitur suam paupertatem. 4. 260
- Debitor prohibitus ad bonorum cessionem admitti, gaudere debet dilatione sibi ob eius inopiam à Principe concessa, præstita tamen per eum satisfactione, si à creditore petita fuerit. 2. 267

Debitor

DE CESSIONE BONOR. &c.

- Debitor post cessionem acqui- uere tenetur, si periculum**
rens turrim magni valoris, **esset, quod eam soluendo**
an ad eius venditionem co- **fame periret. num. 4. pag.**
gatur pro emptione alteri- **44.**
- Debitio qualiter in bonis**
us minoris precij, & in resi- **post cessionem quæsitis fie-**
duo pro creditorum satisfa- **ri debeat, & an aliud sit**
ctione. 1 & 3. 276. **in iuvene, aliud in senē, &**
an pro vno anno, vel ma-
Debitor qui est inops, & in pa- **iori tempore, num. 1. & 4.**
ri egestate cum creditore, ad **280.**
bonorum cessionem non ad- **Delictum in committēdo ma-**
mittitur, nisi statutum suū **iusest, quàm in omittendo.**
mutaret. 1. **nu. 4. 63**
- Debitor per suspicionem post**
contractum superuentem, die **Depositarius vtens pecunia**
feriata a honorem **in sacculo signata, furti te-**
Dei, capi potest. num. 29. **netur. 3. 130**
100.
- Debitor allegās se pauperem,**
probare tenetur. num. 5. & **Dictio, alij, personam loquen-**
7. sed contrā. num. 8. 261 **tem excludit. numer. 23.**
137.
- Debitor faciēdo debitum, li-**
cēt condemnatus sit, bonis **quod Differtur, non aufertur.**
cedere potest. 3. 6 **nu. 12.**
- Contra debitorem & fideius-**
forem iudicatum solui eo- **Dignitas viri non attenditur,**
dem tempore potest fieri ex **si mulier ob suam pauperta-**
ecutio. 2. 312 **tem ei succurrere non pos-**
279.
- Debitorum omnia sua bona in**
fraudem creditorū studiosē **Dignitas & honestas per fami-**
dilapidantes, beneficium **liarum diuitias conserua-**
cessionis non habent. nu. 5. **tur, & ob earum inopiam**
61. **perit. 4. 4**
- Debitorum nomina sunt in**
corporalia 19. 297 **Dilatio quinquennalis debito-**
ri concessa per Principem,
- Deceptis, & non decipienti-**
bus, iura subueniunt. nu. 4. **incipit currere à die date, &**
169. **nō à die præsentationis. n. 3**
267.
- Decimam an Ecclesiæ quis sol-**
per Dilationem creditoribus **dissentientibus minus fit**
†† **præ-**

INDEX IN TRACTAT.

- præiudicium, quàm per remissionem partis debiti. 1. 266.
- Discussio necessaria est, quando agitur hypothecaria cōtra tertium, & quando agitur contra debitorem debitōris. 5. 313.
Et in pluribus alijs casibus, vt ibi.
- Discussio quid sit, & quibus casibus facienda. 1. 312.
- Discussio cōtra quas personas sit facienda, antequam possit conueniri tertius possessor, aut fideiussor hypothecaria 15 316
- Discussio an requiratur principalis debitoris, quando nō agitur hypothecaria, sed cō dicitur, vel vendicatur res à tertio possessore. 16. 317
- Discussio de quibus rebus facienda. 6. 314
Limita vt ibi.
- Discussio an sit facienda, quādo proceditur in causa de veritate & æquitate. nu. 25. 320.
- Discussio an sit facienda de bonis in alieno territorio consistentibus. 7. 314
- Discussio quomodo probetur legitimè facta. 13. 316
- Discussio quomodo & quo ordine sit facienda in reali. 12. 316
- Discussiois exceptio an sit opponenda ante litis contestatio, vel post possit opponi. 18. 318
- Dispositio l. 1. C. de iur. & facti ignor. quid contineat. 12. 25
- Dispositio legis positivæ si super veritate fundata est, in foro conscientiæ est seruanda. 4. 120
- Doctor & Aduocatus quotidie militare dicitur. nu. 15. 81.
- Doctor vel miles post beneficium sibi à lege concessum, sibi computant in deductione ex bonis acquisitis id, quod ex aduocatione & militia acquirunt. num. 3 pag. 281.
- Doctor, nobilis, vel miles in bonis post cessionem, & post beneficium à lege concessum acquisitis, deducit quod salua dignitate viuere potest. nu. 3 279
- Doctor pro ciuili debito, nec capi, nec carcerari potest, quod etiam in medicinæ Doctore procedit. num. 3. Nec à iudicis familia requiri potest, an penes se habeat arma. nu. 3. 78
- Doctor, vel nobilis, aut miles potest domum magni precij post cessionem bonorū acquisitam, vel beneficium à iure concessum, pro se retinere. 3. 277

Doctor,

DE CESSIONE BONOR. &c.

- Doct̄or, etiam si ignorantissimus sit, torqueri non potest, nec consuetudo contraria valet. num. 11. pag. 81.
- Doct̄or in crimine læsæ maiestatis, proditiōis populi, falsitatis & simonię torqueri potest, sed prius de gradēri debet. 11. 81
- Doctores, mercaturum coercentes per regulam tenentes, Doct̄orum priuilegio non gaudent, nobilitatem perdunt, & mechanici ac uiles sunt. 17. 82
- Doctores legum, si nō habent unde creditoribus soluere possint, an bonis cedant, vel beneficium habeant, ne conueniantur nisi in quantum facere possunt. nu. 1. 3. 78.
- Doctores aduocationis officium non exercentes, Doct̄oris priuilegio nō gaudent, quia in actu & exercitio Doct̄oris non sunt. 5. 92
- Doctores per alios mercaturā exercentes, rationemque interdum excutientes, Doct̄orū priuilegio non gaudent. 18. 83
- Dominium in creditorempedationem in solutum trās fertur, si debitor est dominus: si verò non est, publiciana, & præscribendi causa transfertur. 2. 222
- Donator in solidam donatario tenetur ad rem & fructus penes ipsum existentes, seu dolo consumptos, si possessio rei donatæ iterum ad manus ipsius peruenierit, & rei vindicatione ad rem illam donatam conuentus fuerit. 2. 100
- Doctorelli, Doct̄orum priuilegio non gaudent, & militibus nostri temporis postponendi sunt. 16. 81
- Donator factus in ops antetēpus traditionis rei donatæ, priuilegium habet, vt non exigatur, nisi quatenus facere potest, deducto, ne egeat, & ærealieno deducto nu. 1. 159.
- Donator negans bona donata donasse, in solidum conuenitur à donatario. nu. 3. 160.
- Donator in solidum conuenitur, si donauit in opus publicum constituendum. 4. 160.
- Donator si constituit ab initio se rem donatam nomine donatarij possessurum, in solidum conuenitur. 5. 160.
- Donator renunciare potest beneficio quod habet, vt non conueniatur, ultra quam facere possit. 6. 160

DE CESSI ONE BONOR. &c.

- D**os filiæ data in bonis stabili-
bus, si chasmate vel alluioe
perijt, non imputatur in le-
gitima filiæ post obitum pa-
tris. 4. 112
- D**uo iudicia an sint necessaria,
vnum scilicet contra debi-
torem in discutiendo bona,
& alterum contra fideiusso-
rem, vel tertium possiden-
tem pro consecutione rei
possessæ, vel debiti promif-
si. 17. 318
- E.**
- E**cclēsia an bonis cedere pos-
sit. 1. 43
- E**cclēsia neminem conuenire
potest, nisi in quantum fa-
cere potest. 3. 43
- E**lectio creditoribus datur à
debitore, si vult. nume. 2.
245.
- E**quites licet insignia veteris
obseruantix non habeant,
quæ in militibus requirebã-
tur, insignia tamen habent
nouæ obseruantix, quæ lo-
co veteris successerunt. n. 4.
91.
- E**quites qui à Papa creantur,
ab eo benedicuntur, nu. 34.
91.
- E**xactio in quibus bonis debi-
toris, post cessionem bono-
rum quæ sitis fieri debeat. 1.
274.
- E**xceptio cessionis bonorum,
executionis actum, & non
obligationis substantiam
respicit. 11. 14
- E**xceptio inuentarij sententiã
non petimit, atque elidit,
quia est intentionis & facti
exceptio, quæ contra senten-
tiam non venit. nume. 2.
229.
- E**xceptio cessionis bonorum,
litis contestationem & pro-
cessum impedit, si debitum
est liquidum, vel debitor pa-
ratus est illud agnoscere. 1.
217.
- E**xceptio inuentarij confecti
si opposita fuit, & per iudi-
cem reiecta per processum
ad vteriora, nec appellatũ
fuit, amplius opponi non
potest: secus, si ante senten-
tiam non fuit opposita, quæ
in executione sententiæ op-
poni poterit. 27. 139
- E**xceptio quæ sententiam nõ
impugnat, etiam in execu-
tione sententiæ opponi po-
terit. 27. 139
- E**xceptio excommunicatiõis,
an excommunicato impedi-
mentum præstet, vt ad bo-
norum cessionem non ad-
mittatur. 1. 70
- E**xcommunicatus per senten-
tiam ab auditore sacri pala-
tij, admitti non potest per
auditorem cameræ aposto-
licæ ad bonorum cessionem.
nũ.

INDEX IN TRACTAT.

- num. 3. 72
- Excussio** an sit facienda, quando tertius possessor habet causam à debitore. num. 31. 309.
- Excussio** quid sit. 1. 302
- Excusatus** ob paupertatem ab onere satisfaciendi, nudo verbo cauere debet sub poena & hypotheca bonorū suorum. 7. 191
- Excussio** rerum & personarū, quæ sunt in alieno territorio, non est necessaria. n. 28. 309.
- Excussio** an possit suppleri post lit. contestat. 29. 309
- Excussio** qualiter & quando fieri debeat. nu. 4. 5. 6. 8. & 15. 303.
- Excussio** debet solēniter fieri. 3. 303
- Excussio** sicuti ad pignus conventionale recuperandum est necessaria, ita & ad pignus prætorium recuperandum erit necessaria. nu. 53. 309.
- Excussione** facta, si non reperiuntur bona, locus est hypothecariæ, vel secundæ conventioni. 10. 305
- de Excussione** an sit fides faciēda ante lit. contestat. si de hoc exigatur in hypothecaria. 18. 307
- Excussione** facta & pronuntiatione, an possit excipi de debitore locuplete conveniēdo. num. 21. Quid si post pronuntiationem excussio nis, auctæ sint facultates debitoris, an procedatur in hypothecaria. nu. 22. Quid si debitor sit absens, ita quod conveniri non possit, an poterit conveniri possessor. n. 23. 308
- Excussione** non facta, si agat hypothecaria, & lis contestata an lite pendente fieri possit. 35. 309
- Executio** in bonis filij cōdēnati, in quibus pater habet vsumfructum, etiam durante patria potestate, & etiam in persona fieri potest, si bonis non cedit. 4. 33
- Executio** in bonis profectitijs filij, durante patria potestate, an fieri possit. numer. 4. 33.
- Executio** instrumenti, pendente lite super bonorum cessione, contra debitorem committi non potest. num. 1. 211.
- Excussionis** beneficium nō habet locum in fideiussore criminali. 27. 308
- Excussum** esse, & excuti posse, an paria sint. num. 26. pag. 308.
- Experiri** nemo potest sine actione. 15. 295.

INDEX IN TRACT.

F.

- F**amilia debitoris quam ipsa decessitate educare oportet, attenditur in deductione bonorum post cessionem acquiritorum. 5. 282
- F**eriae inductae ob necessitatem hominum in causa cessionis bonorum, non obstant, quando cedere volens est carceratus. 1. 212
- F**ideiussor an teneatur, si principalis pignus debitori reddidit. 16. 295
- F**ideiussor obligatus per instrumentum guarantee, non habet exceptionem discussionis. 3. 313
- F**ideiussor quo casu possit se defendere, ut in solidum non condemnetur, sed teneatur solum quatenus facere potest. 5. 154
- F**ideiussor non gaudet privilegio principalis habentis privilegium, ne conveniatur ultra quam facere potest, sed in solidum convenitur. 1. 153
- F**ideiussor datus à marito, soluto vel constante matrimonio pro dote restituenda non gaudet privilegio mariti secus si datus fuit à principio. nu. 3.
- F**ideiussor an à creditoribus principalis debitoris molestari queat, si debitor in precibus petijt se & suum fideiussorem non molestari, & illis verbis non cassatis, rescriptum obtinuit, quod iudex constituto sibi de debitoris paupertate, ipsum ad alterum beneficiū admittat, non obstantibus quibuscunque. nu. 8 & 11. 198
- F**ilius per pactum obligari non potest, ut à patre alimenta non petat. 11. 238
- F**ilius delinquendo patri praedjudicare non potest, sed contrahendo sic. numer. 4. 33.
- F**iliorum appellatione in privilegijs non comprehenduntur nepotes. nume. 5. & 9. 157.
- F**iliusfamil. si per imperitiam tulit sententiam, quo casu non tenetur ultra quam eius patiatur facultates, an eius haeres non confecto inventario, idem privilegium habebit. 6. 66
- F**iliusfamil. mercator ad carceres evitandos, qua cautela uti debeat. 7. 37
- F**iliusfamil. debitor si emancipatus, vel sui iuris effectus est, beneficio gaudet, ut non conveniatur, nisi in id quod facere potest, etiam si creditor in maiori paupertate constitutus esset, nisi decoxisset,

DE CESSIONE BONOR. &c.

xisset, & in decoctione fraudem & dolum commisset.

8. 37

Frustrà legis auxiliū inuocat, qui in legem committit. 3. 179.

Furtum non committit quis alteri ob necessitatem famis subtrahendo. num. 4. 44

G.

GLo. in l. cūm de lege. ff. de probatio. est communiter approbata, & quomodo procedat. 6. 362

Glo. quando plures opiniones recitat, primā simpliciter, in secunda verò ait quidam dicunt, vel alij dicunt, tunc prima opin. gloss. censetur approbata, & non secunda. 23. 137.

H.

HAeres & fideiussor equiparantur, quātum ad vires personalis beneficij extendas. 6. 198

Hæres hæreditatem adiēs, nō confectō inuentario, an cessionis beneficium habeat. 1. 64.

Hæres eadē persona cū defuncto censetur. 3. 65

Hæres mariti legantis in testamento vxori dotes suas, si nō habet vnde soluere possit, an

gaudeat mariti defuncti priuilegio, vel ad cessionē bonorū admittatur. nu. 1. & 3. 155.

Hæres in foro pœnitentialis, nō confectō inuentario, vltra vires hæreditarias non tenetur. 11. 68

Hæres nō confectō inuentario, allegare nō potest tot & tāta esse in hæreditate bona, & illa non esse soluēdo; secūs, si confectō inuentario. nu. 7. 66

Hæres inuentariū non cōficiens: creditoribus vltra vires hereditarias tenetur: & quō hoc procedat. nu. 2. & 3. 64.

Hæres mariti si filius est eiusdem matrimonij, gaudet eodem priuilegio quo gaudebat maritus defunctus vt nō conueniatur nisi in quantū facere potest. 2. 156

Hæreditas transit ad hæredes cum sua causa, suisq; vijs. nu. 2. 64

Hypotheca non competit primo creditori pro pecunia soluta secundo creditori, si bona fide fuit consumpta. 2. 255

I.

Impositio maioris pœnæ, p̄ minorem differri non debet. 20 98

Impubes doli capax ob contumaciam mulctari & excōmunicari potest, sed in integrum

INDEX IN TRACT.

tegrum restitutionem habet. 10. 51 Impubes quis dicatur. nu. 12. 51. Impubes doli capax pro ciuili debito capi & carcerari potest, sed in integrū restituitur: sed e contra, nu. 7. & 11. 49. Infans capi non potest, nec etiam verbaliter citari. 2. 46 Indemnitate qui promisit, an possit conueniri principali non excusso. 34. 309 Infans quomodo & qualiter citari debeat. 3. 46 Infans seu pupillus si citantur ut legitimè compareant, si contumaces erunt, contra ipsos ad primum decretum procedi non poterit. nu. 5. 47. Infantis quilibet potest esse procurator. 11. 81 Inhumanum non est, benefacere etiam ex delicto carterratis. 11. 269 Inopia & miseria, est causa bonorum cessionis admittendæ. 2. 78 Intellectus ad l. pen. ff. de iure dot. 11. 132 Inopia & miseria, est causa cessionis bonorum admittendæ. nu. 1. 4 Interpretatio lata, quādo fiat in materia odiosa. num. 9. 268.	Interlocutoria iudicis de executione legitimè facta, an sit necessaria, an verò sufficiat quòd istud ex actis cõstet. 11. 316 Interueniente precio, emptio præsumitur, non cessio. 12. 292. Iudex potest cogere principalem debitorem ad comparandum, & compellere per sacramentum, & multæ indictionem ad indicandum bona. nume. 12 idem facere potest de vxore & alijs domesticis, qui talia scire possunt. nu. 13. 305 Iudex excussionem faciens, debet cuncta rimari. num. 2. 303. Iudex qui per imperitiam iudicauit, & in syndicatu cõdemnatus fuit, an ad cessionis beneficiū admittatur. nu. 1. 121 Iudex qui per imperitiam iudicauit, & in syndicatu cõdemnatus fuit, de consuetudine in carceribus poni debet, donec integre satisfaciatur. nu. 2. 121 Iudex qui dolo se iudicauit, & in syndicatu condemnatus fuit integre satisfacere tenetur, & priuilegium non habet, ut non conueniatur ultra quàm facere possit. n. 3. 122.

Iudex

DE CESSIONE BONOR. &c.

- I**udex an possit ex officio resistere quod fiat discussio, quando quis non excipit de eius beneficio. 21. 319
- I**udicium licet procedat, si non opponatur de excussione, actor tamen non obtinebit in hypothecaria contra tertium, si non probet excussionem factam, vel debitorē inopem. 32. 309
- I**udicium an procedat contra tertium, ante excussionem factam, si non opponatur. 11. 305
- I**ura & actiones an debeant cedi pro parte, vel in solidum fideiussori. 17. 296
- I**ura & actiones an specialiter in fideiussorem cedi debeant, 18. 296
- I**ura de militibus loquentia, in veteranis qui rei militari non insistent, locum non habent. 6. 92
- I**uramentum per ipsum iuramentum in forma specifica impleri debet. 16. 27.

L.

Legatus de latere, contra ius rescribere non potest, e contra illud rescribere censetur, etiam si à Papa sit rescribendi facultatem habeat. 14. 200

Lex fin. C. qui bon. cede. poss. quomodo procedat. 6. 247

Libellus & citatio in ciuitatibus ad capturam præcedere debet. 17. 241

Licentia bonorum possessionem ingrediendi, dari potest in testamento per defunctū. 5. 223

Libellus an detur in iudicio discussorio. 9. 315

Litis contestatio an in causa cessionis bonorum requiratur. 1. 215

L. maiorem. ff. de pact. & l. fi. C. qui bon. ced. poss. procedunt non solum in casibus in eis positis, sed etiam in omni alio casu, in quo inter creditores est concertatio 2. 253.

M.

Maior pars creditorū quinquennales dilationes indulgere potest, etiam in præiudicium creditorū bona hypothecata habentium. 7. 249

Maritus pro dote confiscata ex delicto vxoris à fisco conuentus beneficio gaudet, quod non conueniatur, nisi in quatum facere potest: secus, si maritus confiscatus fuit, & fiscus à mariti creditoribus conueniatur, quia fiscus mariti priuilegio minimè gaudet. 29. 140

Maritus ab vxore inope conuentus,

INDEX IN TRACT.

- uentus, in solidum condem-
natur, & beneficio non gau-
det, vt non conueniatur vl-
tra quàm facere potest, nisi
ob status mutationem pri-
uilegiatus esset. 30. 142
- Maritus in bonorum suorum
& suæ vxoris administra-
tione dolum committens,**
perdit priuilegium quod
habet à lege, & in solidum
condemnatur, nec ad cessionis
beneficium admittitur.
31. 142
- Maritus si lata culpa, bona
propria dilapidauit, non
perdit priuilegium quod ha-
bet à lege: secus, si lata cul-
pa vxoris bona dilapidauit.**
nu 32. & 33. 143
- Maritus & non vxor electionē
habet, an quinquennales
velit inducias, vel cedere bo-
nis 34. 143**
- Maritus rei vendicatione ex
causâ dotis non præcedente
conuentus beneficio non
gaudet, nec conueniatur, vl-
tra quam facere possit. 14.
27.**
- Maritus renunciare nō potest
beneficio quod habet, ne
conueniatur ultra quam fa-
cere potest. 8. 238**
- Maritus si eius bona in frau-
dem vxoris dolosè aliena-
uit, seu dissipauit, priuile-
gio mariti non gaudet, sed
in solidum tenetur. 6. 130**
- Maritus vel eius filij si artifi-
ces sunt, ex quo artificio vi-
ctum sibi acquirere possūt,
non gaudet beneficio sibi
concesso, sed in solidum cō-
demnatur. 25. 138**
- Maritus excipiens conueniri
non posse nisi in quantum
facere potest, si recta eius ex-
ceptione in solidum condē-
natur, & non appellauit;
non poterit in executione
sententiæ de huiusmodi be-
neficio excipere; secus, si an-
te sententiam apposuisset.**
26. 139
- Maritus notitiam habens de
adulterio per vxorē comit-
so, si non indignatur, præ-
sumitur. 6. 42**
- Maritus non potest pacto ex-
presso nec tacito etiam cum
iuramento renunciare bene-
ficio, quod nō conueniatur
ultra quàm facere possit. 22.
137.**
- Maritus & vxor compelli pos-
sunt, vt in vnum redeant,
& simul cohabitent, nec in-
teresse præstando libera-
tur. 2.**
- Maritus an in dotis restitutio-
ne ad cessionis beneficium
admittatur, vel gaudeat
priuilegio, ne conueniatur
ultra quam facere possit. i.
327.**

Maritus

DE CESSIONE BONOR. &c.

- Maritus in causa dotis nec carcerari, nec bonis cedere potest num. 1. 127
- Maritus soluto matrim. actione reali conuentus ad fundum in dotem datum, tenetur in quantum facere potest, nisi in dotali instrumēto precarium esset appositum. 2. 128
- Maritus conuentus actione de dote ad rem dotalem, quæ extaret, vel ad aliam ex pecunia dotali acquisitam, & per eam restituere nollet, non gaudet priuilegio, quod conueniatur in id quod facere potest, sed in solidum condemnatur. nu. 3. 130.
- Maritus actione personali descendente ex maleficio conuentus, in solidum tenetur. 4. 130
- Maritus negans negata prout narrantur & petua prout petuntur in libello, in quo de matrimonio & dotis traditione fit mentio, sibi non præiudicat, nec beneficium perdit, vt non conueniatur vltra quàm facere potest. 15. 134.
- Maritus si dotem alteri, quàm mulieri restituere promissit, ad integram dotis solutionem tenetur, nec beneficio gaudebit, vt non conueniatur vltra quàm facere potest. 17. 135
- Maritus alteri quàm vxori dotem restituere promittens per hæc verba, videlicet, promitto quod meæ vxori debeo, non conuenitur nisi in quantum facere potest, scilicet, si dixisset, centum ex causa dotis restituere promitto, quia eo casu in solidum condemnabitur, etiã si delegatio ex lucratiua causa facta fuisset. 18. 135
- Maritus si certam dotis quantitatem negauit, offerens se stare vxoris iuramento, si de tanta quantitate creditrix esset, & ipsa in iudicio iurauit maritum ex dotis causa centum sibi debere, in solidum condemnatur. 19. 135.
- Maritus si ad dotis restitutionem ab vxore longiorem habuit dilationem, quàm de iure communi & consequi debeat, elapso termino, priuilegio gaudet, vt non condemnatur, nisi in quantum facere potest. 20. 136
- Maritus ab vxore conuentus, si inter eos matrimonium contractum fuisse negauit, beneficium sibi à lege concessum perdit, & ad integram dotis solutionem condemnatur, & hoc si mendacis esset

INDEX IN TRACT.

- esset dolus seu lata culpa; se-
cūs, si dolus & culpa cessa-
ret, nu. 12. & 16. 133
- M**aritus matrimoniū negans,
si postea pœnitet, & ante li-
tem contestatam cōfiteretur,
sibi non præiudicat, nisi v-
xor talem recusaret accepta-
re confessionem, & offerret
se contrarium probare, nu.
13. & 14. 134
- M**aritus pauper & inops effe-
ctus, post sentētiā in qua
ad integram dotem condē-
natus fuerat, beneficio non
gaudet, quòd conueniatur
in quantum facere potest,
28. 140
- M**aritus ab vxore actione ne-
gotiorum gestorū conuē-
tus, quæ successit propter e-
ius negligentiam loco actio-
nis de dote, perdit beneficiū
quod habet à lege, & in soli-
dum condemnatur, 7. 131
- M**aritus ab vxore conuentus
actione separata ab actione
de dote, id est, ex contractu
celebrato post solum ma-
trimonium, in solidum cō-
uenitur, 8. 131
- M**aritus putatiuus priuilegio
non gaudet, quòd non con-
ueniatur, nisi in id, quod fa-
cere potest, sed in solidum
tenetur, 9. 131
- M**aritus sua substantia male
vtens, ab vxore conuentus,
constante matrimonio in
solidum conuenitur, & nō
gaudet beneficio sibi à lege
concesso, 10. 131
- M**aritus sciens à principio se
non posse dotem integram
reddere, si eam accepit, vel
habuisse confessus fuit, an
ex hoc in dolo fuisse præsu-
matur, & sic in solidum con-
demnari debeat, vt benefici-
um habeat, vt nō conuenie-
tur ultra quàm facere pos-
sit, nu. 11. 132
- M**aritus & vxor, vna & eadem
caro sunt, 8. 283
- M**aritus pro affecuratione do-
tis in pecuniā consistentis sa-
tis dare tenetur, 2. 190
- M**ateria licet odiosa sit, non
excluditur tamen lata inter-
pretatio, quæ ex proprietate
verborum insurgit, nu. 10.
269.
- M**ercatores falliti, qui à com-
muniter accidentibus dece-
ptores & fraudatores sunt,
non excusantur ob aduer-
sam fortunam, & dilatione
quinquennali non gaudēt.
4. 61
- M**elius est mori, quam indige-
re, nu. 3. 4
- M**ens rescribentis, ex præfatio-
ne precum deprehenditur,
nu. 9. 198
- M**ercatores falliti non gaudēt
cessionis beneficio, nec an-
nali

DE CESSIONE BONOR. &c.

- hali seu, quinquennali dilatione à principe concessa. 7. 268.
- Mercatores falliti, an cessionis bonorum beneficio gaudeant. i. 60
- Mercatores falliti appellantur cedentes foro, & fraudatores, & sunt infames, & infamissimi i. 60
- Mercatores falliti, creditoribus laniandi tradi debent. nu. i. 60.
- Meretrix pro priuato debito carcerari potest, nisi esset coniugata, & quomodo hoc intelligatur, vide etiam. 3 & 5. 40.
- Miles pro ciuili debito nec capi, nec carcerari potest nu. i. 88.
- Miles si non est matriculatus, ut sunt hodierni temporis milites, censetur ut priuatus, seu tanquam paganus. nu. 8. 92.
- Miles non cedit bonis, sed priuilegium habet, ne teneatur nisi in quantum facere potest, etiam quod debitum ob militiam causatum extra castra contraxerit. i. 88
- Miles qui litis fiendæ, vel debiti non soluendi causa effectus est, instante creditore, à militia solui debet. 14. 81
- Miles ob turpitudinem ad furcas suspendi non potest, nec etiam de consuetudine, nisi ob latrocinium. 12. 82
- Miles renunciare non potest priuilegio, ne conueniatur ultra quam facere potest. 15. 82
- Milites mercaturam exercentes, militiam & militiae priuilegia perdunt, nu. 17. 82
- Milites qui domi sunt, vel vagabundi, priuilegio non gaudent, ut non conueniantur ultra quam facere possint. 5. 92.
- Milites, clerici, & Doctores, pro ciuili debito capi & carcerari possunt, si fugitui vel de instanti fuga suspecti sunt. 16. 82
- Milites nostri temporis, à quibus rebus & negotijs se abstinere debeant. 13. 81
- Milites inermis militiae, qui equites nuncupantur priuilegio non gaudent, quo veri milites gaudent, num. 3. 9. & 10. 90
- Milites nostri temporis hodie priuilegium non habent, quod iure priuilegiato testari possint, sed habent quod non torqueantur, & non suspendantur pro eo delicto, pro quo plebeius suspenderetur, nu. 11. & 12. 81
- Milites nostri temporis, negotijs & mercantijs instantes, militare non dicuntur: secus si

INDEX IN TRACT.

- si armis vacarent, & ad Rei publicæ siue Regis defensionem parati essent 7. 92
- Milites rei militari non vacantes, militari priuilegio carceri debeat. 7. 92
- Minor pro ciuili debito banni non potest. 13. 52
- Minor in contumacia constitui non potest, ex quo seipsum defendere non valet. nu. 15. & 20. 53
- Minor si eius bona in causa mercantiæ ex statuti dispositione, administrari potest, hoc casu capi & carcerari poterit. 21. 54
- Minor an bonis cedere possit, & non cedendo capi & carcerari an valeat. nu. 5. 14. 19. & 21. 46
- Minor 25. annorum, secundum decretum patitur, sed vide nu. 8. 12. & 16. 50
- Monachus non potest cedere bonis, & quando hoc non procedat. 6. 36
- Moratoriam obtinens, sicut à creditoribus conueniri non potest, sic etiam contra alios agere non poterit. nu. 3. 219.
- Mulcta si ob paupertatem delinquenti remittitur, abique eo quòd luat in corpus, si ad pinguiorem fortunam peruenerit non vexabitur aliter. 5. 35
- Mulier pro administratione tutelæ obligata, senatuscõ. Velleian. & omnia iudicio, &c. renuntiando, an carcerari poterit, & an hoc in matre procedat. num. 2. 39.
- Mulier pro ciuili debito an bonis cedere possit, & non cedendo, in carcerem detrudatur. 1. 39
- Munera mixta quæ dicatur. 7. 75.
- Munus quali sit collecta. nu. 7. 76.

N.

- N**emo ex proprio delicta debet premium reportare. nu. 3. 163
- Negatio ante litis contestationem reuocari potest. nu. 4. 4.
- Negans id, quod est causa sui beneficij, perdit beneficiũ: secus, si debitum negaret. 3. & 5. 152
- Negans primò aliquid, si post eã confitetur, præmium non consequitur per eius mendacium, nisi negatio ante litem contestatam reuocata fuerit: secus, si post litem contestatam. 4. 179
- Nobilis officiũ notariatus exercens, nobilitatem perdit, nisi sit Principis, aut cõmunitatum notarius. 13. 81

Nostra

DE CESSIONE BONOR. &c.

Nostri interest plura auxilia
habere, & si nobis utilia nō
sint. 9. 304.

O.

Obligatio creditorum, per
quinquennalem dilatio
nem vel bonorum cessionē
non extinguitur. 2. 250.

Obligatus ad factum, an bonis
cedere possit. 1. 57

Obligatus ad alimenta confi-
gnanda attendere debet ad
quantitatem fructuum qui
ex eo percipiuntur, non au-
tem attendet ad qualitatem
& valorem rei. 2. 274

Obligatus ad votum præcisè,
ad illud exequendum com-
pellitur, nec sufficit interes-
se præstare 3. 58

Obses per pactum obligari po-
test, quod detineatur & pa-
ctum ob generalem consue-
tudinem valet. 20. 243

Obstantia gratiæ quæ colligi
possunt ex narratis, tacitè
in dubio sublata videntur,
quamvis in concessionem
gratiæ nihil de illis tollen-
dis expressè fuerit dictum:
secus, si clarè appareat,
quod si gnatura ampliet vel
limitet narrationem, quia
tunc statur rescripto. nu. 18.
202.

Officium iudicis quando inci-
denter imploratur, litis

contestatio non requiritur:
secus est, vbi principaliter
imploratur, etiā quod cau-
sa sit summaria, nu. 2. 3. &
4. 215

Opin. vltima gl. in dubio sem-
per approbata censetur,
quando non apparet, quam
opin. ipsa approbare volue-
ris. nu. 21. 137

P.

Pactum iuratum contra ius
alimentorum non valet.
nu. 4. 238

Pactum, quod debitor ad car-
ceres etiam publicos se ob-
liget, in instrumento nō va-
let. 14. & 15. 240

Pactum & statutum paribus
passibus ambulant. num. 4.
237.

Pactum quod debitor persona-
liter detineri non possit, va-
let & tenet. 23. 244

Pactum, per quod conuenit de-
bitor, vt si in termino, non
soluerit, possit citatione &
contumacia non præceden-
te excommunicari, non va-
let. 17. 241

Pactum, vt creditori liceat au-
thoritate propria debitorē
in termino non soluentem
capere, non valet, etiam si
iuratum sit. 18. 242

Pactum, quod scriptor in cōpe-
dibus

INDEX IN TRACT.

- dibus detineri possit, valet. & 10. & si bonis cesserit, nu.
 19. 242 11. & per libros æstimi. nu.
Papa plenitudine potestatis 12. 263
 vti sine causa non debet, & **Paupertas allegata in precibus**
 in dubio vti plenitudine po- per debitorem volentem ce-
 testatis velle non censetur. dere bonis, an per eum pro-
 16. 201 bari debeat, vel ex verbis
**Pater malè administrata Re- precum & rescripti proba-
 pub. vel alia causa cedens** ta dicatur. num. 1 & 5. 259
 bonis, filijs emancipatis in **Pœna si venit fisco applican-**
 bonis per eos quæsitis, etiã da; commutari potest etiã
 ex donatione eis per patrẽ inuito accusatore: secùs, si
 facta, non præiudicat. nu. 3. est parti applicanda. nu. 2.
 Nec præiudicat in donatio 117.
 ne facta filijs in potestate **Possessor potest producere te-**
 constitutis propter eorum stes super eo, quòd principa-
 merita, maximè antequam lis debitor sit soluendo. 14.
 per patrem debita contra- 306.
 cta fuissent. n. 3. 33 **Possessore allegante postquã**
Pater & filius possunt cedere petitur executio contra eũ,
 bonis, etiam, quòd filius ha quòd bona superuenerunt
 beat vel non habeat castren principali debitori, an sit
 se peculiũ, vel quasi castren audiendus ipse. 20. 319
 se, vel aduentitium, vel pro **Prærogatiua captiuis & carce-**
 fecitium. 2. 32 ratis concessa, etiam carce-
Peculium legari potest ei, qui ratis ex delicto competit. 11.
 in peculio nihil habet. n. 2. 261.
 32. **Præceptum de non recedẽdo,**
Pater & filius, vna & eadem debitori factum, quædam
 persona censetur. num. 8. noua citatio dicitur. nu. 27.
 283. 100.
Partes facere nequeunt, quin **Præfens citari non debet, sed**
 solennitas & ordo seruari ei præcipitur vt non disce-
 debeant. 16. 240 dat, antequam soluat. n. 27.
Paupertas alicuius probatur 103.
 per famam vicinæ, & per **Precatio rogans naturaliter**
 cognoscentes eum, & si o- possidet. 24 320
 stiatim mendicaret, & n. 9. **Princeps rescribens cum clau-**
 sula

DE CESSIONE BONOR. &c.

- fula**, non obstante, potest iura alterius tollere & diminuer. 4. 272
- Princeps non presumitur** velle tollere ius tertij, nisi apposuerit clausulam, non obstante. 5. 272
- Princeps rescribens**, nullo verbo in precibus cancellato, omnia in precibus contenta concedere videtur. & vide nu. 9. & 17. 148
- Princeps rescribens**, quod carceratus facta bonorum cessione relaxetur, dicitur illa ignominiosè remittere, quæ ex municipalis dispositione seruantur. 7. 186
- Priuilegium concessum** marito, socio & alijs, de quibus in l. sunt qui in id. ff. de re iud. non transit ad fideiussorem, ex quo est personale. 2. 153.
- Priuilegium prioritatis** anterioribus creditoribus per dationem bonorū in solutū non aufertur. 3. 222
- Priuilegium à Principe** obtentum, intelligi debet iuxta tenorem supplicationis oblatæ. 10. 199
- Priuilegium & indulgētia** sumunt à cessione vires, & non à petitione, quamuis in dubio ad petitionem cessio referatur. 20. 203
- Priuilegium filijs**, concessum, in præiudicium tertij ad ne potes nō extenditur: secūs, si tertij præiudicium non concernit. 8. 157
- Priuilegium quod maritus** habet, ne conueniatur ultra quàm facere possit, conceditur à lege marito ad tēpus, id est, vsquequò ad piguiorē fortunam peruenerit, vel quoad vixerit, & ad filios primi gradus eiusdem matrimonij tantum extenditur, non ad nepotes, vel pronepotes, nu. 2. 4. & 7. 156
- Priuilegium militibus** concessum, vt non torqueantur, ratione dignitatis & nobilitatis concessum fuit, 11. 81
- Priuilegium alicui** concessum ab Imperatore, vt ab eius creditoribus infra quinquenium conueniri non possit, ad debitorem ex delicto obligatum, non extenditur, sed contra, nu. 4. 12. 13. & 14. 267.
- Priuilegium concernens** præiudicium tertij, strictè intelligi debet, quando est graue, secūs, si modicum, vt nu. 5. 12. 267
- Priuilegijs particularium** personarum per generalem legem non derogatur. 4. 79
- Processus ab executiōe** inchoari non potest, sed requiritur quod libellus, litis contestatio,

INDEX IN TRACT.

- tio, & sententia præcedant, 16. 420
Probare cuius sit, pecuniã datã fuisse. 13. 292
Procurator vel defensor mariti gaudet priuilegio mariti, eo viuente: ipso autem mortuo, condemnatur in solidũ nisi filium eiusdẽ matrimonio mariti successisset. 1. 150
Procurator, nõn dominus est, ante litem contestatam. 8. 290.
Procuratoris officium est vile, & non est dignitas, sed onus. 11. 81
Prodigus si, ad emendum emptorem induxerit, ex quo dicebat Doctoris se habere cõfilium, nõn valere curatoris dationem, & bonorum interdictionem, emptori non præiudicat, & ob suum dolum nõ potest cedere bonis. 3. 169
Prodigus nõn excusatur in delictis. nu. 3. 169
Pupillus quomodo & qualiter citari debeat. 4. 47
R.
Receptans mercatorem fallitum in sua domo, an illum indicare teneatur, & creditoribus exhibere, vel ad interesse teneatur, si bona fallit nõ sufficiunt. 6. 61
Recommendari non potest in
- carceribus debitor, qui per suspicionem superuenientem captus fuit in die feriatã in honorẽ Dei. 30. 101.
Regula, qui in ære soluere nõ potest, luat in corpus, quomodo procedat. nu. 3. 118
Regula l. Lucio, de lega. 2. & l. quod in hæredem. §. eligere, de tribut. act. quomodo procedat. 5. 247
Regula l. 2. §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico non procedit, quãdo de modo dico præiudicio tractatur. 12. 270
Relatio nuncijs, scientis nihil esse in bonis debitoris, iudice eius vigore nil esse pronunciantẽ, an sufficiat, ita quod possit ad fideiussores deueniri. 16. 306
Renunciatio beneficijs cessionis valet, accedente iuramento, nisi renunciantis mendicitas esset nõtoria, & nu. 10. sed cõtra. nu. 13. 238
Renunciare quis nõ potest his, quæ in fauorem publicum introducta sunt. nu. 4. 41.
Renunciari cessionis bonorũ beneficio an possit. & nu. 1. §. 9. 12. & 15. 232
Renunciari non potest iuri futuro, nisi interuenerit pactum. 2. 212
Renuncians expresse iuri in-
- car-

DE CESSI ONE BONOR. &c.

- carcerandi, tacitè renunci-
at iuri debitorem in solidum
conueniendi. 1. 176
- Res si duobus cessa sit, ad què
ratio maximè spectet. n. 4.
288.
- Rescriptum dicens, quod ora-
torem ad alterum de duo-
bus beneficijs admittat,
prout petitur, ad fideiussu-
rem non extenditur, etiam
si in precibus de fideiussore
sit mentio 12. 199
- Rescripta & priuilegia Princi-
pum, intelliguntur semper
absque alterius graui præiu-
dicio. 13.
- Rescripta in his quæ sunt con-
tra ius, restringenda sunt, &
non valent ex defectu præ-
sumptæ voluntatis Princi-
pis. nu. 13. & 15. 199
- Reuocatoria quando agitur,
quia creditor dicit bona a-
lienata in fraudem credito-
rum, an possidens possit ex-
cipere, quod fiat discussio
debitoris. 22. 319
- Romæ, Papiæ, & alibi qualiter
debitor cedat bonus. nu. 5.
183.
- Rusticus quærens post cessio-
nem bonorum domum ma-
gni valoris, eam vendere te-
netur, & humilem emere,
& creditoribus dare residu-
um. 2. 276
- Rusticus annumeratus inter
personas, allegans se paup-
rem, & nihil in bonis habere,
paupertatem probare te-
nerur. . 263
- Rusticus in bonis post cessio-
nè quæsitis, an panem grossum,
cæpe, oleum, & caseum pro
alimentis habere debeat. 2.
278. S.
- Saluus conductus si est datus
de stando & libere veni-
endo, intelligitur etiam
de liberè recedendo datus.
34. 102
- Scienti & volenti non fit fra-
us neque iniuria, nu. 16. 27.
- Sententia lata contra possidè-
tem in hypothecaria, an
possit excipi de non tacti di-
scussione 19. 318
- Sententia sine excussione prin-
cipalis facta, an valeat. 6.
309.
- Seruus aut monachus si en-
demnati fuerunt, ex senten-
tia non obligantur, nec ex-
cutionem quæ fit in cau-
iudicati, patiuntur. nu. 6. 3
- Signatura attendi debet. 1.
199.
- Sobolis appellatio veniunt li-
beri, nepotes, proaepotes,
& vltiores. 6. 157
- Socer vxoris conuentus pro re-
stitutione dotis, tam constā-
te quàm soluto matrimo-
nio, gaudet beneficio, quod
non conueniatur nisi in id
††† 2 quod

INDEX IN TRACT.

- quod facere potest, deducto
ne egeat. 1. 145
- Socer viri an tam constante
quàm solut. matrim. priui-
legium habeat, vt non con-
ueniatur in dotis solutiōe,
nisi quatenus facere possit,
sicut habet vxoris socer, vel
in solidum teneatur. nu. 2.**
146.
- Socer viri si dolum commisit,
in ducendo generum ad ma-
trimonium contrahendum
cum eius filia sub spe dotis
promissa, quam soluere nō
poterat, priuilegio non gau-
det, quòd conueniatur qua-
tenus facere potest, sed in so-
lidum condemnatur solut.
matrim. an idem sit, si con-
stante matrimonio conue-
nitur. nu. 3. & 4. Intellectus
l. pen. ff. de iure dot. num. 4.**
147.
- Sciis soluta societate, gaudet
beneficio, quòd non condē-
netur vltra quàm facere pos-
sit, nisi in instrumento so-
cietatis iuramentum inter-
uenerit, & nisi dolum vel la-
tam culpam in societate co-
miserit. nu. 2** 151
- Solennia quædicantur. nu. 33.**
303.
- Solennitas aliqua non requi-
ritur in cessione bonorum.**
nu. 1. 182
- Sordescere dicitur quis ppter**
paupertatem. nu. 3. 4
- Spoliator ad cessionis benefici-
um admittitur, etiam quòd
spoliatus non fuerit integrè
restitutus ad fructus, in qui-
bus spoliator fuerat condē-
natus, nisi per ipsum dolum,
fraudem, & cum inuasiōe
spoliauerit. 1.** 171
- Stante statuto, quod in licita-
tione cognatus præferatur,
si extraneus rem pro maiori
precio quàm valeat, acci-
pere vellet: cognatus vero
pro precio tantum quod va-
let, præfertur extraneus. 4.**
254.
- Stante statuto, quod quilibet
pro ciuili debito, non ob-
stante quocunque priuile-
gio personaliter capi possit,
sub hoc statuto nō compre-
henditur Doctōr. num. 5.**
79.
- Statuta quod mercatores falli
ti creditoribus dentur lacerā-
di, valent. 2.** 60
- Statuta & cōsuetudines super
cessiōe vituperosa, an vale-
ant. 6.** 184
- Statutum, quod quis in carce-
re publico detineri possit,
valet, non autem in priua-
to. nu. 3.** 19
- Statutum quamuis disponat,
quòd instrumenta garen-
tigiata per debitorum car-
cerationem, & omni modo
quo**

DE CESSIONE BONOR. &c.

quo creditori placuerit, executioni mandentur, debitor tamen bonis cedere poterit, ne in carcerem detrudatur.

testatoris euenit, legatarij primi testatoris legatarijs secundi testatoris præferuntur. 2. 210

4. Statutum, quod contumax, p. confesso habeatur, locum habet etiam in adulto. n. 9. 50.

19 Tractatus de carceribus, quamuis Bartolo. attribuitur, editus tamen fuit à Baldo. 22. 98

Stipendiarij nostri temporis, qui sunt armigeri, non tamen milites, priuilegio gaudent vt non conueniantur, nisi in quantum facere possunt. 2.

Titulus de bon. autho. iudic. poss. quomodo procedat. 8. 223.

Stipendiarij non iurant como do, quo milites iurare tenentur. 2.

Tutela sicut agnatis qui succedere debent, sic & cura defertur. 16. 225

Subditi ad euitandum onera & collectas à superiore impositas, bonis cedere non possunt. 1. 73

89 Turpitudinem suam quis allegare non potest. num. 12. 26.

T.

89 Tutor impotens ad præstandam pupillo cautionem repellitur. 6. 191

Tutor & curator in testamento datus, si tutelam gessit, non cogitur postea inuitus eura assumere. 20. 225

V.

Tabellio dignitatem habere non dicitur. num. 12. 81.

VAcationes quare in curia Ro. potius fiant de mense Augusti, quam alio tempore. 9. 23

Tabellionatus officium, onus esse dicitur, & est officium vile. 12. 81

Vasallus omnia bona quæ in feudum recipit, domino indicare tenetur, si de feudo inuestiri velit. 6. 181

Tertius possidens, quando fit discussio contra principale debitorem, an sit citandus. 8. 315

Vasallus relinquens dominum in bello, perdit feudum. 205. 98.

Testator primus si legata conditionalia fecit quorundem dies post legata hæredis secundi

Vasallum, qui intra annum non petijt inuestituram à

INDEX IN TRACT.

- domino, excusat pestis à finali priuatione. 153. 79
- V**estori, qui casu fortuito impeditus nequiuit nauigare, an debeatur integra merces totius nauigationis. nu. 114. 61
- V**endito nomine, venditur instrumentum nominis. 23. 300.
- V**enditor sciens super frumento futurum edictum, si illud vendit statim carius, ad restitutionem tenetur. nu. 2 Idem de expendente monetis, quæ statim per edictum prohiberi debent, ibi. 166.
- V**erbum, relinquo, in donatione expressum, facit ipsam censi factam esse causa mortis. 178. 87
- V**erbum emptio, interdum præconductio, exponitur. 58 39
- V**erba, si qui percipiuntur, scilicet fructus, in contractu locationis posita conditio nem & spem locatam esse significant. num. 60. pag. 39.
- V**estes viles cedenti bonis relaxantur, sicut ad vltimum supplicium damnatis relaxantur 8. 22
- V**ictum cogitans, vitam non habet. 3. 4
- V**niuersitas clericorum, scholarium, fabricorum, pellipariorum, & similium personarum, bonis cedere potest, 2. 43
- V**surarius post cessionem si bona acquisiuis, in solidum tenetur in foro pœnitentiali, secùs in foro contentioso. 3. 130
- V**surarius manifestus in terra sacra sepeliri non potest, secùs in profana. num. 7. 22.
- V**surarius in foro contentioso ad bonorum cessionem admittitur, nisi dolo bona dissipasset. 1. 119
- V**surarius si sub vsuris spe consequendi à debitore, vel à Principe veniam, pecunias mutuauit, cessionis beneficium perdit. 2. 119
- V**sufructuarius si operas suas in biennium pro viginti locauit, & conducto cessit bonis, finito vsufructu post annum, dicta cessio prodest debitori aduersus proprietarium nouum creditorem. 7. 208
- V**sufructuarius tenetur cum idoneo fideiussore cautionem præstare quod proprietati læsionem non afferet. nu. 5. 191.
- V**talis actio an sine cessione cõpetat. 1. 287
- V**tilem qui habeat actionem, an

DE CESSIONE BONOR. &

an directam habere queat.

14. 293

ad Utilitatem cessionis bonorum quæ requirantur. nu. 1. 6.

Vxor in solutione dotis gaudet beneficio quod maritus habet ne conueniatur ultra quàm facere possit, nisi tem

porè promissionis dotis in dolo fuisset. r. 144

Vxor mortuo eius viro, bona mobilia hæredibus mariti indicare tenetur : alioquin si reperiretur, præsumitur vxorem illa surripuisse, & contra eam agi posset. n. 6. pag. 180.

FINIS.

2

**TRACTATUS MAT-
THAEI BRUNI ARIMINEN.
I. C. CLARISSIMI, DE CES-
SIONE BONORVM, IN
LXVII. QVAESTIONES
DIVISVS.**

QUÆSTIONIS Bonorū materia quā
sit utilis, quāque frequens & ne-
cessaria, docet quotidiana forēsium
causarum experientia, & tam in fo-
ro seculari, quā etiam in Ecclesia-
stico, & præcipuè ob malas horum temporum
conditiones, in quibus quamplurimi honorificè
viuentes, ad tantam redacti sunt paupertatem &
inopiā, quòd vix sibi victum acquirere possunt.
Tractaturus itaque hanc cessionis bonorum ma-
teriam, varijs in locis per Legistas & Canonistas
sparsam, in vnum tractatum recolligere duxi, vt
quærentibus facilius pateat aditus, & pro faci-
liori intelligentia, illum in 67. quæstiones diui-
dere censeui: quas antequā aggrediar diuinum
implorabo auxilium, iuxta textum, in §. & in-
choetur mox. & ibi gloss. in proœm. Instit. cum
vulg. sine eo enim sapere, desipere est, August. in
cap. quinto Meditationum, in princ. & qui abs-
que illo ambulat, in tenebris ambulat, & nescit
quo vadit. Ioan. cap. 12. & sine ipso factum est ni-
hil, quod factum est, idem Ioan. cap. 1. & August.
cap. 5. Soliloquiorum. Omnia ergo quæ facimus
aut in verbo, aut in opere, omnia in nomine
Iesu facere debemus. Paulus ad Coloss. cap. 3. &
cap. non liceat. 26. quæstio. 6. quia per se homo

A

nihil

● TRACT. MATTH. BRVNI
nihil sine diuina gratia potest. Auguft. cap. 15. Soliloquiorum. Vt igitur per viam veritatis ambulemus indiuiduæ Trinitatis folito more fuffragium inuoco, vt hisce laboribus noſtris, ad alienam potius quàm ad noſtram vtilitatem reductis, fit præſens & adiutorium noſtrum.

SVMMARIA.

- 1 *Ceſſio bonorum quid fit.*
Ceſſio bonorum dicitur remedium miſerabile & flebile. ibidem.
Inopia & miſeria, eſt cauſa ceſſionis bonorum admittenda, ibidem.
- 2 *Ceſſio bonorum acerba, iniurioſa, & terribilis dicitur.*
- 3 *Sordescere dicitur quis propter paupertatem.*
Melius eſt mori, quàm indigere, ibid.
Victum cogitans, vitam non habet, ibid.
- 4 *Dignitas & honeſtas per familiarum diuitias conſeruatur, & ob earum inopiam perit.*

Quid ſit bonorum ceſſio.

Queſtio I. Prin.

DEVENIENDO itaque ad hanc ceſſionis bonorum materiam, à diffinitione incipiam, eloquentiæ patrem & magiſtrum imitando, in primo officiorum dicentem, quòd omnis quæ à ratione ſuſcipitur de aliqua re inſtitutio, à diffinitione proficiſci debet, vt intelligatur quid ſit id, de quo diſſeritur: Primò igitur principaliter
quæ

quæro, quid sit bonorum cessio. Alij diffinierunt, ut Rosfr. in tract. libello. in Rub. de offi. iud. quo cura. datur bo. alicuius qui cedit bonis, in princ. vers. in primis attende, quod nihil aliud est, nisi dimittere bona creditoribus ad instantiam & petitionem creditorum, quæ diffinitio defectiva videtur, quum omnia, quæ in hac bonorum cessione de necessitate requiruntur, non comprehendat, ut infra patebit. Alio modo per Azonem diffinitur in summa, titu. nostrum in princ. quod est, dimittere & relaxare debitis bona, creditorum improbitati & instantiæ. Quæ similiter diffinitio non videtur rectè adaptari posse. Ponamus enim bonis cessisse debitorem bonis ac probis creditoribus, cessio quidem erit bonorum, non tamen creditorum improbitati dimittitur. Vnde ita diffiniendam arbitror: Cessio bonorum, est beneficium siue remedium miserabile & flebile, debitori pro carceribus euitanda concessum, ut probatur in l. i. pen. & fina. C. titu. nostro. & hoc modo comprehendentur omnia, quæ in cessione bonorum requiruntur. Dixi, quod est beneficium: nam verè beneficium est, quia benè facit debitori, ne in carceribus detineatur, ut dicit text. in d. l. i. Dixi, quod est remedium miserabile & flebile: nam verè miserabile est, quia miserum facit cedentem ex eo, quod propter tantam eius paupertatem et inopiam, ad quam vergit, vix ei dimittitur interula secundum Bald. in d. l. fi. in princ. vers. Nota quod cessio bonorum. & Albe. de Ros. in d. l. penult. quia ipsa miseria & inopia flebilis ex causa cessionis admittendæ, ut tradit Imol. in c. Odoardus, col. pen. in princ. vers. Quæritur etiam hic Dominus Pet. num. 24. extr. de solutio, quæ non competit,

nisi miseris & inopia detentis, vt in §. quod autem, in Authen. de fideiuff. ibi, agnoscant autem creditores. † Et dicitur etiam cessio acerba, iniuriosa & terribilis, secundum Frederi. de Sen. consil. 193. in quæst. vercente. Vnde Angel. in d. l. pen. notat, quod qui cedit bonis, adiutorium flebile venit, † quia propter paupertatem quis fordescere dicitur, ac si quod de tali serdenti vita est supplicium. & mors solatium, vt l. quisquis. C. ad l. Iul. mar. est. vnde melius est mori quam indigere, qui victum cogitans, vitam non habet. Ideo dicit Ioan. And. in addit. ad Spec. in titu. de successione. ab intestat. in prima addit. quem sequitur Alex. consil. 134. Animaduersis, colum. 1. in princip. volum. 6. quod per familiarum diuitias † conseruatur dignitas & honestas, quæ ob earum inopiam perit. firmat Bald. in l. maximum vitium, colum. 1. & 3. C. de lib. præteri. Socin. Sen. consil. 47. Facti narratione, colum. 1. in fin. versic. Ex quibus patet, num. 6. volum. 3. cum alijs plenè congestis per Paris. consil. 1. Vulgatum est, colum. 3. in fin. vers. Et certissimum est, num. 28. & consil. 18. esto quod, colum. pen. in princ. ver. Quoniam sine bonis, volum. 3.

SUMMARI A.

- 1 *Ad vtilitatem cessionis bonorum quæ requirantur.*
- 2 *Debitor bonis cedere volens, debitum agnoscere tenetur.*
Debitum qualiter per debitorem agnoscat. Ibidem.
- 3 *Debitor faciendo debitum, licet condemnatus sit, bonis cedere potest*

DE CESSIONE BONOR.

4 Debitor inuito creditore ad cessionem non admittitur, antequam debitum recognoscat.

5 Cessio bonorum, litis contestationem impedit.

6 Debitor negās debitum, an cessionis beneficio gaudeat.

Beneficiam cessionis non datur neganti debitum, sed confitenti: & qualiter, & quando prodest, & nō prodest confessio. ibidem.

7 Debitor, si bonis cessit, deinde noui superueniunt creditores, qui illum in carceribus confirmari faciunt, an istis superuenientibus talis noceat cessio, si per cedentem opponatur.

Cessio prima pro omnibus creditoribus tam presentibus quam absentibus sufficere debet, sicut vna inuentarij confectio, ibidem.

8 Cessio prima creditoribus post cessionem creatis, in bonis de nouo quaesitis non prauidicat.

Debitor qui cessit bonis, si ad pinguiorem fortunā peruenit, à creditoribus ante cessionem creatis non conuenitur, nisi in quantum facere potest: quo vero ad post cessionem creatos, in solidum tenetur. ibidem.

9 Cessio prima aduersus novos creditores non prodest.

10 Debitor post condemnationem trium sententiarum, debitum confitens, an ad bonorum cessionem admittatur.

11 Exceptio cessionis bonorum, executionis actum, & non obligationis substantiam respicit.

12 Sententia vna qua transiit in iudicatum, & qua executionem meretur, tribus sententijs aequi-

paratur.

- 13 *Ratio eadem vbi militat tam in vno, quàm in altero, vna & eadem ratio decidit omnes illos casus, non per extensionem, sed sicut genus species comprehendit, sic generalis ratio diuersas species.*

Non est curandum de casuum diuersitate, dummodò in omnibus casibus sit eadem ratio. ibidem.

Non sufficit diuersificare casus, nisi diuersitatis ratio reddatur. ibidem.

Quæ requirantur ad validitatem cessionis bonorum.

Quæstio I I. Princip.

- 1 **S**ECUNDÒ principaliter quæro, † quæ ad huius cessionis validitatem requirantur? Respon. quòd nolens cedere bonis, debitum agnoscere debet, l. penult. & ibi glo. & Bart. ff. titu. nostro. Qualiter autem agnoscere debeat dic cū glo. in d. l. pen. & ibi Bart. quòd vno modo debitum agnoscere dicitur, illud extraiudicialiter confitendo, vel fideiussorem præstando, vel pignus aliquod, siue cautionem interponendo secundùm iura ibi allegata. † Alio modo vt in iudi. debitum fatèdo, vel patièdo factis, legibus, probationibus condemnari, quia cedere potest, quandò debitum fatetur etiam si sit condemnatus, secundùm Cyn. in l. i. quæst. 3. C. titu. nostro. quem sequitur Albericus de Rosa. in Rub. eo. tit. in 2. colum. in princip. versic. Item quæro quandò quis possit. & tenet Hostien. in summa. titu. nostro, colum. i. versicul. Cedere autem potest. Rosfred.
- 2

Rofred. in tracta. libell. in Rubric. de offic. iudic. quo cura. datur bonis, colum. 2. versic. Est secundum necessa. & Bald. in §. fina. colum. pen. versic. Item quæro quandò debitor, Instit. de actio. & dicemus infra. Et hoc totum est fauore creditoris, † quia creditor, inquit, post bonorum cessionem ita benè cum alio agere non possem, siue tecum, ideò volo, quòd contra te testes examinentur, & prius quàm cedas, probationes fiant, & hoc quia iura volunt esse in creditoris electione, an ante debiti recognitionem, vel post, debitorem ad cessionem admittere velit: & sic inuito creditore, ad cessionem, antequàm debitum recognoscat, admitti non potest. Et ratio est, secundum Imol. in c. Odoardus, colum. 2. versicul. In eadem gloss. ibi, audiri non debet. extr. de solution. Quia creditoris interest, ne antè fiat cessio ratione probationum de debito fiendarum, quas hodiè habet, & forsan illas probationes in futurum habere non posset: ideò conueniens fuit, quòd inuito creditore, ad cessionem ante debiti recognitionem nõ dimittatur. † Sed contra prædicta opponi potest, quia secundum ea videtur, quòd bonorum cessio, litis contestationem non impediat, quod est contra textum in l. 3. ff. titu. nostro. in l. ex contractu. C. de bon. autori. iudic. poss. & in l. item si vnus, in princip. ff. de arbitr. vbi bonorum cessionis exceptio, ad processum impediendum opponi potest, vt inferius dicitur in decima sexta quæst. princip. Tu dic, quòd leges contrariæ intelliguntur secundum d. l. penul. ff. titu. nostro: quia bonorū cessio litis contest. impedit, & sic ad processum impediendū opponi potest, vbi debitum est liquidū, vel deb. illud extra iud. agnoscere pa

ratus est, alioquin impedire nõ potest, vt d.l. penul. si ergo cre. debitum liquidare non curaret, sed diceret, cedat deb. quia ego quando voluero, probabo tunc ad cessionem, quamuis debitum liquidum non esset, admittitur. & ita tenet glo. ibi. quam sequitur Azo in summa, tit. nostro, & Host. in d. vers. † Cedere autem potest, & eam sequitur ibi Bart. & Angel. & idem Angel. in l. 4. ff. eo. Si verò debitum negat cessionis benef. non habet, vt d.l. pen. & per gloss. & Doct. in d.l. i. C. eod. & in d. §. fin. vbi Aret. in 3. colum. vers. Et aduertas quod ad hoc. instit. de action. qua cessionis benef. non neganti, sed confitenti debitum datur, vt per d. glo. Bald. Ange. Salice. & alios in d.l. i. Si verò non fatetur, nec negat, & idem, quia deb. negandi benef. habet secundum d. glo. ibi, quæ secundum Bald. ibi in princ. est nõ. Si verò debitum confitetur, tum ad cessionem admittitur, vt dixi, dummodò sic fateatur, quòd nulla negandi occasio relinquatur. ita Bal. ibi in 1. col. ver. secundò oppo. & Aret. in d. §. fi. d. ver. † Et aduertas quòd ad hoc. Alioquin d. benef. non haberet. Si verò à prin. negauit, vt post sententiam & condemnationem confessus fuit debitum, tunc distinguit Bal. in d.l. i. colum. 1. vers. Sed hic queritur: Aut iste negans, iustam negandi causam non habuit, & ante sententiam pœnituit, & confessus fuit, & tunc ad benef. cessionis admittitur, aut non pœnituit, & dictum benef. non habet, Si verò iustam negandi causam habuit, & tunc dicit ipse, quòd quum hoc benef. sit contra sententiæ executionem, & sic in eius executione deb. ad cessionem admittitur, prodest ei confessio, & sic poterit tunc cedere bonis, dummodò se ciuiler & naturaliter teneri confiteatur, quia hic propriè

propriè debitum fateatur: si verò diceret, fateor me de rigore sententiæ teneri, sed non inspecta causæ veritate, non dicitur plenè fateri, quia teneri se naturaliter negat, l. Julian. ff. de conditio. indeb. & ideò ad cessionis benef. non admittitur, Salicet. verò in d. l. i. colum. i. versicu. Iuxta hoc mouet hoc idem dubium, quærens quid si debitum negauit, & est per sententiam condemnatus: deinde fateatur, an talis confessio sibi pro fit, vt bonis cedere valeat: inquit videri quod non, creditore sibi opponente, l. eum qui. ff. de iureiurand. maximè quia actorem ab onere probandi non releuauit. immò quia in mendacio vsque ad sententiam perseuerauit, impunè pertransire non debet, l. si dubitet. §. i. & ibi Bart. ff. de fideiuss. §. itè mixta. Instit. de action. & l. conductores, C. loc. & pro hoc facit gloss. penult. in d. l. i. in verbo, iudicati. C. titu. nostro. quæ dicit, quod cessio ante sententiam fieri debet, & ex consequenti confessio. Contrarium tamen decidit per text. in d. l. i. qui condemnationem præcedere cessionem supponit. & vt plurimum negantes & conuicti condemnantur, confitenti verò fit de soluendo præceptum, vt l. si debi. ff. de iudic. Ad gloss. in verbo iudicati, respondet, eam non benedicere secundum Iacobum Butriga. & Doct. Et pro hac opin. text. inducit in d. l. penultim. ff. eod. qui alternativè loquitur, dicens quod aliquo casu condemnationem factam frustra requireret, si post eam cedere non posset, item quia cessio fit vt à carceribus liberetur detentus, vel ne detrudatur, vt est textus in d. l. i. C. titu. nostro. & tales carcerationes vt plurimum pro execu. sententiæ fiunt, ergo post sententiam & condemnationem ad cessionis benef. admittitur. Item quia si verè prius

non erat debitor efficax. l. i. C. de condi. indeb. ergo post sententiam debet posse confiteri, & cedere bonis, & hanc opin. putat esse veram, & eam declarat litera d. l. pen. quæ duas tantum ponit alternatiuas, videlicet quando extrà iudi. confessus est, & illa confessio nõ sufficit, nisi condēnetur, idèò alternatiuè adiicit, vel cōdemnetur, secunda est, quando in iud. confitetur, & sic pro iudicato habetur, vnde tunc solum de soluendo præceptum, secundum eum, sufficeret, Are. verò in d. §. si. col. 3. vers. quæro quid si à prin. negauit, in hoc vlti. dubitat, quia quum aliquo probandi onere nõ sit alleuiatus cre. secundum eum necessariò sequitur, quod debitor per eius mendaciũ cessionis benef. perdere debeat, refert tamè opi. Sal. de qua supra, saluari posse, si debitor post cōdemnationem appellasset, per quam appellatiõne pronuntiatũ extinguitur, vt l. i. in fi. & ibi glo. & Bar. ff. ad Turp. tunc si debitũ fateatur, bonis cedere poterit, arg. l. qui cū maior. §. accusasse. ff. de bo. li. & cum hac opi. Aret. transit ibi Ias. in 3. col. in fi. vers. 7. supradicta reg. & secundum hanc Aret. considerationem decisum fuit in cons. Neap. vt refert Afflict. in decis. 296. Quidã debitor, & sequitur Paris. cons. 100. Certis. est. col. 1. vers. Nec. Alb. vol. 3. & sic apparet, quod Are. & sequaces sequuntur opin. d. glo. pen. in verbo, iudicati, quæ communiter à Doct. reprobatur, vt attestatur Alberi. in rub. C. tit. nostro, in 2. col. in princ. vers. sic. item quæro quando quis. & Salic. in d. l. colum. 1. vers. Nec obst. gloss. & idem firmat Afflict. in decis. 379. In quadam causa, in fin. Consi. tamen Neapol. ibi in opin. Salice. & sequacium inclinavit, quod etiam post sententiam condemnatus confitens debitum ad cessionis benef. admittitur, & i-

ta decisum fuit, vt ibi vers. fin. attestatur Afflict. & ita tenendum censeo, quum etiam eandem opin. tenere videatur Bartol. & Ang. in d. l. penul. ff. titu. nostro, & ante eos Cyn. in d. l. 1. in 3. q. cum alijs, de quibus supra vers. Alio modo vt in iudi. nu. 3. Pro huius opin. confirmatione Panor. adduco in c. Odoardus, col. 2. vers. in gl. 2. ext. de solu. vbi attestatur, communiter teneri, debitorem an tequã condemnetur, vel debitum fateatur, bonis concedere non posse, quod cred. periculosum esset, si per prius admitteretur cessio. Nã fortè debitor tempore quo ad pinguiorem fortunã perueniret, cred. per mortem; vel testiũ absentia debitũ probare nõ possẽt: ideò debitũ primò liquidari debet, & postmodũ debitor si vult, bonis cedere poterit. ergo opi. gl. pen. in verbo, iudicati, Are. Ias. & sequaciũ non est vera. Tenenda est igitur opi. Sal. tanquam verior, & magis cõmunis & ab ea in iudicando non est recedendum. In eo tamen quod Salicet. inquit, debit. in iudicio confitentem, pro iudicato haberi, & sic secundũ eum, solummodò de soluendo præceptum sufficeret, dic quod si debitor cessionis beneficio vti velit, præceptum de soluendo sibi fieri non potest. quinimò statim quod in iudicio confessus est se ad bonorum cessionem admitti petere potest. & illa sibi denegari non valet, vt est textus in dicta l. penultim. ff. de titu. nostro. vbi verò cessionis beneficio gaudere nollet, sed soluere paratus esset, tunc ipsi confitenti de soluendo præceptum fieri potest, & non aliter, & ita procedit textus in dicta l. si debitori. de iudic. Quid autem si confessus debitum eius, vel eorũ qui in carceribus detinebantur, bonis cessit, deinde nõ uĩ creditores superueniunt, qui illum in carcere

confirmari faciunt, an bonorum cessio, quo ad primos creditores, facta superuenientibus noceat, si contra eos per cedentem opponatur? dic qd sic, textus est in l. 4. §. Sabinus, ff. titulo nostro. Alberic. in dicta Rubrica, colum. penulti. in principi. vers. item habet effectum. & Guid. Pap. conf. 124. Circa materiam, colum. fin. vers. nec sunt necessario. Quod intelligit esse verum Salic. in d. l. 1. col. 1. in fin. vers. secundum dubium est. quem sequitur Guid. Pap. in d. vers. nec sunt necessario. Si cedens horum superuenientium debitum in iud. fateatur. Adde tu, vel illi citati fuerint, & non comparuerint, aliàs non, quum illis non præiudicet, quorum debitum non agnouit, vt d. l. pen. nec illis, qui citati non fuerint, vt per Areti. in d. §. fin. col. 3. in fin. vers. quæro, debitor vult cedere bonis, sub nu. 6. & dicemus infra in 9. & 21. q. princ. Et illa prima cessio pro omnibus sufficere debet, sicut vna inuentarij confectio pro omnibus creditoribus etiam ex post facto comparentibus sufficit, l. fin. §. licentia, C. de iure delib. † Et prædicta intellige, nisi qui cessit bonis, de nouo bona acquisiisset: quia respectu illorum bonorum illis non præiudicet, quorum respectu cessio facta non fuit, secundum Salicet. ibi. Et prædicta vera sunt respectu creditorum, qui cessionis tempore creditores erant. Nam quo ad eos, qui bonis cessit, & nunc ad pinguiorem fortunam peruenit, non tenetur nisi in quantum facere potest, non autem respectu creditorum, quos post cessionem creauit. Illi enim benè poterunt eum insolidum conuenire. ita limitat singu. Ioan. Fab. quæ sequitur Ias. in d. §. fin. colum. 2. in princ. vers. limitate tamen hunc text. & ibi Areti. in penult. col. vers. aduertat tamen ad id, nisi ipse iterum bonis

nis cedat, quum possit etiam quo ad hos nouos creditores, ad bonorum cessionem admitti, quia actus est reiterabilis. † Et prima cessio aduersus nouos creditores, quoad bona de nouo quaesita, non proficit, ideo est admittenda, l. nec non. §. q. eis, ff. ex quib. caus. maior. & ita tenet Salic. in d. l. ex contractu, in fin. dicemus infr. in 9. q. princip. † Scias tamen, quod si post trium sententiarum condemnationem debitum confiteretur, ad cessionem non admitteretur, quia condemnato per tres sententias, non datur beneficium cessionis bonorum, nec beneficium capit. Odoard. extr. de solutio. vt conclusit Rota in quadam causa Senesi, quam refert & sequitur Sarnen. in commento reg. in compendio vtriusque signaturæ, in fi. per not. per Bald. in d. l. r. & per Aretin. & Ias. in d. §. fin. de quibus supra. Sed hæc conclusio dependet ab his quæ supra dicta fuerunt, ex quibus apparet, hoc dictum non esse verum. & tantò magis, quia hoc cessionis beneficium, contra & in executione sententiæ datur, vt inquit Bald. in d. l. r. vers. solu. aut non habuit iustam causam. & idem firmat Salic. ibi in r. colum. vers. contrarium videtur verius, dum dicit, quod istæ carcerationes & intrusiones in executione sententiæ fiunt. Idem Salicet. in l. cum & filij, colum. fin. vers. item attende. C. tit. nostro dicens, quod in illo text. videtur casus quo quis pro executione sententiæ carcerari possit, quamuis bona possideat, nisi bonis cedat, nec refert quod à principio negauerit, & postea conuictus & condemnatus fuerit, quia sufficit ipsum esse condemnatum, vel quòd in iud. debitum fateatur, vt dicit tex. in d. l. pen. & Imol. in d. c. Odoardus, in r. colum. in fin. vers. item nota, quod exceptio. Lex enim illa alternatiuè, non au

- tem copulatiuè, loquitur: & sic sufficit in vno casu verificari, iuxta not. in reg. in alternatiuis. de regu. iur. in 6. & sentit Roffred. in tracta. de offic. iud. quo cura. datur bon. col. 2. vers. est secundum necessarium. Nec illa lex distinguit, si iustam negandi causam habuit, vel non, ergo nec nos distinguere debemus, l. de precio, vbi gl. & Bart. ff. de publ. act. † Si ergo ad has intrusiones euitandas in executione sententiæ, debitor ad cessionis benef. admittitur, & hoc est, quia cessionis bonorum exceptio, executionis actum, & non obligationis substantiam respicit, vt declarat Imo. in d. c. Odoardus, in primo not. ergo consideratio habenda non est, an tres fuerint latæ sententiæ, vel vna tantum, quæ in iudicatum transuerit, quum vna sit sententia quæ in rem iudicatam transiit, & † quæ executionem meretur, & à qua appellari non potest, vt plenè scribit Ias. in rubr. ff. de re iud. col. 2. in fin. vers. In secunda parte glo. tribus æquiparetur, à quibus appellare non licet. l. 1. & ibi Doct. C. ne liceat tertio prouo. quod est verum, etiam quando sententia post appellationis tempus in rem iudicatam transire non solet, secundum glo. in c. fraternitatis. in verb. fornicatio. extrà, de frigi. & malefi. Ant. de Butrig. Imol. & Pannorm. in c. lator, & in c. tenor, extr. de re iudic. ergo nedum in executione vnius sententiæ, sed etiam trium cedere poterit, quum eadem ratio in vna militet, quæ militat in tribus: & vbi eadem ratio militat tam in vno quàm in altero, vna & eadem ratio omnes illos casus decedit, non per extensionem, sed sicut genus omnes suas species, † sic generalis ratio diuersas casuum emergentium species comprehendit: ideò expresso vno casu, veniunt omnes, in quibus eadem ratio viger,
- secus

Secundùm Baldum. in l. de quibus, ff. de legibus. quod dictum pro eleganti refert & sequitur Paulus de Castr. conf. 441. pro declaratione eius, colum. fin. versi. sed quando est alius casus, voluit in nouis, & confi. 83. præsens casus, colum. 2. versicu. constat autem, quòd quando, volum. 2. in nouis, de quo mentionem facit Aym. confi. 183. regula. num. 3. versi. alibi scribit, volum. 1. & ante eos idem voluerunt Petr. & Cyn. in l. iura non in singulas, ff. de legibus. quod refert Tyraquel. in tractat. cessan. causa. in 1. part. supr. num. 137. versicu. nam vbi est omnimoda ratio. cum alijs concordant. ibi per eum citatis, & sequitur Dec. in c. 2. re quiris. post princ. de appel. Non enim curandum est de casuum diuersitate, dummodò in omnibus casibus eadem sit ratio, glo. in l. sed si lege, §. item si rem distraxerit, ff. de petitio. hæredi. quia casus diuersificare non sufficit, nisi diuersitatis ratio reddatur Aymo confi. 190. quòd in præsentì, colum. 1. num. 2. volum. 1. Sed in casu prædicto nulla diuersitatis ratio reddi potest, ergo eadem ratio est in execut. trium sententiarum habenda, quæ in executione vnus habetur, à qua appellari nõ potest, & sic concludo debitorem tam per vnã sententiam condemnatum, quæ in rem iudicatã transiit, & executionem meretur, quàm per tres ad cessionis refugium admitti debere: Quod verum esse probatur per not. per Imol. in l. si filiofamil. la. 2. in 2. colum. in princ. versicu. sed aduerte. ff. solut. matr. quem Aret. sequitur in d. §. fin. col. 2. versi. sed opin. Bart. vbi concludit, quòd eo ipso quod de debito per iudicialẽ confessionẽ cõstat, vel etiam per sententiam, quæ in rem iudicatã transiit, si deb. infrã tempora iudicatis concessa non soluat, vt l. debitorib. ff. de re iudi. pro debito

bito capi & carcerari possit, nisi bonis cedat, etiam si bona mobilia ad debitum sufficientia habeat: & sic non obstante re iudicata, in cuius executione carceratus fuit, bonis cedere potest, & auditur, ita in executione trium sententiarum concludendum est, &c. ita sentire videtur Ioan. Ferr. in Pract. Papien. in for. execut. sent. diffi. in glo. r. col. penult. vers. pro cuius latiori doctr. ubi inquit, quod in casibus, in quibus cessio bonorum admittitur, omni & quocumque tempore fieri potest, ergo etiam post tres sententias.

S V M M A R I A.

- 1 Cessio bonorum quid operetur, & ad quid proficit.
- 2 Debitor pro ciuili debito carcerari non potest, nisi primò sit condemnatus.
Debitor si non cessit bonis, in carcere priuato detineri non potest, in publico sic. eod.
- 3 Statutum, quod quis in carcere publico detineri possit, valet, non autem in priuato.
- 4 Statutum quamuis disponat, quòd instrumenta garantigata per debitorum carcerationem, & omni modo quo creditori placuerit, executioni mandentur, debitor tamen bonis cedere poterit, ne in carcerem detrudatur.
- 5 Cedens bonis, si ad pinguiorem fortunam peruenerit, conuenitur tantum in id quod facere potest pro eo, in quo debitor post cessionem remansit.
- 6 Cedens vi uerosè bonis, etiam si ad pinguiorem fortunam perueniat, à debito liberatur.
Clericus, vel Doctòr, aut scholaris, vel miles, breuiarium, aut libros necessarios, vel arma post cessionem

nem acquirentes, creditoribus dare non compelluntur.

Debitor qui bonis cessit, nec capi, nec carcerari potest, eod.

7 *Corpus defuncti creditoris, ad debitoris instantiam sequestrari non potest.*

Vsurarius manifestus in terra sacra sepeliri non potest, secus in profana, ibid.

8 *Debitor an in omnibus suis bonis cedere debeat, ita quod nudus remaneat? & nu. 9.*

Vestes viles cedenti bonis relaxantur, sicut ad ultimum supplicium damnatis relaxantur, eod.

Alimenta an etiam ei relaxentur. ibid.

10 *Clericus de patrimonio nihil habens, admittitur cedens fructibus beneficij, deducto eo quod pro diuinorum administratione sufficiat.*

11 *Clericus ad similitudinem militis priuilegium habet, vt non conueniatur vltra quam facere possit.*

12 *Dispositio l. 1. C. de iur. & facti ignoran. quid contineat.*

Clericus iura ignorare non presumitur, eod.

Turpitudinem suam quis allegare non potest, eodem.

Aduocatus militare dicitur. ibid.

13 *Clericus pro repressalijs concessis capi non potest, etiamsi sit coniugatus.*

14 *Clericus actione reali conuentus, an benefic. gaudeat, quod non conueniatur vltra quam facere possit.*

Maritus rei vendicatione ex causa dotis non precedente

- cedente conuentus, beneficio non gaudat, ne conuēniatur ultra quam facere possit, ibid.*
- 15 *Clericus mercator, fori beneficium & immunitates alijs clericis concessas perdit.*
- 16 *Clericus debens beneficij pensionem, quod possidet, non gaudet beneficio, vt non conueniatur ultra quam facere possit.*
Scienti & volenti non fit fraus neque iniuria, ibidem.
Iuramentum per ipsum iurantem in forma specifica impleri debet.
- 17 *Clericus quamuis pro civili debito capi non possit, fugiens tamen, per creditorem capi potest.*
Clericus obligatus occasione depositi, per creditorem laicum capi potest. ibid.
Clericus pro periurio capi & carcerari potest, non tamen bonis cedere poterit, eod.
- 18 *Cedens bonis bona per testatorem alienari prohibita retinere potest. item vsufructum, feudum, & emphyteusim Ecclesiasticam quam possidet, sed earum commoditates pro creditoribus pro eorum credito dantur.*
- 19 *Cessio bonorum soluit compromissum.*
Cessio bonorum non coram arbitratore, sed coram arbitro locum habet, eod.

Quid operetur bonorum
 cessio.

Quæstio III. Principalis.

Tertiò

Tertiò principaliter quæro, † quid operetur bonorum cessio, & ad quid profit? Respon. operatur, quòd debitor ad inopiam conuersus, volens cedere bonis, in carcerem non detrudetur, l. 1. & ibi Bartol. Bald. Angel. Salicet. & Paul. de Castr. C. titu. nostro. Bart. in Rubr. ff. eo. Alberic. in Rubr. C. eod. tit. colum. 2. in fin. verbo, item quæritur, quid sit beneficium cessionis. & Abbas in c. Odoardus, volumine 2. versicul. & prodest hæc cessio, nume. 8. extrà, de solutionib. Et est † ratio, quia quis pro ciuili debito in carcere remponi non potest, nisi primò condemnatus sit, dicta l. 1. à quo carcere cedendo bonis liberatur, vt ibi. Si verò bonis non cessit, in carcere priuato detineri non potest, l. ob æs, & authenti. immò. ibi posita, C. de actionib. & obligationib. sed in carcere publico sic, l. 3. §. penult. & ibi Bartol. & Bald. ff. de suspect. tutorib. sequitur Aretin. in §. fin. versic. si verò est maior. Institut. de actio. Et idè † valet statutum, quo quis in carcere publico detineatur, non autem in priuatis carceribus secundùm Baldum in dicta l. 1. colum. 2. in princip. versicu. modò quæritur, in gloss. & prædicta intantum sunt vera, quòd etiam si disponderet statutum, † quòd instrumenta guarentigiata per debitorem carcerationum, & omni quo creditori placuerit, modò executioni mandentur, nihilominus debitor bonis cedere poterit, ne in carcerem detrudatur. idem Baldus in dicta l. 1. colum. 2. in princip. versicul. quæro, si statutum dicit. quem refert & sequitur Ancharan. in repetit. c. canonum statuta, columna 18. in sexto principali quæsito, versicu. pone exemplum, quum statutum dicit, extr. de constitutionib. Sed in hoc contrarium tenet Ang. in l. nemo carcerem,

in vltim. fol. Cod. de exact. tribu. libr. 10. & in l. a-
 lia, §. eleganter, in fin. ff. solut. matrimon. vbi Pau-
 lus de Castr. refert, contrarium vidisse seruari
 Florentiæ, & quod de dicto Bald. trufantur, & i-
 dem Angel. in l. 4. in fin. ff. titu. nostro. quam opi-
 nionem inquit veriozem Alexand. in apostil. ad
 Bald. in d. verfic. quæro si statutum. Sed pro con-
 cordia dicas, Baldum optime loqui, vbi simplici-
 ter disponit statutum, quòd instrumenta per car-
 cerem vel alio modo executioni mandentur: se-
 cùs, si plus vltra disponeret statutum, videlicet
 quòd carcerati non relaxantur quousque solue-
 rint, vel quòd obligati per instrumenta guarenti-
 giata, ponantur in carceribus, de quibus exire
 non possint, nisi soluant, prout loquitur Angel.
 & Paul. de Castr., & tunc carcerati bonis ceden-
 do non audientur, & ita consuluit Corne. confi.
 212. placet, volum. 2. Idem dicendum est, si statu-
 tum disponeret, quòd personaliter obligatus ca-
 pi possit, & in palatio detineatur, vel in carcere,
 donec de suis bonis tenutam legitimam, suffici-
 entem, tantique valoris, ac tertie partis pluris
 pro legitimis expensis assignauerit, iuxta statu-
 tum nostrum Ariminen. sub Rubr. quòd quicun-
 que obligauerit ad detinendum personaliter,
 &c. nisi aliter per aliud statutum disponatur. vt
 in alio nostro statuto, sub Rubric. de cessione bo-
 norum. vbi disponitur, quòd in casibus à iure
 permissis, quilibet debitor bonis cedere valeat,
 etiam si cum iuramento se obligasset, posset per-
 sonaliter detineri, non obstante etiam si cum iu-
 ramento cessionis beneficio renunciatum fue-
 rit. † Item operatur, quòd in eo, in quo vltra bo-
 na cessa remanserit debitor, si postea ad pinguio-
 rem fortunam peruenit, conueniri postea non
 pote-

poterit, nisi in quantum facere potest, l. 4. in princip. ff. titul. nostro, & l. ex contractu, cum ibi not. per gloss. & Doctores, C. de bon. author. iud. possid. & sic deducto, ne egeat, alioquin nullum esset priuilegium, l. in condemnatione, & ibi gloss. ff. de regulis iuris, & gloss. & Doctores in l. iunt qui in id. ff. de re iudic. Azo in summa. titulo nostro, versicu. est autem remedium cessionis. Roffred. in tracta. libell. in Rubric. de offic. iudic. de quo curat. datur bon. column. i. in fine, versicul. Est & aliud beneficium. Salicet. & communiter Doctores in dicta l. i. colum. 2. in prin. vers. oppo. quarto, & in dicta l. ex contractu, & Doct. in §. fina. Institut. de actio. † Nisi vituperosè bonis cessisset secundum formam statutorum, nates super lapidem percutiendo, vt dicemus infra in 6. questione. principal. Nam tunc à debito liberatur, si ad pinguiorem fortunam peruenerit, secundum gloss. in c. sicut dignum. §. hi quoque. in verbo, si habent, in fin. extr. de homicid. quam sequitur Guid. Pap. in decis. 343. cedens bonis. Ideò in aliquibus locis de consuetudine seruatur, & extat statutum nostrum Ariminen. sub Rubr. de debitoribus, ne currant faciliter ad beneficium cessionis, quòd cedens antequam ad cessionis beneficium admittitur, coram officiali creditoribus satisfacere promittit, sed ad pinguiorem fortunam peruenerit. & est bona cautela pro indemnitate creditorum conseruatione. † Prædicta tamen in clerico, post cessionem breuiarium acquirente, non procedunt, vel in Doctore, aut scholari, libros sibi necessarios, aut in milite arma atquirente, quia talia bona creditoribus dare non compelluntur, vt nostra gloss. in l. nepos Proculo, ff. de verb. signi. Bal. in rubr. C. titu. no-

stro, Cyn. & Salic. in d. l. in vlt. colum. 13. q. sequitur Aret. in d. §. fin. col. pen. vers. aduertas tamen & istud. & ibi Iaf. in 2. col. vers. 3. limitate. & in §. item Seruiana, col. 9. vers. per ista etiam dicit Ange. nu. 64. Inst. de act. Item operatur hæc bonorū cessio, quod is qui bonis cessit, realiter nec citari, nec carcerari potest, quia liber ire debet quo vult, vt not. glo. & sequitur Imol. in c. lator, extr. de pign. & Marian. Socin. in tract. de cita. art. 5. in 17. fall. num. 40. per tex. in d. l. 1. C. tit. nostro. Operatur etiam hæc bonorum cessio, vt creditores venditionis remedio earum indemnitati consulant, quatenus debitoris substantia patiatur, excusso debitore vsque ad vltimum quadrantem, & vsque ad subligar, vt inquit Azo in summa. tit. nostro. vers. effectus autem cessionis. † Quid autē

8 si bonis non cessit, sed creditoribus nondū satisfactis, decessit debitor, an creditores petere possint defuncti debitoris corpus sequestrari, ne sepeliatur donec de debito satisfacti fuerint? Specul. in §. in quibus verb. Octauò, quando res dilationem non capit. titu. de appellatione tenet, nō audiri creditorem appellansem, ne defuncti corpus sepeliatur, quia est res dilationem non recipiens: ergo sequitur, quòd tale corpus sequestrari non potest. Interest enim Reipublicæ, quod defunctorum corpora insepulta non remaneant pro ciuitate conseruanda à pestilentia, quam foetores inducunt, vt docet experientia rerum magistra: quin immò creditores id petentes, hodie in confiscatione tertiæ partis bonorum puniuntur, cedunt ab actione, & tantundem defuncti hæredibus erogare tenentur, & efficiuntur infames, vt pulchrè declarat Ripa, in tractatu de peste, in 1. remedio præseruatio. num. 101. versic.

& pri-

& primò quæro. & in l. obligatione, colum. 6. in fin. num. 37. versi. viso de libero homine, ff. de pignor. per textum in l. cum sit iniustum, & authent. sequent. C. de sepulchr. violat. Quòd tamen restringitur secundùm Aug. in authent. vt defunct. seu funer. eorum. in prin. si ex forma statutorum instrumenta confessionata debent ad voluntatem creditoris, instrumentum confessionatum præsentantis, executioni demandari. hoc enim casu, mortuo debitore, poterit creditor iudicis auctoritate sequestrari facere, & corpus sui debitoris mortuum retineri, ne sepeliatur quousque de debito sibi satisfiat, quod dictum refert & sequitur Marsil. in l. fin. colum. penult. num. 63. versicu. item adde etiam prædictis, ff. de quæstionibus, & in singu. 196. in iure expressum. Feli. tamen in c. sicut Iudæi. il. 1. in 2. col. in prin. versi. vnde dixit Specu. extr. de Iudæ. non credit, hoc dictum de æquitate procedere, nisi opponeretur vsurario manifesto, vt est text. in c. quamquam, de vsur. libr. 6. & not. Angel. vbi suprâ, in ver. no. hic casum pro vsurario, qui quamuis in terra sacra sepeliri non possit. vt ibi, non tamen prohiberi poterit, ne in terra profana sepeliri debeat, quia Reipubl. interest, ne etiam anathematizatorum corpora insepulta iaceant, vt per Ripam vbi suprâ, num. 102. versic. qua pœna non plectuntur. Quinimò Thom. Grammat. in decif. 82. incidit iermo. damnat illud dictum Ange. & refert creditores id petentes, semper fuisse in magna curia expulsos, & idem quod suprâ tenet Firmian. in tractat. de Episcop. in 3. part. quarti libri, in 13. quæstio. versicu. accessoriè hoc infero numer. 24. quamuis contra quamplura defunctorum corpora viderim in patria mea ob-

tentum, etiam nullo extante statuto, & malè per
 prædicta. An autem quod suprà dictum est, sit
 verum, quòd debitor omnibus suis bonis cedere
 9 debeat, ita quòd nudus remaneat, † videtur di-
 cendum quòd sic, l. cum & filij, Cod. titu. nostro,
 gloss. i. in l. qui bonis, & gloss. fina. in l. penultim.
 ff. eodem, tenet Cyn. in l. i. C. eod. quem refert &
 sequitur Alberic. in dicta Rubr. colum. 2. in prin-
 cip. versicu. item quæritur quibus bonis. & Bald.
 in dicto §. fin. colum. 2. in fine. versicul. quæritur
 quibus bonis. Institutio. de actionib. Alibi dixit
 gloss. in l. fin. §. fin. in vltim. gloss. ff. quæ in fraud.
 credit. quòd cedenti bonis vsque ad sacculum &
peram auferri debet, & nihil sibi relinqui, nec e-
 tiam vnus minimus denarius, vt voluit gloss. in
 dicta l. penultim. Contrarium tamen determinat
 Bartol. in d. l. penult. Alber. & Bald. vbi suprà. &
 Cyn. & Salicet. in d. l. i. colum. 2. versicul. Quæro
 secundò, an omnia bona. dicentes quòd saltem
 viles vestes ei relaxantur, quum illæ etiam ad
 supplicium damnati relaxentur, vt l. diuus. ff. de
 bon. damnat. & ita tenet Angel. in dicta l. cum &
 & filij, & in l. si laborante, §. cum in eadem, in fin.
 ff. ad legem Rhod. de iactu. & ita communiter in
 practica seruatur, secundùm Alberi. vbi suprà,
 & ita communiter teneri attestatur Imol. in d. c.
 Odoardus, colum. 2. in princ. versic. sed in primo
 casu, num. 14. & sequuntur Ioan. Fabri, Aretin. &
 Ias. in d. §. fin. & ista opinio æquitate nititur secū-
 dùm Salic. in d. versicu. quæro secundò. Canoni-
 stæ etiam tenent, quòd alimenta sunt sibi relin-
 quenda, vt not. in d. c. Odoardus, vbi Panorm. &
 Imol. in d. versic. sed in primo casu, & Doct. in c.
 studeat. so. distinct. Quod est verum, dixit Alb. in
 d. Rub. in 2. col. versic. Canonistæ etiam, nume. 5.
 de iure

de iure ciuili in bonis post cessionem quæsitis, in quibus non est fraudandus alimentis quotidianis, vt est text. in d. l. qui bonis. ff. titu. nostro. quæ lex est nota. in hac materia. Dixit tamé collecta. in d. c. Odoardus. vidisse in Curia Romana seruari, quòd clericus nihil de patrimonio habens, admittitur cedens fructibus beneficij, deducto eo quod pro diuinorum administr. sufficit, & illum refert Imol. ibi in vltim. colum. versicu. vltimò hic potest opponi. & Caccialup. in tracta. de pensi. quæst. 11. in vlt. colum. versicu. & Collectarius in c. Odoardus. de quo etiam per Gigan. in suo tract. de pensio. quæst. 39. nume. 4. Et est ratio, quia clericus priuilegium habet, † vt nõ conueniatur, vltra quàm facere possit ad instar militis armatæ milit. vt dicit gloss. ordin. & communiter approbata in l. miles. vbi Bartol. Alexan. & Ias. post alios. ff. de re iudic. Gemin. & Perusi. in c. si propter. in prin. 2. no. de rescript. in 6. & Staph. in tract. de literis gratiæ. & iusti. fol. 154. vers. prætereà hoc est priuilegium. in primo impressis. & ita reperio decisum fuisse in Capell. Tolosa. in decisio. 245. Item fuit quæsitum: aliquis presbyter. & ibi diffusè per Euffre. in addit. & per eundem in addit. ad decis. 213. Item fuit traditus libellus, vbi de communi opin. attestatur & tenet Nicol. Euerard. in tract. de modo arguen. in 22. argu. locus à milite arma mili. ad mili. coele. mili. in prin. litera f & a. quamuis contrarium tenere videatur Matthæf. & malè in sing. 62. not. quòd clerici quem sequitur Ias. in l. 1. col. 2. in princip. vers. quid. autem. C. de iur. & fact. igno. † Sed illud procedit in casu, d. l. 1. non autem in casu nostro. Nam dispositio illius l. est diuersa à casu nostro. casus enim illius legis, priuilegium conti-

10

11

12

net contra ius commune, ergò non est extendendum, l. si verò. §. de viro. ff. solu. matr. & ratio est, quare in d. l. i. ad milites cœlestis militiæ non fit extensio, quia ibi illud est priuilegium propter simplicitatem militarem, iuxta l. fina. in princip. C. de iure delibe. sed ista simplicitas non cadit in milite cœlestis militiæ, quum ille iura ignorare non præsumatur, l. repetita. cum gloss. C. de Episc. & cleric. tradit Alexand. in d. l. miles. colum. fina. in princip. versicu. fallit in priuilegijs. Aretin. in §. appellantur, colum. 3. versicu. Quæro an d. l. i. Instit. de exception. & Euerar. in d. 22. argu. ante fin. litera A. il. 2. Si enim clericus se ius ignorasse diceret, turpitudinem suam allegaret. fac. text. in l. 2. Seruius Sulpitius. ff. de origin. iur. quam allegare non potest, c. inter dilectos, vbi gloss. & Doct. extr. de donation. & latè per Iasonem in l. iusiurandum. §. procurator, col. 6. cum tribus sequentibus. ff. de iureiur. Sed in d. l. miles. tale priuilegium ob publicam vtilitatem & honestatem datur, ergò ad militem cœlestis militiæ extenditur, & aduocatum, qui etiam militare dicitur, l. fori. & l. aduocati. C. de aduoc. diuer. iudi. quia in eis eadem honestas viget. & ita communiter tenent Doct. Iaco. Butr. Cyn. Bald. Salicet. & alij in d. l. i. & ita tenendum est, quia est optima ratio, & idem firmat Feli. in §. cum ex officij, colum. 1. versicu. similiter. Pet. de Anch. ext. de præscr. reprobando dictum Matthæi. & comprobatur Marian. Socin. in tracta. de citatio. in 5. artic. quæst. 17. in 14. fallen. Vbi etiam addit quòd pro repressalijs concessis capi non potest secundum Bar. in tract. repressalia. 7. q. princ. versicu. ad quintum. † nisi sit coniugatus, vt ibi per eum. Immo dic, quòd etiam coniugatus capi nò possit, vt

eleganter decidit Lopus in alleg. 108. Quæritur, col. 1. & 2. maximè, quandò clericus esset cum v-nica & virgine coniugatus, & in habitu & tonsura incederet, iuxta tex. in c. 1. de cleri. coniuga. in 6. Et propterea Domini de Rota solent, quãdò agitur, vt rei iudicatæ pareatur, quoad fructus & expensas, si beneficium d. c. Odoard. opponitur, annuatim assignare de fructib. cuicunq; clerico quantumcunq; infimo, pro victu & vestitu ducatos 24. auri de camera. & si quid vltra habeat, victori vsque ad integram satisfactionem consignare, nisi cõdemnatus esset miles, Doct. vel aliàs qualificatus, cui ex arbitrio augent personę qualitatem. & patrię, vbi habitat, habita fertilitatis consideratione, vt refert Cassad. in decis. 6. Firma est propositio, col. 4. in prin. vers. sed quomodo consideratur, nume. 6. in Rubric. de appel. quòd tamen non procederet in clerico, qui actione reali conueniretur, † quia eo casu tali beneficio non gauderet, prout eò similiter non gaudet maritus, si rei vendicatione conuenitur, nam tunc vt quilibet possessor conuenitur, ideò dictũ beneficium non habet, maximè si rei vendicatione ex causa dotis non procedente conuenitur, secundum Aret. in §. Item si de dote, col. 1. vers. in ea. gl. in fin. Inst. de act. quod est notandum ad intellectum d. c. Odoardus. de quo tamen dicemus infr. in 20. q. 4. q. princ. in 1. casu. † Idem in clerico mercatore, & se in negotijs secularibus immiscente dicimus, qui perdit fori priuilegium & immunitates alijs clericis concessas, vt latè scripserunt Mod. Anchor. in tracta. de mercatu. in 3. par. in prin. nu. 4. cum multis seq. & pulchrè per Guid. Pap. in decis. 196. Nobiles. † Similiter in clerico pensionis debitore non procedit, quãdò ipse

14

15

16

ipſe eius impositioni perſonaliter conſenſiſſet, nam tali caſu, ex quo in eius conſenſu iuramentum ineſt, & in forma camera obligatur, haud honeſtum eſſet, poſtquam beneficium habet, ad cuius reſreſſum ob non ſolutionem ſe obligauit, quòd exceptione d. c. Odoardus, vel alia ſimili iuuetur. potius enim beneficium quod accepit, dimittere et reſtituere debet, quã opinionẽ ſoluendo, iuari beneficio dicti c. Odoardus. nõ enim concedens, eſt retinere beneficium, & penſionem non ſoluere, alioquin ei peierandi occaſio daretur, nec iſto caſu illi fieret iniuria, ſi ei auxilium, d. c. Odoardus. denegaretur: quia ſcienti & volenti non fit fraus neque iniuria. reg. ſcienti. de reg. iur. in 6. & quia iuramentum perſonale eſt. per ipſum iurantem in forma ſpecifica impleri debet, c. debitores. & c. ad noſtrã. extr. de iure iu. alioquin cẽſuras & pœnas, de quibus in reſeruatione penſionis habetur, incurrit. Quũ ergo penſionis debitor non habeat vnde penſionem ſoluere poſſit, ad beneficium, d. c. Odoardus. admitti non debet, ſed ob non ſolutionem dictæ penſionis, beneficio priuatur, vt voluit Sarnen. in commento reg. cancel. in regul. de annali poſſ. q. 54. & in compendio vtriuſque ſignaturę, col. ſi. nu. 80. ver. eſt tamen vnum. Ex quo vt plurimũ in penſionis aſſignatione beneficiatus illam infra certum terminum, ſub excommuni. pœna. ſucceſſiue priuationis beneficij ſoluere promittit: & ita obſeruat Rota, vt refert Caſſad. in dec. 2. Apertiffim iuris, colum. 1. num. 3. de loca. ¶ Sed mirabile videtur, quòd clericus quamuis priuilegium habeat, vt pro ciuili debito non teneatur, niſi in quantum facere poteſt, à iudice pro eodem debitore aliter citari nõ poſſit, & nihilominus illum

fugi-

fugientem pars realiter citari possit, etiam propria auctoritate ipsum capiendo, vt traditur in c. cum non ab homine. vbi Abb. in 4. col. in fi. versic. quoad secundum. nu. 17. extr. de iud. Ego verò arbitror illud, quod de clerico fugiente dicitur, habere locum respectu delicti, vel etiam si cum pecunia creditoris aufugeret: quia videtur, quòd tunc etiam laico licitum sit realiter citare, & ipsum capere, vt singulariter dixit Imol. in c. vt fam. de senten. excomm. quem refert, & sequitur Marsil. in singul. 43. Debitor. & tenet Imol. in c. lator. quod legit cum c. 1. colum. 3. versic. item fallit. de debitore fugiendo. extr. de pignor. vbi ita communiter teneri attestatur, subdit tamen quòd ad iudicem Ecclesiasticum duci debet, latè per Marian. Socin. in d. c. cum non ab homine. super 1. gloss. in 1. membro. & latius in c. peruenit. in 11. princip. artic. per quatuor membra principalia, maximè in secundo & quarto de sentent. excomm. Sed extra crimen & quando cum creditoris pecunia non aufugeret, non video quòd pars vllò modo eum etiam fugientem capere possit, nisi occasione depositi ex contractu debitor esset, vt tradit Matthæf. in singul. 60. not. quòd clerici. & ibi latè per Mod. in addi. las. in l. si fideiussor. si satisfdatum. colum. 1. in 1. not. in fine. ff. qui satisfd. cog. & Afflict. in decis. 24. Quidam clericus, colum. 1. in fi. num. 3. & nisi debitum esse iuratum. Nam tunc pro periurio carcerari posset, secundum Afflict. in constit. Regni. incipien. Si quis clericus: sub Rubric. de cleric. conueni. in 6. not. Quia periurium est graue in clerico, & ipse carcerari potest, vt legitur & no. per Peru. in c. si clericos. de senten. excomm. in 9.

Non tamen poterit ipse periurus cedere bonis,

ex quo cessionis beneficium non habet, vt in c. peruenit. ext. de fideiuss. Ant. de But. in d. c. Odo-
ardus. & per Vitalem in tract. clausula. in Rubr.
an poss. renunc. cess. bonor. col. 9. vers. Adde hic,
quòd periurus, quamuis Bald. in l. fin. vers. item
pone. iuro. C. de non nume. pecu. teneat, quòd de-
bitor quamuis iurauerit infra certum terminum
soluere, & non soluerit, & bonis cedat, non per
hoc dicatur propter cessionem periurus. Item
bonorum cessio prodest, quia cedens bona, per
testatorem alienari prohibita, retinere poterit,
† item vsufructum, feudum, & emphyteusim
18 Ecclesiasticam quam possidebat, sed earum com-
munitates creditoribus in eorum satisfactione
conceduntur, argum. l. necessariò. §. fina. ff. de pe-
ric. & commod. rei vendi. & eorum quæ not. per
Docto. & præcipue per Alexand. in l. si finita. §. si
de vectigalibus, colum. 7. in princip. nume. 17. ff.
de damn. infect. & consil. 19. super eod. colum. pe-
nul. versic. casum nostrum. num. 16. colum. 5. Ant.
Rube. consil. 164. circa primum, colum. fina. in
princip. versic. pro resolutione, & Ruin. consil.
176. primò quæritur, colum. 2. & fin. vol. 1. & Bal.
in l. 1. col. 3. in princ. ver. quæro, nunquid ille qui
cedit. & ibi Salic. in 2. col. ad fin. versic. Sed dubi-
tatur, quid si possideat. C. tit. nostro. sequitur Ias.
in d. §. colum. penul. in fin. vers. Quid autem si in
cessione bonorum. Institut. de actio. Et est ratio,
quia quæ plenè acquiri non possunt, quoad com-
moditatem acquirunt, d. l. necessariò. §. fina. & l.
final. C. de vsufruct. Bald. in l. cum oportet, co-
lum. 4. in fin. versicul. quæstio est de feudo. C. de
19 bon. quæ libe. † Postremò bonorum cessio ope-
ratur, quòd compromissum soluit, vt l. item si v-
nus. in princip. & ibi Bald. ff. de arbitr. per quam
legem

legem dicit Bal. in l. fina. in princ. vers. quid si inter pares. C. communia. de legat. quòd bonorum cessio coram arbitratore locum non habet, sed coram arbitro tantum.

SUMMARIÀ.

- 1 *Quis possit cedere bonis.*
- 2 *Pater & filius possunt cedere bonis, etiam, quòd filius habeat vel non habeat castrense peculium, vel quasi castrense, vel aduentitium, vel profectitium. Peculium legari potest ei, qui in peculio nihil habet, eo.*
- 3 *Pater malè administrata Repub. vel alia causa cedens bonis, filijs emancipatis in bonis per eos quasi-tis, etiam ex donatione eis per patrem facta, non præiudicat.*
Nec præiudicat in donatione facta filijs in potestate constitutis propter eorū merita, maxime antequàm per patrem debita cōtracta fuissent. ibid.
- 4 *Executio in bonis filij condemnati, in quibus pater habet vsumfructum, etiam durante patria potestate, & etiam in persona fieri potest, si bonis non cedit.*
Executio in bonis profectitij filij, durante patria potestate, an fieri possit, eod.
Filius delinquendo patri præiudicare non potest, sed contrahendo sic, ibid.
- 5 *Damnatus pro crimine, non cedit bonis, sed luit in corpus, ne delicta impunita remaneant.*
Mulcta si ob paupertatem delinquenti remittitur, absque eo quòd luat in corpus, si ad pinguio-

rem fortunam peruenerit , non vexabitur aliter , eod.

6 *Seruus aut monachus si condemnati fuerunt , ex sententia non obligantur , nec executionem quæ sit in causa iudicati , patiuntur.*

Monachus non potest cedere bonis , & quando hoc non procedat , eo.

7 *Filiusfam mercator ad carceres euitandos , qua cautela vti debeat.*

8 *Filiusfam. debitor si emancipatus , vel sui iuris effectus est , beneficio gaudet , vt nõ conueniatur , nisi in id quod facere potest , etiam si creditor in maiori paupertate constitutus esset , nisi decoxisset , & in decoctione fraudem & dolum commisisset.*

Quis possit cedere bonis.

Quæstio IIII. in princip.

- 1 **Q**uartò principaliter quæro , † quis possit cedere bonis. Aret. in §. sunt prætereà , col. fin. vers. not. quod cuilibet. Insti. de actio. & Ias. in §. fi. col. 2. in §. fi. col. 2. in fi. vers. ext. glo.
- 2 eod. titu. dicunt , † quod cuilibet debitori beneficium à lege indultum est , vt bonis cedere possit , vt cedendo carceres aufugiat , tu ergo dic , quòd nõ tantum pater , sed etiam filiusfam. bonis cedere potest , siue habeat , vel non habeat peculiũ castrense , vel quasi castrense , vel aduentitium , vel profectitium. nam & patrifamil. qui nihil habet , admittitur cessio , ne iniuriam patiatur , quia bona in futurum habere poterit , l. penul. C. tit. nostro. fac. tex. in l. quæsitum. in princ. ff. de pecu. secundum

dum Azo. in summa. C. titu. nostro. prout ei, qui
 in peculio nihil habet, peculium legari potest,
 & legatum propter spem querendi valet. ei quo
 que. ff. de pecul. legat. Alberic. in d. l. pen. & id
 eo debitor qui in bonis nihil habet, ratione spei
 bonis cedere potest, quum bona acquirere pos
 sit secundum gloss. in d. l. penult. in verbo, & si
 nihil, quàm ibi sequitur Bald. & Salice. in prin
 ci. & si bonis cesserit pater, ex eo quòd malè Rē
 publicam administrauerit, vel alia ex causa, fi
 lijs emancipatis in bonis per eos quæsitis non
 præiudicat. l. si pater. vbi Barto. Bald. Ang. Salic.
 & Paul. de Castr. C. eodē. † & ideo filij sui iuris 3
 bona sibi à patre donata aduersus patris credi
 tores defendere poterunt, nisi donatio in frau
 dem creditorum facta fuisset, quæ præsumere
 tur, si post contracta debita, vel paulò ante do
 nauerit eis, vel nisi in fraudem creditorum e
 mancipatio facta fuisset, quæ non valet, ita Bal
 dus & Salic. ibi in princip. & quòd in donatione
 filijs facta dictum est, idem dicas in donatione
 facta filijs in potestate constitutis, tanquam ex
 traneis propter eorum merita, & antequam per
 patrem debita contraherentur, vt determinat
 Bald. ibi. Quem etiam sequitur Salicet. ibidem.
 An autem merita præcessisse prælumantur, vel
 per filios probari debeant: quia ad materiam no
 stram non attinet, remitto me ad not. per Barto
 lum, Alexandrum, Iaso. & DD. in l. si donatione.
 C. de collation. & ad Deci. consil. 20. in causa i
 storum fratrum. quem refert & sequitur Ripa
 in primo responso. incipi. pestiferatus. in fin. in
 titu. de donat. causa mortis. & ad ea quæ dixi in
 causa fratrum de Capellis. consil. III. pro res. du
 biorum in 1. & 3. colum. † Si verò filiusfam. con

de matus fuerit, durante patria potestate, executio fieri poterit in illis bonis, quæ habet, etiam si pater in illis usufructum habeat nõ obstante quòd illa sine patris licentia voluntaria alienari non possint, vt in l. fin. §. filijs autem. C. de bon. quæ lib. secus, si ex necessaria causa fieret alienatio, vt not. in d. l. pen. per Bald. Salic. & Paul. de Castr. in princip. Executio igitur ob debitum filij, in eius peculio fieri poterit, & filius ipse tale debitum de peculio soluere poterit, quamuis peculij proprietates sit patris, vt voluit Bald. in l. si filiofamil. la. 2. in princip. ff. solu. matrim. & non solùm in bonis executio fieri potest, sed etiam in persona ipsius filiofamil. cum ipse si bonis non cedit, carcerari possit, vt per Bald. in sua Marg. in verbo, filiofamil. per Ang. & omnes, in d. l. penult. & firmat Bartol. in l. 3. §. vtrum. reprobando ibi gloss. in 1. colum. vers. Item oppon. & videtur. ff. de fideiuss. quem sequuntur DD. vt refert & sequitur Paris. consil. 94. spectabiles col. 2. in princ. sub num. 8. col. 1. cum multis concord. ibi per eum citatis. In profectio verò decidit gloss. 1. in d. l. penult. executionem sententiæ contra filium factam latè fieri non posse. idem tenet Bald. & Salic. ibi in princip. subdentes, nisi commune patris & filij debitum esset, vt in dote restituenda. d. l. filiofi. & l. 2. §. quòd si patris. ff. solu. matrim. Sed Bartol. in l. quoties. ff. de noxali. tenet, quòd etiam in profectio executio fieri potest. quia pater sicut ex quolibet contractu de peculio tenetur, ita ex sententia, in qua quasi contrahitur. l. 3. §. idem scribit. ff. de pecul. idem tenet Bartol. in d. l. penult. distinguit. Aut condemnatus est, & defensus ita quòd in iudicio quasi contraxit, & tunc in peculio profectio

executio fieri potest, vt probatur in dict. §. idem
 scribit. Aut condemnatus fuit vt contumax, &
 tunc secus, vt plenè consuluit Abb. consil. 66.
 quanquam in 2. part. quem sequitur Aym. consil.
 39. proponitur. colum. fin. vers. pro quo facit. nu.
 12. volum. 1. & ita loquitur gloss. in d. l. pen. Hanc
 distinctionem sequitur Angel. ibi cum declara-
 tione, si filius ex contractu vel quasi damnatus
 fuit, secus si ex delicto, quia patri delinquendo
 præiudicare non potest, vt voluit Bald. in Marg.
 in d. vers. filius fami. & in d. l. si filio fa. vers. si. vbi
 secus in criminali, sed contrahendo, vel quasi
 sic, quum pater concedendo ei peculium, con-
 trahendi, non autem delinquendi, potestaté de-
 derit. Eandem distinctionem tradit Barto. in l. fi-
 nita. §. si de vectigalibus. in vlti. col. vers. sed me-
 lius etiam si filius condemnatur. ff. de dam. in fec.
 quem ibi communiter sequuntur DD. & sequi-
 tur Pau. de Castr. in d. l. 3. §. filius fam. vers. ex isto
 tex. ff. de pec. Sed quare patri delinquendo non
 præiudicatur? Respon. quia in criminali potius
 vindicta, quæ ad patrem non delinquentem
 porrigi non debet, quàm pecuniarum commo-
 dum ponderatur, secundum Bald. in d. l. si filio-
 famil. circa fin. & quia etiam damnatus pro cri-
 mine, non cedit bonis, quinimo cedendo non li-
 beratur, ne delicta impunita remaneant. l. ita
 vulneratus. §. cum neque. cum ibi not. per gloss.
 ff. ad l. Aquil. sed luit in corp. l. 1. §. generaliter. ff.
 de pœnis. & l. fin. ff. de in ius vocan. Ioann. Andr.
 in regu. peccatum. in 1. gloss. de regu. iur. in 6. re-
 fert & sequitur Ang. in l. 4. titu. nostro. interdum
 tales damnati amore Dei in solennitatibus Na-
 tiuitatis & Resurrectionis Domini nostri excar-
 cerantur, & alibi cuidam Maiestati offeruntur,

& per ciuitatem mitra alba (vt Florentiæ) vadunt, vt refert Angel. in l. 2. C. titu. noſtro. interdum ob paupertatem abſque eo quòd luant in corpus, multa remittitur, vt l. illicitas. §. pen. ff. de offic. præf. & iſti tales ſecundum Angel. in d. l. 2. & in d. l. 4. quamuis ad pinguiorem fortunam perueniant, aliter non vexabuntur, Ioann. Andr. in d. reg. peccatum, Alber. in Rubr. C. tit. noſtro. in vltim. quæſt. Bald. in l. fin. ff. de in ius vocan. & Boër. in deciſi. 349. quæritur an ciuilitè. colum. 2. in princ. verſ. itaque multa. num. 4.

6 † Iſtud tamen quod in filioſamil. dictum eſt, in ſeruo aut in monacho non procedit, vt voluit Bald. in d. l. ſi filioſam. verſicū. ſecus tamen eſſet. Quia illi ex ſententia non obligantur & ideo hanc executionem quæ ſit in cauſa iudicati, non patiuntur. l. non idcirco. §. poſtea. ff. de iudi. & l. 1. C. titu. noſtro. & conſequenter monachus bonis cedere non poteſt, Rota in deciſi. 237. Nota quòd monachus in antiq. ſequitur Felin. in c. cū dilecta. colum. 26. verſ. & Rota dixit num. 80. de reſcript. & hoc verum eſſe poteſt, niſi eſſet monachus, qui adminiſtrationem haberet, quia illa loco filij emancipati habetur, ſecund. Bald. in d. verſ. ſecus tamè eſſet. In hoc tamè reperio contrarium fuiſſe deciſum in Capella Tolofa. quæſt. 313. Item fuit traditus libellus. Sed Eufre. ibi in addi. hæc dicta concordando quamuis nullam de Bald. faciat mentionem, illam deciſionè, & ibi dicta declarat procedere in ſimplici monacho, adminiſtrationem ſeu benef. perpetuum non habente, ſecus in prioratum perpetuum habente, quum talis abſque Abbatis licentia agere & conueniri poſſit, c. cū deputati. & ibi DD. de iud. Abb. in d. c. cum dilecta. in vltim. colum. verſ.

vers. & generaliter quum quæritur & ibi pulchre per Felin. colum. 30. vers. monachus non agit. Eandem declarationem sentit idem Felin. ibi in 21. colum. versic. Fallit quartò d. regul. dum inquit, quòd monachus aliquam administrationem habens, agere & cõueniri potest, declarat, dummodo talis administratio sub se aliquã habeat obedientiam, secus, si alicuius villæ vel possessionis administrationem haberet? vt per Innoc. in c. edoceri. in fine versic. Item dicimus extra. de rescript. quem sequitur Abbas. in d. versicul. & generaliter quum quæritur. Nam hoc casu potius quandam custodiam, quàm veram administrationem habere diceretur, ideo intellige de monacho Prioratus aut dignitatis administrationem habente, & non aliter. † Sciendum tamen est, quòd si filiusfamili. mercator pro patre fideiusserit, vel cum eo in solidum se obligauerit, si euitare velit, ne in carcerem detrudatur, cautela vti debet, quam docet Bal. quem ibi sequitur Sal. in l. si ex alio. C. quòd cum eo. Veronens. in caut. 13. Scis quòd fil. fa. Alex. in l. si dubitet. §. filiusfam. ff. de fideiuss. & Paris. d. consil. 94. colum. 7. in princ. vers. & ideo Paul. de Cast. numer. 49. quòd se à patre emancipari procuret, quia quamuis durante patriæ potestate in solidum teneretur. l. penul. ff. quòd cum eo. Paul. de Cast. in l. 1. eod. tit. l. tam ex contractib. ff. de iudi. per Alexan. in l. qui cum se. in princ. ff. de re iud. Si tamen postea per emancipationem, vel aliter sui iuris effectus fuerit, illo gaudere debet beneficio, ne excutiatur, nisi eatenus, quatenus facere poterit. l. 1. ff. quòd cum eo. Quod quidem beneficium fuit summa æquitate inductum, vt tradit Azo in summa. C. eod. tit. in prin. glo. Bar.

& alij scribentes in Rub. ff. eod. & pulchrè Paul. de Castr. in d. l. 1. & in d. l. 2. post Salic. eod. titu. & hoc procedit, etiam si creditor in maiori paupertate constitutus esset, vt habetur per Bal. in l. 2. ad fin. vers. quartò quæro. C. quòd cum eod. per Alexan. in Rubr. ff. eod. tit. sequitur Paris. consil. 94. col. 7. vers. & procedunt ista. & dicemus infr. in 13. quæst. Fallit tamen, si filius fa. decoxisset, & in decoctione dolum & fraudem commisisset, quia eo casu nec ad cessionis beneficium tanquã eo beneficio indignus, nec ad supradictum beneficium. tit. quod cum eo. nullatenus admitteretur, vt pulchrè declarat Paris. d. conf. 64. col. ad fin. vers. nec istis obstabit, & col. pen. vers. quoniam vt ex verbis. & Mode. Anchon. in tracta. de merc. sub Rubr. de decoctoribus, in 3. quæst. sub. nu. 12. & seq.

SVMMARIA.

- 1 *Mulier pro ciuili debito an bonis cedere possit, & non cedendo, in carcerem detrudatur?*
- 2 *Mulier pro administratione tutela obligata, senatusc. Velleian. & omni alij auxilio, &c. renuntiando, an carcerari poterit, & an hoc in matre pro cedat?*
- 3 *Meretrix pro priuato debito carcerari potest, nisi esset coniugata, & quomodo hoc intelligatur, vide etiam. nu. 5.*
- 4 *Renuntiare quis non potest his, quæ in fauorem publicum introducta sunt.*
- 6 *Maritus notitiam habens de adulterio per vxorem commissio, si non indignatur, praesumitur leno.*

Mulier

Mulier an bonis cedere possit.

Quæstio I. quarta quæst. princip.

Rursus primò quæro, † nunquid mulier pro
 ciuili debito bonis cedere possit? Respon.
 quod nisi cedat. in carcerem detrudetur.
 text. in l. pen. C. titu. nostro. in litera. ibi, vtriusq;
 sexus. vbi Salic. & Bal. & idem Sal. in l. i. col. 2. in
 fin. versicul. quæro nunc quartò. C. eodem. Aret.
 in §. fin. colum. 1. versicul. aduertas tamen. & co-
 lumn. 3. in princip. vers. & aduertas quia. & ibi
 Ias. in 3. colum. in prin. Insti. de actio. Et hoc pro-
 cedit secundum iura C. secùs de iure hodierno,
 quia pro debito priuato vel fiscali nulla mulier
 regulariter carcerari potest. §. necessarium. in
 Auth. vt nulli iudic. Auth. sed hodie. C. de off. di-
 uer. iudi. & Auth. nouo iure. C. de custo. reo. & i-
 ta tenet Alex. in apost. ad Bal. in d. l. i. col. 2. ad fin.
 vers. quæro quum in ciuitatibus. & in l. pleriq;
 col. fi. vers. item illud. ff. de in ius voc. † Limita-
 tur tamen hoc in muliere pro administratione
 tutelæ obligata, quam senatuscon. Velleia. & o-
 mni alij auxilio renuntiando assumpserat, iuxta
 Auth. matri & auia. C. quando mulier tute. offi.
 fun. potest. & §. quia verò multum. in Authen. vt
 sine prohibi. matres debi. non procedere. Nam
 huic beneficio renuntiasse videtur, ideo tunc
 mulier carcerari poterit. Bartol. in Authen. præ-
 dicta, matri & auia. colum. penul. vers. quæro 15.
 & ibi Alexan. & idem Bart. in l. si quis sub condi-
 tione. colum. 5. vers. vnde puto. nume. 18. ff. de te-
 stam. tut. Bart. in tract. de carceribus. col. 1. vers.
 secundò quæro. Ange. in l. quoniam. C. de custo.
 reorum. Rom. consil. 120. circa primum. circa fin.

versic. secundo verò pœna. Alexan. in d. l. plerique. col. fi. vers. item fallit. nu. 12. Marin. Socin. in tractatu de citation. articu. 5. q. 17. in 16. fallen. & Ias. in l. ad egregias. col. 2. in fin. vers. gl. 1. diuiditur. ff. de iureiuran. in d. l. plerique. colum. fin. in princip. vers. circa primum casum. & in l. fin. in princ. col. 2. vers. adde tu notabilem effectum. ff. si certum pet. Intellige tamen in matre non procedere, quia mater beneficio gaudet, quòd non excutiatur in plus, quàm facere potest, vt est text. in l. sunt qui in id. in fin. ff. de re iudica. Ergo carcerari non poterit, & ita tenet Cardi. Alexan. in c. ex parte. colum. fin. extra. de appell. firmat etiam Bart. & Salic. in d. Auth. matri & auia. ille in pen. col. nume. 13. ibi. & ideo puto hic in 16. quæst. & Bart. in d. l. si quis sub conditione. in 5. col. vers. puto tamen. num. 20. quòd priuilegium cessat, quia mulier, non quia mater. & ead. opin. tenent Mod. Bono. in §. attingam. nume. 65. in pract. crimi. nisi dolosè mater tutelam administrasset, ob dolum enim priuilegium perderet iuxta text. & ibi gloss. in l. penul. ff. de iure dot. & in l. fin. in fi. ff. quæ in frau. cred. Nam qui ratione doli conuenit, non gaudet priuilegio, ne conueniatur vltra quàm facere possit. Veronen. col. 9. Quidam ex delicto. num. 4. & dicemus infr. in 22. q. vers. & hoc casu respectu doli. sub num. 2. †

3 Quo ad aliam verò mulierem, in vno tantum casu puto limitationē prædictam procedere posse, si ex statuti dispositione prouideretur, vt disponit statutum nostrum Arimin. sub Rubr. de tuto. dand. pupil. quòd tutelam non solum mater & auia, sed & sorores & amite assumere possint. hæ enim quum beneficium, de quo supra, non habeant, si tutelam assumpserint, pro ad-
 mini-

ministracione reddenda, carcerari poterunt, & hoc idem tenuisse videtur Bald. Nouel. in tract. de dote, in §. priuil. 7. part. in princ. ibi intellige tamen hoc in alia muliere, quod est valdè nota. Fallit etiam in meretrice, quæ etiam carcerari poterit, Bald. in l. consentaneum, colum. final. in princip. ver. in gloss. ad cogendum, nume. 46. C. quomodo & quando iudex. Angel. in d. l. quoniam. C. de custod. reor. † Bart. in d. tract. ne carceri. in 2. quest. Ias. in d. l. ad egregias, colum. 2. in §. versi. 2. limita. & Guid. Pap. in decis. 256. mulier. nisi in matrimonio copulata esset. Ioan. Andr. in addit. ad Specul. in tit. de iniur. & damn. dato. in Rubr. Barb. in addit. ad Bald. in d. l. consentaneum. & ibi Alex. sub d. nume. 66. Ias. in d. versic. secundò limita. & in d. l. plerique. in d. versic. circa primum casum. Bald. Nouel. in d. §. priuileg. versic. præterea videmus. Quum illa etiam beneficio d. Authen. nouo iure renunciare eò possit, & plenè per Marsil. in singu. 247. conditio mulierum. & Boër. in decis. 349. quæritur an ciuili-
 ter, colum. penul. versic. respectu verò mulieris. † Ex quo renunciare quis non potest his, quæ in fauorem publicum introducta sunt. l. ius publicum. ff. de pactis. gloss. magistra. in §. quia verò, verb. Senatusconsult. in Authen. vt sine prohib. matres debi. tradit Gozad. confi. 80. statutum Bononiæ, colum. fin. versi. aut aliquid, num. 20. Ego tamen hanc limitationem de meretrice coniugata intelligo, dummodò cum eius viro habitet, secùs si à mariti consortio & habitatione separata, luxuriosè viueret. hoc enim casu haberetur, ac si nupta non esset, & limitatio Ioan. Andr. & sequacium, procedit ob honestatem matrimonij, & ne marito fieret iniuria. si enim more me-

retricio seorsum à marito luxuriosè viueret, v-
 tique marito non diceretur iniuriam inferri, ex
 quo hanc separationem ipse tolerat, & volenti
 & consentienti non fit iniuria. regul. scienti, de
 6 reg. iur. in 6. cum vulg. † Idem intelligo, si mari-
 tus, etiam quòd cum ea habitaret, lenocinium
 tam cum ipsa, quàm cum alia committeret, vel
 infamis esset. Nam coniugium hoc casu nõ ob-
 staret, quin talis meretrix pro priuato debito
 carcerari posset, vt tradit Caccial. in tract. de de-
 bit. suspect. & fugi. q. 5. princip. colum. 4. vers. se-
 ptimò quæro, vtrum mulier. quod dictum pro
 singu. refert & sequitur Marfil. in singul. 271. dixi
 tibi. de quo latè per Sarnen. in c. mulieres, num.
 13. vsque ad num. 25. de iudic. in 6. Item dico eti-
 am, si maritus lenocinium non actualiter, nec
 expressè, sed præsumptiuè committeret, putà
 quia de adulterio per vxorem commisso, notiti-
 am haberet. tunc enim si de adulterio per eam
 commisso non indignatur, præsumitur leno. l.
 mariti lenocinium. ff. de adult. Bart. in l. 1. §. præ-
 uaricatorem. ff. ad Turpil. Areti. in tract. malefic.
 in gloss. & ad querelam, vers. quæro, an & quan-
 do, in fin. Ferrar. caut. 14. Iura sunt vulgaria, in
 fin. num. 6. & Neuisa. in sylua nupt. colum. 13. in
 princ. sub vers. conclusio superscriptorum est,
 num. 31. inserta in 7. vol. tractatum.

S V M M A R I A.

- 1 *Ecclesia an bonis cedere possit.*
- 2 *Vniuersitas clericorum, scholarium, fabrorum, pel-
 lipariorum, & similibus personarum, bonis cedere
 potest.*
- 3 *Ecclesia neminem conuenire potest, nisi in quantũ
 facere*

facere potest.

- 4 *Decimam an Ecclesiæ quis soluere teneatur, si periculum esset, quòd eam soluendo fame periret. Furtum non committit quis alteri ob necessitatem famis subtrahendo, ibidem.*

Ecclesia an bonis cedere possit.

Questio II. quarta quest. princ.

Secundò quæro, an † Ecclesia bonis cedere I
 possit? videtur dicendū, quòd non, quia prin-
 cipalis causa, per quā cessio introducta fuit,
 est, ne debitor in carceribus detineatur. l. 1. C. tit.
 nostro. Sed Ecclesia carcerari non potest, ergò,
 &c. Tu dic, quòd cedere potest, vt est text. singu.
 & peregrinus, in §. si quis autem adiecerit, in Au-
 thent. vt determin. sit nu. cler. quem text. allegat
 Nic. de Neap. in §. fin. Inst. de act. quem ibi sequi-
 tur Ias. in 3. col. in princ. & illum tex. allegat Rom.
 ad hoc propositum in singul. 565. quæro an Eccle-
 sia. & Euffr. in addit. ad Capel. Tholos. q. 136. Item 2
 fuit quæsitum, an exceptio cessionis. Ex quo in-
 fert Aret. in d. §. fin. col. pen. versic. quæro, an ce-
 denti bonis. quòd sicut clericorum vniuersitas,
 apuo quos summa fides & obseruantia esse de-
 bet, vt l. presbyteri. C. de Episc. & cler. bonis ce-
 dere potest, à paritate rationis quælibet alià v-
 niuersitas, scilicet scholarium, fabrorum, pelli-
 pariorum, & similiū bonis etiam cedere potest,
 alleg. l. 4. §. si aucto. ff. de re iudic. l. fin. & ibi Bart.
 & Dd. C. de iurisd. omn. iudic. l. sicut. §. 1. ff. quod
 cuiusque vniuer. & l. fin. & ibi Bart. ff. de colleg.
 illic. quod dictum pro not. sequitur ibi Ias. in 3.
 col. in princ. sub nu. 10. & ita firmat antè eos Al-
 beri.

beric. in Rubr. C. tit. nostro, in vlt. colum. versic.
 3 item quæritur, num. 14. & quamuis ¶ Ecclesia bo-
 nis cedere possit, aliquem tamen conuenire nõ
 poterit, nisi in quantum facere potest, gl. est sin-
 gul. in c. quicumque. il. 1. 16. quæst. 7. quem text. in
 proposito alleg. Abb. in c. cum homines, in pen.
 quæst. extrà, de decim. Vbi quærit, si quis nõ re-
 collegit nisi tantum, quantum sibi pro eius & fa-
 4 milia victu sufficit, ¶ nunquid æcimam soluere
 teneatur? arguit pro & contra. tandem conclu-
 dit, quòd ille decimam soluere teneatur. Sed Ec-
 clesia remittere illi tenetur tantum, quòd viue-
 re possit, quum Ecclesia de suo ei prouidere te-
 neatur, tanquam mater & omnium animarum
 cultrix, & dicat æquitas, quòd Ecclesia nullius
 miseriam quærat. Sndit etiam, quòd vbi tanta
 esset inopia, quòd ille fame periret, si decimam
 solueret, quòd ille ad solutionem decime nõ te-
 neatur, quia in tali necessitate omnia sunt com-
 munia, & ideò licitè & absque furri vitio de al-
 terius bonis subtrahere potest, vt not. in c. sicut.
 77. distinct. & in c. si quis propter, extr. de furt.
 Ex quo sequitur, quòd iste talis qui decimam
 soluere tenetur, si non habet vnde satisfacere
 possit, Ecclesiæ beneficio gaudere poterit, ne
 excutiatur vltra quàm facere valeat: sed intel-
 ligi posset, dummodo non sit quoque Ecclesia
 in necessitate constituta, per ea, quæ dicemus
 infra, in 13. quæstio.

S V M M A R I A.

- 1 Minor an bonis cedere possit, & non cedendo ca-
 pi & carcerari an valeat, & nume. 14. 19. &
 21.

2 Infans

- 2 *Infans capi non potest, nec etiam verbaliter citari.*
- 3 *Infans quomodo & qualiter citari debeat.*
- 4 *Pupillus quomodo & qualiter citari debeat.*
- 5 *Infans seu pupillus si citantur vt legitimè compareant, si contumaces erunt, contra ipsos ad primū decretum procedi non poterit.*
- 6 *Curator infanti dari non potest: sed quo casu dare possit, vide ibidem.*
- 7 *Impubes doli capax pro civili debito capi & carcerari potest, sed in integrum restituitur: sed e contra, num 1.*
- 8 *Minor 25 annorum, secundum decretum patitur, sed vide num. 12. & 6.*
- 9 *Statutum, quòd contumax pro confesso habeatur, locum habet etiam in adulto.*
- 10 *Impubes doli capax ob contumaciam mulctari & excommunicari potest, sed in integrum restitutionem habet.*
- 12 *Impubes quis dicatur.*
- 13 *Minor pro civili debito banniri non potest.*
- 15 *Minor in contumacia constitui non potest, ex quo seipsum defendere non valet. & nu. 20.*
- 17 *Carceratio fieri non potest, nisi ex propria carcerati contumacia in non soluendo.*
- 18 *Carceratio ex duplici causa minori damnosa est.*
- 21 *Minor si eius bona in causa mercantia ex statuti dispositione, administrari potest, hoc casu capi & carcerari poterit.*
- Cautela ad articulandum & probandum super qualis.*

qualitate mercaturæ, per quam minori conceditur bonorum suorum administratio, an contra ipsum ad carcerationem deueniri possit. eod.

Minor an bonis cedere possit?

Quæst. III. quarta quæst princ.

- 1 **T**ertiò quæro, † an minor bonis cedere valeat, & non cedendo contra ipsum ad capturam deueniri possit, vt in carceres detruatur? Responde, quòd contra infantem nullo modo decerni potest. l. neq; impuberes. ff. de in ius vocan. † Quinimò etiam verbaliter citari nō potest. d. l. neq; impuberes. & l. 4. in princ. & ibi Bar. ff. eo. not. in l. i. §. sufficit. ff. de admin. tut. tractat. Specul. in §. versic. item non valet, in tit. de citation. & §. i. colum. i. versic. & quidem excipitur, in tit. de actore. & in titu. de reo. colum. 4. in
- 2
- 3 fin. versic. item non potest † agi contra infantes. tenet Bald. in c. i. de mil. vafal. qui contum. est. vbi subdit, quòd creditor, qui ab infante suū consequi velit, iudicem adire, & coniunctos ac infantis affines citari facere debet. l. ergò. ff. ex quibus causis maio. quod idem sequitur Afflict. in consti. Regni, incip. edictorum, colum. 7. vers. tertia quæstio est. & in decis. Neapol. 262. fuit in consil. colum. i. in princip. & sequen. vbi inquit, quòd iudex infantem citare non potest, quòd legitimè compareat, per id quod dicit Ioan. And. in addit. ad Spec. in tit. de reo. colum. 4. sub versic. item si fiscus, in verb. autoritate. vbi tenet, quòd ille, qui vult alicuius hæredes conuenire, prius diligenter inquirere debet, si aliquis hæres est infans infra septem annos, & si ibi sit infans,

fans, contra ipsum vt hæredem, citationem non faciat, quòd legitimè compareat, quia citatio nulla esset: sed per tutorem, si haberet, citari faciat, per text. in d. §. sufficit. & tenet hoc Bart. & Paul. de Castr. in l. 2. ff. de condit. furti. & firmat Bald. in l. donatarum, ad fin. C. de acquir. possess. & si tutorem non habeat, agnatos & cognatos citari faciat, vt ad ipsum infantem defendendū veniant. & idem dicit Bart. in d. §. sufficit. Si verò maior est septennio, citabitur pupillus, quòd legitimè compareat. Ioan. Andr. in d. vers. item si filius. & Bart. in d. §. sufficit. & sequitur Maria. Socin. in tract. de citat. artic. 20. q. 19. Sed † hæc opin. communiter damnata, vt refert Alex. in d. l. neque impuberes. & Cagno. in l. vnic. §. si procurator, col. 7. vers. considerabam aliàs, num. 32. ff. si quis ius dicen. non obtemp. quia si tutorem habet, ille citari debet: si verò non habet, coniuncti ipsius pupilli ad ipsum defendendum citari debent, vt contumax redditur pupillus, & sic contra ipsum ad primum decretum procedi possit per l. hæc autem. §. 1. & ibi not. Barto. in ff. ex quib. caus. in poss. eat. cum concord. relatis per Alexand. in l. si ex legati causa, in penul. colum. vers. extra. gloss. colligit. ff. de verb. obliga. & ita consuluit Abb. cons. 43. † ex omnibus, col. 1. vers. sed his nõ obft. in 2. par. & ita iudicari vidi. Et tantum prædicta sunt vera, quòd si citatur ille qui est infans, vel maior infante, vt legitimè compareat, ad primum decretum procedi non poterit. Imol. in l. contra papillum. & ibi Alexan. ff. de re iudic. & consuluit Abb. consil. 43. in primo dubio. Quinimò si infans citatur, vt legitimè compareat, & sic nulliter, & pro eo tutor compareat, eumque defendit, processus non valebit,

valebit, quamuis valeat, quando maior infante citatur, vt legitimè compareat, & pro eo comparet tutor, & ipsum defendit secundum Pau. de Cast. & Alex. in d. l. cōtra pup. in vlt. col. ver. sed Pau. de Cast. dicit, volens igitur creditor infantem citare, † iudicem adire debet, & coniunctos affinesq; infantis citare, & facere accurate, vt illi tutor detur. Nam curator sibi dari non potest, quum non detur, nisi petenti. l. qui habet. §. si pupillus. ff. de tutel. & habetur per Afflict. in d. decisi. 262. dicit tamen Bart. in l. Fulcinius. §. adeo. ad fi. versic. fateor tamen. ff. ex quib. caus. in poss. eatur. quod si bona infantis peritura essent, vel æs alienum graue immineret, quod iudex ex eius officio liti curatorem dare posset, quod dictum intelligit Bald. in d. c. 1. colum. 5. ad fin. vers. de citatione infantis. de mil. vas. qui contum. est. in vsib. feudor. procedere, dummodo iudex cum consilio coniunctorum infantis curatorem decernat, & in subsidium, quādo non reperitur tutor. idem sequitur Ale. in d. §. adeo. mouetur Bald. ibi, quia si iudex ex mero officio curatorem vel tutorem remouere potest, ergo & decernere. l. 1. §. exigere. 2. respon. ff. de magistr. conueni. erit igitur secundum eum casus singul. in quo per inquisitionem datur liti curator contra not. in §. inuiti. inst. de curato. mouetur etiam quia si bonis absentis ad creditorum instantiam datur curator, vt l. ab hostib. §. 1. ff. ex quib. caus. maio. eodē modo infanti dari debet, quem certum est haberi pro absente. Item certum est quod ventri datur curator respectu eius qui est in vtero, ergo & infanti. l. 1. §. generaliter. cum §. sequent. ff. de vent. in poss. mitten. Dicit tamen Bald. ibi, quod nulla lex hoc expressè &

clare

clarè dicit, ideo Doct. in d. §. si pupillus. variant. refert tamen Petr. simpliciter tenere, quod infanti curator ad litem dari non possit per text. in d. §. si pupillus. sed remedium creditorum esse, quod coniuncti & amici pupilli, quos verisimile est, infantem defensuros esse, citentur: & si defendant, benè est: si verò non defendant, proceditur ad missionem in bonis defuncti ad eorum venditionem, si infans ex contractu defuncti conueniatur per l. hæc autem in prin. & l. apud Iulianum. §. si. ff. ex quibus caus. in possess. eatur. & hoc nedum in infante, verum etiam in pupillo maiore infanti procedit, vt dixi supra, per ea quæ consuluit Abb. in consi. 43. in primo dubio. dicens, quòd contra pupillum ad primi decreti interpositionem deueniri non potest, nisi prius tutore citaro. † Si verò pupillus tutorem non habeat, cognati vel affines requirendi sunt, & si qui fortè alij sint, quos verisimile est defensionem pupilli non omiffuros, vel per necessitudinè, vel per charitatem, vel alia ratione, vt probatur in d. l. hæc autem. §. non defen. cum sequen. Bald. tamen vbi supra, ait considerandum esse, quòd si infans ex contractu conueniatur, oportet quòd in hæreditate se immiscuerit, vt nota. in l. si cùm dotem. §. transgrediendum. ff. sol. matri. sed hoc absq; tutore fieri non potest. l. potuit. C. de iure delib. ergo, &c. Quidam respondent quòd immixtio l. 12. tabularum sufficit, vt l. 2. & ibi per Cyn. ff. de cond. furti. sed hæc solutio secundum eum dubia est in se, & in infante extraneo falsa: vnde inquit, quòd supposito casu, infantis extranei hæreditas iuncta est, hæreditati iacèti dabitur curator. l. debitor. ff. de neglig. gest. Bart. in l. si bona. ff. de bon. au-

thorita. iudic. possid. & in l. si quis instituatur. §. final. ff. de hære. institut. alioquin hæreditas iacens tanquàm res inanimata, latitare non posset, & sic nec secundum decretum pati, d. l. si quis instituatur, in fin. & ita per eademmet verba tradit Marian. Socin. in d. tracta. de citatio. in 5. articul. quæst. 18. Redeundo igitur ad propositum nostrum, si infans carcerari non potest, ut dixi, etiam bonis cedere non poterit. Sed nunquid contra impuberem doli capacem realis citatio committi possit? Bartol. in d. tracta. de carcerib. in 4. quæst. tenet, pupillum doli capacem pro debito carcerari posse: veruntamen si aliquo casu læsus fuit, in integrum restitui potest, per titul. ff. de minor. Contra quam opinionem Caccialup. in tracta. de debit. suspect. & fugit. in 5. quæst. princip. allegat Bartol. contrarium tenentem in d. l. neque impuberes. dicens, non posse impuberem pro ciuili debito capi, per illum text. idem tenet Bald. in l. 1. colum. fin. ante fin. versic. quintò quæro, an minor possit. C. titu. nostro. & hoc putat Caccial. esse veriùs. quam opinionem etiam antè eum tenuit, & eam sibi placere dixit Marian. Socin. in d. 5. articul. quæst. 19. versic. si verò loquimur. Iaf. autem in d. l. neque impuberes, primam opinionem tenet, quòd pupillus doli capax per tria fundamenta carcerari potest: primò, quia † minor 25. annorum, secundum decretum patitur. text. est in l. si minor. ff. de bon. authorita. iudic. possid. & tamen non interponitur, nisi ad sit contumacia. l. Fulcinius. §. 1. ff. ex quibus causis in possess. eat. apparet igitur, quòd minor 25. annis, in contumacia esse potest. † Secundò, per ea quæ not. vult Bald. in l. v. nica, colum. 14. ad fin. versic. iuxta hoc quæro, an adul-

adultus. C. de confess. vbi tenet, statutum disponens, quòd contumax pro confesso habeatur, & in banno poni possit, & in adulto sibi locum vendicare, quia ex contumacia banniri potest, & fuit originalis decisio (quamuis ipse non dicat) Guid. de Suza. in l. r. ff. si quis ius dic. non obtempe. prout refert & sequitur Ioan. Andr. in addit. ad Specul. in §. restat, vers. sed pone pupilli. cum versic. seq. in addit. magna, in tit. de primo & secundo decreto. † Tertio, mouetur per ea, quæ vult Ange. in d. l. neque impuberes. quòd impubes doli capax, ob contumaciam mulctari & excommunicari potest, sed beneficium restitutionis in integrum habet, allegat Speculat. in §. fin. in tit. de contumac. prout etiam dicit Bart. in d. tract. de carceri. in 4. quæst. tu verò secundam opinionem tene, quòd carcerari non potest, ex quo contumacia vera in minorem 25 annorū cadere non potest, vt infra dicemus, tantò minus in impubere etiam doli capace. Ad primum fundamentum Ias. respondetur, quòd quamuis minor secundum decretum patiatur, carcerationem tamen non patitur: † quia missionem nō patitur, nec ex eius contumacia bonorum venditione, sed ex curatoris contumacia, & non ex eo, quòd ipse fuit contumax, sed quia non defenditur, vt inferius declarabo: prætereà contra pupillum ad interpositionem primi decreti, nisi prius citato tutore, deueniri non potest, vt superius dictum est, per ea, quæ consuluit Abb. d. consil. 43. in primo dubio, ergò & cæt. Ad secundum respondetur, differentiam esse inter impubere & adultum, impubes enim vsque ad 14. annum dicitur, adultus verò maior est 14. annorum, vt probatur in l. hæreditatum. & ibi

10

11

52 TRACT. MATTH. BRVNI
not. gl. & DD. ff. ad l. Fal. in l. qua ætate. in prin.
ff. de testamen. tradit Sal. in l. mora. in 2. colum.
verf. nunc videamus. ff. de vfur. & las. post alios,
in l. si frater. C. qui testa. fac. pos. ideo de vno ad
13 aliud non benè infertur ex eo maximè ¶ quia ibi
in caufa criminali, non autem in debito ciuili
loquitur, quum iure cautum non reperiatur, ad-
ultum pro ciuili caufa bänniri posse, vt voluit
Bal. & Sal. in d. l. i. col. 2. verf. oppo. sextò. C. tit.
nostro. quamuis ibi gl. dicat, quod loco carceris
debitores hodie in banno ponuntur. sed illa gl.
ad terrarum statuta respectum habuit, dispen-
tia quòd debitores ex publico instrumento si ad
mandata non deuenerint, in banno ponantur, vt
declarat Sali. in d. 6. opp. & ita intelligitur quod
nò. Bal. in d. l. vnica. de confes. Ad tertium per
not. per Ang. in d. l. neq; impuberes, responderi
posse videtur, quòd quamuis Ang. ibi teneat,
impuberem doli capacem carcerari posse, con-
trarium tamen ipso voluit in l. nemo carcerem.
C. de exact. tribu. lib. 10. quia si minor 25. annis,
qui plus est quàm doli capax, pro priuato debi-
to carcerari non potest, vt infr. dicemus, tantò
minus poterit impubes doli capax: quia si id de
quo magis videtur inesse, non inest, nec etiam id
de quo minus: & quod maiori non licet etiam
minori. tex. est in c. si ergo. 8. q. 1. & ibi not. per
gl. quod est bon. text. in c. si Paulus. & ibi glo. 32.
q. 5. cum alijs concord. traditis per Nic. Euerar.
in tracta. de modo argu. argum. 66. locus à ma-
iori. in princ. & sic concludo, quòd impubes do-
li capax, bonis cedere non potest, quin carce-
rari non valet, & ita concludit Alexand. in d. l.
neque impuberes nedum in pupillo, sed etiam
in adulto. Descendendo modo ad minorem 25.
annis

annis, an contra ipsum ad realem citationem procedi possit. Dicit Bald. in dict. l. i. column. fin. versicu. quæro an minor. C. titul. nostro. distinguendo: aut est pupillus: & bonis cedere non potest, nec etiam pro debito carcerari: Aut est adultus, & ipse etiam bonis cedere non potest, nisi ad creditoris petitionem, & cum iudicis decreto, quum cessio sit vniuersorum bonorum alienatio. & l. magis puto. §. ne passim. ff. de rebus eo. nec carcerabitur, quia per se non stat, quo minus soluat, sed per ætatis beneficium, quod in carcerem resolui non debet. l. quod fauorem, C. de leg. & ita per eadem verba sequitur Sal. ibi in vltim. colum. versu. quæro ii. an minor. quod autem carcerari non possit, probatur secundum Ang. in d. l. nemo carcerem. colum. 5. versu. ex prædictis. quem sequitur Rom. consil. 120. circa primum. post princ. ver. Secunda igitur fuit opin. quia carceratio fieri non debet, nisi quum quis sit contumax, ita quod contumaciter soluere cesset, & sic requiritur quod contumacia præcedat, vt probatur in d. l. nemo carcerem. & expressius probatur in l. consentaneum. C. quomodo & quando iudic. secundum vnum intellectum Iacob. Butr. & Bald. Clarum autem est, minorem contumacem † verè constitui non posse, quum ipse se defendere nequeat, vt d. l. contra pupillum, de re iudica l. si minor. ff. de bon. authorit. iudic. possid. l. cum & minores. C. si aduers. rem iudic. & clarissimè probatur in l. minor etiam. si quasi contumax. cum sua gloss. ff. de minor. † Quod procedit etiam, si minor fuerit per suum curatorem legitimè defensus. quamuis enim ex secundo decreto missionem & bonorum venditionem patiat, vt d.

15

16

- l. si minor. cum similib. non tamen carcerationem patietur, quia minor ex curatoris contumacia, non ex eo, quòd ipse sit contumax, sed quia non defenditur, missionem & venditionem patietur, vt d. l. si minor. l. pupillus. & l. fin. ff. de priuileg. credit. † Atqui carceratio fieri non potest, nisi ex propria carcerati contumacia in nõ soluendo, vt d. l. nemo carcerem. quæ contumacia in minorem non cadit, quum sibi rerum suarum administratio non sit commissa : ideò missionem & bonorum venditionem, non autem carcerationem patietur : quia per missionem & venditionem non læditur minor, quum debitum satisfaciatur : & si læderetur, contra curatorem qui creditori non soluit, quum potuit, recurrere posset. l. 3. §. penultim. & final. ff. de suscep. tuto. † Sed carceratio multipliciter est minori damnosa. Primò, quia per eum non satisficit minoris debito. Secundò, quia impossibile est à curatore per minorem carcerationis damnum recuperari, quum sit personale damnum. facit l. si quis prouocationem. C. de appellatio.
- 17
- 18
- 19
- 20
- † Quare concludit Angel. in d. l. nemo carcerem. sub dubio tamen, quòd minor 25. annis pro debito carcerari non possit, quia in minore iure cautum non reperitur, igitur cogitandum relinquit Angel. ibi. Eandem opinionem consulendo tenuit Thom. Doccius Senens. allegando Angel. & Roman. vbi suprà. † Nam ad hoc, vt quis carcerari possit, contumacia requiritur. d. l. consentaneum. Minor autem in contumacia verè constitui non potest. d. l. minor. etiam si quasi contumax, cum gloss. & ibi declarat Bartol. ergò & cæt. Aduertendum tamen est, quòd decisio Bald. de qua suprà, satis dubia videtur quam-

quamuis fauorabilis fit, & præsertim quando minor bona non haberet, quæ ad alienationem iudicis decretum requirerent, vt d. §. ne passim. & per tot. tit. ff. de rebus eor. C. de præd. minor. † Vnde ex prædictis cautela sumi posse videtur, quòd si ex forma statuti minor bona sua administrare possit, ex eo, quòd fortè mercaturam exercet, vel quid simile, quòd hoc casu, cessante prædictorum ratione realiter citari & carcerari posset: hoc tamen casu creditor cautus esse debet, vt articulos & probationes de illa mercaturæ qualitate faciat, per quam minori rerum suarum administratio conceditur, vt minoris carcerationem obtinere valeat, & cautela hæc procedit, etiam retenta Bald. & Ange. opinione, de qua suprà. de quo tamen satis dubito, vt dixi, præsertim si minor solummodò bona mobilia aut se mouentia, vel iura & actiones, & non immobilia possideret, ex quibus mobilibus, iuribus, & actionibus ipse minor satisfacere posset, & etiam hoc casu bonis cedere, & ideò videtur quòd carcerari possit. Item quia si immobilia haberet, sibi prouidere posset in solutum dando cum iudicis decreto, vel etiam bonis cedendo cum autoritate & decreto iudicis, & alijs solennitatibus requisitis, & ideò imputandum sibi videtur, & consequenter citari realiter, & carcerari posse videtur. Cogita tamen.

S V M M A R I A.

- 1 Obligatus ad factum, an bonis cedere possit.
- 2 Maritus & vxor compelli possunt, vt in vnum redeant, & simul cohabitent, nec interesse præstādo

liberantur.

- 3 *Obligatus ad votum præcisè, ad illud exequendum compellitur, nec sufficit interesse præstare.*

Obligatus ad factum, an possit cedere bonis?

Quæstio IIII. quartæ quæst. princ.

QVARTO quæro, † nunquid obligatus ad factum, bonis cedere valeat? Cyn. in l. i. quæst. 2. C. titu. nost. distinctionem ponit. Barto. verò in l. is qui bonis. §. Sabinus. ff. eodem. refert, quòd quando lex dicit quem præcisè teneri, iuxta not. per gloss. & Docto. in l. stipula. §. habet. ff. de noui oper. nunci. & per eundem Bartol. in l. stipulationes non diuiduntur. ff. de verborum obligatio. ad cessionem non admittitur. Alber. de Rosa. in Rubri. C. titu. nostro, colum. i. vers. item quæro, nunquid similiter Cyn. sequendo distinguit, aut debitor ad factum, aut ad interesse conuenitur, & tunc, inquit, prout in obligato ad dandum, quòd bonis cedere potest. d. l. i. Aut ad factum conuenitur, & tunc si factum tale est, à quo, interesse præstando, liberatur. quod est, quando personæ industria electa non erat, & tunc quia interesse præstādo liberatur, bonis cedere potest. Si verò personæ industria electa erat, tunc cedendo nō liberatur. rationē diuersitatis ibi assignat, quia in primo casu creditori cōsultitur, quia de bonis sibi satisfieri potest, sed vbi ad tale factum obligatus est, quod per alium expediri nō potest, & sic bonis cederet, & bonis satisfieri non posset, tunc ad bonorum cessionē
non

non admittitur, sed ad factum, etiam eum in cōpedibus retinendo, præcisè compellitur, sicut de scriptore notatur in d.l. stipulatio. §. siue. de no. ope. nunci. & habetur per Spec. in §. i. col. antep. vers. item est beneficium. in tit. de renuncia. & conclusio, & pro hoc alleg. text. in l. vnica. §. ne autem. C. de cad. tol. & in l. propter. C. tit. nostro. Eandem distinctionem tradit Bald. in §. fin. colum. pen. versic. secundò quæro. Instit. de act. Bart. in d. §. Sabinus, hanc de electa personæ industria distinctionem redarguit per ea, quæ ipsemet latè scribit in d.l. stipulationes non diuiduntur in §. quæst. vbi Alex. & Ias. in pen. colum. sequuntur eum. Idem tamen Alb. in l. qui bonis. in prin. ff. tit. nostro dicit, quòd si ad factum præcisè compelli potest, ad cessionem non admittitur: secùs, si non potest. & ad nota. per eum in d. §. siue, vbi de hoc plenè se remittit. Ioann. Fabr. quem sequitur Ias. in d. §. fin. col. 3. in princ. versic. tertio fallit. Instit. de act. inquit, quòd quando quis est ad factum obligatus, ad cessionem non admittitur, nec cedendo liberatur. rationem adducit, quia causa per quam quis cedendo liberatur, est impotentia soluendi: vbi ergo quis ad factum tenetur, talis impotentia cessat, quia facere potest, ergo cedendo non liberatur. Nec secundum eum dicatur, quòd ad factum obligatus, interesse præstando liberatur. hoc enim secundum eum procedit, vbi illud præstari potest: secùs, si non posset. l. in stipulationibus. §. fin. & ibi DD. de verb. obligat. Tu dic, quòd ad factum obligatus, bonis cedendo nõ liberatur, vt in scriptore tenuit Bald. in d. l. i. colum. 2. versic. quæro an obligatus. & ibi Sal. in 2. col. in fi. versic. quæro quintò, vbi hoc esse verum limitant, si obli-

gatus faciendi facultatē habet, alioquin ob impossibilitatem & impotentiam ad interesse deuenitur, & sic impossibilitate attendita, ad factum obligatus, ad bonorum cessionem admitteretur, considerato interesse, quod ob non faciendi impossibilitatem præstari debet: & sic creditor tot de bonis suis, quantum erit eius interesse factum non præstari, accipiet. & ita restringit Ioan. Fab. vbi sup. quem ibi etiam sequitur Ias. in d. versic. tertio fallit. Aduerte tamen, quod dum Bart. in d. §. Sabinus. inquit, quod vbi lex dicat, quem ad factum præcisè teneri, tunc non admittitur cessione, sed præcisè compelli potest, non videtur bene dictum, per regulam illam, quam tradit idem Bart. in d. l. stipulationes non diuiduntur, quam ibi sequuntur omnes in 8. quæst. secund. partis. quod ad factum obligatus, ex legis dispositione semper præcisè facere tenetur, quamuis hoc expressè lex non dicat. Pro hoc adduco nota. per Abb. in c. i. in vltim. notab. de sponsali. vbi tenet, ¶ quod maritus vel vxor præcisè compelli potest, vt in vnum redeant, & simul cohabitent. nec interesse præstando liberantur, quia ex diuina & humana lege ad cohabitationem obligantur, & ibi Bart. allegat in d. l. stipulationes non diuiduntur. ¶ Adduco etiam facere quod in voto præcisè compellitur obligatus ad votum exequendum, nec interesse præstari sufficit. c. quod super his. & ibi Abb. in 1. not. extra. de voto, rationem assignat, quia iure diuino quis ad votum obligatur. c. licet. extra. eo. & habetur per Prophetam Regium Psal. 75. dicentem: Vouete & reddite domino Deo vestro, & c. & Psal. 115. Vota mea domino reddam, & c. quum ergo talis facti obligatio à lege inducatur, illa absque eo quod exprimat, ad

ad factum præcisè esse dicitur, & sic ad factum præcisè compellitur, nec interesse præstari sufficit.

SUMMARIA.

- 1 *Mercatores falliti, an cessionis bonorum beneficia gaudeant.*
Mercatores falliti appellantur cedentes foro, & fraudatores, & sunt infames & infamissimi, eod.
Mercatores falliti, creditoribus laniandi tradi debent, ibid.
- 2 *Statuta quòd mercatores falliti creditoribus dentur lacerandi, valent.*
- 3 *Beneficium cessionis, est miserorum subsidium, & non doloſorum præſidium.*
- 4 *Mercatores falliti, qui à communiter accidentibus deceptores & fraudatores sunt, non excusantur ob aduersam fortunam, & dilatione quinquenniali non gaudent.*
- 5 *Debitor omnia sua bona in fraudem creditorum studiosè dilapidantes, beneficium cessionis non habent.*
Debitor omnia sua bona vel maiorem partem alienans, præſumitur dolo & fraude inops factus, eod.
Idem, si in perditionis ludo, vel in meretricibus bona consumpsit, vel posteriores creditores prioribus præposuit. ibid.
- 6 *Receptans mercatorem fallitum in sua domo, an illum indicare teneatur, & creditoribus exhibere, vel ad interesse teneatur, si bona fallit non sufficiunt.*

Mercatores falliti, an bonis cedere
possint?

Questio quinta, quarta quest princip.

¶ **Q** Vintò quæro, † nunquid mercatores falliti, quos Bart. in l. singularia, col. 6. vers. ego dico campfori, & ibi, purpura. nume. 93. ff. si cert. pet. vocat cedentes foro. & Bal. consil. 382, in quæstione M. col. fin. circa si. vers. item si fallitus. sub nume. 19. volum. 5. fraudatores appellat, cessionis beneficium habeant? Bald. consil. 40. in libris thæsaulariæ, col. 2. in princ. versic. item quia sunt. num. 4. eod. lib. 5. dicit, quòd quum isti infames & infamissimi sint, (qui more antiquissimæ l. 12. tabu. creditoribus laniandi tradi deberent, vt voluit glo. fin. in l. fin. C. tit. nostro, quæ tamen in hoc communiter damnatur, vt refert Affl. in decis. 378. quidam debitor supplicavit. num. 2. Sed Bal. ibi in 2. col. in prin. vers. quid de falsis mercatoribus. nu. 4. inquit † valere statutum contra tales cum pecunia aufugientes, & creditoribus dentur lacerandi, quod declarat Salic. ibi in fin. contra dolosè fugientes, non ex fortuna, procedere, vt etiam consuluit Paris. cõs. 94. speciales. col. pen. in princ. nu. 60. vol. 1. & latè Mod. Anthoni. in tract. de mercatu. in 2. car. sub Ru. de Decoctorib.) cessionis beneficium, † quòd est miserorum subsidium, non dolosorum præsidium, ob eorum dolum non habent, vt no. in l. si. in fin. ff. quæ in frau. credi. & in l. pen. ff. de iure dot. & tradit Boer. in decis. 349. Quæritur an ciuilitè, col. 10. vers. & ista opin. & in decis. 215. Incarceratus pro delicto. col. 3. in princ. vers. ad eo quòd propter. Rui. cõs. 90. visa locatione. col. 9. in si. ex alio quoq;. sub nu. 13. vol. 1. & Ioã. Bapt. de

de Plot. in repeti. l. si quando. nume. 179. versic. sic
 & contractus. C. vnde vi. Plus inquit Bel. d. confi.
 382. in fin. num. 20. quod quum à communiter ac-
 cidētibus falliti sint deceptores & fraudatores,
 † omnibus inesse præsumitur, quod quasi omni-
 bus est commune, nec ob aduersam fortunam ex-
 cusantur, & tales etiam quinquennalis dilatio-
 nis beneficio non gaudent, vt concludit Boer. in
 d. decisi. 246. colum. 8. in fin. versicu. nec per con-
 sequens. & colum. seq. de cuius veritate infr. in
 26. quæst. principali patebit. Ex suprädictis in-
 fertur, † quod omnes debitores qui studiosè om-
 nia sua bona in fraudem creditorum dilapida-
 uerunt, ita vt aliqua non reperiantur, debent in
 carceres detrudi, & cessionis beneficium non
 habent. d. l. fin. §. fin. & ibi gl. & Bart. quæ in frau-
 credit. & idem Bart. in l. alia. §. eleganter. ad fin.
 ff. sol. matr. Bal. in d. l. 1. col. 2. vers. quæro, vt
 ille. & col. fi. vers. istam autem renuntiationem.
 C. tit. nostro. vbi exemplificat in eo, qui dolo &
 fraude factus est inops, & præsumitur si omnia
 bona sua vel maiorem partem alienauit. l. om-
 nes. §. Lucius. ff. quæ in frau. credi. siue simul & se-
 mel, siue interpellatis vicibus, vt l. nomen. §. fi-
 lio. de leg. 3. vel bona sua in perditionis ludo cō-
 sumpsit, vt l. si quis cum sciret. ff. de vsucap. pro
 empt. vel in meretricibus quæ perditorum ani-
 mas deuorant. vt l. 1. C. de natur. liber. & dicetur
 infr. in 28. q. vel prioribus creditoribus postero-
 res præposuit, quod facere nõ debuit. quum pro
 rata solui debeat, vel secundum prius & poste-
 rius, si habent hypothecas, nisi ex legis vel sta-
 tuti dispositione soluens hoc faciat. vt l. fin. §. &
 si præfatam. C. de iure deli. & iuxta ea quæ con-
 suluit Paul. de Castr. consil. 179. viso puncto su-
 pra-

prascripto & allegationibus. volum. 2. in nouis. prout infr. dicemus in 24. quæst. in prin. & ita tenet & profequitur Sali. in d. l. col. fin. vers. sed iuxta hoc moueo. Aret. in §. fin. in prin. vers. nono prædicta regula. Insti. de act. Vitalis in tract. c. i. aufula. sub Rub. An post renunc. beneficior. ces. bo. col. 2. in prin. & dicemus infr. in 28. q. Sed quid si talem fallitum fugientem, in domum meam receptaui? an illum creditoribus indicare & exhibere, vt saltem ad eorum interesse teneatur? Bald. d. conf. 382. col. pen. in princ. vers. sub sequenter est videndum. tenet, quod illum indicare non teneor, & minus secundum Gerard. in singul. 17. Diligenter no. viuum exhibere, sed ad interesse teneor, si fallitus sufficientia bona pro creditorum satisfactione non haberet, vbi per eum, in fine.

S V M M A R I A.

- 1 *Hæres hereditatem adiens, non confecto inuentario, an cessionis beneficium habeat.*
- 2 *Debitor si post cessionem decessit, & eius hæres hereditatem adiuuit, non confecto inuentario, an solidum teneatur, vel vti poterit cessionis exceptione?*
Hæres inuentarium non conficiens: creditoribus vltra vires hereditarias tenetur: & quomodo hoc procedat, ibid. & nu. 2.
Hereditas transit ad hæredes cum sua causa, suisq; vitis, eod. nu. 2.
- 3 *Debitor non habens vnde soluere possit, carcerari non potest, si vult cedere bonis.*

Debitor si post cessionem ad pinguiorem fortunam pervenerit, non convenitur nisi in quantum facere potest, eod.

Heres eadem persona cum defuncto censetur, ibidem.

4 Delictum in committendo maius est, quam in omitendo.

Conditio heredis & defuncti, inaequalis esse non debet, eod.

5 Debitor si in id quod facere potest, condemnatus est, an eius heres idem beneficium habebit?

6 Filiusfam si per imperitiam tulit senectiam, quo casu non tenetur ultra quam eius patiantur facultates, an eius heres non confecto inventario, idem privilegium habebit.

7 Heres non confecto inventario, allegare non potest tot & tanta esse in hereditate bona, & illa non esse solvendo: secus, si confecto inventario.

8 Beneficium quod datur certis personis, ut non teneantur ultra quam facere possint, non transit in heredem, nec in fideiussores.

9 Beneficia personalia ad heredes non transeunt.

10 Beneficium restitutionis in integrum, quoad quaedam, personale est: quoad quaedam, reale dicitur.

11 Heres in foro poenitentiali, non confecto inventario, ultra vires hereditarias non tenetur.

Heres non confecto inventario, an bonis
cedere valeat.

Questio sexta, quarta quest. princip.

- 1 **S**Extò quæro, † nunquid hæres, qui non confecto inventario hæreditatem adiuit, cessionis beneficium habeat? Respond. quòd nò, quia in eo dolus & bonorum subtractio præsumitur. §. sancimus. Authent. de hæredi. & Falci. Bald. consil. 382. in quæsti. M. colum. fin. ad finem. versicu. item si fallitus. numer. 9. volum. 5. Idem si rem aliquam furto subtraxit. l. non dubium. C. de lega. Bald. in l. 1. colum. 2. tit. princip. versicul. quæro an hæres. C. titul. nostro. & Ias. post alios, in §. fin. 2. versicu. an autem ille. nume. 9. Institut.
- 2 de action. † Sed quid si debitor post bonorum cessionem deceffit, & eius hæres non confecto inventario, hæreditatem adiuit, creditoresque ab eo petunt, vt totum soluat, an in solidum teneatur hæres, & ad cessionis beneficium, non admittatur, an verò vti cessionis exceptione poterit, vt defunctus poterat? Videbatur dicendum, quòd in solidum teneatur, & cessionis beneficiũ non habeat per ea quæ supra dicta sunt, quum etiam hæres de iure Digestorum, & Cod. inventarium non conficiens, creditoribus vltra vires hereditarias teneatur. l. quæ dotis. ff. solu. matrim. & l. fin. §. & si præfatam. & §. si verò postquam. C. de iure deliberandi. & §. si verò non fecerit. in Authent. de hæredi. & Falci. cum concordan. relatis per Boerium cons. 53. Sæp. in 2. colu. num. 3. Bald. verò in l. fin. in fine. C. tit. nostro contrariũ determinat, dicens, quòd ad totum non tenetur, quia licet inventarium non fecerit, habet tamen defuncti beneficia, quia cum sua causa, suisque vitijs transit hæreditas, nec in plus tenetur hæres quàm defunctus: & beneficia per defunctum adeptæ,

àdepta, ad hæredes transeunt: & eis tam in ager-
 do, quàm in excipiendo, competunt. Quæ opi-
 nio † confirmari videtur. Nam certum est, quòd 3
 ipse principalis debitor, si non habet vnde cre-
 ditori satisfacere possit, carcerari non potest, si
 vult cedere bonis, d. l. i. C. titul. nostro. & si bonis
 cesserit, & postea ad pinguiorem fortunam per-
 uenerit, conueniri non potest, nisi in quantum fa-
 cere potest, iuxta l. qui bonis. ff. eod. & l. ex con-
 tractu. & ibi DD. C. de bonis auctori. iudi. possi-
 den. idem ergò erit in hærede, quum eadem per-
 sona cum defuncto censeatur. §. . Authen. de iu-
 reiur. à morien. præst. cum vulga. & maior vide-
 tur esse ratio in hærede, quòd in quantum facere
 potest, conueniri debeat, quàm in defuncto, qui
 cum creditoribus contraxit, & non soluendo,
 immò bonis cedendo, quasi deliquit. hæres au-
 tem omittendo delinquit ex eo, quòd inuentari-
 um facere neglexit. † Sed maius delictum est in 4
 committendo, quàm in omittendo, l. seruum. ff.
 de verb. obli. Roman. conf. 330. circa primum.
 colum. penul. circa finem, nume. 23. & si viueret
 defunctus, & cessisset bonis, & de nouo faculta-
 tes & bona acquisisset, non teneretur, nisi in-
 quatum facere posset, d. l. qui bonis. & d. l. ex con-
 tractu. ergò nec etiam hæres: quia defuncti & hæ-
 redis conditio inæqualis esse non debet, & ex
 persona hæredis oblig. conditio non mutatur, l.
 2. §. ex his, de verb. obli. His tamen non obstan-
 contrariam opin. tenet Salice. in d. l. i. in fin. C. ti-
 tul. nostro, qui mouetur per text. in d. §. si verò nõ
 fecerit, vbi præsumptio est, quòd hæreditatem
 opulentam & soluendo hæres inuenerit, & hæ-
 reditaria bona suppresserit. & sic præsumpta
 pinguedo exceptiones prius ab inopia causatas

- cessare facit, & hæc ratio secundum eum fortius est, nihilominus cogitandum relinquit. † Ego vero pro huius opinio. confirmatione contra Baldum adduco in l. 2. versic. tertio quæro. C. quod cum eod. vbi quærit: condemnatus est aliquis in quantum facere potest, nunquid eius hæres idem habebit beneficium? arguit quod sic, quia licet non sit de se transitorium hoc beneficium, argumen. l. verum. §. 1. ff. pro socio. propter sententiam tamen fit ei transitio. quasi nunc ex iure sententiæ, non ex iure contractus agitur, argumen. l. 3. §. idem scribit. ff. de pecul. contrarium tamen determinat, ne condemnato vel eius hæredi condemnatoria prosit. argum. l. euidenter. ff. de except. rei iudic. secundum Nic. de Matta. & aliam rationem adducit secundum eum subtiliorem, quia quamuis ista verba sint in sententia declarata, istud tamen est iuris beneficium, & non sententiæ, vt l. miles. §. 1. ff. de re iudic. & idè ad hæredem non transit, quia personale, argum. l. non solum. §. si puellæ. ff. de ritu nupt. & l. quia tale, solut. matrimon. † Eundem Baldum etiam adduco in Authen. sed cum testator. in fin. versicu. item extra quæro. C. ad l. Fal. vbi quærit, filius factus per imperitiam tulit sententiam, eius hæres inuentarium non fecit, certum est quod filius non tenetur nisi in quantum bono viro æquum videbitur, id est, non tenetur vltra quàm filij facultates patiantur inspecto sententiæ tempore, l. si filius factus. ff. de iudi. Paris de Put. in tract. de syndi. in §. iudex malè iudicans, colum. 3. num. 7. ver. iudex qui iudicauit per imperitiam, nunquid eodem modo eius hæres tenebitur, † qui inuentarium non confecit? Respon. Bald. quod non: ergo in solidum tenebitur, & sic ad cessionis beneficium

ficium propter non confecti inuentarij dolum,
 non admittitur. Adduco etiam quòd hæres alle-
 gare non potest tot & tanta bona esse in hæredi-
 tate, & illa non esse soluendo, nisi inuentarium
 confecerit, vt declarat Alex. & Doct. in l. si con-
 stante, in princ. col. 6. vers. tertio respondet, so-
 lut. matr. & Ias. in l. si. §. licentiam. col. 1. in si. ver.
 ego omisso. C. de iure deliber. vbi inquit, quòd
 quamuis vera & communiter approbata sit gl. in
 l. cum de lege. ff. de probation. quæ voluit quòd
 probare volens defuncti facultates non esse sol-
 uendo, sufficit quòd dicat tota bona esse in hæ-
 reditate, & non plura. Nihilominus intelli-
 gitur, quando præsumptio cum eo sic asserente con-
 currit, prout patet in tex. d. §. licentiam. Ex quò
 enim hæres solenniter inuentarium fecit, præ-
 sumptio est quòd plura non sint in hæreditate bo-
 na, & tunc probatio per modum prædictum suf-
 ficat, & ita tenet & prosequitur Alciat. in tracta.
 de præsumpt. in 20. præsumptione 3. regulæ. Si
 ergo inuentarium non fuit confectum, per hæ-
 redem, allegari non potest, hæreditatem non ef-
 se soluendo : imò nisi contrarium probetur, sol-
 uendo esse præsumitur, non confectò per hære-
 dem inuentario : & ideo concludendum vide-
 tur, quòd non confectò inuentario, hæres cessi-
 onis exceptionem opponere non possit. & con-
 tra Bal. tenet Alexan. in d. l. fin. §. & si præfatam.
 pod princip. versic. alius est casus, nume. 4. C. de
 iure delibe. dicens, quòd hæc opinio Bal. est con-
 tra tex. in l. maritum. cum l. seq. ff. sol. matr. Non
 obst. adducta per Bal. quia per eum allegata, eius
 intentionem non probant. fateor enim quòd in
 integrum restitutionis beneficium quòd minori
 defuncto cõpetit, in hæredem transit. † Sed bene-

ficiū quod certis datur personis, vt non teneantur, nisi in quantum facere potest, de quibus meminit Iuriscōsultus in l. sunt qui in id, cum duabus legibus seq. ff. de re iudic. in hæredes nō transit, vt d. l. maritum, & ibi Alex. post alios, in prin. nec fideiuss. immò ipsi in solidum tenentur, vt est text. expressus in l. sciendum. ff. de re iud. in l. & si fideiuss. eod. titul. in l. sed & si ex parte. §. soli autem. ff. quod cum eod. & in l. verum. §. i. ff. pro soc. vbi apertè probatur, quòd hoc beneficium hæredibus non competit, nec successoribus illius, cui tale beneficiū competeat. ratio est quia

9 hoc est beneficium personale, † vt dicit tex. in d. l. verum. §. i. & gl. in d. §. soli autem. beneficia autem personalia ad hæredes nō transeūt, d. l. quia

10 tale. & l. eum cum simil. ff. de priuil. † beneficium autem restitutiōis in integrum, quoad quædam, personale est, vt in casu in quib⁹ ad fidei. nō transit, quoad quædam, reale dicitur, vt quoad transmissiōem ad hæredes, vt l. minor. §. fin. ff. de mino. & l. non solūm. ff. de in integr. restit. secundū Bart. in l. si. versic. Sed contra hoc. C. de fideiuss. mino. & est ratio secundum Bal. in l. i. eod. titul. quia hæres personam principalem in eadem obligatione repræsentat, fideiussor verò non: & si quis est ibi respectus, in diuersa est obligatione: quia à principali diuersa est fideiussoris oblig. At in casu nostro beneficium quòd defuncto competeat, qui bonis cessit, tale erat quod conueniri non poterat, nisi in quantum facere potest, vt d. l. qui bonis, & d. l. ex contract. ergò ad eius hæredem transire non potest, ergò non confecto inuentario, in foro iudiciali conuenitur, non in id quod facere potest, sed in integrum, vt

11 inquit text. in d. l. sciendum, † quod tamen in foro

foro pœnitentialem fecùs dicendum est, in quo hæres ultra vires hæreditarias non tenetur, quamvis inuentarium nō consecerit, secundum Ioan. Andr. in c. quanquam. de vsur. in 6. in nouel. super gloss. in verbo, dicebat. & in addit. ad Specu. in §. dicto. in versicu. nunc dicamus de inuentario. in addit. incip. an in foro conscientia. in titu. de instrumen. editio. quem refert Angel. in Rubric. ff. de acquiren. hæredit. & in l. more, eodem titu. & in l. 1. §. hæc stipulatio, colum. 2. versicu. Sed in foro conscientia, nume. 4. ff. si cui plus quam per l. Falcid. cum alijs citatis per Borerium conf. 53. nume. 3. cum sequen. & ita concludendum puto contra Baldum.

S V M M A R I A.

- 1 Debitor qui non molestatur à suis creditoribus, an bonis cedere possit?
- 2 Beneficium cessionis, est miserabile & subsidiarium auxilium, inuentum, vt quis carceres euitare possit.

Debitor non molestatus à creditoribus,
an bonis cedere valeat

Questio septima quarta quæst. princip.

Septimò quæro, † nunquid debitor qui ab eius creditoribus non molestatur, bonis cedere possit? Iac. de Aretin. quem refert & sequitur Albe. de Ros. in rubric. C. titu. nostro, in 2. colum. in fin. versic. Item quæritur nunquid debitor. & Cyn. in l. 1. quæst. 8. eod. titu. quem etiam sequitur Bal. in §. fin. col. fi. vers. Quæro vltorius,

70 TRACT: MATTH. BRUNI
 nunquid debitor, vbi Ioan. Fab. & Iaf. in pen. col.
 in princ. in vers. 8. prædicta reg. Instit. de action.
 tenet, quòd non, ratio est, † quia cessionis benefi-
 cium miserabile est, & subsidiarium auxilium
 adiuuentum, vt quis carcerem euitare possit;
 quum ergo à creditoribus non molestetur, non
 est ad cessionem admittendus, quamuis enim de-
 bitor creditoribus non obstantibus soluere pos-
 sit, non tamen bonis cedere valet. Prætereà si cre-
 ditoribus non petentibus admitteretur cessio, de
 facili posset in bonis quærēdis creditoribus ma-
 gnum fieri præiudicium, quod esse non debet, &
 ita firmat Boer. in decil. 349. Quæritur an ciuili-
 ter, col. 8. vers. Sic etiam debitor,

SUMMARI A.

- 1 *Exceptio excommunicationis, an excommunicato impedimentum præstet, vt ad bonorum cessionem non admittatur.*
- 2 *Clericus conuentus ab eius creditore, qua cautela in excipiendo vti possit.*
- 3 *Excommunicatus per sententiam ab auditore sacri palatij, admitti non potest per auditorem camera apostolica ad bonorum cessionem.*

Excommunicatus an bonis cedere possit.

Quæstio octaua, quarta quæst. princip.

¶ **O** C T A V Ò quæro, † nunquid excommuni-
 cationis exceptio præstet excommunicato
 impedimētum, vt ad bonorum cessionem
 non admittatur? Videtur dicendum quòd sic, per
 text.

text. in c. intelleximus, extr. de iudic. Fred. tamen de Senis, contrarium consuluit consi. 193. In quæstione vertente. & sic debitor, non obstante excommunicatione, bonis cedere poterit, & per cessionem ab excommunicatione liberabitur, vt sentit gl. in c. Odoardus. in verbo, nõ valentem. ibi, si cessisset bonis, & gloss. fina. secundum Abb. ibi. extr. de sol. vbi Imol. latè in penul. col. vers. iuxta prædicta quæritur, an exceptio excommunicationis. Sed aduertendum est, quòd quamuis gloss. & Freder. sentiant, quòd per cessionem ab excommunicatione liberabitur, hoc tamen non est ita passim & absolutè verum, quum in d. c. Odoardus, debitor non fuerit carceratus, quamuis debitum agnosceret, nec cessit bonis, nec cedere paratus erat: nec aliqua de cessione fit mentio, immò secundum Anchar. & Abb. ibi in fine, clericus debitor ad cedendum non arciatur, sed tantum in id quod facere potest, & non ultra conuenitur. habita scilicet ratione ne egeat, quum alimentis quotidianis non sit fraudandus, vt diximus supra in 3. quæstio. nume. 10. cum sequen. & tenet Hostien. in summ. titu. nostro, in princ. & pauci hoc priui. habent secundum Roffre. in tracta. lib. in tit. de offic. iud. quo cur. datur bo. colum. 1. in fin. vers. & est aliud. & propterea Afflict. in const. reg. inci. Si quis cle. in 6. no. caut. cle. præstat, quòd quãdo ipse pro ciuili debito et actiõne personali conuenitur nõ dicat, cedo bonis, quia tunc per creditorem dimissis ei solùm vestimentis spoliari posset, sed excipiendo dicat, ego sum priuilegiatus, quòd non possum nisi relictis mihi alimentis conueniri. & ita per supradicta iura. tenet Imo. in d. c. Odoardus. quem sequitur Ias. in l. miles. colum. pen. de re iud. posset tamen

cedere bonis, si beneficio prædicto gaudere nō-
 let, vt tenet Ro. in fin. 565. quæro an eccl. in fin. &
 Aufre. in addi. ad Cap. Thol. super 236. Item fuit
 quæsitū, an exceptio cessiōis: Tu dic quòd quam-
 uis in d. decretali Odoard. non appareat, debi-
 torem fuisse carceratum, nec cessisse bonis, non
 negatur tamen ipsum etiam si voluerit, cedere
 posse iuxta textum in l. i. C. titu. nostro. & per Ro-
 ma. vbi suprà, & cedendo ab excommunicatio-
 ne liberabitur, quum illa decretalis aliud non
 exigat, nisi quòd constet debitorem in totum, vel
 in partem soluere nō posse, quòd per cessiōem,
 vel per testes, vel quia bona sua fortuito casu
 perdidit, vel etiam per proprium suum iuramen-
 tum constare potest, & tunc ab excommunicati-
 one absolendus erit secundum dominos de Ro-
 ta in decis. 567. vtrū possit. in vltima colum.
 3 versic. nam dico in antiquis, † Scias tamen quòd
 excommunicatus per sententiam ab auditore sa-
 cri palatij, ad cessiōis beneficium per audito-
 rem cameræ Apostolicæ admitti non poterit, vt
 conclusum fuit per dominos de Rota, vt refert
 Aegid. in decis. 196. vtrū auditor cameræ.

S V M M A R I A.

- 1 *Subditi ad euitandum onera & collectas à supe-
 riore impositas, bonis cedere non possunt.*
- 2 *Debitor fisci quando non est soluendo, potest ob im-
 positas collectas cedere bonis: si verò est soluendo,
 capitur: sed sub aperta custodia in palatio deti-
 netur, donec soluerit, & nu. 4.*
- 3 *Debitor fisci ex delicto non cedit bonis, & cedendo
 non liberatur.*

- 4 Debitor fisci ex causa tributaria carcerare non debet, sed sub honesta custodia, etiam si sit insolvens contumax, detineri.
- 5 Debitor fisci ex contractu vel quasi, cedendo bonis à carcere liberatur, etiam quod in soluendo sit contumax, & nu. 6.
- 7 Collecta pro modo substantia, id est, per as & librā imponi debet.
 Collecta naturaliter sunt onera rerum, sed formaliter sunt onera personarum, ibid.
 Munera mixta quæ dicantur, ibid.
 Munus quale sit collecta, ibidem remissive.

Subditi ob collectas impositas, an bonis cedere possunt.

Questio nona quarta q. princip.

NOnò quæro, † Subditi, quibus aliquod imponitur onus publicum, vel collecta, an bonis cedere possint? Respond. quod non, ut est text. in l. propter. vbi Bald. & Salice. C. titu. nostro, sequitur Ias. in §. fin. colum. 3. in fin. vers. 6 supradicta regu. Inst. de act. Immò si ad cessionis beneficium fuissent in fisci fraudem admissi, non obstante cessione, ad collectarum solutionem compelli debent, & onera publica, pro bonorum quantitate, quæ possident, subire tenentur secundum Paul. de Castr. in d. l. propter. Dicit tamen Ioan. Fab. in d. §. quod fisci debitor, propter † collectas bonis cedere potest. Sed Cy. in d. l. i. q. 3. C. tit. nostro, limitat hoc procedere, quando nõ est soluendo, quod sequitur Ias. in d. §. fi. col. 3. vers.

quinta suprafcripta regula. numer. 14. Si verò est
 foluendo, tunc capietur, fed non carcerabitur,
 donec foluerit. idem sentire videtur Bald. in d. l.
 1. colum. 2. verfic. quæro nunquid debitor fifci. Sa
 licet. ibidem, colum. 3. in princip. verficu. quæro
 extò debitor fifci, quem fequitur Aretin. in d. §.
 fin. colum. 3. in princ. verf. quæro, an non tantùm
 3 debitor, diftinguit: Aut † fifci debitor, ex delicto
 debitor est, & cedere non potefit, nec cedendo li
 beratur, ne delictum impunitum remaneat, l. ita
 vulneratus, §. penult. ff. ad legem Aquil. & etiam
 quia non valens foluere in ære, luit in corpus, l.
 4 quicumque. cum vulga. C. de fer. fug. † Aut eft de
 bitor fifci ex caufa tributaria, & tunc carcerari
 non debet, l. nemo. C. de exacto. tribut. lib. 10. in
 tellige tamen fecundùm Alber. in l. diuus, ff. de
 cuftod. reor. fi foluere paratus eft, aut foluere nõ
 potefit, vt not. per Dyn. in l. facrilégi, la. 2. ff. ad le
 gem Iul. pecul. & per Cyn. vbi fuprà. & tunc ho
 nefitè fub cuftodia detineri debet, etiam fi in fol
 uendo fit contumax, vt d. l. nemo, verfi. fi quis, &
 per Alber. in d. l. diuus, & eft ratio fecundùm Sa
 lice. Quia tributa rebus, vel perfonæ propter res
 imponuntur, vt not. in l. indictiones, C. de annu.
 & tribu. lib. 10. Ideò quum reperiatur vnde folui
 poffit, noluit lex quod talis debitor carceretur,
 fed tantùm detineri iuffit: ipfo verò contumaci
 ter non foluente, bona eius per fifcum vendun
 tur, vt in d. l. nemo, & ideò inquit Alb. in d. l. di
 uus, in fi. quod eft fatif mirabile, quod prius per
 fona detineatur, quàm bona capiantur. † Aut eft
 fifci debitor, ex contractu vel quafi, & tunc indi
 ftinctè cedendo bonis, fecundùm eum, liberatur,
 & eft gl. in §. pen. in verb. debita. Inftit. de fociet.
 quam allegat Guil. de Ludo. in fuo fing. 44. incip.
 gloff.

glo. est, quod debitor fisci. quam prius allegauit Veronen. in cons. 9. quidā ex delicto. in prin. quā uis Cyn. in d. 3. q. & Bart. in d. l. sacrilegi, §. si. aliās l. cum eod. in ff. ad l. Iul. pecu. dicant, quod si in soluendo contumax erit, bonis cedere nō poterit, aliās sic. sed hoc in debitore latitante, & debitum non confitente procedit, vt declarat Sal. vbi suprā, cuius opi. mihi placet, quia si cessionis beneficium cuiunq; debitori conceditur, vt carceres effugere valeat, vt diximus suprā in 4. q. principali, in prin. etiam in executione sentētiae, quae transiit in rem iudicatā, vt etiam in 2. q. prin. dictum est, ergo in iudicio, comparando, & debitū agnoscendo, quāuis contumax semper fuerit, ex quo carcerari potest, ad cessionis beneficium admittetur, & sic cedendo liberabitur. d. l. r. C. titu. nostro, alioquin sequeretur, quod dictae leges, q̄ non distinguunt, in debitore tantū confitente, & soluente, intelligerentur: quod non est dicendum, imò etiam in debitum agnoscente, & illud non soluente procedunt, vt ex illis colligitur. Si t̄ enim debitor solueret, vtiq; non carceraretur, nec bonorum cessio requireretur: sed ex quo est in soluendo contumax, carceratur: ideò vt à carceribus liberetur, ad cessionis beneficium admittitur. Concludo igitur cum Salic. quod debitor fisci ex contractu vel quasi, etiam quod in soluendo sit contumax, debeat ad cessionis beneficium admitti, si in iudicio debitum agnouerit, & carceretur, prout carcerari poterit, ne deterioris conditionis sit fiscus, quam sit priuatus, vt inquit Salicet. vbi suprā. & quia superius de collectis mentionem feci, t̄ sciendum est quod tales collectae, pro modo substantiae imponi debent, quod vulgares per æs & libram appellant, & istae collectae

6

7

ſtæ naturaliter ſunt onera rerum, id eſt, patrimonialium, ſed formaliter ſunt perſonarum ſubiectionarum onera, quæ perſonis indicuntur: & quia forma & materia vnum totum faciunt, ideò munerata mixta dicuntur. Bald. in d. l. propter, & in l. prædia. C. de fideicom. & tradit Petr. de Vbal. in tract. de collect. in primo conf. col. 4. ad fin. verſ. reſtat modo. num. 8. & 9. & quale munus fit collecta, declarat Salicet. in l. placet. in vlt. col. verſ. ſi militer videtur, C. de ſacroſan. eccleſ.

S V M M A R I A.

- 1 Doctores legum, ſi non habent vnde creditoribus ſoluere poſſint, an bonis cedant, vel beneficium habeant, ne conueniantur niſi in quantum facere poſſunt, & nu. 3.
- 2 Inopia & miſeria, eſt cauſſa bonorum ceſſionis admittendæ.
- 3 Doct̃or pro ciuili debito, nec capi, nec carcerari poteſt, quod etiam in medicina Doct̃ore procedit.
Nec à iudicis familia requiri poteſt, an penes ſe habeat arma, ibid.
- 4 Priuilegijs particularium perſonarum per generalem legem non derogatur.
- 5 Stante ſtatuto, quod quilibet pro ciuili debito, non obſtante quocunq; priuilegio perſonaliter capi poſſit, ſub hoc ſtatuto non comprehenditur Doct̃or.
- 6 Clauſula, non obſtante quocunq; priuilegio, non facit priuilegijs in corpore iuris inſertis derogari.

- 7 Doctores qui per viginti annos legerunt in studijs sacri palatij comites efficiuntur.
- 8 Doctores qui commodè ex aduocatione viuere possunt, priuilegium non habent, vt non conueniantur vltra quam facere possunt
- 9 Doctores qua cautela vti debeant, quando actione personali conueniuntur.
- 10 Doctores aduocationis officium nõ exercentes, neq̃ publicè legentes, sed solo nomine sunt Doctores nõ gaudent beneficio, vt non conueniantur vltra quã facere possint.
Idem si procuratoris officium exercent, eod. & numer. 15.
- 11 Procuratoris officium est vile, & non est dignitas, sed onus.
Infantis quilibet potest esse procurator, ibid.
- 12 Tabellio dignitatem habere non dicitur.
Tabellionatus officium, onus esse dicitur, & est officium vile, ibid
- 13 Nobilis officium notariatus exercens, nobilitatem perdit, nisi sit Principis, aut communitatum notarius.
- 14 Aduocati officium est laudabile, & est dignitas, & honor.
- 15 Aduocatus procuratoris officium exercens, infamis dicitur, nisi sit Principis procurator.
Doctor & Aduocatus quotidie militare dicitur, ibidem.
- 16 Doctorelli, Doctorum priuilegio non gaudent, & militibus nostri temporis postponendi sunt.
- 17 Doctores mercaturam exercentes, & pergulam tenent

tenentes, Doctorum priuilegio non gaudent, nobilitatem perdunt, & mechanici ac viles sunt.

Milites mercaturam exercentes, militiam & militia priuilegia perdunt, ibid.

- 18 *Doctores per alios mercaturam exercentes, rationemq; interdum excutientes, Doctorum priuilegio non gaudent.*

Doctores an cedant bonis.

Quæstio X. quarta quæstionis principalis.

- 1 **D**Ecimò quæro, an † legum Doctores cedant bonis, si eorum debita persoluere nō possunt? videtur dicendum quod sic, quum hoc beneficium flebile & miserabile concedatur non habentibus vnde soluere possint. l. 1. & l. fin.
- 2 C. tit. nostro, † & ipsa miseria & inopia sit ipsius cessionis admittendæ caussa, ergo miserijs & inopia detentis competit, vt cōsuluuit Fred. de Sen. conf. 193. in quæstio. vertente, & tradit Imol. in c. Odoardus, colum. pen. in princ. vers. Querit etiam
- 3 am hic Dōminus Petr. extr. de solut. † Contrarium tamen est verius, quia ipsi priuilegium habent, vt conueniri non possint nisi in quantum facere possunt: & hoc est, quoniam Doctor pro ciuili debito realiter nec citari, nec carcerari potest, vt est tex. sing. & ibi not. gloss. & Bart. in l. medicos, C. de profess. & medi. lib. 10. & not. Matthæsyl. in sing. lib. 10. Not. quod legum Doctores. & ibi etiam dicit Bartol. quem sequitur Paris de Put. in tract. de Syndi. in §. Doctor. famili. potestatis, in princip. quod nec ab officialis familia perquiri potest, vtrū habeat arma. idem tenet Bar. in tract. de carce. in tertia quæst. & in l. si liber-

tus. ff. de in ius voc. Quod tamen inquit Barto. d.
 §. medicos, esse verum in Doctore actu legente in
 studijs approbatis: aliàs secùs, & ibi quoque te-
 net Ioan. de Plat. prò quo dictò allegari potest
 text. in l. si duas, ff. de excusa. tuto. ego verò idem
 dicendum puto in Doctore aduocationem exer-
 cente. nam & patroni caufarum, quales sunt ad-
 uocati, dictum priuilegium habere dicuntur. gl.
 est not. in l. aduocat. C. de aduoc. diuer. iud. facit
 text. in l. i. §. pen. ff. de bon. poss. ex testa. milit. se-
 quitur Bart. Ioan. de Imol. Alex. & Iaf. in d. l. mi-
 les, idem còtra Bart. in d. l. medicos, probat Guid.
 Pap. in quæst. 88. Sed quæro, vers. & credo quod i-
 sta, & in q. 388. Quod verò. & Ripa in 2. lib. respò-
 forum, c. 20. nu. 9. aliàs responso 1. sub Rubric. de
 muner. & hono. tam nòbil. quàm cle. & quod in
 legum Doct. diximus, idem in medicinæ Docto.
 procedit, & in alijs de quibus in d. l. medicos. Sed
 in poetis & calculatorib. de quibus ibi gl. locum
 non habet, & idem in filijs & dictorum Doctorù
 familia procedit, viuentibus tamen ipsis Docto-
 ribus, & non post eorum mortem, secundùm gl.
 ibi. Quod etiam procedit, si statutum disponeret
 quod quilibet pro ciuili debito personaliter ca-
 pi possit, arg. not. in l. si serui nòstri, C. de noxali.
 & in c. cum dilectus, extr. de consuet. † Quia per
 generalem legem nunquã particularium perso-
 narum priuilegijs derogatum videtur, vt not. in
 l. decurio. C. de silentia. li. 12. & in §. quia verò, in
 1. cor. tit. C. & not. in l. in testa. C. de testamé. Imò
 fortius, si statutù dictaret, † q. quilibet pro ciuili
 debito personaliter capi possit, non obstãte quo-
 cunq; priuilegio, adhuc Doctor vt suprã eadem
 gaudet prærogatiua, quia per illa verba. non ob-
 stante quocunq; priuilegio, † non intelligitur
 priui-

4

5

6

priuilegijs in corpore iuris infertis derogatum,
 gloss. est not. in l. 2. §. omnes, & l. hæres absens, in
 princ. ff. de iudic. & in auth. qua in prouincia. C.
 vbi de crim. agi oportet. & in dictis locis per Dd. &
 per Bart. valde singulariter in extrauag. ad reprimendum,
 super verbo, non obstantibus, & per
 Matthæsyl. in d. sing. lib. 10. No. quod legum Do-
 ctiores. quæ perpetuò tene menti. Nec tibi mirum
 videatur, quod Doctores legentes hoc priuilegi-
 um habeant, vt suprâ dicebat Barto. † Quia Do-
 ctiores qui per 20. annos legerunt in studijs, sacri
 palatij comites efficiuntur, vt l. 1. C. de profess.
 qui in vrbe Constant. lib. 12. & ibi per Bar. in l. A-
 lexandrinis, C. de decurio. lib. 10. per eundem in
 proœmio C. in 3. col. vers. sed si legisset, num. 2. Si
 ergo capi & carcerari non possunt Doctores, de
 quibus suprâ. igitur non cedunt bonis, sed priui-
 legium habent, quod conueniri non possunt, ni-
 si in quantum facere possunt, deducto ne egeant,
 vt voluit gloss. Bart. Alexan. Iaf. & communiter
 Doct. in d. l. miles. † Intellige tamen, si commodè
 ex aduocatione viuere non possunt, vt declarat
 Paulus de Castr. in l. maritum, colum. 2. ad finem.
 vers. in gloss. prima. quem sequitur Alexã. ibi in
 apostil. ad Bart. ff. solut. matr. † Cauti igitur esse
 debent Doctores prædicti, quando actione per-
 sonali conueniuntur, vt non cedant bonis, sed op-
 ponant, & in iudicio priuilegium prædictum al-
 legent, vt de clerico diximus suprâ in 8. quæst. nu-
 me. 2. † Fallit tamen in Doctores, qui aduocati-
 onis officium actu non exercent, vt in quamplu-
 ribus locis videmus, vt quia in iure non allegant
 non consulunt, nec publicè ob eorum ignorantiam
 legunt, sed solo nomine Docto. sunt, vt per
 Alexan. in l. centurio, col. 4. in princ. nume. 17. ff.

de vulga. & pup. & procurationis officium exercent. tale enim officium est vile, secundum Rom. in singu. 814. † Tu habes quod officium non est dignitas, sed onus, gloss. in l. 1. §. hoc edicto. in verbo, certis personis, ff. de postulan. & est text. cum glos. in l. si quis procurationem, C. de decurion. lib. 10. Si enim dignitas esset, in infamem cadere non posset, prout cadit. l. 2. C. de dignit. libr. 12. & ibi latè per Bartolum. quilibet infamis procurator esse possit. §. finali. Instit. de except. sicut de tabellione dicimus, qui dignitatem habere non dicitur, quia tabellionatus officium onus esse dicitur, vt not. glo. sing. in l. fin. C. qui milit. non poss. lib. 12. & plenè per Bart. in l. eadem. §. i. ad leg. Iul. repetun. & per Aret. in d. §. fin. & est officium vile, vt pulchrè per Aymo. conf. 163. Videndum est. in princip. volum. 1. † vbi notariatus officium exercens, nobilitatem perdit, nisi ad latus Principis esset notarius, vt est text. in l. 1. C. de manda. prin. & tradit Aret. supr. tunc enim dignitatem habere diceretur. Barb. in tract. de præstan. Cardi. in 1. quæstio. Basilica, primæ part. nume. 40. sub versi. 7. Cardinales sunt consiliarij. & plura adducit diplomata in Apostil. ad Bartol. conf. 147. Ser. Ioannes. sub num. 9. in prima part. & Modern. in additio. ad Roman. in d. singu. 814. & latè scribit Boer. in decisio. 232. Secretarij. colum. 5. numer. 12. & 13. Quod est not. pro Principum & Communitatum Cancellarijs. † Aduocati verò officium est laudabile, l. laudabile. C. de aduocat. diuers. iudic. & esse aduocatum, est honor & dignitas, vt ibi. & tradit Bartol. in l. fina. C. de Iudæ. & in prima constitutio. Codic. colum. 3. versicu. Quæro circa hæc, vtrum Doctoratus. & ibi Salice. vbi allegat tex. in c. quanto. ext. de magistr. & ibi tenet Abb.

& est communis opinio secundum Ioan. de Ana. ibi in 2. colum. vt refert Deci. conf. 161. Pro domino præposito, colum. 1. versic. tertio considerandum est, cum alijs relatis per Alexand. in dicta l. centurio, colum. 3. in princip. vers. & quod Doctor præferendus, & Doctori multa dantur priuilegia, vt in l. sancimus, la. 1. C. de aduoca. diuers. iudi. † Aduocatus igitur Procuratoris officium exercens, infamis videtur, secundum Ioan. Fab. & Aret. in §. prætereà. il. secundo, in secunda colum. in fine. & in d. §. fin. colum. fin. versic. & idem Doct. Instit. de except. & hoc est, quia Doctor & aduocatus quotidie militare dicitur, l. aduocat. C. de aduocat. diuerso. iudic. & sic quum sit in exercitio suæ militiæ, procurator esse non potest, nec propter utilitatem procuratoris officium exercere, Bartol. in l. vniuersos, & in d. l. si quis procuracionem. C. de decurion. lib. 10. nisi eliet Principis procurator, quia tunc posset, ex quo est dignitas & officium nobile, vt est text. in l. nemo præfectus, C. de dignita. libr. 12. quem multum not. Roman. in d. singu. 814. vt refert & sequitur Iason Rubr. C. de procura. in quinta differentia, vel officium aduocati non exerceret. † eo enim casu procuratoris officium exercere posset, vt distinguit Aretin. in d. §. prætereà, colum. 3. in princ. & propterea dicit Bald. in procem. fforum, in fine, quem sequitur Alexand. in d. l. centurio, colum. 2. post principium, versicu. Octauò pro hoc facit & Aretin. in d. §. prætereà, colum. 2. in fine, versicu. An autem miles, quod huiusmodi Doctorelli, Doctorum priuilegio minimè gaudent, & consequenter militibus nostri temporis postponendi sunt. † Fallit etiam in Doctoribus mercaturam exercentibus, vel pergulam tenentibus,

quia

quæ per tale exercitium inobilitatem perdunt, & dignitatem, quæ cum tali exercitio non compatitur, l. antepenult. C. de cohortali. & princip. libr. 12. & l. 3. C. de commer. & mercato. & tradit Guil. Pa. in quæst. 196. Nobiles, quum isti tales mechanici & viles sint, secundum Baldum in l. in testament. in fin. C. de testamen. milit. Sicut milites per talem negotiationem militiam perdunt, vt in l. vnica, C. negotia. ne mili. libr. 12. & latè scripserunt Mod. Anthon. in tractat. de mercatur. in 3. parte mercaturæ, numer. 12. versic. † Remouetur etiam cum sequent. & quamuis hoc procedat, quando per semetipsos id faciunt, tali vacantes exercitio, vt voluit Cagnol. in l. is damnus, col. 2. versic. Hinc etiam est. numer. 4. ff. de regul. iur. & Aymo dicto conf. 63. colum. 1. Nihilominus & locum habet in his, qui interdum rationes excutiunt, emuntque merces, & illas postmodum per alios venundari faciunt, vt tradit Roman. Areti. & Iaf. in l. scriniarios, C. de testamē. milit. & Alcia. in l. mercis, la. 2. de verb. sign. ff. quos Mod. prædicti referunt in dicto tract. in 1. part. mercaturæ, num. 66. versic. Scio & illud.

18

S V M M A R I A.

- 1 Miles non cedit bonis, sed priuilegium habet, ne teneatur nisi in quantum facere potest, etiam quod debitum ob militiam causatum extra castra contraxerit.
Miles pro ciuili debito nec capi, nec carcerari potest, *ibid.*
- 2 Stipendiarij nostri temporis, qui sunt armigeri, nõ tamen milites, priuilegio gaudent vt non conueniantur, nisi in quantum facere possunt.

- Stipendiarij non iurant eo modo, quo milites iurà
re tenentur, *ibid.*
- 3 Milites inermis militiae, qui equites nuncupantur
priuilegio non gaudent, quo veri milites gaudent,
nu. 9. & 10.
- 4 Equites licet insignia veteris obseruantiae non ha-
beant, quae in militibus requirebantur, insignia ta-
men habent nouae obseruantiae, quae loco veteris suc-
cesserunt.
Equites qui à Papa creantur, ab eo benedicuntur,
ibid.
- 5 Doctores aduocationis officium non exercentes, do-
ctoris priuilegio non gaudent, quia in actu & exer-
cizio Doctoris non sunt.
Milites qui domi sunt, vel vagabundi, priuilegio
non gaudent, vt non conueniantur vltra quàm face-
re possint, *ibid.*
- 6 Iura de militibus loquentia, in veteranis qui rei mi-
litari non insistant, locum non habent.
- 7 Milites nostri temporis, negotijs & mercantijs in-
stantes, militare non dicuntur: secus si armis vaca-
rent, & ad Reipublicam, siue Regis defensionem pa-
rati essent.
Milites rei militari non vacantes, militari priuile-
gio carere debent. *ibid.*
Cessante priuilegy causa, priuilegium cessare de-
bet, *ibid.*
- 8 Miles si non est matriculatus, vt sunt hodierni tem-
poris milites, censetur vt priuatus; seu tanquam
paganus.
- 11 Milites nostri temporis hodie priuilegium non ha-
bent;

hent, quod iure priuilegiato testari possint, sed habent quod non torqueantur, & non suspendantur pro eo delicto, pro quo plebeius suspenderetur, & num. 12.

Priuilegium militibus concessum, ut non torqueantur, ratione dignitatis & nobilitatis concessum fuit, ibid.

Nec valet consuetudo, aut statutum, contrarium disponens, ibid.

Doctor, etiam si ignorantissimus sit, torqueri non potest, nec consuetudo contraria valet, ibidem.

Doctor in crimine laesa maiestatis proditoris populi, falsitatis & simoniae, torqueri potest, sed prius de gradari debet, ibid.

12 Miles ob turpitudinem ad furcas suspendi non potest, nec etiam de consuetudine, nisi ob latrocinium.

13 Milites nostri temporis, à quibus rebus & negotijs se abstinere debeant.

14 Miles qui litis fiendae, vel debiti non soluendi causa effectus est, instante creditore, à militia solui debet.

15 Miles renunciare non potest priuilegio, ne conueniatur ultra quam facere potest.

16 Milites, clerici, & Doctores pro ciuili debito capi & carcerari possunt, si fugitiui vel de instanti fuga suspecti sunt.

17 Carceratus pro ciuili vel criminali causa, an pro alia recommendari possit.

18 Causa minor maiori prauidicari non debet.

- 19 *Pœna vnius delicti, pœnam alterius excludere non debet, quando plura sunt delicta.*
- 20 *Impositio maioris pœna, per minorem differrî non debet.*
- 21 *Carceratus pro fiscali debito, pro priuato debitor e commendari potest.*
- 22 *Tractatus de carceribus, quamuis Bartolo attribuitur, editus tamen fuit à Baldo.*
- 23 *Carceratus pro priuato debitor, potest pro fiscali debitor & pro delicto recommendari.*
- 24 *Captus pro ciuili debitor, si captura fuit nulla, pro alio debitor retineri non potest.*
- 25 *Adherens semper adherere debet in eo statu, in quo inuenit id cui adhæret.*
- 26 *Captus si quis est pro ciuili debitor, & captura tenet, & de iure communi loquimur: captura persona fieri non potest, nisi in casu iudicati.*
Carceratus, dato eius filio fideiussore, excarcerari debet, dummodò filius sit idoneus, ibid.
- 27 *Creditorum duò ex contractu si eandem causam nõ lucratiuam prætenent, & pro se sententiam habent & de captendo licentiam, si debitor ad vnius instantiam captus & carceratus fuit, etiã ad alterius instantiam pro eius credito recommendari potest.*
Captura est quedam realis citatio.
Præsens citari non debet, sed ei præcipitur vt non discedat, antequam soluat. ibid.
Præceptum de non recedendo, debitori factum, quedam noua citatio dicitur, ibid.
- 28 *Captura & recommendatio facta die feriata in*
ho-

honorem Dei non valet, nec tenet.

29 Debitor per suspensionem post contractum superuenientem, die feriata in honorem Dei, capi potest.

30 Recommendari non potest in carceribus debitor, qui per suspensionem superuenientem captus fuit in die feriata in honorem Dei.

31 Cautela pro creditore contra debitorem captum in honorem Dei, ad alterius creditoris instantiam, & die feriata relaxatum.

Carceratus si die feriata in honorem Dei relaxatur, ad alterius creditoris instantiam, ratione nouæ suspensionis fugæ, iterum capi potest, ibidem.

32 Carceratus ad creditoris instantiam pro se sententiam habentis, non potest in carceribus ad instantiam alterius creditoris, sententiam pro se non habentis, recommendari.

Cautela pro debitore, vt à carcerib. relaxetur, antequam ibi ad alterius creditoris instantiam recommendetur. ibid.

33 Carceratus pro delicto pro ciuili debito, recommendari non potest, nu. 35.

34 Saluus conductus si est datus de stando & liberè veniendo, intelligitur etiam de liberè recedendo datus.

36 Custos carcerum depositario parificatur.

37 Captus si cum iuramento de reuertendo relaxatur, & non reuertitur, an periurij pœna puniatur?

38 Carceratus iniuste, an pro iusta causa recommendari

mendari possit?

39 *Captus & carceratus per vnum iudicem, per aliū relaxari non potest.*

Miles an cedat bonis.

*Questio vndecima, quarta quest.
Principalis.*

I **V**Ndecimò quæro, † nunquid miles ad bonorum cessionem admittatur, si carceres euitare velit, aut priuilegium habeat, ne conueniatur vltra quam facere possit? Respond. quod triplicis generis reperiuntur milites. Aliqui sunt armatæ militiæ, quidam inermis militiæ, nonnulli cœlestis militiæ. Quo ad primum, communis est conclusio, quod ex quo pro ciuili debito personaliter capi & carcerari non possunt, vt est textus, & ibi nota. cõmuniter scribentes in l. miles, ff. de re iud. & declarat Baldus in l. 1. in fine. C. titu. nostro. dummodò tamen debitum illud in castris, & non vagando per mundum, vel domi moram trahendo contraxerint, secundùm gloss. in d. l. miles, cum qua transeunt ibi Doctores, & tenet Salic. in d. l. colum. fin. versicu. Quæro 12. Quinimò etiam pro debito extrà castra contracto, caussato tamen ob militiam, putà pro armis & equis emendis. Caccialup. in tracta. de debit. suspect. in 5. quæst. principali, col. 2. versic. Quintò quæritur, num. 12. & Doct. in d. l. miles, non coguntur cedere bonis, quum priuilegio gaudeant, vt conueniri non possint, nisi ad id quod facere possunt, deducto ne egeant, vt cõmuniter tenent Dd. in d. l. miles, & ita cõcludit Bald.

Bald. in d. l. i. in fin. quem sequitur Alex. in l. centurio, col. 5. in prin. vers. Accedat quòd pulchrè. ff. de vulg. & pup. & Euerar. in tract. de modo argu. 22. locus à mili. arm. mili. cœlest. mili. in litera A. il. primo. † Vtrùm autem stipendiarij nostri temporis, qui armigeri sunt, non tamen milites, hoc priuilegio gaudeant, vt pro debito in castris contracto, vel castrorum occasione non teneantur, nisi in quantum facere possunt? Reperio Pau. de Castr. in l. scriniarios. C. de milita. testamen. dicentem, quòd milites nostri temporis, qui in actu militari non se exercent, priuilegijs militum non gaudent, allegat Cyn. de iur. & fact. igno. idem tenet Bart. in l. ex eo. ff. de milita. testam. & Bald. in rub. ext. de maio. & obedien. in 1. col. dicens, quòd qui non est miles, non militet. ergò militis priuilegio gaudere non debet, idem firmat Salic. in d. l. i. col. si. d. vers. Quæro 12. Deinde subdit Pau. de Castr. quòd si quis stipendiarius suæ ciuitatis esset, & in expeditione militari se exercet, non tamen est miles, sed ad stipendium conductus suæ communitati seruit, putà Florentinus à Republica Florentina, an militum priuilegio gaudeat quoad bona, quæ in eius ciuitate, vel suo comitatu possidet, inquit ipse primò videri quòd non, quia non iurat eo modo, quo milites iurare tenentur, in l. pen. ff. ex quib⁹ caus. maio. & quia stipendia recipiunt, sicut alij extranei. contrarium tamen determinat, quòd gaudeat sicut olim in ciuib. Romanis, qui stipendia recipiebant, vt in tit. de erog. milit. anno. lib. 12. & ita tenet & sequitur Alexand. ibi in fin. dicens, quòd solennitas & ordo, qui olim in assumptione seruabatur, in vsu esse desijt, remaneat tamen effectus. Non obstat secundum eum ibi,

quòd isti hostierni stipendiarij non iurent, quia hodiè illa obseruantia non est in vsu, & ab aula recessit, sed sufficit, quòd eorum Capitaneus pro omnibus iuret, & dicit, quòd etiam ipsi fidelitatis iuramentum de consuetudine præstant. idem tenet Paul. de Cast. in l. sancimus. C. de test. milit. dicens, quòd milites nostri temporis qui pro Republica non occupantur, sed per plateas vadunt, & propria gerunt negotia, & in sessionibus honorantur, militum priuilegia non habent: si vero ciuitas propria guerram haberet, & ipsi ad ciuitatis stipendia permanerent, sicut alij stipendiarij, priuilegia in eorum ciuitate habere ceberent, sicut Romani milites habebant qui in expeditione militari pro Republica stabant, & tamen stipendia habebant non solùm militis, sed quorumcunq; armorum hominum, qui stant ad ciuitatis stipendia: & potius militaris actus, quàm cingulum inspicitur: & hodiè non est in vsu, quòd omnes armigeri milites sint, & ideo quum pauci milites sint, non est curandum an sint milites. Ange. & Imol. in l. illa autem institutio. ff. de hære. inst. dum de stipendiarijs hodièrni temporis loquuntur, sentire videtur, quòd si in Ecclesia Romana vel Imperij seruitium sint militantes, militari priuilegio gaudet. & hanc opi. sequitur Soci. in l. centurio, col. 1. & ibi Ripa in 3. col. vers. secundò dubitatur. de vulg. & pup. ybi inferunt ad milites Rhodianos, qui semper pro Christianæ religionis defensionis mortem oppetere parati sunt, & eandem opin. sequitur Dec. conf. 578. viso confi. colum. 1. vers. Primò, an testator. † Circa secundum de militibus inermis militiae, quales nostri tēporis milites dici possunt, qui equipes nuncupantur, vtentes de auratis calcaribus (& prout

prout etiã sunt in hac Romãdiolę prouincia milites Laurentani) qui vt refert Cy. post ia. de Ra. in d. l. i. in 6. q. C. de iur. & fac. igno. ense cinguntur, aqua balneatur, antecedere preterdunt in sessio- nibus, in potu, & in honore pellis variij, & deauratorũ calcarium, cum quadã reuerentiã præro- gatiua salutarĩ quærunt, an eodẽ priuilegio, quo veri milites gaudeant, vt non teneatur nisi in id quod fatere possunt, variã fuerunt opin. Nam Iac. Pet. Cyn. & Bald. in d. l. i. partem negatiuam amplectuntur, ex quo ocij vacant, & quotidie stant supe banchis, & per plateas ambulãt. idem firmat Alter. in l. militem. C. de procurat. vbi re- fert ita de facto obtinuisse. idem tenet Bald. in l. in testamento, in fin. C. de milita. testamen. di- cens quod milites Tusciã, & maximẽ Florenti- ni, qui magis mercantijs, quã gloriã militari student, & non Reipub. causa, sed ad pompam militãnt, militum priuilegijs non gaudent, quia tanquam oriati sunt, allegant not. per gloss. l. eos. C. de offic. magistr. milit. & in l. penultim. ff. ex quibus caus. maio. & ita tenent Canonist. in c. in nostra extr. de procurat. Bal. † tamen in d. l. i. in fi. C. tiu nostro, tenet, quod etiam nostri tem- poris milites, vt prænominati sunt, militum pri- uilegio gaudent, & pro contractus vel vltimæ voluntatis debito carcerari nõ possunt, quia ve- ri milites sunt, alioquin falso vterentur vocabu- lo, quod dicere fatuitas esset: & quamuis veteris obseruantię insignia non habeant, quã in mili- tibus requirebantur, de quibus per gloss. in d. l. penult. & declarat Abb. in d. c. in nostra, colum. fi. vers. ex qua colligitur. habent tamen nouã ob- seruantię insignia, quã iure cuiusdam transla- tionis loco veteris successerunt, vt habetur in c.

trãrã

translatio, & ibi Felin. in 3. col. in prin. vers. & ad-
de Bald. extr. de constitut. & maximè, quando à
Papa creantur, qui ab eo benedicuntur, vt de be-
nedictionis forma patere dixit in Pontificali, in
1. part. 163. aliàs 133. & idem refert de his qui à
principibus creantur. & quamuis ab eis non be-
nedicantur, eisdem tamen gaudent priuilegijs,

5 quid tenendum? Respon. † quòd tutius est tene-
re, quòd veri militis priuilegio non gaudeant.
Quia & Doctores qui in expeditione & aduoca-
tionis exercitio non sunt sed solo nomine, & nõ
actu sunt Doctores, vt refert Alexan. in d. l. cen-
turio, colum. 4. in prin. num. 17. vers. & sic rema-
net conclusio, Doctorum priuilegio, qui actu &
exercitio Doctores sunt, non gaudent vt in præ-
cedenti quæst. in prima fal. diximus, & ita tenet
Salice. in d. l. 1. in vltima colum. vers. Quæro 12.
dicens, quòd milites qui domi sunt, vt vagabun-
di, priuilegium non habent, de quo ind. l. miles.
per gl. & Bar. & potissimè qui domi stant, & non
in castris, vt sunt prænominati, & ita concludit
Alexand. in d. l. centurio, in 4. colum. vers. cu.

6 cundò iuxta expositionem. † Quia videmus,
quòd iura de militibus loquentia in veteranis,
qui rei militari non insistent, locum sibi non
vendicant, l. ad veterani. ff. ad l. Falcid. l. filius fa.
§. veterani. cum sequen. ff. de procurat. præter-
quàm quoad quædam enumerata in l. 1. & quasi
7 per totum. ff. de priuileg. vetera. † Præterea mi-
lites nostri temporis si negotijs & mercantijs va-
cant, non propterea militare dicuntur, l. vnica.
C. nego. ne milit. 12. faciunt quæ habentur in d. l.
pen. ff. ex quibus cau. maio. & Instit. de testa. mi-
lit. in prin. & §. si. in Authen. de manda. prin. vb.
Ioff. aperte voluit, quòd milites illi, de quibus

ibi, non obseruantes, priuilegijs non gaudent. Quum ergo milites nostri temporis non obseruent, pro militibus haberi non debent, l. si quis. C. de fabricenf. lib. 12. & l. nominationes. C. de appell. & dato quod in assumptione militiæ solennia interuenissent, si tamen rei militari non incumbunt, priuilegio militari carere debent, l. qui sub pretextu. C. de restit. milit. cum concord. Præterea cessante priuilegij causa, priuilegium cessare debet, l. Titio Seio. §. vsuras. de legat. 2. l. generaliter. C. de episcop. & cler. & c. cum cessante. cum mater. ff. de appella. sed in milite statutum fuit, vt armis ac Reipublicæ tuendæ foret intentus, & in istis militibus nostri temporis nõ seruatur, ergo eorum priuilegium cessare debet. † Vltimò si miles non est matriculatus, vt 8 sunt hodierni temporis milites, censetur vt priuatus, seu tanquam paganus secundum gloss. in d. l. eos. C. de offic. magistr. milit. quam reputat not. Bald. in l. non ignorat, colum. 5. in princip. versic. in clericatu credo. C. qui accusa. non poss. & in d. l. scriniarios. ergo militis priuilegio gaudere non debet, de quo in d. l. miles. & in hanc sententiã, † quod milites nostri temporis, veri 9 militis, qui se in castris exercent, priuilegio non gaudent, concordat Specul. & Ioan. Andr. in §. 1. versicu. Item quod est miles. in titu. de procurat. & in §. 1. versic. Item excipitur quod est miles. in titu. de accusat. & Ioan. Andr. in c. cum desideres. & ibi omnes Canon. extr. de sent. excom. & Alberi. in d. l. pen. ex quibus caus. maio. vbi refert, quod magis communiter seruari vidit, quod veri militis priuilegio non gaudeant. & ita tenet Marian. Socin. in tract. de citatio. in 5. articu. quaestio. 18. versicu. 17. fallit cum multis concord. relatis

latis per Alex. in d. l. centurio, colum. 4. ante fin. versi. & in hanc sententiam. Fallit tamen secundum Iac. de Ra. in d. l. i. de iur. & fact. igno. quem sequitur ibi Cyn. in 6. quaest. & ibi Salic. in 4. colum. sub nume. 9. nisi ratio & causa subesset, propter quam aliquod militibus priuilegium à iure concessum fuisset. Vnde si quispiam ex militibus nostri temporis vacaret armis, & ad Reipublice, Ciuitatis, aut regis domini sui defensionem paratus esset, prout sunt in regno Neapolitano, priuilegijs militaribus gauderet, † vt potius priuilegij concessi causa, quàm creationis modus & forma consideretur, vt d. l. qui sub pretextu. alioqui si ratio & priuilegij causa in eis cessat, tunc illo priuilegio non gaudent, vt patet in d. l. ex testamento. C. de testam. milit. & declarat Alberic. in d. l. penul. versicu. & quod dicatur. & sic milites nostri temporis, qui ad pompam & extra solennitatem antiquam, de qua habes pulchram gloss. in l. milites. ff. ex quibus causis maiores, creantur non gaudent d. priuilegio. Quare cum in illorum sumptione multa inueniantur deficere, nec illa obseruentur quæ in antiqua militia oportebat obseruari, militaribus priuilegijs non gaudebunt, & in Authentic. de demandatis principum. §. fina. collat. 2. cum ibi notatis. Quemadmodum si non seruetur solennitas fabricensium, cum quis fabricensis creatur, non habetur pro fabricensi, & illi fabricensium priuilegia denegabuntur, l. si quis consortium. C. de fabricensib. libr. ii. argumen. l. generaliter, versicu. eos tamen. C. de Episco. & cleric. ita & in huiusmodi militibus: & quòd hi in nulla essent dignitate, nec in specie nec in genere, sed simplex militia non est dignitas, glo. in l. i. C. de equestr.

equestr. dignitate. Barto. in ea. l. in tempore. ff. de
 testam. milit. & hoc sine dubio procedit in illis
 qui non sunt matriculati. Tales enim censentur
 pagani, aut quasi, seu non milites. † Aliud in veris 2
 militibus diceretur, qui etiam sine priuilegio te-
 stari vt dicitur, nō possint. habent tamen hoc pri-
 uilegium vt non torqueantur neque suspendan-
 tur pro eo delicto, quo plebeius suspenderetur,
 & sufficit quod effectu alio vllam dignitatem ar-
 mis se exerceant. Alex. in l. scrinarios. C. de te-
 stamen. milita. Tenendum ergo quod de iure mi-
 lites veri, quæstionibus non subijciantur, quod
 priuilegium habebant, quia ratione dignitatis
 & nobilitatis concessum fuit, vt l. nullus. C. ad
 l. Iuliam maieft. & c. sed miles. de pace tenen. &
 eius viola. in vsib. feudo. & hæc priuilegia hodi-
 erni milites habent, l. milites. C. de quæstioni-
 bus. secundum Salicet. in d. l. i. colum. 4. in fin. 5.
 quæstio. de iur. & fact. ignor. quem etiam sequi-
 tur Alex. in d. l. centurio, colum. 5. in prin. versic.
 Ex his infert. nu. 24. & Brunus in tracta. de indi.
 & tortu. in 4. q. princ. secundæ partis, colum. 4. in
 princip. versic. Sed quid de militibus. & Euerar.
 in d. 22. argum. locus à mili. arma. milit. sub lite-
 ra A. & B. il. i. vbi etiam subdit consuetudinem
 vel statutum disponens milites torqueri posse,
 non valere, iuribus ibi per eum allegatis, & ple-
 nè per Modern. in addit. ad Roma. in singul. 494.
 Milites. Idem priuilegium habet Doctor, vt tor-
 queri non possit, quamuis ignorantissimus sit, ne
 dignitas Doctoris dehonestetur, vt per Ripam in
 d. l. centurio, col. 6. in princ. sub num. 17. vers. Qua
 ratione. & ita communiter tenetur, nec contra-
 ria consuetudo valet, vt tenet Roma. in d. singul.
 494. Paris de Put. in tracta. syndi. in §. An Doctor
 seu

feu aduocatus possit torqueri, vbi plenè, & Marsi. in singu. 556. Plura, vt credo, quem sequuntur Moder. Rhegi. in sua pract. crim. super repe. l. obseruare, in prin. sub nu. 180. ibi item excipiuntur Doct. C. quorum appella. & latè tradunt Moder. in addit. ad Matthæ fil. in singu. 59. Nota quòd legum Doctores, vbi tenent hoc procedere in Doctore actu legente, & non in alijs, quinimò concludunt Marsi. & Mod. Rhegi. vbi suprà, quòd in casibus in quibus Doctor torqueri possit, vt in crimine læsæ maiestatis, prodicionis populi, falsitatis, & simoniæ, Doctor primò degradari debeat, antequàm torqueatur, quamuis indifferenter còtrarium obseruetur, & malè per prædicta. Habent etiam milites vltra prædicta aliud priuilegium, quòd hodiè de consuetu. non suspenduntur pro eo delicto, pro quo plebeius suspendere-
 13 tur, vt inquit gl. in l. desertorem. §. pœna, in verbo, torquentur. ff. de re milita. & ideò dixit Paris de Pute. in d. tracta. syndi. §. An si statutum, col. 2. in fin. versic. Vnde iudex. quòd propter turpitudinem miles ad furcas suspendi non potest, nec etiam de còsuetudine nisi propter latrocinium, per quod omne priuilegium eximitur. † Sed tales hodierni temporis milites ab agrorù cultura, animalium custodia, et mercimoniorù questu abstinere debent, in quibus hodiè auaritiæ causa immerfos quàm plures in varijs Italiae locis agnouimus, aliena non peragant negotia, & ad ciuiles curas non accedant, alioquin militia, & priuilegijs priuantur, l. nemo miles. C. de re milita. libr. 12. iuncta d. l. vnica. C. negoci. ne milit. eodem libro. † Scias tamen, quòd qui litis
 14 fiendæ, vel debiti non soluendi causa effectus est miles, instante creditore, à militia solui de-

bet. l. i. C. qui milli. non poss. lib. 12. & ideo ad bonorum cessionem admitti non debet, iuxta tradita per Bart. in l. i. §. i. ff. si quis testam. libr. esse ius. sue. & quæ dicentur infra in 30. q. † Non potest tamen hic miles renuntiare huic beneficio, quod habet ne conueniatur ultra quàm facere potest, vt latè declarat Alexã. in l. alia. §. eleganter. col. pen. nu. 16. ff. sol. matr. quia priuilegium illud ratione personæ, non ratione contractus militi cõpetit. † Circa tertium de militibus cœlestis militiæ, quia satis diximus supra in 3. q. princ. aliud dicendum non curauimus, nisi quod quamuis pro ciuili debito non possint tam hi, quam milites armatæ militiæ & Doctores, de quibus in præcedenti quæst. carcerari: capi tamen & carcerari possent, si fugitiui vel de instanti fuga suspecti forent, vt in clerico diximus supra in d. 3. q. princ. vers. videtur sed mirabile. num. 17. per ea quæ tradit Abb. & alij in c. cum non ab homine, extra, de iud. & Bal. & Doctor. in l. si curialis. C. de episc. & cleri. & in l. i. C. vbi quis decu. vel cohor. Materiam hanc de suspitione fugæ, ponit latè Ioan. Bapt. de sancto Seueri. in tractat. de debitore suspect. & fugi. ideo ad ibi d. per eum, me remitto. † Solum duo dicam, quæ ab eo scripta non reperi, quamuis extra materiam tit. nostri sint: primò, nunquid si quispiam fuerit pro aliqua ciuili vel criminali causa carceratus, pro alia in carceribus recommendari possit? Bartol. in l. 2. ff. de custodia reo. multum prolixè in hac materia loquitur. Ang. verò ibi breuius & melius loquitur secundum Ang. de Arimi. concir. nostrum, in addition. ad Ang. in tracta. malefi. in gl. fama public. ver. 7. quæro, an carceratus. Nã Ang. in d. l. 2. reprehendit Bar. ibi in fin. dicentem, quod prim.

executio differtur, si causa super qua debet se-
 cūd. cognosci, erat delictum grauius, quam esset
 primum: quia secund. Angel. iudex per legis in-
 terpretationē ad minorem pœnā procedere de-
 bet. l. si de interpretatione. ff. de pœnis. & ex quo
 ambæ imponi non possunt. Ego autem puto An-
 gelum non benedicere, ex quo non sumus in du-
 18 bio: ideo eius responsio fundamentum Bar. † qui
 bene loquitur, tollere non videtur: pro cuius di-
 cto tres adduco rationes: nam clarum est, quod
 minor causa maiori præiudicare non debet. l. si
 19 quis fortè. ff. de pœnis. & l. cum reis C. eod. † Se-
 cundò pœna vnius delicti pœnam alterius. ex-
 cludere non debet, quando plura sunt delicta.
 est in l. nunquam, & ibi nota. ff. de priuat. delict.
 20 † Tertio & vltimò maioris pœnæ impositio per
 minorem differri non debet, vt not. in l. is qui re-
 us. in fin. gloss. magnæ, ff. de publiciana. in rem.
 ergo vbi delictum est grauius, & minor pœna
 imponi debet, illius executio, & non minoris, fi-
 eri debet, & ita tenendum puto, non obstâtibus
 per Angel. allegatis. Redeundo ad quæst. nostrâ,
 21 † dicas quod si quispiam fuit pro fiscali debito
 carceratus, pro priuato debito recommendari
 potest. Bartol. in l. quoties. C. de exact. trib. libr.
 22 10. & Bald. in suo tract. de carceribus. † Qui tra-
 cta. quamuis Barto. attribuatur, à Bald. tamen e-
 ditus fuit, secundum ea quæ ibi allegantur. & ita
 dixit Barb. in c. olim. colum. 7. nume. 41. extra. de
 præscrip. idem firmant diplomata in apostil. ad
 d. tractat. & ita Baldo attribuitur, vt hodie in 3.
 volum. tractat. reperitur impressus, quamuis te-
 neat Caccialup. in d. tractat. de debit. susp. & fu-
 gi. in s. quæstio. principali. in princip. illum esse
 domini Franc. domini Bal. de Perusio. quod idem
 fir-

firmat Boeri. in decis. 349. Quæritur an ciuilitè. in 4. col. ad fi. veritas est, Bartolum nunquam illum composuisse, vt etiam attestatur Marian. Soci. in tracta. de citation. in 5. articul. quæst. 17. in 12. fal. & clarè patet ibi in penul. col. sub versic. Circa secundum. dum allegat l. 3. & ibi per eum nota. C. de episc. aud. & in eadem col. in fin. ibi, Nam iudici iniustè. dum allegat not. per ipsum in l. addictos, C. eod. Nam Bartol. ibi nihil scripsit, ad quod allegatur, immo Bal. vtrobique scripsit, & adducit ea quæ in d. tract. allegat in eodè proposito. † Dico igitur, quod eodem modo si 23
pro priuato debito fuit carceratus, pro fisci debito, & pro delicto recommendari potest, vt tradit Bartol. in d. l. quoties, & declarat idem Bart. in l. cum ea. alias, l. sacrilegi. §. fin. ff. ad l. Iul. pecul. & diffusius in d. l. 2. de custo. reor. & sequitur Bald. in d. tract. de carceri. col. fin. in princ. versic. Restat quartò videre, & Mod. Bono. in §. attingã. colum. 16. versicul. Quæri etiam potest. nume. 32. cum seq. in sua pract. crimi. Si vero pro vno debito ex causa ciuili fuit captus, an pro alio similiter priuato debito recommendari possit? Dic, quòd si captura prima non tenet, pro alio debito 24
detineri non potest, vt nota. causa consuluit Parisi. consil. 101. Citatio. colum. 2. versic. Postquam enim vsque ad fin. vol. 4. Quia quod est in se inutile, alteri vigorem dare non potest. l. cum vnus. ff. de autho. iud. poss. ideo in vi seu veritate adhæ-
sionis recommendatio non procedit: † Quia qui 25
adhæret, semper adhærere debet in eo statu, in quo inuenit id cui adhæret. Rota in decision. 25. Adhærentes, in nouis. Oldra. consil. 290. Contra articulos. Bald. in Auth. hodie. col. fin. num. 9. C. de appel. & cons. 90. Quæritur, an captus in prin.

volum. 5. eum alijs citatis per Felin. in c. veniens. il. 2. col. 2. in fi. vers. secunda conclus. extrà, de testib. & in c. cum super col. 2. ad fin. vers. Quoties tertius. & col. seq. in prin. & colum. 6. in principi.

26 vers. Not. etiam quòd quãdo tertius, extrà, de re iudica. Aut prim. captura tenet, & tunc aut de iure communi loquimur, & talis personæ captura fieri non potest, nisi in causa iudicati, vt l. 1. C. tit. nostro. & §. aliud quoq; capitulum, vers. si vero vnum de prædictis. in Auth. vt cum de app. cog. & ibi etiam est tex. quòd dato fideiussore, debet quis excarcerari, etiam dato eius filio pro fideiussore, dũmodo sit idoneus, ideo distinguendũ

27 videtur. Aut ambo creditores, ex contractu eandẽ causã nõ lucratiuam prætendunt, & pro se sententiã & de capiendo licentiã habent, & tũc vnus carceratio alteri prodest, & sic captus pro debito, recommendari debet: quia non refert vtrum de nouo capiatur, vel in carcerẽ recõmendetur. Nam captura, quædam realis est citatio: at ille qui præsens est, citari non debet, sed ei præcipitur, vt non recedat prius quam debitum soluat, & hoc præceptũ de nõ recedendo, est ipsum de nouo citare, l. secund. C. quomodo & quando iudex. † ergo in carceribus pro alio debito recõmendari potest, nisi die feriata in honorẽ Dei recõmendatio facta esset. † Nã captura & recõmendationes tali die factæ, non valent, nec tenent. l. fi. & ibi not. C. de ferijs. & c. fi. extr. eod. & quauis ob suspicionis causã, quæ post contractum superuenisset, debitor, die feriata in honorem Dei capi posset, vt no. gl. sing. in d. l. fi. & ibi Bart. & alij Ange. in l. 2. vers. Conclude. & ibi Alexan. num. 8. ff. eod. cum alijs citatis per Soc. seni. cõs. 99. Circa primam. num. 4. & cons. 100. In dubitationib.

tionib.col.1.& cons.seq.col.1.verf.† Non habet. 30
 vol. 4. non poterit tamen tali die recommenda-
 tio,& personæ iam carceratæ fieri sequestratio,
 vt singulariter voluit Bal.in Authē.ei qui.col.4.
 ad fi.verf.Quæro pone,dictat statutum.C.de bo.
 Auth.iud.pof.quem sequitur Alex.cōs.159.circa
 primum dubium in vlti.col.verf.Tamen non po-
 test,vol.2.& Ias.in l.fi fideiuffor. §.si satisfdatum.
 col.pen.in prin.ff.qui satisfd,cogn.& Felin.in c.
 significauerunt,colum.fin.in princ.verf.Limita 31
 & ista.num.30.extrà,de iudi.† Cautela est igitur,
 quòd creditor prouideat, & diligenter curet,
 quod si die feriata carceratus, relaxatur, ipsum
 ratione nouæ suspitionis fugæ, iterum capere fa-
 ciat,vt est de mente Bald.in d.verf.† Quæro,po- 32
 ne,d.statutum,quem sequitur Alexan.d.consil.
 159.colum.fin.sub num.7.verficu.Tamen non po-
 test.Si vero vnus sententiam habet,alter non,&
 tunc ille qui non habet,illum qui captus est, in
 carceribus recommendari facere non potest,ni
 si ipse carceratus se denuo citari expectet,& cõ-
 tra ipsum licentiam concedi, quod fieri potest,
 etiam quod ipse sit in carceribus.Cautela est igi-
 tur,quòd captus debitũ offerat, pro quo captus
 fuit,& illud confignet, antequam alia de ipsum
 capiendo,licentia detur,iuxta l.acceptam,& ibi
 Bald.Angel.Salic.Paul.de Castro,C.de vsur.&
 sic quum sit de carcere relaxandus,recommenda-
 ri non poterit.l.fi reus paratus.ff.de procurator.
 Aut de iure municipali loquimur, & tunc illius
 dispositioni inhærendum est:si verò fuit pro de-
 lictõ carceratus,& similiter pro alio delictõ re-
 commendatus,& sic vtraque executio corpora-
 lis esse debet,& tunc dicas secundum Bartol.in
 d.l.2.de custo.reo.ad quem omnes recurrunt: id-

- 33 eo ad ipsum breuitatis causa me remitto. † Si vero est pro delicto carceratus, an pro ciuili debito recommendari possit? Dic quod non, vt latè per Rom. in quodam suo consi. non impressio, penes me existente, cuius tenorem hic transcribendum duxi, vt rationes & iura per eum allegatæ videri possint. Tenor igitur illius est talis: In Christi nomine, Amen. Casus super quo consiliū
- 34 petitur, est præmissus. † Ex duo quo dubia excutienda veniunt. Primum, an ille cuidatus est saluus conductus de stando & veniendo liberè, intelligatur datus de liberè recedendo: secundum dubium est, an carceratus pro delicto possit, recommendari in carceribus pro debito: & circa primum dubium videtur dicendum quod non, quia promissio limitata non porrigitur extra casum suum. ff. de verb. oblig. l. i. §. sed si mihi. extra de restit. spol. c. pisanus. Est enim talis promissio stricti iuris, & ideo strictè intelligenda est. ff. de verb. obli. l. quicquid adstringendæ, cum simili. Sed contrarium est verum: Quia ille cui est data securitas veniendi, habet securitatem & recedēdi, quum non veniat securè, qui non potest recedere. l. sciendum. ff. de lega. & ad Trebe. l. de ætate. prout pro hac parte est gl. not. in l. vltim. ff. de sepul. viola. hanc partē tenet Iac. de Are. & Bart. post eum in d. l. vltim. & in l. i. ff. ad l. Iul. maieft. & in l. relegati. ff. de pœnis. † Circa secundū dubium dicendum est quòd nō, quia in casu nostro sequestrando eum in carcerib. priuat ipsum libertate propria quod nō potest. ff. de in ius voc. l. pleriq;. de cōd. & dem. l. Titio centū. §. Caio. de lib. hom. ex hi. l. i. in fin. Quinimo si est sequestratus, debet tanquā spoliatus, propria libertate ante omnia restitui. C. ad l. Iul. de vi pub. l. si quis ad
- se

se fundum. de ord. cogn. l. fin. C. vnde vi. l. meminerint. de rest. spol. capit. item cum quis. cum simili. Itē non debent audiri creditores volentes obijcere exceptionē aliquē cōtra istū sequestratū, vel ipsum impedire quo minus restituatur in sua proprie libertate. ff. quōd vi aut clam. l. i. §. & parui refert, & no. Dyn. in c. qui ad agendum. de reg. iur. lib. 6. Præterea si iudex ad instantiā creditorum sequestrasset istum debitorem, deberet sibi actio concedi contra creditores, quia quādo vis compulsiva siue spoliatiua infertur per illas personas, per quas nobis acquiritur, datur spoliato in nos actio. ff. de vi & vi arma. l. i. §. & §. si filius, & l. interdicto, & ibi nota. Sed per iudicē nobis potest quæri sicut per alios officiales. ff. rē pup. sal. for. l. 2. & 3. de adoption. l. si his verbis. & l. non enim aliter. ff. de magistra. conue. l. i. §. exigere. & nota. per Doctorem. in l. i. §. ius publicum. ff. de iustit. & iur. de conuer. coniuga. c. ex publico. † Præterea custos carcerum parificatur de

36

positario, & sicut isti committitur custodia rerum, ff. de posi. l. i. in princ. extra. de posi. c. i. & per totum. ita illi custodia personarum. C. de custo. reo. l. fin. ff. eod. l. milites. Sed per sequestrationē factam depositario, non debet interdici vel impediri depositi restitutio. Cod. de posi. l. penul. & in Auth. ibi posita. Præterea iste debitor fuit incarcerationatus pro criminis executione, sequestratio autem petitur pro processus expeditiōe, pro causa summaria & ciuili, & ideo fieri non potest, quum sint diuersę speciei, sicut dicitur in reconuentione, & prorogatione vt notat. in l. si quis ex consensu. de episcop. audi. per Cyn. ff. de iudi. l. i. extra. de iudic. c. at si clerici. C. de sentē. & interlo. om. iudic. l. cum Papinianus, & Auth.

& consequenter. secus, si esset eiusdem speciei, arg. ff. de iur. om. iudi. l. si idem cum eod. de mut. peti. c. 1. & 2. & ita intelligendum est, quod nota. Bartol. in l. 2. §. fin. ff. de custod. reo & maxime in casu nostro, vbi nō potest reuocari securitas data. pro quo facit regula, qui semel, cum sua materia lib. 6. & melius probatur per iura supra allegata. Ex quibus omnibus consulo, sequestrationem huius debitoris fieri non posse pro debito ad instantiam creditoris, & saluum conductum reuocari nō posse, donec dictus debitor in libertate propria reperiatur. Sed an casu prædicto primo possit impunè offendi, etiam si sciatur eius securitas à priuato, vide Alb. de Rosa. in tractat. stat. in 2. part. quæst. 9. & ibi tractatur à quibus possit ista securitas concedi, & quando seruanda est, & quando non, & de causa. 1. q. 1. Vide etiam Nellum in tracta. bannito. in 2. tempore. in 3. par. q. 17. vbi etiam habes, si est data talis securitas, an intelligatur pro vna vice, vel pluribus, ibi vide. Quid autē, si positus sit in carcerare pro vno debito, an possit pro alio recommendari. vide tex. in l. 2. & ibi Bar. ff. de in ius voc. & in l. sed eximendi. §. item si quis. ff. ne quis eum qui in ius voc. est, vi exi. contrarium tamē videtur per tex. in l. si cui crimen. §. idem Imperator. & §. fin. ff. de accusa. tamen quæstio ista est satis dubia, vide Bart. in d. l. 2. de custo. reo. in pen. col. in fin. & seq. & in disputa. Lapis fuit captus, vbi latè disputauit, & in l. cum vnus. de bo. auth. iudi. pos. Quid autem si vnus illicite capiatur, adeo quod debeat statim relaxari, an statim iterum & licite capi possit? dic quod non. l. naturalem. ff. de accusa. † Quid autem si captus relaxetur cū iuramento, vt debeat reuerti, an si nō reuertatur, propter hoc

hoc possit de periurio puniri? de hoc dic, quod legitur per gloss. in l. succurritur. ff. ex quib. cau. maio. bald. allegat l. nam & Seruius. ff. de negot. gest. Cano. habent gloss. in Clement. pastoralis, in verb. per violentam, de re iudic. Ioan. Andr. in addit. Specul. in tit. de iureiuran. de hoc est text. iuncta glo. de iure ciuili, in l. 5. ff. de cap. & postlimi. reuers. Et ita dico & consulo, vt supra. Ego Ludouicus de Roma. & c. Iuxta hec dubitari posset, † an carceratus iniuste pro iusta causa re-commendari possit? hanc quaestionem late disputat Bartol. in d. disputa. Lapsus fuit captus. qui multum subtiliter arguit ad partes & soluit, & quia longum esset hic omnia recensere, ideo à te ipso poteris ibi dicta per eum videre. & vide eundem Bart. & Angel. in d. l. cum vnus. cum alijs ad saturitatem per Moder. Bonon. relatis in d. §. attingam, num. 34. vers. sed dubitari potest. in sua practica crimin. † Secundò, nunquid debitor, qui per vnum iudicem captus & carceratus fuit, per alium iudicem relaxari possit? Hanc quaestionem habui de facto, & dixi quod ex quo per alium iudicem relaxatus fuerat, iterum veluti nulliter relaxatus, capi & carcerari debeat, & per iudicem, qui eum detineri & sequestrari iusserat, de nouo relaxari, quum certum fit, quod ab eo, qui illum carcerari fecerat, relaxandus erat, vt not. dixit Angel. in l. neque impuberes. §. final. ff. de in ius voc. dicens practicum esse, quod carcerum custodes pro debito captum, ad instantiam creditoris non relaxant, nisi primo iudicis bulletam habeant, qui eum carcerari fecit, quum iudicis autoritate carceratus, absque eius licentia, etiam de creditoris consensu relaxari non possit, secundum Bart. in l. qui neque. ff. de in ius

38

39

voc. quem ibi sequitur Bald. per nota. in l. 2. ff. de offi. procu. Cæsa. prout declarat Par. de Pute. in tract. synd. in §. licet dicatur, in fin. & est ratio, secundum Angel. ibi, quia eius est relaxare, cuius est carcerare, vt in regula iuris, nihil tam naturale. ff. de reg. iur. & in regula, eius est saluare, cuius est destruere. idem firmat & sequitur Angel. conciuis noster in addit. ad Angel. in tracta. malef. in gloss. fama publica, sub versi. & aduertat tu iudex. Idem comprobatur Ancharan. consil. 340. viso themate prædicto, in fine. vbi ponderat quoddam statutum, mandans captum relaxari, dicens, quod ex quo statutum non disponit, à quo relaxari debeat, quod secundum ius intelligi debet, scilicet autoritate iudicis, qui eum detineri, & sequestrari, vel commendari fecit. ad idem not. Bald. consil. 91. sed pone, dicitur statutum, volum. 5. & ita obtinuit. & hæc duo addere poteris per ea, quæ tradit Caccialup. in d. tracta. de debito. suspect. & fugit. tanquam magis ad illum pertinentia.

SVMMARIVM.

- 1 *Obligatus ad rem in specie, non potest cedere bonis.*

Obligatus ad rem in specie, an cedat bonis?

Quest. XII. quarta quest. princ.

- 1 **D**odecimò quæro, † obligatus ad rem in specie, bonis cedere possit? Respon. quod non, quia prouisio tituli nostri non est in tali obligatione necessaria, vt nota. probat Bartol. in l. continuus. §. illud, de verbor. obligatio. quod

quod est not. secundum Alexand. in l. qui bonis. la 2. ff. tit. nost. in prima Apostill. ad Bart. vbi alleg. etiam nota. per Azo. in Summa. C. de his qui in prio. credi. loco succ.

S V M M A R I V M.

Debitor qui est inops, & in pari egestate cum creditore, ad bonorum cessionem non admittitur, nisi statutum suum mutaret.

Debitor an ad bonorum cessionem admittatur, si creditor reperitur pauperior?

Questio XIII. quarta quest. princ.

DEcimotertiò quæro, t an debitor ad beneficium cessionis bonorum admittatur, si creditor non habet vnde viuere possit, & sic est pauperior, vel in pari egestate cum debitor. Respond. quòd si creditor causam onerosam præ tendit, melior est agentis conditio. Nam cum actor & reus eiusdem sint priuilegij, potentior est actor, qui de damno euitando certat, quã reus qui certat de lucro captando, & sic de alterius debito retinendo, ergò ad cessionem nõ admittitur, ita Bal. in l. 2. vers. quartò quæro. C. quod cum eo. Guiliel. de Cun. & Paul. de Castr. in l. in traditionibus. §. si quis crediderit. ff. de pact. idem Bald. in l. si maritus, in id. vbi Bartol. Alexan. & alij. ff. solu. matrim. & idem Alex. in l. maritum, colum. fin. in prin. ff. eo. vbi in marito loquitur, qui non conuenitur nisi in quantum facere potest, cui hoc denegatur priuilegium, si eius vxor esset inops, sicut ipse maritus. & hanc opi.

opinionem dicit ibi Alexan. esse magis communem. & eam sequitur Ias. in l. quod nomine, col. 1. vers. quartam limitationem. ff. de cond. indeb. & Aretin. in §. item si de dote. & ibi Ias. vers. secundò ultra. gloss. num. 10. Instit. de act. cum alijs concord. relatis per Marsil. in singul. 99. priuilegiatus. Intelligetamen, prædicta esse vera, nisi debitor statum suum mutaret. nam tunc indistinctè ipse utitur priuilegio, quia satis est actori, quòd contra iuris rigorem agit modificato modo. Bald. in d. vers. quarto quæro. quem sequitur Alexand. in Rubri. ff. quod cum eo. & Fir. in suo repertorio, in verb. debitor pauper, nu. 23. & in verb. filius cõuenitur, nu. 26. cum alijs, quæ allegaui supr. in 4. quæst. principa. circa fin. vers. & hoc procedit.

SVMMARIVM.

Spoliatus bonis propter guerram, priuilegium habet, ne conueniatur ultra quàm facere potest.

Spoliatus bonis propter guerram,
an cedat bonis?

Questio XIII. quarta quest. princ.

Decimoquartò quæro, † nunquid spoliatus bonis propter guerram, in solidum excutitur, adeò quòd bonis cedere debeat, ne in carceribus detineatur? Respond. quòd in solidum non con demnabitur, sed priuilegio gaudebit; vt non conueniatur, nisi in quantum facere potest, secundùm Ioan. Fab. in §. fina. Instit. de act. quia maior ratio est in sic spoliato, quàm in cedente, quum hic spoliatus præter eius voluntatem

tatem bonorum perditionem patiatur, cedens
verò ex voluntate per cessionem. l. 2. §. si quis ta-
men. ff. si quis cautio. & l. quæ fortuitis. C. de pi-
gnorat. actio. & hanc decisionem refert Ias. ibi,
in 2. colum. versic. vltimò, notate esse mirabi-
lem & notandam.

S V M M A R I A.

- 1 Bannitus, ad patriam & ad bona olim confiscatâ,
restitutus, ad beneficium cessionis bonorum admit-
titur.
- 2 Bannitus ad patriam, & ad bona olim confiscatâ
restitutus, omnia recuperat.
- 3 Bannitus per deportationem ab omnibus passi-
uis obligationibus exutus esse dicitur, si postea
restitutus fuit, omnia bona acceptare compelli-
tur.
- 4 Dos filie data in bonis stabilibus, si chasmate vel
alluione perijt, non imputatur in legitima filie post
obitum patris.
- 5 Bannitus, ad patriam & ad bona restitutus, ab em-
ptore bona per fiscum alienata non recuperat, nec
debitorum nomina, qui ad iniuriam banniti fue-
runt exacti.
- 6 Bannitus, ad patriam & ad bona restitutus, acti-
nem contra fiscum pro bonis ab eo alienatis habet
ad id, in quo fiscus locupletior factus est.

Bannitus ad patriam & ad bona restitutus,
an cedat bonis?

Questio XV. quarta quest. princip.

Deci

- D**Ecimoquintò quæro, † utrùm bannitus, cuius bona per fiscum publicata & confiscata fuerunt, ad patriam & ad bona restitutus, ad bonorum cessionem admittatur? Distinguendum arbitror: aut iste restitutus omnia bona confiscata recuperat, aut nihil. † Primo casu, quum ad patriam & ad bona restitutus omnia recuperet, l. 1. & l. fin. C. de sent. pass. videtur dicendum, illum creditoribus teneri absque cessionis beneficio, quatenus illorum bonorum suppetent vires, secundùm Roman. singu. 212. deportatus. & in l. alia. §. eleganter. ff. sol. matrimo. per text. quem dicit esse singul. & literis aureis scribentium in l. 2. in fin. ff. de sent. pass. quem etiam sequitur Vital. in tract. clausul. in Rubri. an poss. renun. benefi. cess. bon. colum. 9. in prin. verfic. secundus, si post publicationem. Ioan. de Arno. Epit. 92. & Ias. in §. fin. colum. penul. in princ. versi. item fallit vbicunque, num. 22. Instit. de actio. & alium text. in l. penul. & fin. C. de senten. pass. allegat Socin. in tract. fallen. reg. 65. Cedens bonis, in 15. fallent. In hoc autem puto Rom. Socin. & sequaces non benè dicere, quoniam illi text. hoc non probant. ibi enim solùm dicitur, quòd restitutus etiam ad bona cessionis beneficio uti non potest, quinetiã bona eũ suis obligationibus actiuis & passiuis acceptet, illa enim repudiare non potest, ut se à creditoribus exoneret. † Nam licèt per deportationem ab obligationibus passiuis esset exutus, iuxta l. 1. C. de fideiuf. & l. 4. C. ad leg. Iul. vnde vi. si tamen restituitur, acceptare bona cõpellitur. d. l. 2. nec per hoc in ferri potest, ergò bonis postea cedere nõ poterit, stat enim quòd acceptare possit, & ilicò bonis postea cedere, quoniam inter accep-

tare,

tare, & bonis acceptatis cedere, non parum distat: primo enim casu nullo modo in primævas obligationes, à quibus per deportationem erat exutus, incideret: secundo verò casu quamvis cedat bonis, non per hoc tamen à creditoribus liberatus dicitur. ipse enim ad pinguiorem fortunam perueniens, integrè satisfacere tenetur, deducto tamen ne egeat. l. ex contract. C. de bo. auctorita. iudi. possid. l. 4. & l. qui bonis. ff. tit. nost. reprobata glo. in l. vbicunque. ff. de fideiuss. quæ contrarium tenet. & malè secundum Bartol. & Dd. ibi. & dicemus infra in 19. quæst. prin. Præterea non videntur congruè allegari d. l. 1. & d. l. pen. quòd restitutus ad bona, non possit cedere bonis: quoniam in diuersis terminis loquuntur, scilicet quando restitutus per principem ad bona, quorum confiscatione liberatus erat à creditoribus, tunc filium obligatum habentibus, & quorum reintegratione reincidentis in primas obligationes, non poterit, & restitudo bona restituta, & allegando pœnam quam passus est, se defendere, quin creditoribus soluat. vt ante sententiam soluere tenebatur: verum ante confiscationis bonorum sententiam si competiisset, condemnato contra creditores refugiū cessionis bonorum, posset etiam ad bona restitutus cedere bonis, non eo prætextu & allegatione, vt dicitur in d. l. 2. & in d. l. penul. sed ex iure primæuo ante sententiam competente, ad quod simul per restitutionem & indulgentiã censetur repositus, vt d. l. fin. ibi. Ideoq; tantum ad restitutionem, &c. C. de sent. pass. & l. quòd si minor. §. restitutio. ff. de mino. Secundo casu, quãdo nihil recuperat, aut illa bona, quæ nõ recuperauit, casu & fortuna deperdita fuerunt, putà quia res chasmate perijt, vel
 eius debi

debitores effecti sunt non soluendo, & isto casu puto, quum absq; eius culpa hoc euenerit, quòd beneficium sibi à iure indultum ad bonorù cessionem, perdere non debeat, cùm ipse creditoribus satisfacere non valeat. l. i. C. tut. nostro. pro ut dicimus de dote data filix in bonis stabilibus,

4 † quæ chasma: e vel alluuione perierunt, quæ post patris obitum sibi in legitima non imputantur, quum teneatur filium redotare, si poterit, vt tradit Bald. Nouell. in tracta. de dote, in 6. par. in 5. speciali, argumen. eorum, quæ tradit Ioan. Andre. in c. non potest, in versic. in primis, de præben. in 6. de quo per Tyraquell. in repet. l. boues. §. hoc sermone, in regul. versic. 18. in d. c. sup. num.

5 31. ibi. item si primum. ff. de verbor. signifi. † Aut illa bona, quæ nõ recuperauit, fuerunt durante banno per fiscum alienata, & isto casu quum restitutus illa, ab eo qui emit à fisco, non recuperet, secundum Bart. in d. l. fin. colum. 3. in principi. versic. pro declaratione eius. C. de sentent. pass. & in l. Gallus. §. & quid si tantum. cum concord. de quibus ibi per Alexand. de liber. & posthum. per Abb. & Imol. in c. inter quatuor. & ibi Felin. in penult. & fin. colum. extra, de maior. & obed. & idem Felin. in c. super eo, nume. 4. versic. quod non valet, de offic. delega. & est communis Docto. opin. vt attestatur Calcan. consi. 52. licet his, colum. antepen. in fi. versic. & sic per consequens, sub num. 12. Nec etiam debitorum nomina recuperet, quando debitores ad banniti iniuriã exacti fuerunt, vt consuluit Ruin. consi. 22. in quæst. colum. 1. versic. si verò fuerint, volum. 5. alias contingentia ad fauorem Iacob. de Cusinis contra

6 Pirottum Magnanum Arimi. obtinui. † Sed contra fiscum, qui bona illa alienauit, vel exegit, actionem

tionem habeat ad id, in quo locupletior effectus est. secundum Bart. in d. versic. pro declaratione eius. quem sequuntur communiter Doct. ut refert Nellus de S. Gemin. in tracta. bannito, in .part. tertij temporis. & Paul. de Grillan. in tract. de hæret. in 6. quæst. versic. sed quæro retentis. & in tracta. de relaxa. carcerat. in 2. par. in 4. & 5. quæst. videtur dicendum, quod ad dictum cessionis refugium admitti non debeat. Quia quum ex sua culpa hoc contigerit, ex eo, quod culpa casum præcesserit, ei imputandum videtur, regul. damnum quod quis, de regul. iur. in 6. Dyn. in regul. peccatum, in fin. eod. titu. & tradit Bald. in c. quæ in ecclesiarum, colum. 3. in princ. versic. accipio. 2. gloss. extra, de constit. qui quamvis hanc opinionem ibi secutus fuerit ea ratione, quia dignum est, quod malè mariti egestate laborent. l. bona fides. ff. de posi. veriùs tamen puto, debitorem hoc casu non perdere cessionis beneficium, quoniam ob huiusmodi culpam non offendit directè creditores suos, sed alium. l. etiam. §. licet, cum glo. in verb. quemlibet, cum ibi nota. per Alexan. in 1. colum. ff. sol. matrim. Prætereà quum requiratur dolus, & culpa non sufficiat, ut quis beneficio cessionis priuatur, ut est text. in l. verum. §. temp. ff. pro soc. not. in l. fin. in ff. si. quæ in fraud. credi. tenet Bald. in l. 1. col. 2. & fin. C. tit. nostr. & diximus supra in 5. quæst. & dicemus infra in 20. quæst. in 18. casu, nume. 31. cum sequen. & in quæst. 28. nume. 1. 2. & 3. ad cessionis refugium admittetur, & sic ab opinione quam sequitur Alexan. in d. §. licet. non est in iudicando recedendum, quoniam nõ est in iure expressum, quod in dicto casu debitor cessionis beneficio priuatur, & nemo priuationis pœnam pati

114 TRACT. MATTH. BRUNI
 debet, vbi non est à iure expressum §.cùm igitur, in Authent. de non eligen. secund. nuben. & per illum text. sufficit dicere, non esse leg. cautam, quòd imponatur dicta priuationis pœna, secundum tradita per Bald. in Authent. ex testamento, sub num. 5. C. de secund. nupt. Nec obstat d. ratio, quòd malè meriti debeant egestate laborare: Quoniam respondetur, quòd iatis egestate laborabit debitor, quòd cesserit bonis, quum cedenti denarius vnus remanere non debeat, secundum gloss. fin. in l. penult. ff. titul. nostr. & diximus supra in tertia quæst. principali, nume. 9. vers. an autem quòd supra dictum est. Præterea Bald. ibi loquitur in eo, qui conuenitur in id, quòd facere potest, quamuis etiam eo casu contrarium sit veriùs, vt dicemus infra in 29. quæst. in fin. non autem in debitore bonis cedente, vt in casu isto, ergò &c.

SVMMARIA.

- Debitor diues, & ad soluendum idoneus, an ad cessionis beneficium admittatur.*
- 2 *Debitor pro ciuili debito nec capi, nec carcerari potest, nisi prius facta fuerit eius bonorum excussio, quod bona non reperiantur.*

Debitor diues an cedere possit?

Quæst. XVI. quarta quæst. princip.

DEcimosextò quæro, † nunquid debitor diues, & idoneus ad soluendum creditoribus, debeat ad bonorum cessionem admitti? Videbatur dicendum, quòd sic, ex eo, quòd

quòd debitor ad euitandas carceres, cessionis beneficium habet, vt est text. in l. i. C. tit. nostr. & ita determinat Cyn. ibi, in 3. quæst. per text. singul. in l. illud. §. quid tamen. ff. de trib. actio. vbi pater vel dominus, si non vult inter creditores, qui in illam causam contraxerunt, merces æqualiter distribuere, potest mercibus vel peculio cedere, & ex illo textu colligunt Guilhelm. de Cun. & An. de Pisis, quòd licet quispiam sit diues, & ad soluendum idoneus, si vult, bonis cedere potest, ne illa vendendo & soluendo, laborem subeat. Eandem opinionem tenet Rayn. de Forli. in l. legis Iuliæ. C. tit. nostr. Contrarium tamen decidunt Guil. & Andre. vbi suprà, quos sequitur ibi Paul. de Castr. & Bal. in l. i. col. 2. vers. quæro nunquid ille qui habet, nu. 10. & ita consuluit Frede. de Senis consil. 193. in quæstionè, vers. nunc est discutiendum. idem tenet Socin. in tracta. fallen. regu. cedens bonis, in 11. fallen. sequitur Ias. in §. fin. colum. pen. vers. duodecimò & vltimò, Instit. de actio. Ad d. §. quid tamen. respondet ibi Alber. de Rosa. quod ibi est quædam obligatio realis peculij. ideò cedendo liberatur, & quòd ibi non bonis omnibus, sed mercibus tantum cedebat, & ita firmat Ias. in d. vers. duodecimò & vltimò. † Quod ego quoque affirmo, & huius conclusionis ratio esse potest, quia pro ciuili debito ad capturam & carcerationem debitoris non deuenitur, nisi prius facta bonorum excussione, quòd bona non reperiantur, quum captura non fiat. nisi in subsidium, vt est glo. singularis in l. 3. §. penult. ff. de suspect. tut. quam sequitur ibi Barto. & Bald. & ijdem in d. l. i. colum. 2. versic. quæro nunquid ille. C. tit. nostro. & Bald. in sua Margarita, in verb. filiusfamil. im-

116 TRACT. MATTH. BRVNĪ
 mò in c. Odoardus, colum. 3. in fi. vet. si. item nōn
 videtur esse verum, extr. de solut. Alexand. con-
 sil. 149. circa primum dubium, in fin. volum. 2. &
 in l. à Diuo Pio. §. in venditione, colum. 2. in fin.
 versic. iuxta hoc incidit. ff. de re iudic. vbi referē
 illam gloss. esse communem. vnde dicit Felin. in
 c. quod ad consultationem, colum. 7. sub num. 17.
 in fin. extr. de re iudi. quòd periculosum esset in
 practica recedere ab opin. d. glo. & ita tenet Io-
 an. Petr. de Ferra. in sua pract. Papien. in foro ex-
 ecut. sentent. in gloss. 1. colum. penult. post medi-
 um, vers. sed an sit necessaria excusio bonorum,
 quamuis interdum vel consuetudine, vel ex for-
 ma statutorum, hoc non seruetur in practica, se-
 cundùm eum ibi. Si ergò bona reperiuntur pro
 creditorum satisfactione, ergò ad bonorum ces-
 sionem deueniri nō poterit.

S V M M A R I A.

- 1 *Cōdemnatus pro delicto ad pœnam pecuniariam, quamuis non habeat vnde soluere possit, non tamen ad cessionem bonorum admittitur.
 Qui in aere soluere non potest, luit in corpore. ibi-
 dem.*
- 2 *Pœna si venit fisco applicanda, commutari potest, etiam inuito accusatore: secus, si est parti appli-
 canda.
 Commutatio pœnae, an & quando fieri non possit.
 ibid.*
- 3 *Regula, qui in aere soluere non potest, luat in cor-
 pus, quomodo procedat.*

Condem-

Condemnatus pro delicto, an cedat bonis?

Questio XVII. quarta quest. princ.

Decimoseptimò quæro, † debitor ob delictum condemnatus ad pœnam pecuniariam, ex quo pœnam soluere non potest, an bonis cedere possit? Respond. quòd non. sed pecuniaria pœna in corporalẽ resoluitur, quia qui in ære soluere non potest, luit in corpus, l. fin. in fin. C. de sepul. viol. l. quicumque. C. de feruis fugit. l. si. ff. de in ius voc. & l. i. §. generaliter. ff. de pœn. cum vulg. ita tenet Ange. in l. 4. num. 4. vers. in criminali verò. ff. tit. nost. & ita consuluit Veronenf. consil. 9. quidam ex delicto. & in tantum hoc est verũ, quòd etiam postquam luit in corpus, si ad pinguïorem fortunam peruenerit, non vexabitur, quia corporalis pœna loco satisfactionis est, vt not. Ioan. Andr. in regul. peccatum, de regul. iur. in 6. quem refert & sequitur Ang. in d. vers. in criminali verò. & prædicta intellige, quando fisco est applicanda pœna, & criminaliter & ad vindictam agitur. Nam eo casu etiam inuito accusatore fiet commutatio, secundum Arch. in c. si res. 14. q. 6. † Secus, quando parti pœna venit applicanda, vt in furto, eo enim casu commutatio in corporalem fieri nõ debet, nisi actore consentiente. argu. c. fraternitatis. 12. q. 2. inuito enim actore, commutatio fieri nõ potest. Bal. in l. fin. ff. de in ius voc. per illum text. & in l. quòd si maior. §. si seruus. ff. de mino. Non tamen hoc casu propter eius dolum in furto commissum, ad cessionis beneficium admittitur, vt per Veron. d. consil. 9. quia in delictis bonorũ ces-

fio locum nō habet, vt not. Bal. in l. sed si ex parte, in prin. arg. illius tex. ff. quod cum eo. vbi pro hoc allegat esse expressum in l. fin. §. fin. ff. quę in fraud. cred. Si verò ad interesse conuenitur, siue ex contractu, siue ex quāsi delicto agatur, tunc in corporalem pœnam nō fiet commutatio, sed expectabitur, donec ad pinguiorem fortunam peruenit, vt in c. Odoard. extr. de solut. & in c. olim vobis, extr. de restit. spoliat. & l. nam is. ff. de dolo. ita tenet Abb. post Io. And. in d. c. Odoard. col. l. in r. oppos. cum quo transit Aufre. addit. ad Capel. Tholo. in q. 61. item fuit quæsitum, an cessione bonorum quamuis Io. Fab. in §. fi. & ibi Iaf. in 3. col. vers. 4. supra scripta reg. Inst. de act. quòd si quis iniuriarum actione agat, concludatq; ad pecuniam, & sic ciuilitè, & reus condemnatus bonis cedat, nō liberat se, sed pecuniaria pœna in corporalem resoluitur, & non benè per predicta. Attende tamen, quòd supradicta regula, quæ in ære soluere non potest, luat in corpus, in multa locum sibi non vendicat, quia tunc diminitio vel moderatio fieri debet. l. illicitas. §. fin. ff. de offi. præsid. & ibi per illum tex. inquit. Bar. in fin. quòd eadem reg. non vendicat sibi locum, quando pro delicto pecuniaria pœna extraordinaria imponi debet, sed tantum, quando ordinaria imponitur.

S V M M A R I A.

- 1 *Vsurarius in foro contentioso ad bonorum cessionē admittitur, nisi dolo bona dissipasset.*
- 2 *Vsurarius si sub usuris spe consequendi à debitore, vel à Principe veniam, pecunias mutuauit, cessionis beneficium perdit.*

- 3 *Vfurarius post cessionem si bona acquisit in solidum tenetur in foro pœnitentiali, secus in foro contentioso.*
- 4 *Dispositio legis positivæ si super veritate fundata est, in foro conscientia est servanda.*
- 5 *Providere quis debet in foro conscientia alteri in summa necessitate constituto.*

Vfurarius an bonis cedere possit?

Questio XV II I. quartæ quest. princip.

DEcimooctauò quæro, an † vfurarius ad
 cessionis beneficium admittatur? Respõ.
 quod si non habet vnde vsuras restituere
 valeat, nulla pœna in foro conscientia mul-
 ta-
 i debet, quum satis eum nota paupertatis excu-
 set, inquit tex. in c. cum tu, extrà, de vsur. sed in
 foro contentioso tenetur aut integrè satisfacere,
 vel bonis cedere, quia talis peccator semper
 in mora esse dicitur. Hostien. in Summa, de pœn.
 & remiss. §. si. col. pen. vers. quid si nullam. & Archid.
 in c. quanquam, col. 1. vers. sed nunquid in
 hoc casu cessionis beneficio vti nõ posset, secundum
 Imol. in l. etiam. §. licet. quem ibi sequitur
 Alex. in fin. ff. solu. matrim. prout etiam dicemus
 infrà, in 28. q. † Idem, si mutuasset sub vsuris pec-
 cunias, spe veniam à debitore, vel à Principe cõ-
 sequendi. nam ob eius damnatam intentionem,
 bonorum cessionis beneficium perdit. Dynus in
 reg. peccatum, in fi. de reg. iur. in 6. & Alex. in l. a-
 lia. §. eleganter, col. 5. vers. confirmo per id quod
 voluit. ff. solu. matrim. cessante ergò dolosa bono-
 rum dissipatione, & prava intentione veniã con-
 sequendi,

3 sequēdi quū, ad cessionis beneficiū admittatur, secundū Archidiacon. † Quōd si bona post cessionem acquirerit, an habebitur ratio, ne egeat, vel in solidum exigetur? gloss. in d. c. cū tu, in verbo, facultatibus, dicit, quōd in solidum sicut prius tenebitur, quam glossam sequitur Clauasi. in sua summa, in verb. vsura. 2. num. 16. versic. decima pœna est. quod intelligerē verum in foro pœnitentia, secundū Ioannem Andre. ibi super gloss. in verb. & licet. quem sequitur Ancharan. in repet. d. regul. peccatum, in 8. colum. in fine, versic. in vsurario vtrū. & idem firmat Abb. in d. c. cū tu, secūs in foro contentioso. nam in acquisitis de nouo, exigetur solummodō in quantum facere poterit, & non vltra, reseruat sibi quotidianis alimentis, vt est text. in l. qui bonis. & l. si debitoris. ff. titu. nostr. & not. in c. 2. extrā, de pignorib. & in l. ex contractu. C. de bo. authorita. iudi. possid. & ita declarat Abb. post alios in d. c. cū tu, in 2. colum. in prin. versic. in gloss. in verb. facultatibus. Sed fortē illa doctrina in d. c. cū tu. quōd in foro conscientia debitor post cessionem etiam in solidum teneatur, non est vera: primō, quia quum lex ciuili non nutriens peccatum, aliud statuat, fundando se
 4 super veritate, non super præsumptione, † videtur quōd dispositio illa legis positia sit in foro conscientia seruanda, secundū ea quæ tradit Bald. in l. cū quis. colum. 5. in fin. versic. post hoc sciatis, num. 14. ibi, in secundo vero casu, quando ius est fundatum super veritate. C. de iur. & facti ignor. & Archidia. in regula, possessor, de
 5 reg. iur. in 6. † Secundō, quia etiam in foro conscientia debet quis in summa necessitate constituto prouidere, vt est text. in c. paschæ. 35. distin.

& in

& in l. necare. ff. de libe. agno. & bene facit text. in c. sicut hi. 47. dist. & in c. satis. 86. dist. ergo multo fortius ei relinquere debet id, quòd est debitori necessarium ad sustentationem vitæ. arg. tex. in c. i. extra. de natis ex lib. ventre. Cogita.

S V M M A R I A.

- 1 Iudex qui per imperitiam iudicauit, & in syndicatu condemnatus fuit, an ad cessionis benefi. ium admittatur.
- 2 Iudex qui per imperitiam iudicauit, & in syndicatu condemnatus fuit, de consuetudine in carceribus poni debet, donec integre satisfaciat.
- 3 Iudex qui dolose iudicauit, & in syndicatu condemnatus fuit integre satisfacere tenetur, & priuilegium non habet, vt non conueniatur ultra quàm facere possit.

Iudex per imperitiam iudicans, condemnatus in syndicatu, an bonis cedere possit.

Quæstio 19. quarta quæst princip.

DEcimononò quæro, ¶ vt rum iudex, qui per imperitiam iudicauit, ex quo litem suam fecit, si in syndicatu condemnatus fuit, ad cessionis beneficium admittatur pro carcere euitando? videtur dicendum, ¶ quod quâuis nõ fit soluendo, pœna corporali puniri debeat, quum ex quasi maleficio teneatur, vel saltem de consuetudine in carceribus ponatur, donec integre soluat, vt voluit Bal. in c. i. §. iudices. col. i. in fi. vers. Item no. quòd iudex. de pace iura. firmã. in vfi. feud. quem sequitur Aluarot. ibi sub §. qui

vero. subdens vidisse ita Florent. & Senis practi-
 cari. & hoc dictum refert Alex. in l. fi. ff. de vari.
 & extraordi. cogni. Contrarium determinat gl.
 in l. si filius fa. ff. de iudi. vbi vult, quod solum te-
 neatur in quantum facere potest, & illam glo. se-
 quuntur commu. Doct. vbi differentiam ponunt,
 3 † quando per imperitiam, & quando per dolum
 iudicauit. 1. casu condemnatio arbitrio boni vi-
 ri modificatur, quod est, in quantum facere potest,
 secund. Bald. in c. canonum statuta. col. 2. in fin.
 versic. quæro, quid si iudex extra de consti. & Ro-
 man. in singul. 162. * Iudex qui admitti. cum con-
 cord. ibi per Mod. in eius addi. Secundò vero ca-
 su non modificatur condemnatio, immo totali-
 ter & integraliter cõdemnatur, & ita procedât,
 quæ in contrarium adducuntur, vt declarat idẽ
 Bal. in Authent. sed cum testator. col. fin. circa. fi.
 versic. Item extra quæro. C. ad l. Fal. & in Rub. C.
 de pœna. iud. qui male iud. in 1. col. versic. quæro,
 vtrum iudex. num. 5. & in l. mancipia. in prin. ver-
 si. Si autem iudex. C. de ser. fugi. & Rom. in d. sin-
 gu. 162. Vnde dixit idem Bald. in l. quæ fortuitis.
 colum. 6. versic. Redeo ad primum. C. de pign. act.
 quod iudex qui per imperitiam iudicauit, & in
 syndicatu condemnatus fuit, si non est soluẽdo,
 non carceratur, sed tenetur solum in quantũ fa-
 cere potest, quod dictum refert & sequitur Ale.
 in d. l. si filius. & in l. 4. §. in eum. ad fi. versic. Sentit
 etiam. ff. de dãno infec. vbi allegare voluit Bald.
 in d. l. quæ fortuitis. quamuis ipsum alleget in l.
 pignus. C. eod. vbi nullum verbum de hoc facit.
 idem tenet Paris de Put. in tracta. syn. §. An si po-
 testas. col. 4. versic. Et si officiales non sint soluẽdo.
 nu. 16. & sequitur Firm. in suo repertorio. in
 verbo. officialis syndicatus. nu. 44. Sed ad hoc e-
 uitan-

uitandum hodie practicatur, quod facta per eum ad generalem inquisitionem responsione contra ipsum in syndicatu formata, fideiussione prestat de soluendo omne & quicquid in quo condemnatus fuerit, nisi contra ipsum specialis inquisitione formata esset de homicidio, vel de alio delicto pro quo corporalis poena veniret imponenda, iuxta tradita per Bartol. in l. i. ff. de custoreo. tunc in carceribus retinetur, & sub fidei. cautio, non relaxatur, ut ibi per Bart.

S V M M A R I A.

- 1 *Maritus an in dotis restitutione ad cessionis beneficium admittatur, vel gaudeat priuilegio, ne conueniatur ultra quam facere possit.*
Maritus in causa dotis nec carcerari, nec bonis cedere potest, ibid.
- 2 *Maritus soluto matrim. actione reali conuentus ad fundum in dotem datum, tenetur in quantum facere potest, nisi in dotali instrumento precarium esset appositum.*
- 3 *Maritus conuentus actione de dote ad rem dotalem, quae extaret, vel ad aliam ex pecunia dotali acquisitam, & per eam restituere nollet, non gaudet priuilegio, quod conueniatur in id quod facere potest, sed in solidum condemnatur.*
- 4 *Maritus actione personali descendente ex maleficio conuentus, in solidum tenetur.*
- 5 *Depositarius vtens pecunia in sacculo signata, furti tenetur.*
- 6 *Maritus si eius bona in fraudem vxoris dolose alienauit, seu dissipauit, priuilegio mariti non gaudet, sed in solidum tenetur.*

7 *Maritus*

- 7 *Maritus ab vxore actione negotiorum gestorum conuenus, quæ successit propter eius negligentiam loci actionis de dote, perdit beneficium quod habet à lege, & in solidum condemnatur.*
- 8 *Maritus ab vxore conuentus actione separata ab actione de dote, id est, ex contractu celebrato post solutum matrimonium, in solidum conuenitur.*
- 9 *Maritus putatiuus priuilegio non gaudet, quod non conueniatur, nisi in id, quod facere potest, sed in solidum tenetur.*
- 10 *Maritus sua substantia male vtens, ab vxore conuenus, constante matrimonio in solidum conuenitur, & non gaudet beneficio sibi à lege concesso.*
- 11 *Maritus sciens à principio se non posse dotem integram reddere, si eam accepit, vel habuisse confessus fuit, an ex hoc in dolo fuisse presumatur, & sic in solidum condemnari debeat, vt beneficium habeat, vt non conueniatur vltra quam facere possit?*
Intellectus ad l. pen. ff. de iure dot. eod.
- 12 *Maritus ab vxore conuentus, si inter eos matrimonium contractum fuisse negauit, beneficium sibi à lege concessum perdit, & ad integram dotis solutionem condemnatur, & hoc si mendacis esset dolus seu lata culpa: secus, si dolus & culpa cessaret, & nu. 10.*
- 13 *Maritus matrimonium negans, si postea pœnitet, & ante litem contestatam confitetur, sibi non præiudicat, nisi vxor talem recusaret acceptare confessionem, & offerret se contrarium probare. & nume. 14.*

- 15 Maritus negans negata prout narrantur & petita prout petuntur in libello, in quo de matrimonio & dotis traditione fit mentio, sibi non preiudicat, nec beneficium perdit, vt non conueniatur vltra quam facere potest.
- 17 Maritus si dotem alteri, quam mulieri restituere promisit, ad integram dotis solutionem tenetur, nec beneficium gaudebit, vt non conueniatur vltra quam facere possit.
- 18 Maritus alteri quam vxori dotem restituere promittens per hæc verba, videlicet, promitto quod meæ vxori debeo, non conuenitur nisi in quantum facere potest, secus si dixisset, centum ex causa dotis restituere promitto, quia eo casu in solidum condemnabitur, etiamsi delegatio ex lucratiua causa facta fuisset.
- 19 Maritus si certam dotis quantitatem negauit, offerens se stare vxoris iuramento, si de tanta quantitate creditrix esset, & ipsa in iudicio iurauit maritum ex dotis causa centum sibi debere, in solidum condemnatur.
- 20 Maritus si ad dotis restitutionem ab vxore longiorem habuit dilationem, quam de iure communi & consequi debeat, elapso termino, privilegio gaudet, vt non condemnatur, nisi in quantum facere potest.
- 21 Opin. vltima gl. in dubio semper approbata censetur, quando non apparet, quam opin. ipsa approbare voluerit.
- Debitor qui à creditoribus quinquennalem dilationem, vel etiam minorem habuit, bonis amplius cedere

deve non potest. eod.

22 *Maritus non potest pacto expresso nec tacito etiam cum iuramento renuntiare beneficio, quod non conueniatur ultra quam facere possit.*

23 *Glo. quando plures opiniones recitat, primam simpliciter, in secunda verò ait quidam dicunt, vel alij dicunt, tunc prima opin. gl. censetur approbata, & non secunda.*

Dictio, alij, personam loquentem excludit. eod.

24 *Beneficium cessionis bonorum, propter quod non tenetur debitor in acquisitis post cessionem, nisi in quantum facere potest, non est à iure reuerentiali causatum, prout est beneficium marito concessum.*

25 *Maritus vel eius filij si artifices sunt, ex quo artificio victum sibi acquirere possunt, non gaudet beneficio sibi concessio, sed in solidum condemnatur.*

26 *Maritus excipiens conueniri non posse nisi in quantum facere potest, si recta eius exceptione in solidum condemnatur, & non appellauit, non poterit in executione sententia de huiusmodi beneficio excipere: secus, si ante sententiam apposuisset.*

27 *Exceptio inuentarij confecti si opposita fuit, & per iudicem reiecta per processum ad vltiora, nec appellatum fuit, amplius opponi non potest: secus, si ante sententiam non fuit opposita, quia in executione sententia opponi poterit.*

Exceptio quæ sententiam non impugnat, etiam in executione sententia opponi poterit. ibid.

28 *Maritus pauper & inops effectus, post sententiam in qua ad integram dotem condemnatus fuerat, beneficio non gaudet, quod conueniatur in quan-*

tum

tum facere potest.

29 Maritus pro dote confiscata ex delicto vxoris à fisco cōuentus beneficio gaudet, quod non conueniatur, nisi in quantum facere potest: secus, si maritus confiscatus fuit, & fiscus à mariti creditoribus conueniatur, quia fiscus mariti priuilegio minime gaudet.

20 Maritus ab vxore inope conuentus, in solidum condemnatur, & beneficio non gaudet, vt non conueniatur vltra quàm facere potest, nisi ob status mutationem priuilegiatus esset.

31 Maritus in bonorum suorum & sue vxoris administratione dolum committens, perdit priuilegiū quod habet à lege, & in solidum condemnatur, nec ad cessionis beneficium admittitur.

32 Maritus si lata culpa, bona propria dilapidauit, nō perdit priuilegium quod habet à lege: secus, si lata culpa vxoris bona dilapidauit. & nu. 33.

34 Maritus & non vxor electionem habet, an quinquennales velit inducias, vel cedere bonis.

Maritus in restitutione dotis, an cedit bonis.

Questio X X. quarta quest. princip.

VIgetimò quæro, † nunquid maritus ab vxore pro suarum dotium restitutione cōuentus tam constante, quàm dissoluto matrimonio ad integram dotem teneatur, ita quòd ne in carceres detrudatur, bonis cedere debeat, an verò beneficium habeat, ne teneatur vltra quàm facere possit, deducto, ne egeat? Respond. quòd quamuis regula sit, quòd conueniri aut executi nō possit, nisi quatenus facere potest,

rest, vt est tex. in l. maritum. vbi Bartol. Alexand.
 & communiter DD. ff. sol. matrim. in l. patronus.
 & l. non tantum. cum l. seq. ff. de re iud. & sic car-
 cerari non potest, & ex consequenti nec cedere
 bonis, vt probatur in d. l. maritum. iuncto §. fin.
 Inst. de actio. & tradit Baptista de S. Blasio in tra-
 cta. de priuileg. dota. in 350. priuileg. nu. 50. In mul-
 tis tamen casibus reperitur quod in solidum te-
 netur. ne igitur in carceres detrudatur, ad bono-
 rum cessionem admittetur. † Primus ergo vide-
 tur esse casus, quando soluto matri. actione reali
 conuenitur, puta quia domus vel fundus in dotē
 traditus fuit, nec alienatus reperitur, & tunc ex
 quo non vt maritus, sed vt quilibet extraneus
 possessor conuenitur. iuxta l. si fundus. §. in ven-
 ditione. ff. de pignorib. in solidum tenetur, vt vi-
 detur esse text. in l. Nefennius. §. fundum. ff. de
 re iudic. & in l. ex facto. §. fin. ff. de pecul. secund.
 Bart. in d. l. maritum. & in l. si constante. in princ.
 in 8. q. vltimæ partis. colum. penult. vers. ad cuius
 declarationem. ff. solu. matri. Contrarium tamē
 teneas, quod immo conuenitur tantū in eo quod
 facere potest, vt communiter tenent DD. quos ci-
 tat Alexan. in d. l. si constante. in 6. colu. in princ.
 vers. Item adde quod in quantum. Bart. in l. si fi-
 liofami. la. 2. ff. cod. & in d. §. fundum. in princip.
 vers. No. quod conuentus. idem tenet Bald. in l.
 quod nomine. quem ibi sequitur l. si. in 2. limita.
 ff. de condict. indeb. Ad cōtraria responde, quod
 illa procedunt & sunt vera, quando dos per ma-
 ritum erat constante matrimonio restituta, vel
 quia de bonis mariti in solutum datio facta fuit
 mulieri, & sic dominium in ipsam mulierē fuit
 de iure communi translatum, iuxta l. traditio-
 nibus. C. de pactis. & l. si ager. C. de rei vendica-
 tione.

tione. Si enim postea illorum bonorum possessio
 ad manus mariti peruenerit, tunc mulier soluto
 matrimonio rei vindicatione contra maritum
 de iure communi aget tanquam contra quemli-
 bet rerum suarum extraneum possessorem, & sic
 non conuenietur ut maritus, nec ex causa dotis,
 ideo beneficium non habebit, ut exigatur in quan-
 tum facere potest, sed cogi poterit, ut integra bo-
 na restituat, l. nam & maritus. ff. de condict. in-
 deb. tradit Tiraquel. in tracta. de iure constit. in 6.
 part. nume. 28. versicu. hinc item fit. Secus ergo,
 si mulier soluto matrim. rei vindicatione contra
 maritum ageret, ex causa dotis nondum sibi re-
 stitutæ, quo casu de iure speciali, quod domini-
 um rerum dotalium soluto matrimonio ipso iu-
 re transit in mulierem absque alia traditione, per
 l. in rebus. C. de iure dot. maritus conuenitur, ut
 maritus, & non ut quilibet extraneus possessor,
 merito secundum magis communem opinionem
 tenetur, quod tunc beneficium habeat, ut non te-
 neatur, ultra quam facere possit, & in his termi-
 nis loquitur Bart. in d. l. si filiosa. & in d. §. fun-
 dum. vbi etiam Alex. in 1. colum. versic. Sed Bart.
 hic fatetur. & Aret. in §. item si de dote, col. 1. in fi.
 versi. Aut maritus conuenitur. Insti. de act. & ita
 declarat Ias. in d. l. si constante. in princ. col. 20. in
 prin. versic. sed tu ingenuè dic. Restringe tamen
 hanc communem opi. nisi in dotali instrumento
 precarium esset appositum, quia sic incontinenti
 soluto matrimonio, non solum dominium in mu-
 lierem translatum esset, per d. l. in rebus, sed eti-
 am possessio, iuxta l. interdum. cum vul. ff. de ac-
 quir. possess. hoc casu in solidum teneretur, & d.
 priuilegium non haberet. Bal. Ange. & Roma. in
 d. l. si filiosa. quos Alex. sequitur in d. §. fundum,

- 3 col. i. nu. 3. & Tiraq. in d. vers. hinc item fit. † Si vero maritus ad rem dotalem, quæ extaret, actione de dote cõuenitur, & eam restituere nollet, quia eo ipso diceretur esse in dolo, dictum beneficiũ non habet, sed in solidum condemnari debet, argum. l. in bonæ fidei. ff. de pecul. Alex. in d. l. maritum, col. 1. vers. decimò fallit. & isto casu etiam ad cessionis beneficium ob eius dolum non admittitur, l. si. cum ibi not. per gloss. fina. ff. quæ in fraud. cred. & l. pen. ff. de iure doti. ex quo videtur ad rem in specie obligatus, vt diximus supra in 12. q. Idem si res dotalis non extaret. Sed alia ex re & pecunia dotali acquisita, l. vxor marito. ff. de dona. inter virum & vxor. & l. si lùm dotem. §. fina. solut. matrimo. cum alijs per Areti. citatis in d. §. item si de dote, colum. 2. vers. sextò fallit. & ibi per Ias. circa fin. versic. tertio limitatur nota.
- 4 Secundus casus est, † quandò actioni personali ex maleficio descendente conuenitur, puta rerum amotarum actione, vel actione depositi pro pecunia in sacculo signata, qua depositarius
- 5 vsus est, † quo casu furtum commississe dicitur, vt colligitur ex notatis per gloss. in l. die sponsaliorũ. §. si. ff. de posi. & est tex. & ibi no. in l. sacculum. ff. eod. & est decis. Tolosan. 168. Item fuit quæsitum, si pecunia fuit alicui tradita, & optimè declarant Moder. Fanen. in tract. de pign. in 3. memb. quintæ partis, num. 13. vers. & ob signatio. & tunc in solidum tenetur, vt est text. in l. si rerum. ff. de re iudic. † An autem hoc casu ad bonorum cessionem admittatur, videatis quæ dicta sunt supra in 17. q. Tertius casus est, vbi dolosè alienauit, seu bona in fraudem suæ vxoris dissipauit. eo enim casu in solidum tenetur, vt est tex. in l. si quis dolo. in prin. & ibi not. glo. ff. de re iudi.

& in l. etiam. §. licet. & ibi glo. Bar. & scribentes. ff. sol. matr. & hoc casu cessionis beneficio caret, gl. in d. l. si. quæ in fraud. credit. & tradit Bal. in l. 1. col. 2. vers. quæro vtrum ille. C. tit. nostro. & di cemus inf. in 18. casu. † Quartus casus est, quandò conuenitur actione, puta negotiorum gestorum, quæ loco actionis de dote successit ob eius negligentiam, isto casu perdit beneficium, quod habet, & in solidum tenebitur, vt est text. in l. diuortio. vbi glo. & DD. ff. de neg. gest. sed hoc casu ad cessionis beneficium admittetur, d. l. 1. C. tit. nostro. † Quintus casus est, vbi alia actione prorsus ab actione de dote separata conuenitur, & sic ex contractu post dissolutum matrimonium celebrato, & hoc casu in solidum excutitur, vt tenet gloss. in d. l. diuortio. & Dyn. in §. præterea, Institu. de act. quem sequitur Bart. in d. l. maritum. & Aret. in d. §. item si de dote, col. 1. vers. si verò conueniatur. † Sed tamen pro euitandis carceribus ad beneficium cessionis bonorum admittetur, d. l. 1. Sextus casus est, quandò maritus non esset verè maritus, sed putatiuus: nam talis non gaudet beneficio, ne cõueniatur vltra quàm facere possit, sed in solidum tenebitur, & sic carcerari poterit, vt est text. not. in c. 1. in verbo, totam. secundum communem intellectum Doct. extr. de dona. inter virum & vx. idem tenet Bald. Paul. de Castr. Imol. & Alex. in l. diuortio §. impendia. in fi. solu. matr. quamuis glo. in d. c. 1. contrarium teneat. & malè secundum Alexan. ibi. & hoc casu ad refugium cessionis admittetur, d. l. 1. † Septimus casus est, vbi maritus constante matrimonio ad dotem conueniretur, eò quia substantia sua malè vteretur: nam hoc casu in solidum conuenitur, & dicto beneficio non gaudet

secundum glo. communiter approbatam in l. vbi
adhuc. in verbo, ad sustentationem. C. de iure do-
per rationem ibi assignatam. & cum illa tranfit
Cy. & Bal. ibi in pe. col. versi. pone quod vir con-
stante matrim. & idem Bal. in l. si quis credidit. ff.
de pact. & ita tenent Pau. de Castr. Imo. Roma. &
Alex. in d. l. si constante, in princ. colum. 5. ad fin.
vers. in glo. ibi, & cum temperamento. & ibi Ias.
in 18. col. versi. in vltima parte glo. quamuis con-
trarium teneat gloss. & malè in d. l. si constante,
in gloss. fina. ibi. & cum temperamenti. & hoc
casu ad bonorum cessionis beneficium admitti-
tur. † Octauus casus est, vbi maritus à principio
sciens non posse dotem integram reddere, illam
accepit, vel habuisse confessus fuit, eo enim casu
in solidum tenetur, & dictum beneficium nō ha-
bet, gl. est notabilis, iuncto tex. in l. pen. in glo. si.
ff. de iure dot. & not. Bar. in l. alia. §. eleganter. in
fi. ff. solut. matr. Sed iste casus ad regulam, de qua
suprà, adaptari posse non videtur, quia d. l. pen.
in focero viri loquitur, qui pollicitus fuit id,
in quo se incontinenti non esse soluendo scie-
bat: casus autem noster in marito loquitur, qui
licet tempore receptionis dotis se inopem esse
sciret, & illam pro vsu quotidiano se consum-
pturum, vt pauperes rustici faciūt, nihilominus
illam accipere & conseruare, & sic totam resti-
tuere poterat, vnde ex hoc dolus in ea argui non
debet. Quinimò dici potest adaptari posse: quo-
niam si maritus dotem recipiens sciat se præter
dotem nihil habere, quamuis eam vsque ad re-
stitutionis tempus integram conseruet, non ig-
norat tamen quod dicto tempore tantum de do-
te ipsa retinere poterit, quod non indigebit. ideo
sequitur, quod ita recipiens, in dolo versatus
fuerit.

fuerit. Hoc tamen non obstante, concludo ipsum non esse in dolo, quia quamuis sciret se tempore receptionis ultra dotem nihil habere, nihilominus quia statim & incontinenti ad illius restitutionem se non esse obligatum, sed solum dissoluto matrimonio sciebat, cogitare poterat, quod soluendo efficeretur, quum in futurum, antequam forte restituendæ dotis dies eueniat, citari præsumatur, argumen. l. si defunctus. C. arbit. tute, & leg. cura. §. deficientium. ff. de muneribus & honorib. ita Alexand. in d. l. maritum. in 9. fallen. & in l. ex diuerso. in princip. colum. si. versicu. Secundus casus. ff. solu. matr. cessante ergo dolo, cessat dispositio, d. l. pen. quæ in debitore dolofo loquitur, vt latè dicemus infra in 22. & 31. quæst. super materia d. l. penul. & hoc casu ad aëssionis beneficium admittitur, d. l. i. C. titu. nostro. † Nonus casus est, si maritus per mendacium negauit illud quod erat causa beneficij, putà quod nunquam inter eos contractum fuerit matrimonium. nam negans hoc, d. beneficium perdit, & ad integram dotis solutionem tenebitur, text. est in l. sed hoc ita. §. quod autem. ff. de re iudic. l. verum. §. si. cum l. seq. ff. pro socio. & firmat in terminis Barto. in d. l. etiam. §. licet. & ibi Alex. colum. 2. versu. successuè quæritur, solut. matrimo. facit tex. in l. sed & si ex parte. §. interdum. & in l. eum qui. ff. quod cum eod. & vtrobique not. Barto. Salice. & Paul. de Castr. & est text. & ibi not. Ias. post alios in l. qui cum se. ff. de iudic. & hoc casu perdit etiam cessionis beneficium per ea quæ tradit Bal. in d. l. i. col. i. C. tit. nostro. & facit text. in l. si dubitat. §. i. & ibi Bar. & Alex. ff. de fideiuss. † Quod tamen intelligendum est si in negatione vique ad litis contestationem?

12

13

perseuerat. si enim pœniteret, & matrimonium ante litem contestatam confiteretur, talis negatio sibi non præiudicaret secundum Iac. de Aret. vt refert Angel. in d. §. quòd autem, per l. electio. §. neque. vbi valdè notat Bald. ff. de noxal. cum alijs infinitis concord. congestis per Alexand. in d. §. quòd autem. in princ. & in l. eum qui. in princ. colum. 1. & 2. ff. de iureiur. & hoc verum, † si mulier talem pœnitentiam acceptare velit: si verò eius confessione vti nollet, immò ipsa per testes contrarium probare vellet, & mariti negationem esse falsam, † talis confessio marito nõ proderit. ita eleganter voluit Bart. in d. l. eum qui. in princ. per illum tex. & ibi eum sequitur Alexan. & prædicta sunt vera, si maritus simpliciter negauit: secùs, si generaliter respondendo libello, in quo de matrimonio, & dotis traditione fit mentio, dicat, nego narrata prout narrantur, & petita prout petitur, esse vera, iuxta practicam, qua boni & practici procuratores vtuntur. Nam hoc casu beneficium perdere non dicitur. ita signanter dixit Bart. in d. l. si dubitet. §. 1. cum quo transit ibi Imol. & Paul. de Castr. & Salicet. in l. cum precum. C. de lib. caus. Areti. & Ias. in §. sed & si quis, in fin. Instit. de act. quamuis Felin. in c. cæterum, colum. penul. in princip. versicu. Limitata tertio, extr. de iudic. dicat hanc limitationem communiter reprobari. sed Ias. in d. §. quòd autem, colum. fina. circa fin. reprehendit Felin. & refert eum malè dicere, & quòd magis communis opin. est cum Bart. & ita consuluit Paris. consil. 100. certissimum est. colum. 1. versicu. prout & tertio, num. 9. volum. 3. † Item prædicta vera sunt, quandò in mendacio adesset dolus, seu lata culpa: secùs, si cessaret dolus aut culpa, nam tunc bene-

beneficium non perdit. Alexan. in d. l. etiam. §. licet, colum. fina. versicu. tertio limita non procedere. & Felin. in d. c. ceterum, colum. s. in fin. versic. ista limita primo. quem sequitur etiam Paris. d. cons. 100. col. l. versic. præterea per negationem, nume. 8. † Decimus casus est, vbi maritus alteri quam mulieri dotem restituere promisisset. nam ille extraneus, cui facta fuit promissio, poterit in solidum convenire maritum, nec ei, cui ex lucrativa vel onerosa causa facta fuit delegatio, obstabit exceptio, ne teneatur ultra quam facere possit, ut est text. in l. Neseñnius. in princip. ff. de re iudic. † Sed huic obstare videtur tex. & quod ibi not. Alexan. in l. si prior. ff. solut. matrim. vbi est casus, quod maritus exceptione utitur, ne ultra quam facere possit, exigatur, etiam contra eum qui per mulierem delegatus est. Respon. quod oppositio procedit, vbi maritus per hæc verba promisisset, promitto quod vxori meæ debeo: secus, si dixisset, centum ex causa dotis promitto. nam tunc talis exceptio non obstaret, quod est verum, etiam si talis delegatio ex causa lucrativa facta fuisset. ita not. voluit Bart. in l. doli. in princip. de nouat. quem sequitur Alexand. in d. l. si prior. cum concord. de quibus ibi per eum. & per Campeg. in tracta. de dote, quaestio. 268. Si maritus promittat, in 3. par. & hoc casu ad cessionem bonorum admittetur, l. i. C. titu. nostro. † XI. casus est, si maritus negans certam dotis quantitatem, obtulit stare vxoris iuramento, an ipsa de quantitate per eam petita creditrix esset, quæ postmodum in iudicio iuravit, maritum ex causa dotis centum sibi debere: hoc casu lex voluit maritum in solidum teneri, & priuilegio aliàs sibi concesso non gaudere, text.

est not. iuncta gloss. i. in d. l. eum qui. §. si mulier. ff. de iureiur. de cuius intellectu vide ibi Alexan. & 12f. & consequenter non gaudet etiam ob eius negationem cessionis beneficio, vt dixi supra in nono casu, nisi post condemnationem confessus fuerit iuxta ea quæ vidimus supra in 2. quæstio.

20 princip. sub num. 6. † XII. casus est, si vxor vltra legalem dilationem marito in dote restituenda longiorem concesserit, quàm de iure communi consequi debet, vt in casu l. licet. cum ibi nota. per gloss. in verbo, iusta causa. ff. de pactis dotalib. vbi ~~mulier ex inopia viri longiorem terminum ad dotis restitutionem marito præstans sibi præiudicium inferre potest. elapso igitur termino, non gaudebit maritus beneficio, quòd teneatur in quantum facere potest, sed in solidum condemnabitur, textus est notab. secundum vltimam lecturam gloss. in d. l. sed & si ex parte. §. sed an etiam. ff. quod cum eod. secundum quam lecturam ita tenet Roman. in d. l. maritum. Sed contrarium tenet Bartol. in d. §. sed an etiam. dicens, quòd primus intellectus gloss. ibi tenendus est, quem sequitur ibi Alberic. de Rosa. & Bald. & Salicet. quoque secundum Alexand. in d. l. maritum. in 1. colum. in fine. versicu. quatordecimo fallit, dicens, quòd illum primum intellectum videtur approbare gloss. non autem secundum. Quinimò secundum Salice. gloss. vltimum approbat intellectum, quem videtur sequi Salicet. ibi, non autem primum. Nam postquam secundum intellectum retulit, in eo residet, dicens: & secundum istos multi vel pauci anni, de quibus hic in litera, in iudicis arbitrio relinquitur, quam sententiam videtur tenere glo. & sic Salic. cum secundo intellectu glo.~~

& no-

& non cum Bart. tenere videtur, & cum secundo intellectu tenet etiam Angel. ibi, inquit primam lectionem glo. non esse veram. † Et quod ultimum intellectum approbaverit glo. hoc probatur medio: nam quando plures adducuntur per gloss. opiniones, & non apparet quam approbare voluerit, in dubio ultima opin. semper approbata intelligitur. l. qui filium, §. Sabinus, & ibi not. per glo. ff. ad Trebellianum. & ita colligunt Dd. in l. si idem cum eodem, §. fin. in glo. fin. ff. de iurisd. omnium iud. & contra Bart. facit text. in l. fin. C. tit. nostro. ubi debitor qui à creditoribus quinquennales obtinuit inducias, non habet amplius facultatem cedendi bonis, immò etiam si minorem obtinisset dilationem, cedendi facultate priuaretur, vt not. gloss. in dicta l. fin. quam communiter omnes Doctores sequuntur ibi, & in l. alia, §. eleganter, ff. soluto matrimon. & alibi, vt refert & sequitur Afflict. in decis. 378. quidam debitor. in princip. His tamen non obstantib. Alex. in d. l. maritum, d. versicu. decimoquarto fallit. quem sequitur Campeg. nullam de eo mentionem faciens, in tracta. de dote. quæstio. 238. quando maritus habeat. versicu. quartodecimo fallit, in 3. particula tenet, hoc dictum Romani non esse verum, per d. §. eleganter. † Quia si pacto expresso maritus renuntiare non potest beneficio, quod non teneatur ultra quam facere potest, etiam cum iuramento, vt voluit Bart. & Dd. in d. §. eleganter, Afflict. in decis. 222. Dictat consuetudo. & dicemus infra in 20. q. princip. ergo nec etiam per tacitum arg. l. qui ad certum, ff. locat. & l. si sponsus, §. si maritus. cum similib. ff. de dona. inter vir. & vxor. † Quum taciti & expressi idem sit iudicium, l. cum quid cum materia. ff. si certum.

pet. Ad ea quæ in comprobatione secundi intellectus gloss. dicta sunt, respondetur quod regula illa non procedit, quando gloss. primam opin. recitat. in secunda verò dicit, alij dicunt, vel quidam dicunt. & tunc prima opin. censetur gloss. & non secunda. ita probatur ex gloss. in Rub. ff. si cert. pet. iuncta gloss. in l. certi conditio, in princip. eod. titu. & facit etiam ratio, quia dictio, alij, loquentem excludit, vt habetur per Baldum in l. conuenticulam, colum. 4. in princ. C. de Episcop. & cleri. cum alijs per Paris. adductis conf. 79. videtur prima, colum. 3. in princ. versic. quæ dictio, nume. 21. volum. 2. & ita limitat Ias. in d. l. si idem cum eod. in 3. limita. Sed ita inquit glo. in d. §. sed an etiam. ergo, & c. Ad l. fin. supra allega. respondent Alex. & Campeg. vbi supra, † quod illud beneficium cessionis bonorum, propter quod debitor in acquirendis post cessionem non tenetur ultra quàm facere possit, iuxta l. 4. & l. qui bonis. ff. tit. nostro. & l. ex contractu. C. de bonis auctori. iudi. possid. non est à iure reuerentiali causatum prout in beneficio marito concessio, vt in d. §. eleganter. & in l. vnica. §. cum autem ibi reuerentiæ debitum. C. de rei vxor. actio. Sed in illa l. fin. nulla debetur à creditore debitori reuerentia, imò debitor dicitur secundum eos, quasi creditoris feruus, vt not. glo. in l. fideicommiss. §. si ratio. de leg. 3. & in l. 3. C. de noua. ergo, & c. XIII. casus est, † si maritus vel eius liberi artifices sunt. & artem aliquam exercent, qua mediante victum sibi querere potest. nam hoc casu excipere non potest, ne exigatur nisi in quantum facere potest, sed in solidum condemnabitur, textus est & ibi not. gl. fina. in l. si maritus in id. vbi Barto. Alber. Baldus, Paul. de Castr. & Alex. ff. solut. matri. & Amanuel.

de claris aquis. in singu. 188. Item not. quod maritus, quam gloss. dicunt esse singul. Nice. de Neap. & Paulus de Castr. in d. l. maritum, num. 8. & similis gloss. habetur in d. l. si quis argentum, §. sed & si quis, in glo. fin. C. de donatio. cum alijs cōcord. relatis per Ias. in §. item si de dote, colum. . . vers. nam si est persona, sub num. 7. Instit. de act. quamuis Aymo conf. 199. ad subtilia, col. pen. in princ. versicu. nec obst. gl. volum. 1. quòd dicat gl. illam non procedere sine dubio per ea quæ scribit Soc. Sen conf. 30. in causa dominæ Agneris, colum. fi. vers. confirmatur hoc. volum. 4. & hoc casu cessionis bonorum beneficio gaudebit, iuxta text. in in d. l. 1. C. tit. nostro. XIII. casus est, † si maritus exceptionem opposuit; quòd conueniri non debet, nisi in quantum facere potest, & ea reiecta, iudex eam in solidum condemnauit, à qua sententia maritus non appellauit, non poterit postmodum in executione sententię de huiusmodi beneficio excipere, gl. est notab. in d. l. Nefennius, §. si ff. de re iudi. † quamuis posset si ante sententiam non fuisset oppositum, vt ibi not. prout in exceptione inuentarij confecti dicitur, quæ si opposita fuit, & per iudicem ad vltiora procedendo nõ fuit admissa, nec à non admissione fuit appellatum, talis exceptio amplius opponi nõ poterit; nec super ea quæstio refricari, vt habetur in clemen. fin. de appel. & c. suborta, extr. de re iud. per Bart. in l. nec quicquam, §. vbi decretum, col. 2. in princ. versic. Sed quæro circa hoc, ff. de offic. pro conf. & lega. per Ancharan. pulchrè conf. 6. v. isothemate quæst. colum. 1. vers. Quoad secundum. Alex. conf. 3. in causa & lite. col. 1. versic. sed quid opus est. vol. 2. Roma. conf. 384. in casu proposito. in fin. Chalca. conf. 115. licèt copiosè, in prin. & in fin. &

fin. & Deci. in c. quoniam contra. colum. 19. in fin. versic. dicunt tamen Moder. extr. de probat. & nihilominus si ante sententiam non fuit opposita, in executione sententiæ opponi poterit, vt tradit Bart. & Dd. in l. ex diuerso. §. fin. ff. solut. matr. vbi Alex. hanc esse communem opin. attestatur, & ita decisum fuit in Capel. Tolos. quæstio. 321. Item fuit quæsitum, an hæres possit. & Arela, tradit in §. appellatur, colum. 13. in fin. versic. ex quo sequitur. Instit. de except. Aufrer. in addit. ad Capel. Tolos. quæst. 258. Item fuit quæsitum. Socer & socrus. Nec est mirum, quoniam regula est, quòd omnis exceptio quæ sententiæ non repugnat, etiam post sententiam, quæ transit in rem iudicatam, & sic in executione opponi potest, l. i. cum ibi not. per gloss. & Doctores, C. de iuris & facti ign. & est text. & ibi gloss. & Paulus de Castr. in d. l. Nefennius, §. fin. cum concord. per Aretin. citatis in §. sed & si quis cum parente. col. fina. versic. quæro, quando potest opponi. & ibi Ias. in vltima colum. versic. quando autem. num. 13. Instit. de act. & per Moder. Fanen. in tract. de pignor. in 4. membro quintæ partis, num. 10. versic. secunda conclusio sit, † Si ergo in solidum hoc casu conuenitur, beneficio cessionis bonorum gaudebit, vt carceres effugere valeat, iuxta text. in d. l. i. C. titulo nostro. XV. casus est, vbi maritus post sententiam pauper & inops effectus esset, nam si hæc inopia post sententiam etiam absque eius culpa ei obuenit, in solidum tenebitur, & non gaudebit beneficio, quòd exigatur quatenus facere potest, ita probatur in l. rei iudicatæ. in princip. ff. solut. matrimon. quod est valdè notandum, gaudebit tamen beneficio d. l. i. C. titul. nostro.

28 **XV l. casus est, † vbi dos ex delicto vxoris esset**

29

confiscata. nam maritus à fisco pro dote conueni-
 tus, non utitur beneficio sibi à lege concessio, sed
 in solidum damnabitur, secundum Baldum in l.
 quod nemine. ff. de condit. indebi. Contra Bald.
 multum exclamat Alex. in d. l. maritus, in 2. col.
 in 20. fallen. & Campeg. in d. tract. de dote. quest.
 238. quando maritus, circa fin. versic. vigesimo fal-
 lit. in 5. part. dicentes, aut lectura Bal. est defecti-
 ua, aut ipse malè loquitur. Ias. etiam contra Bal-
 duo fundamenta adducit in d. l. quod nomine, v-
 bi de Bald. miratur, qui quum sit tantus iurista,
 dixerit contra expressum casum legis, videlicet
 contra l. si maritus, la. 1. ff. solut. matr. & ibi repre-
 hendit Alex. qui non viderit d. l. si maritus, & tã-
 dem concludit, quòd in hoc casu maritus habeat
 suum beneficium, vt in solidum non damnetur.
 Sed Bald. in lectura mea dum allegat l. si marito
 publico. ff. solut. matr. allegat ad quest. si maritus
 fuit confiscatus, & fiscus à creditoribus conue-
 niatur, quod ipso priuilegio marito concessio nõ
 vtetur, quia illud est personale, quod personam
 non egreditur, l. quia tale. ff. solut. matrimo. dum
 verò format quæstionem de dote ex delicto vxo-
 ris confiscata, concludit quòd maritus contra fi-
 scum gaudebit priuilegio, quod habet à lege, ne
 conueniatur ultra quàm facere possit, & pro
 hoc alleg. d. l. si maritus. la. 1. quam allegauit Ias.
 contra Bald. ex quibus igitur patet, Bald. benè lo-
 cutum fuisse, sed eius lectura, quam habebat A-
 lex. Campeg. & Ias. erat defectiua, & arbitror il-
 lam lecturam fuisse ex his verbis, Quid si dos est
 confiscata delicto mulieris, an maritus contra
 fiscum habebit beneficium mariti? dic quod nõ,
 quia beneficium personale non transit in fiscum.
 l. si marito publico. ff. solut. matrimon. Sed vera

Baldi

Baldi lectura. quam ego habeo, talis est: Quid si
 dos est confiscata delicto mulieris, an maritus
 contra fiscum habebit beneficium mariti? dic q
 sic, ff. solut. matrimo. l. si maritus. la. 1. Quid si ma-
 ritus est confiscatus, an fiscus habeat beneficium
 mariti? dic quod non, quia beneficium persona-
 le transit in fiscum. ff. solut. matr. l. si marito pub-
 lico iudicio damnato. Stante igitur hac lectura,
 benè locutus fuit Baldus, nec ab alio reprehendi
 potuit. ideò casus iste ad materiam nostram ad-
 aptari non potest, quod secùs fuisset, si lectura,
 de qua suprà, procederet. XVII. casus est, vbi mu-
 30 lier † inops esset, sicut maritus. Nam isto casu mu-
 lier est præferenda, & sic maritus beneficio sibi
 concessio non vtetur, sed in solidum conuenitur.
 Guilielm. de Cun. & Paul. de Castr. in l. traditio-
 nibus. §. si quis crediderit, ff. de pactis. Bald. in l.
 præses, C. de seruitu. & aqua. Aret. in §. item si de
 dote, col. 2. in princ. vers. Primò secundùm Iaco.
 de Aret. & ibi Ias. in 1. colum. in fin. vers. Secundò
 vltra glossi. Instit. de actio. & plenè per Marsil. in
 singu. 99. Priuilegiatus, & hoc casu bonorum
 cessionis beneficio gaudet, iuxtà d. l. 1. C. titul.
 nostro. Quæ tamen supradicta intellige vera, ni-
 si maritus ob status mutationem priuilegiatus
 sit. tunc enim beneficio gaudet, vt nò damnetur,
 nisi in id quod facere potest. Baldus in l. 2. vers. sic.
 quartò quæro, C. quod cum eo. cum alijs quæ su-
 31 præ in 13. quæstio. allegauimus. † XVIII. casus est,
 si maritus in administrando bona propria & sue
 vxoris, dolum commisit. eo enī casu, beneficio
 sibi à lege concessio priuatur, & in solidum con-
 uenitur. Bartol. Alexan. & communiter scriben-
 tes in dicta l. etiam, §. licet. ff. solut. matrimo. &
 Baptista de Sancto Blasio, in tract. priuilegio do.
 in

In 137. priuilegio, num. 37. Idem dicas, si dolo desijt esse soluendo, l. vnica, §. cum autem, C. de rei vxor. actio. & tradit idem Baptista in eodem tractat. 314. priuilegio. nume. 14. & † his casibus ob eius dolum etiam cessionis beneficium perdit, l. fina. in fin. & ibi glos. ff. quæ in fraudem credit. & l. penult. ff. de iure dot. & tradit Bald. in d. l. i. colum. 2. vers. quæro vtrum ille, & col. fin. vers. ista autem renunciatio. C. titu. nostro. An autem perdat, si lata culpa, propria bona dilapidauit? opinioniones Dd. sunt variæ, Alex. tamen in d. l. etiam. §. licet. colum. 1. vers. sic. sed iuxta hoc quæro, sub num. 6. residet cum opin. Raphael. volentis quod perdat, quoniam text. in d. §. licet, dolum requirit, id est, animum fraudandi vxorem in dote restituendo, bona propria dilapidando, qui quidē animus in meris finibus culpæ consistere non potest, quia tunc non esset dolus, ergo, & c. & hanc opinionem sequitur Campeg. in tract. de dote. q. 263. Quid si lata culpa, in tertia parte, & ratio est, † quia lata culpa in rebus proprijs toleratur, & non punitur, quod est secus in alienis, vt per eundem Alexand. ibi in primo notab. & idem concludo, si bona dotalia non dolo, sed culpa dilapidauit: secus, si lata culpa, vt decidit Ange. & Dd. in l. si constante. §. maritus. ff. solu. matr. sequitur Alex. in d. §. licet, colum. pen. vers. sic. sed iuxta hoc quæro. Bald. Nouel. in tract. de dote, in 14. priuileg. 7. part. Baptista de S. Blasio in d. tract. de priuileg. dot. in 241. priuilegio. nu. 41. & Campeg. eod. tract. de dote, q. 264. Quid si committit. in 3. part. & hoc casu quum lata culpa dolo æquiparetur, Alex. in 1. vers. sic. Sed iuxta hoc quæro. tradit Barto. in l. cum Nerua. ff. de pos. cum plenè nota. per Cagnol. in reg. contractus. in 1. notab. ff. de regul.

3a

38

iur. perdit etiam cessionis refugium. d. l. fin. in fi.
 & ibi glo. quæ in fraud. cred. & d. l. penul. de iure
 34 dot. † Vnum tamen adde, quod in omnibus casibus
 quibus potest maritus cedere bonis, est in electione hæredum mariti vel ipsius mariti, vtrū inducias quinquēnales velit, an verò cedere bonis, nō autem est in electione vxoris de dote creditricis, vt probatur in d. l. si cōstante, §. quoties, in fi. solu. matr. & not. glo. in l. fin. in verbo, inducias. C. tit. nostro. & Baptista de S. Blasio in d. tracta. de priui. dotis. in 260. priuil. nu. 60.

S V M M A R I V M.

- 1 *Vxor in solutione dotis gaudet beneficio quod maritus habet ne conueniatur ultra quàm facere possit, nisi tempore promissionis dotis in dolo fuisse.*

Vxor in solutione dotis, an cedat bonis.

Quest. 21. quarta quest. princip.

1 **V**igesimoprimum quæro, an † vxor gaudeat beneficio quo maritus in dotis solutione gaudet, vel in solidum teneatur, ita vt ad bonorum cessionem admittatur? Respond. quòd mariti beneficio gaudet, l. non tantum. ff. de re iudi. nisi tempore promissionis dotis in dolo fuisse, quum sciret se dotem promissam soluere non posse. eo enim casu priuilegio mariti non gaudebit, sed in solidum conuenietur, iuxta glo. not. iuncto text. in l. penultim. ff. de iure dot. vt in præcedenti quæstione octauo casu diximus, & hoc casu etiam ad cessionis beneficium ob eius dolum non admittetur, vt habetur in l. fin. in gloss. fin. ff. quæ in fraud. cred. dictum est in præceden.

quæst.

quæst. & dicemus infr. in seq. & in 31. quæst. ergo carcerari poterit. intellige tamen hoc, vt dictum est supr. in 1. quæst. 4. q. principalis.

S V M M A R I A.

- 1 *Socer vxoris conuentus pro restitutione dotis, tam constante quàm soluto matrimonio, gaudet beneficio, quod non conueniatur nisi in id quod facere potest, deducto ne egeat.*
- 2 *Socer viri an tam constante quàm sol. matr. priuilegium habeat, vt non conueniatur in dotis solutione nisi quatenus facere possit, sicut habet vxoris socer, vel in solidum teneatur?*
- 3 *Socer viri si dolum commisit, in ducendo generum ad matrimonium contrahendum cum eius filia, sub spe dotis promissa, quam soluere non poterat, priuilegio non gaudet, quod conueniatur quatenus facere potest, sed in solidum condemnatur solut. matr. an idem sit, si constante matrimonio conuenitur, & nu. 4. Intellectus l. pen. ff. de iure dot. eod. num. 4.*

Socer vxoris & viri, an cedat bonis.

Questio 22. quarta questionis principalis.

Vigesimosecundò quæro, † nunquid vxoris focer, & sic mariti pater, pro dote conuentus, in solidum conueniri debeat, & sic non soluendo, ad refugium cessionis admittatur, vel beneficiogaudeat, vt non damnetur vitrà quàm facere possit? Respondeo, quòd beneficium

ficium habet ne conueniatur, nisi quatenus face-
 re potest, deducto ne egeat. text. est in l. sicut, ff.
 de re iudicata. & in l. rei iudicatæ, §. socero, cum
 l. sequen. ff. solut. matrimon. quod intellige non
 tantum constante matrimonio, verum etiam eo
 dissoluto, secundum glo. in l. non tantum. in ver-
 bo, condemnatur, quam ibi sequitur Alexand. in
 2. l. colum. versicu. Capiogloss. ff. de re iudic. † An
 autem in socero viri idem procedat? textus in l.
 ex diuerso. in principi. ff. solut. matrimon. videtur
 velle, quod eiusdem sit conditionis mariti focer,
 cuius conditionis sit pater viri, & consequenter
 quod vnus sicut alter indistinctè priuilegium
 habeat, ne exigatur vltra quam facere possit. sed
 textus in d. l. sicut, cum l. sequenti, differentiam
 inter prædictos constituit videtur, scilicet quod
 viri pater indistinctè priuilegium habeat, pater
 verò mulieris illud tantum habeat, si constante
 matrimonio non post; conueniatur: & ideò Do-
 ctiores in hoc ob veritatem dictæ l. ex diuerso. in
 princip. & d. l. sicut, & l. penulti. ff. de iure doti-
 um. vario modo locuti sunt, & pro tanta Iuriscō-
 sultorum, euitanda varietate gloss. in d. l. ex di-
 uerso, in verbo iustum esse. conatur ad concor-
 diam dicta iura reducere, & vult quod vterque
 focer supradictum beneficium habeat indistin-
 ctè, tam constante matrimonio, quam eo dissolu-
 to, nisi in instrumento promissionis dotem resti-
 tuere iurauerit. tunc enim contra iuramentum
 venire non potest, nisi prius absolute à iura-
 mento obtenta, vt conclusum fuit in curia Tolo-
 sa. q. 258. Item fuit quæsitum, Socer & socrus, &
 nisi dolus à principio ex parte patris mulieris in-
 teruenerit, qui generum ad matrimonium cū e-
 ius filia contrahendum induxerit sub spe dotis
 promissæ

promissæ, quâ suadebat focer soluere posse, quâ non posset, per text. in l. pen. in fin. ff. de iure dot. & cum d. l. gloss. transit Bart. & communiter Dd. vt refert Alexâ. in d. l. sicut. cum d. l. non tantum. col. 3. ver. in gl. vt imur. nume. 13. excepto Paul. de Cast. qui inquit: Aut in patre mariti loquimur, & tunc plenè gaudet hoc beneficio, quia actio ad dotem restituendam dicitur sol. matr. nata, non ante: & iura dicunt, eum gaudere. sed in hoc malè loquitur Pau. de Cast. quia etiam constante matr. de dote conueniri potest, per d. l. si constante. §. quoties. sol. matr. quo casu locum habet etiam d. beneficium, vt per Bart. in d. l. si constitutione, in prin. col. 4. ver. sic. septimò quæro, quid in focero. item quia non distinguit Paul. in casu matrimonij dissoluti, an dolum commiserit focer, vel nò: & sic dicit contra text. in d. l. penult. Idem tamen Paul. in d. l. non tantum. sequitur gl. supradictâ, vt non sit differentia, an constante, vel dissoluto matrimonio conueniatur, & an simus in patre mulieris, vel in patre mariti, cessante dolo. Sed adhuc restat dubium vnum non leue. † quid enim si focer viri à principio fuit in dolo, dotem promittendo, quam sciebat se soluere non posse, vt dixi, & constante matrimonio conueniatur, nunquid dictum beneficium habeat? certum est, quòd si soluto matrimonio conueniatur, non habebit. dicta l. penultim. Sed constante matrimonio hoc opus, hic labor est: si tenemus gl. supra relata in d. l. ex diuerso. quæ contrariari videtur d. l. penult. & l. fed hoc ita, de re iud. & sic tanta est inter Dd. varietas ex dictarum legum varietate, quòd vix defendi possunt, videtur tamen dicendum, quòd dictum priuilegium non habeat propter d. l. fed hoc ita, in fine. in verbo, doli.

& l. verum. §. tempus autem, ff. pro socio. facit textus in l. etiam. §. licet. ff. sol. matr. & hoc tenere videtur Paul. de Castr. in d. l. ex diuerso. & idem sentit Bart. in l. alia. §. eleganter. in fin. solut. mat. dum allegat d. l. penul. vbi Bart. non videtur aliquam constituere differentiam inter patrem viri, & patrem vxoris, quia siue pater mariti, sciens se non esse soluendo, dotem recipiat, siue pater mulieris dotem promittat, sciens se soluere non posse, quum in dolo videantur, dictum beneficium perdunt. In contrarium facit, quia si hoc verum esset, s. quod beneficium perderent, sequeretur quod nunquam esset differentia, siue focer viri constante matrimonio, siue soluto cōueniatur. cuius contrarium voluit litera in d. l. sicut. in fin. cum seq. & d. l. pen. iuncto sine cum princ. & hoc in puncto iuris verius videtur, secundum Alex. in d. l. ex diuerso. in vl. colum. vers. sed adhuc mihi remanet, quando tempore contractæ obligationis dolus fuit commissus, alioquin non videtur talem contrarietatem tutè defendi posse. Ad cōtraria scilicet de l. sicut ita, & l. verum. inquit responderi posse quod loquuntur de dolo, qui ex post facto interuenit, hoc est, ante soluendi facultatem, non autem à principio contractæ obligationis: quo casu, siue constante, siue soluto matr. conueniatur, beneficium perdit, vt ibi Imola in d. l. non tantum. in hoc passu, cogitandum relinquit, vnde Alex. inquit, minus peccatum esse, cogitandum relinquere, quàm Iurisconsultorum varias sententias demonstrare, quoniam salua eorum pace, non potest eorum varietas vlllo pacto tutè defendi. Nihilominus ipse aliter loquendo in d. l. sicut. in glo. in verbo, vtimur. varias refert opinio. & tandem dicta iura cōcordare

dare tenetur, dicens non videri bene dici posse, dolum, de quo loquitur text. in d. l. penult. adaptari ad focerum mulieris, quum incertus sit casus, & tempus restituendæ dotis incertum, & spes sit, talem focerum alia bona acquirere, vt etiam in 8. casu 10. q. dictum est supra per tex. in l. si defunctus, C. arb. tut. cum vulg. ex hoc fortassè d. l. sicut: vult inter focerum viri, & focerum mulieris differentiam constitui: alioquin difficile forsitan esset, diuersa rationem reddere, & ita arbitratur d. iura intelligenda, & ita idem Alex. tenere videtur in d. l. ex diuerso, colum. fin. circa finem, vers. secundus est casus. Sed talis respon. non tollit contrarietatem d. l. sicut, in fine. iuncta d. l. sed hoc ita. in prin. & d. l. penult. text. enim in d. l. sicut. in fin. & d. l. sed hoc ita, in prin. volût focerum viri, non sol. matr. sed duntaxat, eo durante beneficium habere: lex verò pen. ibi, si dirempto matr. vult contrarium, quod etiam matrimonio dissoluto habeat d. beneficium, nisi in dolo fuerit, communiter tenent Dd. in d. l. sicut. vt attestatur Alex. ibi num. 13. vers. in glo. in verbo, vtimur. & sic ista iura ad inuicem contrariantur, quam contrarietatem impossibile est euitari posse, nisi ex mente gloss. & Doctorum dicatur, d. l. ex diuerso. distingui per d. l. sicut. & d. l. sed hoc ita, in princip. an manente vel solut. matr. contra focerum agatur à marito, & d. l. sicut. & d. l. sed hoc ita, per d. l. pen. subdistingui, an solut. matr. focer à principio dolum contra generum commiserit. Cogita tamen.

S V M M A R I A.

Procurator vel defensor mariti gaudet priuilegio mariti, eo viuente: ipso autem mortuo, condemna-

eur in solidum, nisi filius eiusdem matrimonij marito successisset.

Procurator vel defensor mariti, an
cedat bonis.

Quest. 23. quarta quest. princip.

Vigesimo tertio quæro, nunquid † procurator vel defensor mariti viuentis, de dote conuentus, ad beneficium cessionis bonorum admittatur, vel priuilegio gaudeat, quod eius principalis habet? Respond. quòd vtitur mariti priuilegio, ne condemnetur, nisi in quantum facere potest: mortuo autem viro, in solidum cõdemnabitur. textus est in l. si cum procuratore, & ibi notat Bartol. Alexand. Ias. ff. de re iudicat. & hoc casu, ad cessionis refugium admittetur. l. 1. C. titulo nostro. nisi esset eiusdem matrimonij filius, qui marito successisset, vt est glo. ibi, quam sequitur Bart. & communiter Doct. vbi Ias. in penult. colum. versi. in gl. in verbo, in solidum. Pet. de Vbal. in tract. de duob. fratr. in vltima part. colum. 3. in fin. & Anchar. conf. 411. Et prima facie. colum. 1. versi. tertio istud. num. 5. & dicemus infra in 26. quæstione.

S V M M A R I A.

Socius soluta societate, gaudet beneficio, quòd non condemnetur vltra quàm facere possit, nisi in instrumento societatis iuramentum interuenerit, & nisi dolum vel latam culpam in societate commiserit. & nu. 2.

Quod procedit tam in socio emsum bonorum, quàm vnius

vnius rei, num. 4.

3 *Negans id, quod est causa sui beneficij, perdit beneficium: secus, si debitum negaret, & nu. 5.*

Socius an ad bonorum cessionem
admittatur.

Questio 24. quarta questionis principal.

Vigesimoquarto quæro, † utrum socius soluta societate, si non habet unde soluere possit, ad bonorum cessionem admittatur, vel beneficium habeat, ut non damnetur, nisi in quantum facere possit? Respond. quod d. beneficium habet, text. est in l. sunt qui in id. ff. de re iudic. ubi socius non exigitur in plus, quam facere possit, scilicet commodè secundum eius qualitatem, ut habetur in l. in condemnatione, ff. de regul. iur. & commodè dicitur facere posse, deducto, ne egeat: non tamen æst alienum deducit, dicta l. sunt qui in id. & hoc intellige verum, nisi in societatis instrumento iuramentum interuenit. eo enim casu beneficio prædicto non gaudet, iuxta ea quæ not. in Capel. Tolosa. quæstione 258. Item fuit quæsitum, socrer & socrus, & procedit, dolo cessante: si verò dolum vel latam culpam in societate commiserit, in solidum tenetur, quum neque sit æquum, dolum suum quenquam releuare. l. verum. §. tempus autem, ff. pro socio. & l. sed hoc ita, in fine. ff. de re iudicat. & l. qui cum sequent. ff. eod. & latè consuluit Corn. consil. 128. Circa hanc, volum. 3. & hoc casu respectu doli perdit etiam cessionis beneficium, ut est gloss. singularis in l. fina. ff. quæ in frau. cred. & d. l. penul. ff. de iur. dot. Is enim qui doli ratione cõ

nenitur, cessionis refugium non habet. nec priuilegio gaudet, ne conueniatur vltra quam facere possit, vt tradit Veronen. consi. 9. Quidam ex delicto. nù. 4. & vidimus supra in 14. quæsti. Idem si negauerit se socium. Nam † negans id quod causa beneficij habet, beneficium perdit, d. §. tēpus autem. & d. l. sed hoc ita, §. quod autem, in fin. l. si vnus. in fin. ff. pro soc. not. in d. l. sunt qui in id. & l. si dubitet, §. 1. ff. de fideiuss. fac. text. in l. sed & si ex parte. §. interdum. & ibi Doctores, ff. quod cū eo. & tradit Ias. cum multis similib. in l. quod te, colum. 11. in medio. vers. eodem modo si quis. ff. si cert. pet. & in l. qui cum, ff. de re iud. † & intellige non solūm de socio omnium bonorum, sed etiam vnus rei, d. l. verum. in princ. & not. in d. l. sunt qui in id. & in his casibus carcerari poterit, à quo carcere etiam cedendo non liberabitur. d. l. quæ in fraud. cred. & d. l. pen. prout etiam in marito diximus supra in 9. casu 20. quæst. num. 14. † si verò debitum negaret, priuilegio gaudebit, vt non exigatur vltra quam facere potest, vt tradit Bart. in d. l. si dubitet, & multa alia in proposito scribit Are. in d. §. si socius. & ibi Ias. sub §. sed & si quis. in 3. not. Inst. de act. quos omninò vide.

SVMMARIA.

- 1 Fideiussor non gaudet priuilegio principalis habentis priuilegium, ne conueniatur vltra quàm facere potest, sed in solidum conuenitur.
- 2 Priuilegium concessum marito, socio & alijs, de quibus in l. sunt qui in id. ff. de re iud. non transit ad fideiussorem, ex quo est personale.
- 3 Fideiussor datus à marito, soluto vel constante matrimonio

trimonio, pro dote restituenda, non gaudet priuilegio mariti: secùs si datus fuit à principio. & nu. 4.

- 5 *Fideiussor quo casu possit se defendere, vt in solidum non condemnetur, sed teneatur solum quatenùs facere potest.*

Fideiussor an cedat bonis, vel gaudeat priuilegio principalis debitoris.

Quest. 25. quarta q. princip.

Vigesimoquintò quæro, † an fideiussor datus ab his, qui non conueniuntur ultra quam facere possint, si nõ habet vnde soluere possit, † eodem priuilegio gaudeat quo gaudet principalis, vel in solidum teneatur, ita vt volens se à carceribus liberare, bonis cedere debeat? Respon. quòd in solidum tenetur, & sui principalis priuilegium nõ habet, quia illud est personale, & ad fideiussorem non transit, vt est text. in l. & si fideiuss. vbi g! off. Barto. & Alexan. quem vide omninò sub l. sed hoc ita. §. quòd autem, nu. 9. & ibi Ias. ff. de re iudic. & dictum est suprà in 6. q. vers. sed beneficium quod datur, nu. 8. idè ad bonorum cessionè admittitur. idem firmat Aret. in §. si. vers. in ea. ibi, de re iud. Inst. de replica. dicens, hoc beneficium fideiussori non prodesse, quamuis procuratori & defensori profit: ratio differentia est, quia fideiussor ex sua obligatione vel stipulatione conuenitur, l. blanditus. C. de fideiuss. † Sed defensor & procurator ex obligatione ipsius rei principalis cõuenitur, vt ibi. & no. in l. alia. §. eleganter. ff. sol. mat. & hoc vendicat sibi locum etiam in fideiussore mariti dato

pro dote restituenda, si fuit solut. matr. datus: se-
 cùs, si à principio, vt voluit Bart. & communiter
 Doct. in l. si constante. §. quoties, col. 1. sol. matr.
 5 & † procedit etiam si constante matrimonio da-
 tus fuit, quando maritus incipit ad inopiam ver-
 gere, iuxta text. reputatum sing. in c. per vestras.
 vbi Bal. ad hoc no. ext. de donat. inter vir. & vxor.
 de quo per Ias. in d. l. & si fideiussor. in fi. & in d. l.
 si constante, in prin. col. 1. vers. tertio no. amplia.
 6 & col. 10. in fi. vers. sed æquiuocat D. Alex. † Pote-
 rit tamen d. fideiussor, à dicta cessione se defen-
 dere, vt non condemnetur, nisi quantum facere
 potest, si principalis comparendo in se iudicium
 suscipiat, tanquam necessarius defensor, ex per-
 sona sua propria exceptionem opponendo, quod
 facere potest, l. idemq; §. generaliter. & ibi Bart.
 & Doct. ff. mand. & no. Bart. in d. l. & si fideiussor.
 & in l. verum. in princ. ff. pro soc. Aret. in §. sed si
 quis, col. fin. vers. & prædicta exceptio. Instit. de
 actio. & ibi Ias. in vlt. col. in princ. vers. nunquid
 autem. & idem Aretin. in d. §. vers. aduertas quod
 licet. Instit. de replica. vel fideiussorem procura-
 torem suum constituat, vt declarat etiam idem
 Aret. in §. in omnibus, colum. 2. vers. an priuilegi-
 um. cum vers. seq. Inst. de fideiuss. alioquin si non
 comparuerit, & insolidum condemnetur fide-
 iussor, etiam principalis ad idem condemnabi-
 tur, & sic per indirectum excludetur principalis
 à beneficio quod habet, vt nõ teneatur ultra quã
 facere possit, vt pulchrè declarat Alex. in d. l. et si
 fideiussor. ad quem me remitto, vbi etiam quæ-
 stionem ponit de eo, qui pro vsurario fideiussit,
 an ultra vsurarij facultates exigi possit, iuxta c.
 quanquam. de vsur. lib. 6.

SUMMARI A.

- 1 Hæres mariti legantis in testamento vxori dotes suas, si non habet vnde soluere possit, an gaudeat mariti defuncti priuilegio, vel ad cessionem bonorum admittatur, & nu. 3.
- 2 Priuilegium quod maritus habet, ne conueniatur vltra quàm facere possit, conceditur à lege marito ad tempus, id est, vsquequò ad pinguiorem fortunam peruenerit, vel quoad vixerit, & ad filios primi gradus eiusdem matrimonij tantum extenditur, non ad nepotes, vel pronepotes, & nume. 4. & nu. 7.
Hæres mariti si filius est niusdem matrimonij, gaudet eodem priuilegio quo gaudebat maritus defunctus vt non conueniatur nisi in quantum facere potest.
- 5 Filiorum appellatione in priuilegijs non comprehenduntur nepotes, & nu. 9.
- 6 Sobolis appellatione veniunt liberi, nepotes, pronepotes, & vltiores.
- 8 Priuilegium filijs concessum, in præiudicium tertij ad nepotes non extenditur: secus, si tertij præiudicium non concernit.

Hæres mariti, an cedat bonis, vel gaudeat defuncti priuilegio?

Questio 26. quarta quest. princip.

Vigesimosextò quæro, † nunquid hæres mariti, in solutione dotis, vxori in testamèto relictæ,

relictæ, si no habet vnde satisfacere valeat? ad bonorum cessionem admittatur? vel gaudeat priuilegio, ne conueniatur vltra quàm facere possit, quo maritus defunctus vti poterat? Videbatur dicendum, quòd ad solutionem integrę dotis relictæ teneretur, per textum in §. sed si vxori. Instit. de lega. & quod ibi not. & est ratio, quia priuilegium illud personale est, & ad hæredes non transit, l. maritum. & l. quia tale. ff. solu. matrim.

- 2 † Nam hoc priuilegium quod maritus habet, vt non exigatur vltra quam facere possit, ad tempus marito à lege conceditur, vsquequò ad pinguiorem fortunam peruenerit, ad quam lex ipsum venire præsumit. argum. text. in l. si defunctus. cum vulg. C. arbi. tute. vel quoad vixerit, & sic cum ipsius vita extinguitur, vt declarat Bart. in l. ex diuer. §. si in iudicio. in fi. ff. solu. matr. merito ad hæredem non transit? † Tu dic quòd gaudet mariti priuilegio, si hæres erit filius ex eodem matrimonio natus, text. est in l. etiam. in princip. & ibi not. Barto. & communiter DD. vbi latè per Alex. ff. solut. matrim. glo. est not. in l. si cum procuratore. & in l. sciendum. ff. de re iudic. & est glo. in l. liber captus. in fi. & ibi not. signat Bald. C. de postlim. reuer. vbi quærit, an mater petere possit filium pro dote carcerari, & respondet, quòd non, quia filius ad dotis restitutionem matri non tenetur, nisi quatenus facere potest, et allegat d. l. etiam. idem firmat Petr. de Bell. in §. sunt prætereà, colum. c. versi. aduertatis istud priuileg. Inst. de act. & ideo dixit Ang. in d. l. etiam. in prin. cum quo transeunt Imo. Roma. & Pau. de
- 4 Castr. † quod priuilegium marito concessum, ne exigatur nisi in quantum facere possit, ad filios primi matrimonij, non autem ad nepotes vel prone-

pronepotes extenditur. † Quia ex alio matrimo-
 nio sunt nepotes, & filiorum appellatiōe in pri-
 uilegijs nepotes non comprehenduntur, l. sed &
 milites. versic. hic autem. ff. de excusa. tut. Bar. ta-
 men in d. l. si cū procuratori. in sp. tenet illud
 priuilegium transire ad omnes de sobole, per
 text. in authen. si quid. C. qui pot. in pig. habent.
 † Quia sobolis appellatione liberi, nepotes, pro-
 nepotes, & vltiores veniunt, vt est tex. in §. si
 quis autem defunctus. in authent. quib. mod. na-
 tu. effic. sui. probatur in secunda. C. de infan. ex-
 pos. iuncta l. i. C. de alen. libe. & contra Ange. te-
 net Iac Butr. quem sequitur Bart. in l. liberorum,
 col. 5. versic. his præmissis, reducamus hanc mate-
 riam. ff. de verb. signifi. Alex. verò in d. l. etiam, in
 1. col. versic. sed pro concordia distinguit. † Aut
 loquimur de priuilegio, de quo in d. l. etiam. &
 tunc quia litera clarè de filijs eodem patre, & ea-
 dem matre loquitur, non comprehenduntur ne-
 potes, nec vltiores. & sic procedit opi. Ang. &
 sequacium. & hoc est, † quia priuilegium filijs
 concessum, ad nepotes in præiudicium tertij nõ
 extenditur. Bart. in d. l. liberorum, colum. 4. post
 princ. versic. quæro quòd in rescripto. & Anchar.
 in Clem. 1. col. 3. versic. 3. quæro de baptism. Aut
 tale priuilegium tertij præiudicium non concer-
 nit, & tunc transit ad nepotes, l. diuo Marco. C.
 de quæst. & hac distin. vtitur Bal. in l. maximum
 vitium, colum. 2. & 3. C. de libe. præter. & in d. l.
 sed & milites. Aut loquimur de priuilegio d.
 Authenticæ, si quid, & tunc quia ille text. ex-
 pressè de sobole loquitur, ad nepotes transit, &
 ideo dictum Bart. in d. l. si cum procuratore. non
 plenè probatur in d. Auth. si quid. Quia in casu
 quæst. Bart. de priuilegio priuilegium tertij con-
 cernen-

cernente agebatur, nec illud in d. Authen. si quid exprimitur, nisi dicas secundum Ias. in d. l. si cum procuratore, col. penul. in fin. versic. tu pondera diligenter defendendo Bartol. quod nepotes ex eodem matrimonio, scilicet aui & auia descendunt, cuius vigore agit contra istos nepotes ad dotem. Ipse tamen contra Bar. tenet, non obstante supradicta Alexan. distinct. Quia in priuilegijs, quæ strictè interpretanda sunt, filiorum appellatione nec nepotes, neque pronepotes veniunt, vt asserit Ange. & sequaces, præsertim vbi priuilegium filijs concessum, tertij creditoris præiudicium concernit, vt dictum est. Concludo igitur, quod, in casu nostro filij tantum, non autem nepotes, priuilegium habent eius qui nõ tenebatur, nisi in quantum facere poterat. & ista est communis opinio, quam refert & sequitur Negusan. in tracta. de pign. in 4. membr. secundæ par. nume. 95. vers. sed difficultas est. Et ideò non filij, sed nepotes ad integram dotem tenentur: & si nepotes non habent vnde soluant, ad bonorum cessionem admittuntur, l. i. C. tit. nostro.

S V M M A R I A.

- 1 Donator factus inops ante tempus traditionis rei donatæ, priuilegium habet, vt non exigatur, nisi quatenus facere potest, deducto, ne egeat, & are alieno deducto.
Cautela excipiendi pro donatore, qualiter fieri & proponi debeat ibid.
- 2 Donator in solidum donatario tenetur ad rem & fructus penes ipsum existentes, seu dolo consumptos,

ptos, si possessio rei donatæ iterum ad manus ipsius peruenerit, & rei vindicatione ad rem illam donatam conuentus fuerit.

- 3 Donator negans bona donata donasse, in solidum conuenitur à donatario.
- 4 Donator in solidum conuenitur, si donauit in opus publicum constituendum.
- 5 Donator si constituit ab initio se rem donatam nomine donatarij possessurum, in solidum conuenitur.
- 6 Donator renunciare potest beneficio quod habet, vt non conueniatur, vltra quam facere possit.

Donator effectus inops ante traditionem rei donatæ, an cedat bonis?

Quest. 27. quarta q. princip.

Vigesimoseptimò quæro, donator, † qui purè & simpliciter ex sua mera liberalitate donauit, & donatario bona donata infra certum diem tradere & consignare promissit: utrùm factus inops ante tempus traditionis, beneficium habeat, ne conueniatur vltra quam facere possit, vel in solidum teneatur, ita quòd si soluere non potest, ad cessionis beneficium habet, vt non exigatur nisi in quantum facere potest, deducto, ne egeat, & alieno ære deducto, textus est in l. inter eos. §. is quoque, & l. exhæredatum. & l. ne liberalitate. ff. de re iudicata. & facit textus in l. maritus facere, ff. soluto matrimonio. Cautelam autem excipiendi

- piendi pro donatione ponit Aretinus in §. appellatur, col. 4. ante fin. versic. vltimò not. Instit. de
- 2 except. † Fallit tamen, si rei donatæ possessio ad manus donatoris peruenit, & rei vendicatione ad rem illam donatam à donatario fuit conuentus, nam isto casu beneficio de quo suprà, non vitur, sed in solidum tam ad rem ipsam quàm ad fructus penes ipsum extantes, seu dolo consumptos, pro quibus iuratur in litem, condemnatur, vt est text. & ibi pulchrè per Alexan. post alios in l. Nefennius. §. fundum. ff. de re iudi. & est text. in §. sed & si quis. versic. idem si quis. vbi Aret. & Ias. Instit. de act. & quæ ad rem & fructus penes donatorem extantes, ad bonorum cessionem admittitur: quo verò ad fructus dolo consumptos, cessionis beneficium perdit, iuxta not. per Paulum de Castr. in l. etiam. §. licet, nume. 1. versicu.
- 3 quæro quid in alijs, ff. solu. matrimo. † Fallit etiam, si negaret donans bona illa donasse, nam eo casu in solidum conuenitur, vt est text. in l. sed hoc ita. in fi. ff. de re iudi. & hoc casu per eius dolum cessionis beneficium perdit, l. si. in fin. & ibi glo. ff. si quis in fraud. credi. & dixi suprà in 24. q.
- 4 sub num. 2. † Fallit quoque nisi esset donatio in opus publicum constituendum, quo casu in solidum tenetur. Alex. in l. qui ex donatione. ff. de donatio. An autem hoc casu cessionis beneficio gaudeat, vide quæ suprà scripsimus in 9. q.
- 5 † Item fallit, si donas se ab initio donatarij nomine possessurum constituerit, qui postea rem ipsam à donatore petit, nam hoc casu donans, eo beneficio uti non poterit, non magis, quàm si rem semel realiter tradidisset, vt not. tradit Tiraquel. in tract. in iure consti. in 1. part. num. 29. versic. & in
- 6 simili. † An autem donator beneficio, vt non
- conue-

conueniatur in plus quàm facere potest, renun-
tiare valeat, conclude quòd sic, vt per Alexand:
in l. alia. §. eleganter. colum. penul. num. 16. ff. so-
lut. matrimonio.

S V M M A R I A.

- 1 Debitor qui malitiosè bona sua in fraudem credi-
torum dissipauit, omnia sua bona alienando, vel ma-
iorem partem, perdit beneficium cessionis bonorū,
& puniri debet etiam extra ordinem.
Debitor qui bona sua in ludo, vel in meretricibus
consumpsit in fraudem creditorem, ad bonorum
cessionem non admittitur. eod.
- 2 Debitor si dolosè cum creditore versatus est, cessionis
beneficium perdit.
- 3 Nemo ex proprio delicto debet premium repor-
tare.
- 4 Debitor condemnatus si statim ad mandatum alte-
rius iudicis dat alteri bona insolutum, ob eius frau-
dem ad cessionis refugium non admittitur.
- 5 Debitor qui malitiosè & in fraudem creditorum
bona sua consumpsit, si ad pinguiorem fortunam
peruenerit, non gaudebit beneficio, quòd non con-
ueniatur vltra quàm facere possit, sed in solidum
exigetur.
- 6 Debitor quamuis bona immobilia dolosè alienaue-
rit in fraudem creditorem, ex quo poterūt illa per
creditores actione Pauliana reuocari ab his, qui
ea possident, poterit tamen cedere bonis.

Debitor bona in fraudem creditorum dis-
sipans, an bonis cedere possit?

L

Quest.

Vigesimooctauò quæro, † nunquid debitor qui bona sua in fraudem creditorum omnia, vel maiorem partem alienando, iuxta l. omnes. §. Lucius. ff. quæ in fraudem credito. malitiosè dissipauit, vel in ludo perditionis bona sua consumpsit, vt l. si quis cum sciret. ff. de vsuca. pro emptor. vel in meretricibus, quæ perditorum animam & corpus deuorant, vt l. i. C. de natura. liber. beneficium cessionis bonorum habeant? Respon. quòd non, vt est text. in l. fin. secundum gloss. fin. ibi communiter approbatam. ff. quæ in fraudem creditor. l. penulti. ff. de iure dot. l. si quis dolo. in princip. ff. de re iudi. & §. item si quis in fraudem. & ibi DD. Instit. de actio. Petr. Iacob. in sua pract. tit. nostro. in penul. col. versicul. item si quis. Domini de Rota in decis. 83. No. quòd vbi monachus. in fin. in antiquis. Imol. in c. Odoardus. colum. 3. in princ. versicu. in gloss. fin. ibi, quia periurus. num. 18. extra. de solu. Bartol. in l. alia. §. eleganter. in fin. ff. solut. matrimo. firmat Bald. in l. i. colum. 2. versicu. quæro vtrum ille qui studiosè. & colum. fin. versicul. ista autem renunciatio. & ibi Angel. qui illam l. in fin. dicit esse singul. & alibi non reperiri. Cod. titul. nostro. idem Angel. in d. §. eleganter. numer. 4. & Bald. in fin. ad §. fin. Institut. de actio. Salicet. in d. l. i. colum. 2. in princip. versicul. oppon. tertio. Ang. in l. nemo carcerem. C. de exact. tribu. libr. 10. & in leg. 4. ff. titul. nostro. cum concordan. per Alexan. citatis in d. §. eleganter. colum. 5. in princip. versicul. Et in quantum Bartol. Aret. in d. §. fin. in princip. & ibi Ias. in 2. colum. ad fin. versicul. in ea. gloss. & column. penultim. in princip.

versic.

versicul. nono prædicta regul. vbi addit Arétin. quòd talis debitor carcerari potest, & etiam extra ordinem puniri, & tali casu non iuuatur cedendo bonis. Prædictam conclusionem firmat Imol. in c. lator. colum. 5. in princip. versicul. primus est extra. de pignor. Veronens. consil. 9. Quidam ex delicto. versicul. & eandem opinionem. numer. 4. vbi tenet, quòd qui ratione doli conuenitur, cessionis beneficium non habet, nec priuilegio gaudet, ne conueniatur nisi in quantum facere potest. Bald. Nouel. in tractatu de dote. priuileg. 4. septimæ partis. & latè consuluit Parisi. consil. 91. Speciales. colum. 2. versicul. minus etiam poterunt. & colum. 7. in fin. versicul. nec istis obstabit. & colum. penultim. post princip. versicul. quoniam vt ex verbis. volum. 1. † Quod etiam procedit, si debitor cum creditore dolosè versatus est, vt consuluit Paul. de Castr. consilio 129. viso puncto suprascripto & allegationibus. ad fin. volum. 2. in nouis. quem sequuntur quidam in apostol. ad Bartol. in dicto §. eleganter. & in l. etiam. §. licet. in vltim. apost. ff. solut. matri. & Aufre. in addi. ad Capel. solof. in decis. 456. Item fuit quæsitum. quidam monachus. & ratio prædictæ conclusionis reddi potest, † quia non est æquum, quenquam ex proprio dolo vel delicto releuari, & premium reportare. l. verum. §. tempus autem. ff. pro soc. & c. intelleximus. extra. de iudic. per Ioann. de Ana. consil. 80. visis & intellectis. ante fin. fac. text. in l. non fraudantur. §. nemo ex suo delicto, ff. de regul. iur. & l. relegatorum. in fi. ff. de interd. & releg. & prædicta procedunt, † si debitor condemnatus fuit, & statim post condemnationem ad alterius iudicis mandatum dat alteri bona in solutum,

- ex hoc enim præsumitur fraus, per quam ad cessionis beneficium non admittitur, vt determinat Rota in recollectis Bellame. in decis. 261. in causa mea. † Et in tantum est vera prædicta conclusio, quòd etiam si talis consumptor ad pinguiorem peruenerit fortunam, non habebit beneficium, de quo in libr. 4. & 5. ff. titu. nostro. & in l. ex contractu. C. de bonis author. iudic. pos. sed in solidum conuenietur, vt est text. singula. secundum vnam lectu. gloss. ibi per Bartol. approbatam in d. l. fin. quæ in frau. credi. quam sequitur Ias. in d. §. fin. colum. 2. in princip. versicul. secundò ergo limito. Institut. de action. & ideo in carcerari posset, & in carceribus mori, secundum Paul. de Castr. in d. l. etiam. §. licet. versicul. quid in alijs. habitonibus. ff. solut. matrim. † Restrigitur tamen prædicta conclusio, si bona consumpta erant mobilia: secùs, si immobilia. nam ex quo immobilia inesse reperiuntur, licèt penes alium, possunt per creditores actione Pauliana reuocari ab his, qui illa possident isto casu, dicit Paul. de Castr. in d. versicul. quæro quid in alijs debitoribus, quòd talis consumptor & fraudator poterit cedere bonis. allegat Dyn. ita tenere in d. §. item si quis in fraudem. idem firmat & sequitur Alexan. in d. §. eleganter. in 5. colum. versic. vbi hoc limitat. num. 14. quod est valdè notandum.

S V M M A R I A.

- 1 Debitor priuilegiatus, qui ex delicto commissso effectus est inops, & non habet vnde soluere possit, retinet priuilegium quod habet, ne conueniatur ultra quam facere possit.

Debi-

Debitor priuilegiatus effectus pauper ex delicto commissio, an retineat eius priuilegium vel cedat bonis?

Questio 29. quarta quest. princip.

Vigesimononò quæro, † vtrum debitor priuilegiatus, qui ex maleficio quod commissit, ad tantam deductus est paupertatem, quòd debita persoluere non potest, & est de illis qui non exiguntur in plus quàm facere possunt, dictū beneficiū retineat, vel bonis cedere teneat? Videtur dicendum quòd illud nō retineat, quia dignum est quòd malè meriti egestate laborent. l. bona fides. ff. de posi. facit text. in l. pen. quæ est ad hoc singul. in fin. ff. de iure. In contrarium videtur, quia illud maleficio contra creditorem agentem non fuit commissum, sed contra tertium. argument. l. Fulcinius. quid sit latitare. ff. ex quibus caus. in posses. ea. Bald. tamen in c. quæ in Ecclesiarum. colum. 3. in princip. versicul. accipio secundam gloss. extra. de constitut. quem refert Ias. in l. quod nomine. versicul. vltra quas. ff. de condit. indeb. decidit, quod dicto priuilegio priuatur ob eius latam culpam vel dolum, qui ad casum ordinatum processit, ideo sibi imputare debet. alleg. tex. in c. Odoardus. extra. de solutio. & l. Titius. ff. de procurat. & l. siue hæreditaria. de nego. & fac. text. in regu. damnus quod quis. & ibi Dyn. de reg. iur. in 6. & per eundem in re. peccatum. ad fin. eod. titu. Tu dic quòd non solum ob culpam quis nō perdit beneficium quod habet, ne conueniatur vltra quàm facere possit, vt est text. in l. verum. §. tempus. pro soc. & tenet Bartol. in l. etiam. ff. licet. versicul. quæro quid de

166 TRACT. MATTH. BRUNI
alijs. ff. solu. matrim. quem sequuntur ibi DD. &
refert & sequitur Ias. in d. l. quod nomine. d. ver-
ficul. vltra quas. Sed nec etiam qui dictum be-
neficium non habet, cessionis bonorum benefi-
cio priuatur, vt vidimus supra in 15. quæstion. in
fine.

SUMMARI A.

- 1 Debitor qui sub spe cessionis bonorum debita cõtra-
xit, ad cessionis beneficium non admittitur.
- 2 Venditor sciens super frumento futurum edictũ,
si illud vendit statim carius, ad restitutionem tene-
tur.
Idem de expendente monetas, quæ statim per edi-
ctum prohiberi debent. ibid.

Debitor sub spe cessionis bonorum contra-
hens, an possit cedere bonis?

Quæstio XXX. quarta quæst. princip.

- 1 **T**Rigesimò quæro ; ¶ nunquid debitor qui
sub spe cessionis bonorum debita contra-
xit ad bonorum cessionem admittatur? Re-
spon. quòd non, secundum Dyn. in reg. peccatũ.
in fin. de reg. iur. in 6. sequitur Ang. in l. 4. vers. I-
tem nou gaudet. ff. titu. nost. benè facit quod not.
Bartol. in l. 1. §. 1. ff. si quis test. lib. elie iur. sue. de
præfeto vrbis Romæ, multa debita contrahen-
te sub spe, quòd ab omnibus eius debitis in aduẽ-
tu Imperatoris liberetur, & quod no. idem Bart.
post Guiliem. de Cun. in l. contra legem. ff. de
leg. ¶ de eo qui sciebat super frumentum futu-
rum
- 2

rum edictum, & illud incontinenti carius vendit, quod per eius dolum ad restitutionem tenetur, de quo latè scribit Vero. in l. quæritur. §. fin. q. 1. nu. 11. cum sequentibus. ff. de ædil. edict. Quod idem firmari potest de eo, qui prohibitionem monetarum futuram sciebat, si illas statim expendidit, vel de illis creditori satisfacit, illas recipere tenetur, & bonas ac expendibiles loco earum restituere. sequitur las. in §. fin. col. penu. in prin. vers. 11. fallit. Instit. de action. Mod. Bono. in Rub. ff. de fideiuss. nu. 88. vers. & facit optimè. & Mod. Anthoni. in tract. de mercatura. sub Rub. de spons. in 4. par. ver. & Boeri. in addi. ad Dyn. in d. reg. peccatum. in fi.

S V M M A R I A.

- 1 Debitor qui tempore contracti debiti sciebat se non esse soluendo, ad bonorum cessionem non admittitur, & quomodo procedat. nu. 4. 6. & 7.
- 2 Tex. in l. pen. ff. de iure dot. quomodo procedat.
- 3 Prodigus si ad emendum emptorem induxit, ex quo dicebat Doctoris se habere consilium, non vale re curatoris dationem, & bonorum interdictionem, emptori non præiudicat, & ob suum dolum non potest cedere bonis.
Prodigus non excusatur in delictis. ibid.
- 4 Deceptis, & non decipientibus, iura subueniunt. Beneficium cessionis bonorum, dicitur esse de iure speciali, id est, contra regulas generales iuris communis
- 6 Debitor si tempore contractæ obligationis pauper erat, nec hodie eius conditionem deteriorauit, bonis cedere potest.

Debitor tempore debiti sciens se non esse
soluendo, an ad bonorum cessionem
admittatur.

Questio 31. quarta quest princip.

- 1 **T**Rigesimo primò quæro, † an debitor qui tē
pore contracti debiti pauper erat, & scie-
bat se non esse soluendo, ad refugium ces-
sionis bonorum admittatur? Respon. quòd non, †
2 tex. est multum no. in l. pe. in fi. ff. de iure dot. per
quem tex. ita no. decidit Bart. in l. alia. §. eleganter. in ff. sol. mat. cum quo transit ibi Ang. & com-
muniter DD. excepto Raph. Cu. qui asserit ca-
sum in d. l. pen. non probare hanc generalem do-
ctrinam Bart. quoniam ibi priuilegiū perditur,
quòd iure speciali introductum est, non autem
de beneficio iure communi indulto loquitur, vn-
de nimirum facilius perditur, quod de iure spe-
ciali cōceditur. arg. l. eius militis. §. militia mis-
sus. ff. de test. mili. Non recedas tamen ab opin.
Bart. cum quo etiam transit Ang. in l. 4. ff. tit. nost.
no. Bal. in §. si. in fi. Inst. de act. per tex. in d. l. pen.
Card. & Imo. in c. lator. colum. 5. in princ. versic.
secundus est. sub num. 19. extra. de pigno. & in c.
Odoardus. de solution. & nouissime Ioan. Bapt.
Plot. in repet. leg. si quando. nume. 179. versicul.
sic & contrahens. Cod. vnde vi. Quod dictum
Bartol confirma. per id quod voluit Paul. de Ca-
str. in leg. etiam. §. licet. ad fin. versicu. Item quid
si non disputauit. ff. solut. matrim. dicens text. in
d. l. penul. intelligi debere, quando debitor asse-
rendo se idoneas habere facultates, creditorem
ad secum contrahendum dolo induxit, ita sonat
ille text. in ratione sui secūdum ipsum. Pro quo
faciunt,

faciunt, quæ in not. quæst. ad propositum dixit idem Paul. de Castr. consil. 248. visis & ponderatis omnibus, colum. 2. circa medium, versic. plus dicitur, quòd quum Thadæus, volum. 2. in nouis. quem refert & sequitur A ymo conf. 192. casus ita habet, colum. 6. ver. alibi scribit Paul. de Cast. volum. 1. † quòd si prodigus emptori dixit, ne emere dubites, quia consilium Doctoris habeo, qui consuluit curatoris dationem ac bonorū interdictionem tanquam prodigo factam, non valere, & ipse emptor suafione & dolo ipsius fuit ad credendum inductus, ipsum venditorem alienandi potestatem habere, etiam si verè nō habebat, non debet sibi emptori imputari posse, cur illi crediderit, quia dolo versatus est, immò subueniri debet, † quum deceptis, & non decipientibus, iura subueniant. l. 2. §. verba. ff. ad Velleia. & l. si decipiendi, cum similib. C. eod. & propterea prodigus hoc casu in solidū ab emptore conuenietur ad rem venditam, & ideò tam per ea, quæ diximus supra in 12. quæst. quam etiam, quòd eius dolum, non potest cedere bonis, vt not. glo. fin. in l. fin. ff. quæ in fraud. & per Veron. consil. 9. quidam ex delicto. vbi concludit, quòd quando quis ratione doli conuenitur, non potest cedere bonis, quum etiam prodigus non excusetur in delictis, vt per Bart. & scribentes in l. is cui bonis, de verb. oblig. cum concord. de quibus per Moder. Rheg. in repetit. l. obseruare. super verb. circa quartum, num. 21. vers. au autem prodigus excusetur. fol. 100. C. quorum appell. non recip. vbi etiam sub nu. 25. in dicunt, quòd dormiens si eius vitium sciebat. & dolosè dormierit, vt homicidium committeret, non excusatur: ita ergò in casu nostro, quum dolosè emptorem ad rem

emendam induxerit, vt supra, cessionis benefici-
 cium perdit, & cum Barto. tenet Iaf. in l. si ab ar-
 bitro, colum. 2. versic. limita quatuor notabilib.
 modis. ff. qui satisda. cog. & Boër. in decis. 349.
 quæritur, an ciuilitè, colum. 9. versic. & pro de-
 cisione quæst. nostræ. Si verò dolus non interue-
 nisset, tunc videretur creditor secum cõtrahen-
 do, eum voluit idoneum approbasse, argum. l. 3
 ff. de fideiuss. & l. qui cum alio. ff. de regu. iur. Ra-
 tio igitur illius tex. in d. l. pen. non fuit speciali-
 tas, sed debitoris dolus, vt etiam satis supra di-
 ctum est in 22. quæst. super materiam d. l. penult.
 quæ vult, focerum viri dotis debitorè, per eius
 5 dolū beneficio quod habet a lege, priuari, quia
 generum creditorem insidiari voluit. † Non ob-
 stat Rapha. ratio, quia etiam beneficium cessionis
 bonorum, dicitur esse de iure speciali, id est,
 contra generales iuris communis regulas, quæ
 habent, quòd ius creditori acquisitum (putà de
 conueniendo debitorem insolidum) sine facto
 suo à se auferri non debet. l. id quod nostrum. ff.
 6 de reg. iur. Nec obstat, si diceretur, † quòd debi-
 tor tempore contractæ obligationis pauper ef-
 fet, & hodie eius conditionem non deterioraue-
 rit, bonis cedere potest, ex quo imputari credi-
 tori debet, qui cum eo sic paupere contraxit. l. is
 à quo, in f. n. cum l. seq. ff. vt in poss. lega. & l. qui
 7 bona. §. de illo. ff. de dam. infect. † Quia istud pro-
 cedit, si à principio nullus interuenit dolus: se-
 cùs, si debitor in ducendo creditorem ad secum
 contrahendum, dolum commisit, vt dictum est
 supr. vel nisi creditor iustam credendi causam,
 ipsum esse sufficientem, habuisset, ex quo diues
 reputabatur, & de nouo post contractam obliga-
 tionem ad eius peruenit notitiam, ipsum nõ ef-
 se: isto

se: isto casu excusandus est creditor: nec ipsi imputari debet, argum. in confirmando. ff. de confirma. tutor. & c. pastoralis, extr. de except. & ita tenet Paul. de Castr. in l. in omnibus. ff. de iud. & in d. l. etiam. §. licet, in fi. ff. sol. matrim. quem sequitur Feli. in c. significauerunt, col. fi. in princ. vers. limita. nisi tempore contractus, num. 11. extrà, de iud. ideò debitor per eius dolum & fraudem in contrahendo commissam, ad cessionis beneficium admitti non debet, d. l. fin. in fin. & ibi gloss. quæ in fraud. credi. & d. l. pen. de iure dot. & Veronen. d. consil. 9.

S V M M A R I V M.

Spoliator ad cessionis beneficium admittitur, etiam quòd spoliatus non fuerit integrè restitutus ad fructus, in quibus spoliator fuerat condemnatus, nisi per ipsum dolum, fraudem, & cum inuisione spoliauerit.

Spoliator condemnatus ad fructus, ante illorum restitutionem bonis, cedere valeat?

Quest. XXXII. quarta quest. princip.

Trigesimosecundò quæro, tan spoliator volens cedere bonis. audiendus sit antequàm spoliatus integrè restitutus fuerit ad fructus, in quibus spoliator condemnatus fuit? Videbatur dicendum, quòd non, argum. text. in c. alma mater. §. illis, in fin. de senten. excom. in 6. vbi si quis delictum commisit, propter quod lata fuit interdicti sententia, nisi prius de ipso delicto satisfecerit, aut cautionem præstiterit, nõ debet

bet ei aliquatenus pœnitentiæ beneficium concedi, fac. text. in l. eod. & ibi Bartol. ff. tit. nostro. & quod not. Imo. Abb. & alij in c. Odoardus, extrà, de solut. & Dd. in l. i. C. tit. nostr. & vidimus suprâ in 2. quæst. princip. quòd non audiatur debitor, nisi prius debitum confessus fuerit, vel fuerit condemnatus. Contrarium tamen decidunt Domini de Rota, in decis. 554. vtrùm spoliator, in Antiquis, per not. per Aretin. in c. quia sæpè, in fin. de elect. in 6. & in c. quanquàm, vers. sed nunquid, de vsur. eod. lib. & per Specul. in §. 1. colum. 4. versic. sed quum spoliatus, in titul. de peti. & poss. Limitatur tamen, nisi per dolum, fraudem, & cum inuasiōe spoliauerit: quia tunc ad cessionis refugium non admittitur, vt reperitur decis. Capell. Tholos. 466. item fuit quæsitum, quinam monachus. & ita tenuit prius Rota in decisio. 83. nota, quòd vbi monachus. in Antiquis.

SVMMARIA.

1. *Colonus partiarius si non habet vnde debita cum domino contracta soluere valeat, beneficio gaudet, ne exigatur vltra quàm facere possit, nisi in instrumento obligationis iurauerit domino satisfacere, & nisi dolosè contraxarit, & animo opponendi dictum beneficium tempore solutionis. & num. 2.*

Colonus partiarius equiparatur socio, eod.

2. *Beneficium, ne quis exigatur nisi in id quod facere potest, deducto, ne egeat, operatur, vt ipse necesse non habet cedere bonis.*

Colonus

Colonus partiarius, an cedat
bonis?

*Questio XXXIII. quarta quest.
principal.*

TRigesimotertiò quæro, † nunquid colonus partiarius, si debita cum domino contraxerit, & tempore solutionis non habeat unde soluere valeat, cessionis bonorum beneficio gaudeat, vel beneficio, ne exigatur ultra quã facere potest? Respond. quòd quum ipse socio æquiparetur, beneficio gaudet, ne conueniatur, nisi in quantum facere potest, sicut alij socij, vt in l. verum, in princip. ff. pro soc. & in l. sunt qui in id. ff. de re iudic. quod tenet expressè Fulgo. in l. si merces. §. vis maior. ff. locat. quem sequitur Angel. de Peru. in tract. de pale. & oliuis, colum. 3. versi. ad tertium autem respondeo. ibi, ex quibus etiam tertia differentia, de qua mentionem facit Petr. de Vbald. in tract. de duobus fratrib. in 11. quæst. 9 sub num. 10. versic. ex quibus etiam tertia differentia colligi potest. Quod intellige verum, nisi colonus ipse in instrumento obligationis iurauerit domino satisfacere. † nam ratione iuramenti, illo beneficio non gaudet, & illud opponere non poterit, iuxta ea quæ tradit Curia Tholos. quæst. 158. item fuit quæsitum, socrer & socrus. Nec etiam ad bonorum cessionem propter periurium admittetur, ex eo quòd infra terminum debita non soluit, vt dixi supra in 3. quæst. princip. sub num. 17. Limita etiam, nisi debita dolosè contraxerit, & animo ac intentione dictum beneficium opponendi tempore quo solutionis venerit dies, vt dictum est supra in 30.

- 3 in 30.31. quæst. † Aduerte tamen, quòd hoc beneficium, ne quis teneatur vltra quàm facere possit, operatur, ne habeat debitor necesse cedere bonis: nam quum non teneatur in plus quàm facere possit, habita ratione ne egeat, iuxta l. in condemnatione. ff. de reg. iur. cum simili. cogi nõ potest cedere bonis, ergò pro tali debito carcerari non potest, & consequenter nõ cedit bonis, ita tenet Aretin. in §. sed & si quis, in princip. Insti. de act. alioquin si in carceribus detineri posset, bonis cedere cogeretur, iuxta tex. in l. i. C. titu. nostr. & hoc vtitur argumen. Bald. in l. liber captus, in fin. C. de postlim. reuers.

S V M M A R I V M.

- 1 Debitor offerens rem meliorem quàm habeat, in solutum, carceres euitat, & non cogitur cedere bonis, nisi in instrumento obligationis iurauerit in pecunia soluere.

Debitor offerens rem meliorem quàm
habeat, in solutum, an ce-
dat bonis?

*Quæstio XXXIIII. quarta quæst.
princip.*

- 1 **T**Rigesimoquartò quæro, † quid si debitor nolens cedere bonis, creditori rem offert meliorem quàm habeat, in solutum, an ex hoc carceres euitare valeat? Respond. quòd sic, secundum Imol. in l. filiofam. la 2. in 2. colum. in princ. sub num. 7. ff. solut. mat. sequitur Firma. in suo repertorio, in verb. debitor pauper, num. 8. Quod tamen intellige verum, nisi debitor in pecunia

cunia soluere iurauerit. nam eo carcerari poterit, & rem meliorem offerendo, nō liberabitur, vt consuluit Gozad. confi. 27. in causa conductorum, colum. penult. in fin. num. 18. sub versu. non obstat. ad leg. in contrarium. & consil. 32. Dominus labia mea aperiet, colum. 1. ad fin. versic. secundò ergò moueor, num. 19.

S V M M A R I V M.

1 *Creditorum scientes debitorem bonis cedere velle, si iuri incarcerandi renunciant, debitor ad cessionis refugium non admittitur.*

Renuncians expressè iuri incarcerandi, tacitè renunciat iuri debitorem in solidum conueniendi.

Taciti & expressi idem est iudicium. eod.

Creditor si iuri incarcerandi renunciat,
an debitor bonis cedere possit?

Questio XXXV. quarta quest. princ.

TRigesimoquintò quæro, † quid si debitor bonis cedere volens, creditores hoc scientes renunciant iuri, quod habent ipsum carcerari faciendi, vtrùm ex hoc bonis cedere valeat? Respond. Bald. in l. 1. colum. pen. in prin. ver. quæro, si creditores. C. tit. nost. quod ad cessionis beneficiū nō admittitur, quia cessionis ratione beneficij, cessat beneficiū. l. si. ff. de diuort. c. cū cessante, cū vulg. extr. de app. sed ratio cessationis beneficij huius est, ne primò in carcerem detrudatur, vt d. l. c. ergò & c. & secundū eum creditoribus proderit, quia tenebitur eis, quod dietim lucrabitur, soluere, nō attēto, ne egeat. quod dictum

ctum sequitur Vital. in tracta. clausul. in Rubri. an possit renuncia. benefic. cess. bonor. colum. 2. princip. vers. & si creditores renunciant, colum. 2. ante medium, vers. si creditores renunciant iuri. Salic. verò in d. l. 1. colum. penult. vers. quæro octauò. asserit hanc esse cautam pro creditoribus prouisionem, si vera esset: dubitat tamen, quia non sufficit, quòd simpliciter iuri debitorem carcerandi renunciant, sed secundum eum requiritur, quòd etiam iuri eum in solidum conueniendi renunciant, ei dando facultatem, vt deducat, ne egeat, alioquin cedere poterit. ego autem Bal. opinionem amplectendam censeo. nam licet iuri incarcerandi renunciante creditore, iuri ipsum debitorem in solidum conueniendi expressè non renunciant, tacitè tamen renunciasse videntur, & hæc tacita renunciatio operatur, ac si expressè renunciatum fuisset, quum taciti & expressi idem sit iudicium. l. cum quid, cum vulga. ff. si cert. pet. Clarum est enim, quòd si nolunt, eum in carceribus detineri, nolunt etiam eum in solidum conueniri, quia si in solidum conueniretur, & postea carcerari non posset, frustratoria esset talis in solidum conuentio: si ergò in solidum conueniendo carcerari non posset, ergò in id quod facere poterit, excutietur: ergò iuri incarcerandi renunciando, dicitur etiam renunciatum esse, vt in solidum conueniri non possit.

SUMMARIVM.

- 1 *Debitor bonis cedere volens, tenetur omnia bona, quæ habet indicare. & num. 3.*
Mercatores falliti & fugitiui torqueri possunt, vt pecu-

ut pecunias sibi ad mercandum traditas indicent. eod.

2 Debitor qui rem aliquam scienter occultat, eam non indicando, cessionis beneficium perdit.

Debitor rem aliquam occultans, quum neganti sit similis, in duplum eius quod occultauerit, puniri debet. ibid

3 Frustrà legis auxilium inuocat, qui in legem committit.

4 Negans primò aliquid, si postea confitetur, premium non consequitur per eius mendacium, nisi negatio ante litem contestatam reuocata fuerit: secus, si post litem contestatam.

Megatio ante litem contestationem reuocari potest. eod.

5 Clausula, sola facti veritate inspecta, quid operetur.

6 Vxor mortuo eius viro, bona mobilia heredibus mariti indicare tenetur: alioquin si reperirètur, presumitur vxorem illa surripuisse, & contra eam agi posset.

6 Vasallus omnia bona quæ in feudum recipit, domino indicare tenetur, si de feudo inuestiri velit.

Debitor bonis cedere volens, an bona omnia indicare teneatur?

Questio V. principal.

Quintò principaliter quæro, † an debitor volens cedere bonis, teneatur omnia bona, quæ habuit, indicare: si rem aliquam

M   frau-

fraudauit; cessionis beneficiū perdat? Dic quòd
 si vult ad cessionis refugium admitti, bona om-
 nia iudicis officio indicare tenetur, gloss. est nos
 in l. penul. & ibi Bart. & Angel. no. ff. tit. nostr. gl.
 & Cyn. in l. i. in 7. quæst. & ibi Bald. in 2. colum.
 in princ. vers. quærit gloss. an iste. Salice. ibi in 2.
 col. nu. 5. i. vers. redeo ad quæst. & Pau. de Cast. c.
 eqd. Idem Bal. in §. fin. vers. sed nunquid cedens,
 Inst. de act. Alber. de Rosa. in Rubr. C. titu. nostr.
 col. 2. ante fi. vers. item quærit, an cedens. vbi al-
 legat tex. in l. præsent. §. sicubi. C. qui ad Ecclesi-
 confug. & in l. fin. §. licentia. C. de iure delibe. se-
 quitur Ias. in d. §. fin. colum. 2. vers. an autem qui
 cedit, num. 8. & ideò per illam glo. in d. l. pen. di-
 xit Paris de Put. in tract. syndic. in §. pone quòd
 commissa est executio, ante fin. quòd officialis
 executor poterit debitori dicere, bona in qui-
 bus executio fieri possit, exhibeas: alioquin in
 persona tua, te carcerando, executionem faciam;
 & ita refert pluries executoribus consuluisse,
 & ibi subiungit, quòd aliàs per illam glo. dixit,
 quòd cedens bonis, qui bonorum occupatione
 suspectus est, à iudice torqueri possit, vt bona
 exhibeat, prout etiam de mercatore fallito & fu-
 gitiuo dicitur, qui torqueri potest, vt pecunias
 ad mercandum sibi traditas indicet, quas habere
 nunc denegat, & eas asserit perdidisse, vt referūt
 Modern. Anthoni. in tract. de mercatura, sub Ru-
 br. de decoctori. num. 2. & Modern. Rhegi. in sua
 pract. crimin. super repet. l. obseruare, in princ.
 sub num. 179. vers. circa secundum, in quibus ca-
 sis. ibi. quòd mercatores falliti. C. quorum app.
 non recip. & Moder. Bonon. in sua pract. crim. in
 §. expedita, num. 67. Si ergò non iudicauit, † pri-
 uatur secūdum omnes illo beneficio, ex quo se-
 quitur;

quitur, quòd si rem aliquam scienter occultat, quum neganti similis sit occultans. l. hæreditatum. §. si. & ibi Pau. de Cali. & Alex. ff. ad le. Falc. in duplū eius quòd occultauerit, puniri debet, arg. l. si. §. illo videlicet. C. de iud. deli. Bal. in d. l. r. col. 2. in princ. vers. quæro quid si cecens, iuncto vers. quærit gloss. an iste. Sali. ibid. in 2. col. vers. redeo ad quærit. & sequitur Aret. in d. §. fin. col. r. post princ. & col. pen. vers. quæro, aliquis cessit, num. 8. Quod comprobari potest per ea, quæ no. Dd. in l. sed hoc ita. §. quod autem. ff. de re iud. & per tex. in l. sed & si ex part. §. interdū. & l. eum qui. ff. quod cum eo. & per Bart. in l. etiā. §. licet. vbi Alex. col. 2. vers. successuè quærit. ff. sol. mat. de eo, qui negauit quòd est causa sui beneficij, vt vidimus sup. in 20. q. in 9. casu, num. 12. & in 24. q. num. 3. Nam quum iste omnia bona indicare teneatur, & vti cessionis beneficio valeat, si postea reperitur, quòd nō omnia indicauit, ex hoc mendacio cessionis beneficio priuatur. † frustra enim legis auxilium inuocat, qui in legem committit. c. qui frustra, extrā, de vsur. & l. auxilium, in fine. ff. de minor. & propterea dixit Bald. in l. eum qui. ff. de iureiur. † quòd si quispiam primò negauit, postea confessus est, præmium non consequitur, quia per eius mendacium videtur indignus, argumen. c. 1. extrā, vt ecclesiast. benefi. & l. fideicommissa. §. si quis decem. de legat. 3. Solū enim potest in sui odium & præiudicium consistere, non autem ad præmium consequendum, vt ibi per eum, quem latè prosequitur ibi Alexan. prædicta tamen intellige, nisi talis negatio ante litis contestationem reuocata fuerit. nam tunc talis negatio reuocari posset, secundum Bald. & Alex. vbi supra per eundem. Alex. in d. l. hæredi-

tatum. §. fina. & per Bald. in l. quidam æstimaue-
 runt, in vltim. colum. ver. sed quid si in prima. ff.
 si certum petat. & isto casu cessionis beneficium
 consequi posset: secus, si post litem contestatam
 reuocata fuisset: nam tunc sibi non prodesset, vt
 concludit Alexan. in d. l. eum qui, colum. 2. in fi.
 5 versic. puto veriore. † Quid autem, si fuit in-
 ferta clausula, sola facti veritate inspecta, in pre-
 cibus debitoris & in rescripto, in quibus dicitur,
 quòd constituto sibi summariè, & sola facti
 veritate inspecta, oratorè ad alterũ de duobus
 beneficijs admittit, an dictam negationem reuo-
 care, seu bonorum occultationem propalare po-
 terit? videbatur dicendum, quòd non: quia clau-
 sula illa operari non debet, vt mendax benefici-
 um consequatur, vnde videretur, quòd clausula
 illa materiam & ansam delinquendi præstaret,
 & sic ex suo delicto præmium reportaret, cõtra
 l. nõ fraudatur. §. nemo ex suo delicto. & ibi pul-
 chrè per Cagnol. ff. de regul. iur. Tu dic, quòd si-
 ue ante, siue post litis cõtestationem dictam ne-
 gationem reuocauerit, & bona omnia propala-
 uerit, cessionis beneficio priuari non debet, quũ
 in causa, in qua, sola facti veritate inspecta, pro-
 ceditur. non attendantur ea, quæ sunt de ordine
 & de apicibus iuris, vt voluit Rom. in singu. 767.
 quid important. Modern. Fanen. in tract. pign. in
 1. membr. 8. par. num. 28. ver. 10. fallit reg. & num.
 31. versic. ego putarem. & pulchrè per Grammat.
 in decis. 19. lata sententia. & in decis. 62. in causa
 magnificorum, colum. si. num. 31. cum seq. Immò
 in tali causa iudex iudicare debet, secundũ quòd
 Deus iudicaturus esset, vt ibi per eum. & ex præ-
 dictis infertur, † quòd vxor mortuo eius viro bo-
 6 na mobilia hæredibus mariti indicare tenetur. l.

2.C. quand. & quibus quarta pars debe. lib. 10. Petr. Iac. in sua pract. sub tit. nostr. colum. 2. in princip. sub vers. quintò est notandum. & tenet Bal. in l. ordo, colum. 2. in fi. vers. quæro, vtrum vxor. C. de execut. rei iudic. Quod facit ad statutum nostrum Ariminense, sub Rubri. de Inventario faciendò per vxorem de bonis defuncti. Vbi disponitur, quòd vxor teneatur, mortuo eius viro, infra quinque dies in scriptis registrari facere per Notarium publicum omnia bona mobilia, quæ in domo mariti reperiuntur, ita quòd heredes, & defuncti creditores copiã dictæ scripturæ habere possint, & vxori cõtra faciẽti vel fraudem committenti pœnam irrogat. Vnde stantibus prædictis vxor nedum inventarium conficere tenetur, verum etiam bona indicare: quia si ipsa inventarium conficit, de illis bonis est certa, idè tenetur illa hæredibus assignare: alioquin præsumetetur, si omnia bona non reperiuntur, vxorem illa surripuisse, & sic cõtra eam agi posse rei vendicatione, aut hæreditatis petitione, nõ autem rerum amotarum actione, vt est text. & ibi gl. fi. in l. contra nuru, §. fi. ff. rerum amot. & prædicta locum habent etiam in vasallo, ¶ qui si de suo recto feudo se inuestiri petit, bona quæ in feudum accepit, domino indicare tenetur. Ang. in l. pen. ff. tit. nost. & Petr. Iac. in sua pract. in d. vers. quartò est notandum. Quod tamen non procederet in receptante in domo sua mercatorem fallitum fugientem, vt vidimus supra in §. quæst. 4. q. princ. in fi. num. 6.

S V M M A R I A.

1 Cessio bonorum qualiter fieri debeat.

Selen-

- Solennitas aliqua non requiritur in cessione bonorum eod.*
- 2 *Amalfitani quomodo & qualiter cedant bonis. Cessio bonorum coram testibus fieri potest. eod.*
- 3 *Cedens bonis sine aliqua solennitate, non efficitur infamis.*
- 4 *Cedens bonis vituperosè, efficitur infamis infamia facti, non autem infamia iuris.*
- 5 *Cessio bonorum ex consuetudine & dispositione statuaria, fit in aliquibus locis modo vituperabili.*
Roma, Papia, & alibi qualiter debitor cedat bonis. eod.
- 6 *Statuta & consuetudines super cessione vituperosa, an valeant.*
- 7 *Princeps rescribès, quòd carceratus facta bonorū cessione relaxetur, dicitur illa ignominiosè remittere, quæ ex municipali dispositione seruantur.*
- 8 *Creditoribus debitoribus carceratis alimèta prestare debent, alioquin per iudices relaxantur.*
- 9 *Cautela pro creditore antequàm debitor dilationem quinquennalem petat, vel cedat bonis.*

Cessio bonorum quomodo & qualiter fieri debeat?

Questio VI. princip.

- 1 **S**Extò principaliter quæro, quomodo & qualiter cessio fieri debeat? Resp. quòd simplici verb. fieri potest, per nuncium, & per epist. & nō tātum in iudicio, sed extra iudic. agnoscendo prius debitū, & præsentè, & absente aduersario. AZO

Azo in Summa, tit. nostr. Alb. de Ros. in Rubr. C. eod. colum. 2. vers. item quaritur, qualiter debeat fieri cessio, nec aliqua in hac cessione, facienda, desideratur solennitas, sicut Amaltesani faciunt, † (vbi hodie milites Hierosolymitani morantur) qui liteamen & pecten habent, & corū caput in terram sedendo pectinant, dicētes, Cedo bonis. vt refert Roffred, in tract. libel. in Rubri. de offi. iudi. quo cura. datur bon. colum. 3. in princ. vers. item non desideratur. de hoc est tex. in l. in omni. C. tit. nost. & in l. si. vbi Bart. ff. eod. & etiam coram testibus fieri potest, secundum Pet. Iac. in sua practica, tit. nost. colum. 1. in prin. 1. vers. secundo est notandum. & sola voluntatis professio sufficit, dummodo debitum sit certum vel per confessionem, vel per sententiā, vt l. pen. ff. eod. † & hoc modo talis cedens, infamis nō efficitur. l. 1. & l. fin. & ibi gl. in verb. æstimatione. C. eod. & l. debitores. C. de infamib. † Immo etiam, si vituperose cederet, non efficeretur infamis, Petrus Iac. in d. tit. 1. colum. 1. in 3. not. in fi. & Guid. Pap. conf. 124. circa materiam, col. fi. vers. non est tamen ipse Guaspardus. Intellige tamen hoc esse verum infamia iuris, secus infamia facti, vt per Alber. in d. l. debitores. & in d. Rubr. in fin. † Scias tamen, quod in multis partibus ex cōsuetudine vel statuti dispositione fit modo vituperabilis cessio, secundum Bar. in l. si. ff. tit. nost. vbi refert Cy. dicentem, quod Accurs. dum hanc materiam legeret, cedendi modum in charta ostendebat. vnde dixit Angel. in d. l. fina. quod in partibus Italiae inoleuit consuetudo, quod cedens bonis, in publico & notorio loco vadat nudus, vt posteriora ter ad lapidem vel columnam percutiat, clamādo, Cedo bonis, de qua cōsuetudine. &

ne & obseruantia meminit etiam Bald.conf.30r. ad euidenciam, volum. 5. Romæ enim bonis cedere volens, Leonem marmoreum in scalis Capitolijs ascendit, & ibi nates percutiens dicit, Cedo bonis. Cyn. in d.l.i. C. tit. nostr. & Alber. in d. versic. item quæritur, qualiter debeat fieri cessio. Papiæ similiter lapidem cum natibus percutit, dicendo, Cedo bonis. Alibi fit, campana pulsata, & cum tubis ducitur cedere volens ad cedendum super lapidem depositis sarrabusis, dicens, Cedo bonis, vt refert Salic. in d.l. in omni. Laudis etiam non sine infamia & vituperio cedens, cum ano nudo ter lapidem percutit, dicēs, Cedo bonis, vt attestatur Ostien. in Summa, tit. nostr. post princip. vers. vt autem Laudis. Alibi introductum est, vt cedens bonis, bassatis brachijs in curia ter de ano in quadam regula percutiat dicendo qualibet vice, Cedo bonis. & apud Auinionem, dimissis brachis, in Peyerono Curia scinditur sibi cum bar. & inquit, Cedo bonis, vt refert Petr. Iac. in d. 3. not. Arimini etiam patriæ meæ extat statutum, sub Rubr. de debitoribus, ne currant faciliter ad beneficium cessi. aliàs sub Rubr. de cess. bon. facta per debitores. vbi disponitur, quòd recognito debito coram iudice, & indicatis omnibus bonis, cum iuramento asserens se velle bonis suis cedere, exui debet vsque ad interulam, & sic expoliatus, cum sono tubæ ante ipsum iudicem ducitur ad lapidē magnificum prope palatium, & ibi super lapidem ter ponat se ad sedendam cum ano nudo, dicendo ter, Cedo bonis. Sed quæri potest, an hæc statuta & consuetudines valeant? Cyn. in d.l.i. q. 5. C. tit. nostr. quem refert Bald. in l. fin. post prin. eod. † tit. tenet, tale statutum & consuetudines

non

non valere, quia sunt contra bonos mores, & cōtra l. fin. ff. eod. & d. l. in omni. & quia res est turpis & mali exempli, & oculi videntium infestantur, vt l. cum supra virentes. C. de re mill. libr. 12. Idem etiam tenet Alberic. in d. versic. Item quæritur, qualiter debeat fieri cessio. & in prima parte statutorum. quæst. 38. incipien. Item quæritur, an valeat statutum, vbi decidit non valeret statutum Patauinum, quòd quis non possit cedere bonis, nisi cum solennitate inhonesta cedat, quia turpis est eius effectus, & contra bonos mores. Immò, inquit Bald. d. consilio. 391. sub numer. . . quod talis obseruantia in se fœda est, & creditoribus nihil vtilitatis accrescit, & contra d. statutum sic disponentia arguit Salic. in d. l. in omni. dicens ea esse contra l. illam, quæ vult cessionem sine aliqua solennitate valere, & quòd sola ac nuda voluntate cedi potest. idem firmat ibi Paul. de Castr. & tenet Aret. etiam in §. fin. col. 3. in fin. vers. Quæro quomodo. num. 6. Instit. de actio. & cum hac opin. transit ibi Ias. in vlti. col. versic. Nunquid ergo. vbi allegat Cardin. & Imol. in c. Odoardus, in vlt. col. in fin. ver. Adde quod de iure communi. extra. de solution. & inquit Guid. Pa. d. conf. 124. in vlt. col. vers. quæ tamen cōsuetudo. nu. 9. quòd quæ cōsuetudo & statutum sit cōtra bonos mores, non sunt seruanda. si ergo contra bonos mores non essent, & in se fœdum non haberent, vt putà si induerēt eos qui bonis cesserunt, debere cum vestibus seu biratto crocei coloris sub grauissimis pœnis incedere, vt extant statuta Lucæ sub banno vitæ: arbitror illa valere, vt alijs sint exemplo quamuis etiam Pe. Iac. in d. 3. no. quæ refert Guid. Pap. in d. vers. quæ tamē cōsuetudo. dicat, quod prædicta statuta & con-

ſuetudines ſunt laudanda, ex quo hodie hominũ
 malitia excreuit, quorũ multi pecunias mutuo
 accipiunt, qui ſatis bibunt, & parum comedunt,
 in ſuis negocijs vigilantes, & poſtea quum ab eo
 rum creditorib. requiruntur, ipſi abſconſis bo-
 nis, quæ ſibi ſuperſunt, vel maiori parte, non ve-
 recundantes bonorum ceſſionem facere, bonis
 ſuis cedunt: & ideo ne faciſiores & ad ceſſionis
 refugium promptiores eſſent, ſed potius alijs ſic
 inhiantibus eſſent exemplo: concludit, quòd ta-
 les prædicta pati perſonaliter deberent, nec ob-
 ſtatutum ſeu conſuetudinem legitimè præſcri-
 ptam audiri deberent. & hæc opinio multum mi-
 hi placet ad fraudes debitorum reprimendas, &
 ad obuiandũ creditorum præiudicio. † An autem
 eo ipſo quod Princeps reſcribit, quòd carcerat^o
 facta bonorum ceſſione relaxaretur, videatur il-
 la ignominioſa remiſſiſſe, quæ in loco debitoris
 ex municipali diſpoſitione ſeruantur? Bal. in d.
 conſ. 301. tenet, quòd ſic, cum quo trãſeunt quidã
 in Apoſtil. ad Bar. in l. alia eleganter. ff. ſol. matr.
 Sed hæc deciſ. Bal. cõfudi videtur per ea quæ ip-
 ſemet tradit in l. ſi quando. in princ. verſ. Sed hic
 quæro. C. de inoffic. teſta. & l. i. verſ. Sed pone. C.
 ſi propter publi. pẽſit. niſi dicatur, quòd aliàs ſta-
 tutum inducens turpem cedendi modũ non va-
 let, vt dictũ eſt ſup. in verſ. Sed quæri poteſt. De-
 beret tamen per Principem aliqua ſuper hoc fie-
 ri noui prouiſio, quæ tam cedere volẽtibus, quã
 eorum creditoribus prodeſſe poſſet, maximè in
 partibus noſtris, quia quam plures (vt ſunt ruſti-
 ci noſtri temporis) qui eorum industria & labo-
 re eorum debita poſſent abſque ceſſione & dila-
 tione quinquennali ſoluere, tanquam animoſe
 ad brauium currentes, in futurum à creditori-
 bus

bus putantes se nunquam vexari, prout multis
 contigisse vidi, ad Principem confugiunt, sup-
 plicantes ad alterutrum de dictis beneficijs ad-
 mitti, & rescripto obtento, citatisque credito-
 ribus ex iudicis benignitate in contumaciam
 creditorum ad quinquennalem dilationem ad-
 mittuntur, ob quam dilationem, potius si que ha-
 bent, dissipant, quàm acquirant, & parta tuean-
 tur, & exultant, sine fine dicentes. Si elapso ter-
 mino nō habebimus unde soluere valeamus, &
 in carceres detrudemur, creditores nobis alimē-
 ta præstabunt, † alioquin iudex nos relaxabit,
 iuxta tex. in l. sanctum. cum ibi not. per Barto. &
 Alexan. ff. de rerum diuis. Guid. Pap. in parlamē-
 to Delphi. in deci. 22. debitor non potest. versic.
 Sed quid si debitor per glos. sing. in l. si. C. de cro-
 ga. mili. anno. lib. 12. Areti. in d. §. fin. in finalibus
 verbis. Inst. de act. Anto. Cors. in sing. inci. Credi-
 tor. sub verbo, expensã. quem sequitur Feli. in c.
 1. col. fin. in prin. nu. 2. extr. de libel. oblat. & Boe-
 ri. in decis. 303. Clericus captus. in 2. col. in prin.
 sub nume. 2. idem firmat Aufre. in addi. ad Capel.
 Tolosa. quæst. c. Item fuit quæsitum, si positiões.
 ante fin. versic. Ad præmissa bene facit. & in repe-
 ti. cle. 1. de offic. ordin. in 3. reg. fallen. sub rub. de
 potest. secul. super eccles. perso. num. 17. vers. Ex-
 pensis vero victus. & ita tenet las. in l. si victum.
 col. 1. vers. alibi habes gl. ff. de re iud. & in §. item
 si quis in fraudem. col. 9. num. 113. Insti. de acti. &
 hoc quotidie seruatur in Palatijs, nisi ex eleemo-
 synis viuere tales carcerati possent. l. iudices.
 C. de episcop. audi. Paris de Put. in tractat. synd.
 §. c. an. carcèrarius teneatur alimentari. Boeri.
 in d. decisio. 303. subdicto. num. 2. & Aufre. in dicto
 vers.

verf. Ad præmiſſa bene facit. & d. verf. Expenſis vero victus. † Cautela tamen erit pro creditore, quòd debitor antequam dilationem petat quinquennalem, vel ſe ad bonorum ceſſionem præparet, coram iudice inſtet, debitorem ad operas ſibi præſtandas cogi, & ei ſeruire, donec ei ſatiſſecerit, quòd per iudicẽ fieri poteſt, gl. Bar. & Ang. in l. pro hered. §. ſi quid tamen. ff. de acqu. hæred. tradit Bal. in l. fin. C. de poſt. reuer. & in l. i. col. ſi. poſt. prin. C. tit. noſtro. ſequitur Firm. in ſuo i e pectorio. in verbo, debitor. paup. nu. 18. quòd alias Romæ per Reuer. Dominos Carcerum viſitatores obſeruari vidimus, dum ibi pro cauſarũ criminalium Locum tenente Capitoli j ſub generoſo equite ac Iuriſconſulto Domino Franciſc. Gualdo Ariminen. Senatore digniſſimo reſiderẽ ſub Paulo 3, Pont. anno ſalutiſ. 1537.

S V M M A R I A.

- 1 Debitor qui bonis ceſſit, cautionem de ſoluendo præſtare non cogitur, ſi ad pinguiorem fortunam peruenit ſi fideiuſſorem inuenire non poteſt: ſufficit tamen iuratoria cautio, & nu. 8. diſtinguit tamen, vt in nu. 9.
  - 2 Maritus pro aſſecuratione dotis in pecunia conſiſtentis ſatiſdare tenetur.
  - 3 Condemnatus, cui datur terminus ad ſoluendum iudicatum, ſatiſdare tenetur.
  - 4 Debitor cui datur à Principe dilatio ad ſoluendum creditoribus, ſatiſdare tenetur.
  - 5 Cautia iuratoria quo caſu ſufficiat, & quo caſu non. & nu. 6. cum ſeq.
- Vſufructuarius tenetur cum idoneo fideiuſſore cautionem*

tionem prestare, quod proprietati lesionem non asferet, ibid.

6 Tutor impotens ad prestandam pupillo cautionem repellitur.

7 Excusatus ob paupertatem ab onere satisfaciendi, nudo verbo cauere debet sub poena & hypothecæ bonorum suorum.

8 Debitor, lapsa dilationis termino si non soluit, carceratur, & amplius ad bonorum cessionem non admittitur.

Qui fecit quod potuit, legem adimpleuit, eod.

9 Debitor suspectus, ad iuratoriam cautionem non admittitur.

Debitor qui cessit bonis, an teneatur prestare cautionem de soluendo?

Quæstio V II. princip.

SEPTIMÒ principaliter quæro, t an debitor qui bonis cessit, cogatur de soluendo prestare cautionem, si ad pinguiorem peruenerit fortunam. Hanc quæst. ponit Ias. in §. fin. col. 2. in princip. vers. Nunquid autem ille qui cessit. Institut. de action. & nihil determinat, sed se remittit ad not. per Bald. in l. 2. C. quod cum eod. & ad Cano. in c. Odoard. extr. de solutio. Cyn. in l. 1. in 1. colum. quæst. 5. C. titu. nostro. refert Cano. tenere, quod de soluendo satisfacere tenetur, si ad pinguiorem peruenerit fortunam, quod ibi intelligit Cyn. si potest: si vero non potest, sufficere quod verbaliter caueatur. alleg. l. 2. §. sed & si dubitetur. ff. de iud. & arg. l. 1. §. cum autem. C. de rei vxo. act. idè inquit. Bal. in d. §. fi. col. fi. in prin. vers. si. item quæritur. Bald. vero in d. l. 2. in fin. verbis

refert Nic. de Mattar. tenere, quod debitor satisfidare compellitur. alleg. text. in d. §. cum autem. quod dicit Bal. esse verum; iuratoria cautione, si fideiussorem inuenire non potest idem firmat Sa li. in d. l. i. col. penul. vers. Quæro 10. Roman. autem consil. 439. circa primum. col. fin. vers. sic. Quo ad tertium, arguit, dicens quod quum debitori quinquennalis dilatio miserationis causa concedatur, vt de se patet iuxta tex. in l. fin. C. tit. nostro. debitor satisfidare tenetur, quod triplici probat fundamento. † Primo, quia videmus maritum, cui miserationis causa à lege conceditur in tuitione & assecuratione dotis in pecunia consistētis, satisfidare debere. l. si constante. §. quoties. ff. solu. matrim. & ibi Bart. Alex. & cæteri scribes. † Secundo videmus condemnatum, cui miserationis causa terminus soluendi iudicatum cōceditur, tunc ad satisfidandum compellitur, l. si debitori. ff. de iudi. † Tertio, & idem videmus in debitore, cui princeps miserationis causa dilationem ad soluendum creditoribus concedit, qui etiam satisfidare tenetur. l. vniuersa. & ibi Docto. C. de preci. impe. offe. & est decisio Neapol. 378. quidam debitor. † Sed an iuratoria cautio sufficit, si fideiussorem non habet? Videbatur dicendum quod sic, per Authen. generaliter. C. de episco. & cle. l. fin. §. luper. C. de asser. tol. §. si vero crimen in Auth. vt nulli iud. & in §. sed hodie. Instit. de satisfida. c. fin. de senten. excomm. in 6. & quod not. glo. in l. i. vbi per Ias. in pen. col. in fin. vers. Secunda conclus. ff. qui satisfid. cog. in quib. iurib. probatur, iuratoriæ cautioni standum esse, si fideiussorem dare non potest. Contrarium putat Rom. vbi supr. esse verius: Quia vbi de satisfidatione necessaria tractatur, prout in proposito

fito casu, quamuis impotentia sit in illo, qui eam
 præstare debet, iuratoria tamen cautio sufficere
 non videtur, vt probatur ex gloss. ordinaria in l.
 4. C. de vsu. & habi. volente quod vsufructuarius
 teneatur cum idoneo fideiussore cauere, quod
 nullam proprietati per eius vsu afferet læsio-
 nem. Secundo per tex. in l. 2. C. de tutor. vel cura.
 qui satisfd. non debe. † vbi repellitur tutor qui ad
 cautionem pupillo præstãdam est impotens:
 qui non repelleretur, si iuratoria sufficeret cau-
 tio: concludit tamen in proposito sufficere cau-
 tionem pœnalem præstari ab eo qui satisfdare te-
 netur, vt determinat gloss. sing. in d. l. 2. §. sed &
 si dubitetur. in verbo, sola promissione de iudi.
 & in l. nisi. §. quamuis in gloss. quibus. in fin. ff. si
 cui plus quam per l. Falcid. & sequitur Bartolus
 in l. fin. ff. de præto. stipulã. & dicit Paulus de Ca-
 stro in l. fin. C. titulo nõst. quod ille debitor infra
 terminum vel adueniente termino præstare de-
 bet. arg. l. bonæ fidei. ff. de iud. & Authẽ. quæ sup-
 plica. C. de preci. impe. offe. & hoc, si potest: alio-
 quin iuratoria cautio cum stipulatione pœnali
 sufficeret, vt in l. cum non facile. & in d. l. nisi. §.
 quamuis. vbi no. Angel. ff. si cui plus quam per l.
 Fal. sequendo gl. dicens, † quod casu quo quis ab
 onere satisfdandi ob paupertatem excusatur, nu-
 do verbo sub pœna & suorum bonorum hypo-
 theca cauere debet, quum hoc graue non sit, &
 ratio excusationis cessat: idem firmat Bald. No-
 nel. in tractat. de dote in 12. priuilegio, 8. par. di-
 cens, quod quando Princeps alicui ob eius pau-
 pertatem soluendi dilationem indulgeret, † suf-
 ficit iuratoriam cautionem cum generali bono-
 rum hypotheca, & cum adiectione pœnæ præ-
 stari: Subdit etiam Paul. de Castr. in d. l. fin. quod

lapso dilationis tempore si non soluit, carcera-
bitur, nec amplius cedere poterit: alioquin frau-
darentur creditores, qui dilationem concesserunt, quòd minimè dicèdum est. Are. etiam in §. item si dote. in prin. vers. in gl. facultates: Inst. de actio. tenet quòd cautionem cum fideiussore præstabit, si poterit. argum. d. c. Odoard. alioquin autem si non potest, fideiussorem præstare non cogitur, vt est text. in l. verum. §. videndum. ff. pro soc. quem text. etiam allegat Petr. Iacob. de Bel-laper. in §. sunt præterea. sub numer. 5. vers. Item oportet. & versic. sequitur aliud. Insti. de action. & isto casu stabitur eius iuratoriæ cautioni, vt not. gl. in d. c. Odoardus. in verbo, idonea. vbi inquit Hosti. quòd in distinctè hoc casu iuratoria cautio, idonea intelligitur, quia ex quo bonis cedit, notum est, aliam præstare non posse, faciat ergo quod ipse potest. c. faciat. 22. quæstion. 2. & cum eo transit Ioann. Andr. & propterea qui fecit quod potuit, legem adimpleuit. † Conclusio est igitur secundum prædictos, quòd qui bonis cessit, si cautionem cum fideiussore præstare non potest, iuratoriam cum hypotheca bonorū suorum & pœnali stipulatione præstabit. Ego verò distinguendum putabam: aut iste debitor bonis cessit, & nisi viles vestes sibi non remanserunt, prout sibi relinqui debent, vt superius dixi in 3. quæst. principali. numer. 8. & tunc vera sit opin. Doct. de qua supr. quòd ipse ad iuratoriam cautionem, si fideiussorem inuenire non potest, admittatur, quem verisimile est reperire non posse: aut fuit ad quinquennalem dilationem admissus, & tunc quia bona sua per creditores non auferuntur. & sic cessat ratio, de qua in cessione bonorum: & non est verisimile, quòd si fideiussorem

rem reperire non possit, non debet ad iuratori-
am cautionem admitti, sed cautionem cum fide-
iussore præstare tenetur, quàm verisimile est, ip-
sum hoc casu inuenire posse, quum iste talis æ-
quiparetur debitori, qui à Principe per rescri-
ptum dilationem obtinuit, iuxta ea quæ habentur
in l. vniuersa. C. de precib. impe. offe. & præ-
cipuè quum iste suspectus sit, prout illum de bo-
norum occupatione suspectum appellat Paris
de Puteo in tracta. syndica. in §. Pone quòd com-
missa est executio. in fin. dum inquit, quòd ce-
dens bonis, qui de bonorum occupatione est su-
spectus, posse à iudice torqueri, vt bona exhibeat,
vt dixi supra in §. quæst. principali, in princip.
Nam sicut in præteritum bona sua dilapidauit,
itã etiam residuum in futurum dilapidabit: &
vbi persona est suspecta, tunc ad iuratoriã cau-
tionem non admittitur, sed cum fideiussore ca-
uet, vt tenet gloss. in d. l. 2. §. sed & si dubitetur,
argum. l. si fideiussor. §. fin. ff. qui satisd. cog. & no.
Ang. in d. l. cùm non facilè. & hoc modo pro cre-
ditorum indemnitate satis tutum erit: alioquin
difficilimum erit, quòd eorum credita exigere
valeant. Cogita tamen.

S V M M A R I A.

- 1 *Cessio principalis debitoris fideiussori non prodest,
& nu. 6. & 20.*
- 2 *Quinquennalis dilatio debitori concessa, an fide-
iussori prodest. nu. 5. & 6.*
- 3 *Exceptio quæ est in persona principalis debitoris,
fideiussori non competit.*
- 4 *Beneficium personale de non petenda infra cer-*

N tum

tum tempus, ad heredem nō transmittitur, nec ad fideiussorem.

Heres & fideiussor equiparantur, quātum ad vires personalis beneficij extendendas. eod.

- 7 Concessum ob gratiam, siue in alicuius priuilegiū, ad aliam personam non extenditur.
- 8 Fideiussor an à creditoribus principalis debitoris molestari queat, si debitor in precibus petijt se & suum fideiussorem non molestari, & illis verbis nō cassatis, rescriptum obtinuit, quod iudex constituto sibi de debitoris paupertate, ipsum ad alterum beneficium admittat, non obstantibus quibus. unque. nu. 11.
- 9 Princeps rescribens, nullo verbo in precibus cancellato, omnia in precibus contenta concedere videtur. & vide nu. 17.
Mens rescribētis, ex præfatione precum deprahēditur. eod.
- 10 Priuilegium à Principe obtentum, intelligi debet iuxta tenorem supplicationis oblatæ.
- 11 Signatura attendi debet.
- 12 Rescriptum dicens, quod oratorem ad alterum de duobus beneficijs admittat, prout petitur, ad fideiussorem non extenditur, etiam si in precibus de fideiussore sit mentio.
Clausula, (prout petitur) in rescripto posita, quomodo intelligatur, & ad quid referatur. eod. & num. 13.
- 13 Rescripta in his quæ sunt contra ius, restringenda sunt, & non valent ex defectu præsumptæ voluntatis Principis. & nu. 15.

Clausula indefinitè posita, non refertur ad ea que sunt contra ius.

- 14 *Legatus de latere, contra ius rescribere non potest, ec contra illud rescribere censetur, etiam si à Papa sic rescribendi facultatem habeat.*
- 15 *Rescripta quæ sunt contra ius, ex defectu præsumptæ voluntatis Principis, non valent.*
- 16 *Papa plenitudine potestatis vti sine causa non debet, & in dubio vti plenitudine potestatis velle non censetur.*
- 17 *Causa si simpliciter & de plano, ac sola facti veritate inspecta &c. committi petatur, & illa verba non sint cancellata. si rescribitur quòd audiat talis, & iustitiam faciat, iudex procedere non poterit summarie, &c. prout petitum fuit: secus, si dicatur, audiat talis, & procedat summarie, &c.*
- 18 *Obstantia gratiæ quæ colligi possunt ex narratis, tacitè in dubio sublata videntur, quamvis in concessionem gratiæ nihil de illis tollendis expressè fuerit dictum: secus, si clarè appareat, quod signaturæ ampliet vel limitet narrationem, quia tunc statur rescripto.*
- 19 *Petitio si indeterminata fuit, & concessio determinata, attenditur concessio.*
- 20 *Præiurium & indulgentia sumunt à concessione vires, & non à petitione, quamvis in dubio ad petitionem concessio referatur. eo.*

Cessio principalis debitoris, an fideiussori profit?

Questio 8. princip.

- 1 **O**CTAVÒ principaliter quæro, † an cessio principalis debitoris fideiussori profit, ita ut ipse fideiussor à creditore molestari nequeat? Respon. quòd fideiussor, nò obstante principalis debitoris cessione, creditori satisfacere tenetur, ex quo talis cessio ei non prodest, ut est textus in §. final. & ibi Aretin. Instit. de replica. l. hæres à debitore §. quòd si stipulator. & ibi Bart. not. illum textum ad hoc. ff. de fideiussor. & fac. text. in l. vbiunque. iuncta ibi gloss. ff. eod. per quem textum ita tenet Petr. Iacob. in sua pract. titu. nostro. in princip. Idem tenet Guid. Pap. in decis. 211. Debitor non potest. ad fin. versic. Sed an cessio bonorum. idem firmat Are. in §. fin. colum. pen. in fin. versic. Quæro, prin. num. 10. & ibi Ias. in pen. col. versic. An autem cessio, Instit. de actio.
- 2 † Quamuis in quinquennali dilatione. Pet. Iaco. ibi in penulti. colum. versicu. item illæ induciæ teneat, quòd fideiussori profint illæ induciæ, & ideò à creditore vexari non possit, per text. in l. etiam hæredit. in fin. ff. de pactis. Sed contra Petrum Iaco. facit regula, † quòd exceptio, quæ est in persona principalis, fideiussori non competit l. exceptiones quæ personæ. ff. de exceptio. l. priuilegia. & l. in omnib. ff. de regulis iuris. Sed hæc exceptio personæ debitoris inest, cui quinquennales induciæ concessæ fuerunt: ergò fideiussori non prodest.
- 4 † Prætereà sicut personale beneficium maximè de non petendo infra certum tempus ad hæredem non transmittitur, ut l. non solùm. §. tale. ff. de liber. legat. ita etiam ad fideiussorem non extenditur, cùm fideiussor & hæres quantum ad vires principalis bene-

beneficij extendendas, æquiparetur, vt est text. in l. & si fideiussor. ff. de re iudica. & d. l. exceptiones quæ personæ, cum concordant. & ita tenet Aretin. in §. in omnibus. colum. 2. versicu. in ead. ibid. n. me. 6. cum duobus sequentibus. Instit. de fideiussor. Posset fortè saluari hoc dictum Petri Iacob. per ea quæ tradit Aretinus consil. 34. consultation. colum. prima, versicul. sed dubium facit, per doctrinam Cyni relatam per Baldum in l. quoties, in vltima colum. versicul. Secundo modo quæritur: C. de precibus offer. quòd quauis dilatio reo concessa, ad fideiussorem non extendatur, quòd personæ, & non causæ conceditur, reus tamen ex persona sua fideiussorem defendere poterit, per l. idemque. §. generaliter. ff. mandat. vt vidimus in præ in 25. quæstione, numer. 5. † Sed ad hoc responderi potest, quòd hoc procedit, quòd exceptio ipsam obligationem personæ coherentem respiceret, putà si principalis qui conueniri non poterat, nisi in quantum facere potest, statim exacto fideiussore conueniri, & ab ipso fideiussore exigi. nam hoc casu principalis ex priuilegio sibi concessio posset fideiussorem defendere, vt vidimus in dicta 25. quæstione, numer. 5. secùs si priuilegium non obligationem, sed personam tantum respiceret: & sic ab ipso fideiussore exacto statim exigi non posset, nam tunc fideiussori non proderit, vt per Cynum in dicta l. quoties. in fin. Alexand. in apostil. ad Baldum ibi. Ad l. etiam hæredi. in fine, per Petrum Iacob. allegatam respondet Cynus in d. l. quoties, in 2. colum. versicul. Sextò quæro, ibi, item lege cauetur, & in vltima colum. versicul. Ad contraria, sic respondet, quòd illa lex non facit ad rhombum, quia ibi

non de personali pacto, sed de reali dicitur, & dato quod in personali loqueretur, ibi sunt personalia improprie quæ rei adhærent, † non autem in personali tantum adhæret. † Concludo igitur quod tam cessionis, quàm quinquennalis dilationis beneficium principali debitori concessum non prodest, nec ad fideiussorem extenditur. Pro qua conclusione adduco, id quod not. Bald. in l. i. nota. C. de legib. quod illud quod ob gratiam, siue in priuilegium conceditur, ad aliam personam non extenditur. † Quid autem si in precibus debitoris peteretur. eò ad cessionis vel dilationis quinquennalis beneficium admisso, se & suum fideiussorem vel correum non molestari, & illis verbis non cassatis, rescriberet Princeps hoc modo: *amiat Dominus Matthæ. Brunus Ariminen. Pætor: & vocatis vocandis, & constituto de Orcoris paupertate, ipsum ad alterutrum beneficium ad omnium, vel maioris partis creditorum electionem, admittat, non obstantibus quibuscunque: An debitore ad alterum deductis beneficijs admisso, fideiussor à creditoribus molestari possit? Videbatur dicendum quod non, ex eo quod dictum rescriptum nedum principalis debitoris, sed etiam fideiussoris personam respicit, † quum in eo petitum fuerit etiam fideiussorem vel correum non molestari, & simpliciter fuerit per Principem rescriptum: & ubi Princeps nullo verbo in precibus cancellato rescribit, velle videtur, quod omnia in rescripto petita intelliguntur concessa, prout voluisse videtur Rota in decision. 77. Si petitur in nouis, & in decision. 378. Not. quod si petitur, in antiq. Quum etiam ex literarum*

& pre-

& præcum præfatione depræhendatur mens rescribentis, l. final. ff. de hæredi. instit. per Bartol. in l. ambitiosa, II. de decre. ab ordin. faci. & tradit Corneus consil. 55. Reperio me alias, colum. fina. versicul. Secundum imminet, volum. 2. † & 10
 priuilegium à Principe obtentum, intelligi debet iuxta tenorem supplicationis obtentæ, vt nota. Bald. in c. inter dilectos, per illum textum ibi ex forma petitionis, in vltima colum. versicul. Item not. extra, de fid. instrum. cum multis similib. de quibus per Grammati. in decis. 103. Illu- 11
 strissima Marchionissa Paduæ, nume. 201. † Contrarium tamen verius esse puto, nam licet in supplicatione partis illa verba, se & suum fideiussorem non molestari, inserta fuerint, non tamen in rescripto superiore repetita fuerunt, quum signatura attendi debeat, nota. Doct. in c. super literis, extra, de rescription. & plenè per Parisi. consil. 107. Non obstat, quòd sententia, colum. 12
 fina. nume. 22. versicul. Propterea debet, cum sequen. volum. 4. Amplius dico, † quòd quamuis in signatura diceretur, oratorem ad alterutrum beneficium admittat, prout petitur, & sic ex virtute dictorum verborum, vt petitur, quæ quum sint indefinitè posita, vniuersaliter intelligenda videantur, argument. l. si pluribus. de legat. 2. & l. prima. §. generaliter. ff. de legat. præstand. cum simili. & consequenter etiam ad preces referantur, quòd ipse debitor, & eius fideiussores, & correi, ipso ad vnum ex dictis beneficijs admissio, non molestentur, nihilominus responde- 13
 tur, † quòd in his quæ sunt contra ius rescripta, sunt plurimum restringenda, argumen. l. ius singulare, & l. quod verò. ff. de legibus. & in regulis. quæ à iure communi exorbitant, de re-

gulis iur. in 6. & clausula indefinitè posita, non refertur ad ea quæ sunt contra ius, glo. est singu. in l. talis scriptura. in fin. in glo. fin. de legat. 1. per l. vxori. de legat. 3. tradit Corne. consi. 119. Circa primum, colum. 4. versicu. Quod licèt signatura, nume. 17. volum. 2. consi. 48. Quoniam in præfenti, colum. 2. in fin. versicu. & maximè hoc dicendum, nume. 4. volum. 3. consil. 312. Circa primum, in princip. vsque ad secundum dubium, eod. libr. & consi. 116. Visis actis, in fin. volum. 4. quem sequitur Rober. Maranta in suo special. in 4. parte principali, in 9. distinct. nume. 4. versicu. Item putarem quandò Princeps. folio 28. in primis impress. magnis. Vnde illa verba, vt petitur, ad fideiussores correos non referuntur, quum sit contra ius, quod beneficium personale debitori concessum, ad fideiussorem extendatur, vt diximus suprà per textum in d. l. exceptiones quæ personæ, cum concord. sed ad debitorum orationem tantum, & non ad alios referuntur, quum rescripta sint strictè & non largè interpretanda, vt d. regula † quæ à iure communi, & secundum iuris ordinem, vt habetur in c. cum delicta, extra, de rescript. & pro hac interpretatione facit, quia inferior à Papa etiam legatus de latere contra ius rescribere non potest, l. formam. C. de offic. præf. prætor. Illyrici. iuncto cap. 2. de offic. leg. in 6. & hoc per rationem in c. cum inferior. extr. de maio. & obediens. & ita firmat gloss. communiter singu. in c. fina. de hæreti. in 6. † & dato quòd de absoluta potestate posset, quia fortè fuisset dicto Legato specialiter à sede Apostolica iniunctum, non censeretur tamen contra ius rescribere velle, quia ita Principum rescripta interpretamur, nam si contra ius emanant, ex

defe-

defectu præsumptæ voluntatis Principis non va-
 lent. l. rescripta, & l. damnosa, C. de precib. Imp.
 offer. & quod habetur in l. humanum, c. de legib. 16
 & Papa dicit se non posse, † quod de iure non po-
 test, quamuis de absoluta potestate posset, c. ve-
 niens, extr. de accusa. Nec Papa plenitudine po-
 testatis uti sine ea debet, immò in dubio potesta-
 tis plenitudine uti velle non censetur, nisi qua-
 tenus exprimat, ut not. Innocen. in c. innotuit.
 extr. de elect. & Ioan. Andr. in c. statutum, in fin.
 de rescrip. in 6. & in 2. porrecta, extr. de confirm.
 util. vel inutil. & ibi per Anton. de Butr. Imol. &
 Abb. cum alijs concord. relatis per Ias. conf. 1. co-
 lum. pen. in fin. sub num. 9. volum. 1. per Giga. tra-
 cta. de pens. q. 26. num. 13. versic. Dicis tamen per
 Marfi. in sing. 84. Princeps, & plenè per Mod. Ari-
 min. in tract. de nulli. proces. sub rubr. An quæli-
 bet sententia possit dici nulla, nu. 20. vers. Si verò
 fuerimus. Ad allegata in contrariù respondetur, 17
 quod quædã sunt quæ specialiter & expressè de-
 bêt in signatura cõcedi, utputà si in precib⁹ peti-
 tur, quod in causa summarie, simpliciter, de pla-
 no, ac sola facti veritate inspecta, & c. proceda-
 tur, quamuis prædicta verba non cancellata, nec
 eorum aliquid, si signaturam tantùm habeat, au-
 diat Dominus Matthæ. Brunus, & iustitiam faci-
 at: Dominus Matthæus vigore talis signaturæ pro-
 cedere non potest summarie, simpliciter, & c.
 prout petitum fuit. hoc enim commissum non vi-
 detur, immò neglectum, si enim Princeps voluis-
 set, hoc expressisset, c. ad audientiam, extr. de de-
 cimis, c. 2. versic. Vnde si circa. extr. de translati.
 Episcop. & l. vnica. §. si autem ad deficientis. C.
 de caduc. tollend. ita formaliter inquit Rota in
 decis. 358. Si in commissione, in nouis. sequitur

Alex.conf.136.in causa & lite,col.2.in prin.verf.
 Et secund.quod licet.vol.2.Idem firmat Ange.in
 decis.176.in causa mea. & Maranta vbi supra, in
 1.col.verf.fed iuxta hoc cadit,nu.3. Vt ergo con-
 cessum intelligatur, vt summarie, simpliciter, de
 plano, ac sola facti veritate inspecta procedatur
 rescribens ita rescribere debet, audiat Dominus
 Matth. Brun.& procedat summarie, &c. tunc e-
 nim sub illo verbo, summarie, &c. veniunt om-
 nia alia in precibus non cancellata: & ita proce-
 dant allegata per dominos & Rota in d. decis.77.
 & in d. decis. 378. & ita affirmat eadem Rota in de-
 cif.379. Not. quod si in commissione, in antiq. Sta-
 phy.in tract.de literis gratia & iustitia, fol. 140.
 verf. dicendum est modo, in primis impressis. Nec
 obst. tradita per Corn.ad conf.55. & per Gramm.
 in d. decis.103. Quoniam illa proceduat, vbi Prin-
 ceps simpliciter rescriberet, non se ad aliquid de
 contentis in precib. restringendo, secus si ad ali-
 quid de comprehensis in eis se restrinxisset, vt in
 casu nostro. nam ad illud tantum, & non ultra, se
 extendit rescriptum. † Quamuis enim omnia gra-
 tia obstantia, quae ex narratis colligi possunt, ta-
 cite sublata esse videantur, licet in concessione
 gratiae de illis tollendis nihil expressè fuerit di-
 ctum secun. Aegi.in conclus. Rotae 333. in casu do-
 mini Card. Ant. de Butr.conf.2. visis literis, quod est
 repetitum conf.49. in fin. Rom.conf. 80. Confir-
 manda profecto. Hoc tamen verum est in dubio,
 vt inquit Rom. ibi. secus, si clarè appareat, quod
 signatura narrationem ampliet, vel limitet. tunc
 enim signaturae vel concessioni statuitur, c. inter di-
 lectos, & ibi Abb. in 4. colum. verf. No. bonam li-
 mitationem, extr. de fide instru. in c. 2. ext. de treu-
 ga & pac. vbi no. † quod si petitio indeterminata
 fuit,

fuit, & concessio determinata fuit, concessio attenditur, quia priuilegium & indulgentia vires à concessione & non à petitione sumunt, quanuis in dubio ad petitionem referatur concessio, quod est notandum secundum eum, quem refert & sequitur Fel. in d. c. super literis, col. 4. vers. Limita regulam nu. 25. ex. r. de rescr. & Ruin. cons. 3. Vide tur prima consideratione. col. 2. vers. sed tamen præmissis, con. 43. circa id, col. 1. nu. 3. vol. 1. & cōf. 104. Quæstio. col. 2. in fin. num. 7. vol. 5. & tradit Paris. cons. 07. non obst. quod sententia. col. fina. vers. propterea debet, nu. 21. cum seq. vol. 4. Quum ergo in casu nostro Princeps in signatura ad principalem debitorem se restrinxerit, & fideiussoris aut correi personam non expresserit, debitori principali duntaxat priuilegium concessum intelligitur, & non alijs in rescripto non expressis. si enim voluisset: utique (vt supra diximus) expressisset illa. igitur in rescripto non expressa, intelliguntur omissa & neglecta, & sic in dispositione iuris communis remanet, l. commo dissimè, cum vulg. ff. de lib. & posthu. & inclusio vnius, est alterius exclusio. l. cum prætor, cum sim. ff. de iud. & ita concludendum est.

S V M M A R I A.

- 1 Creditores omnes in cessione bonorum, an vocari debeant, antequam debitor ex carceribus relaxetur, & ad cessionis beneficium, vel ad quinquennalem dilationem admittatur, & nu. 4.
- 2 Carceratus antequam relaxetur, citari debent creditores per generale proclama, si non constat, ad cuius instantiam carceratus fuerit: si verò non constat ad cuius instantiam, citari debet ille, vel eius procurator.

- 3 *Custos carcerum ad interesse creditorum tenetur, si carceratus fuit per ipsum relaxatus, vel aufugit antequam per iudicem declaratum fuisset, an esset vel non esset ad cessionem bonorum admittendus.*
- 4 *Cedens bonis ad aliquorum creditorum instantiã, non potest ab alijs, quorum timor non cefferit, molestari, nisi vt bona doceat, & debitum aliorum agnoscat in iudicio, nu. 5.*
- 6 *Cessio bonorum facta per debitorem, sufficit pro omnibus creditoribus, sicut vna inuentary confessio.*

Creditores omnes an in cessione bonorum citari debeant.

Questio 9. Principalis.

- 1 **N**ONò principaliter quæro, † nunquid in cessione bonorum creditores vocari debeant, antequam debitor carceribus relaxetur, & ad cessionis beneñcium, vel ad dilatioem quinquennalem admittatur? Bald. consi. 301.
- 2 ad euidenciam, volum. 5. † tenet, quòd ille qui cedit bonis, à carcere etiam inuitis creditorib. relaxari debet, vt not. in l. 1. C. titu. nostro, tamen non sine aliquali iudiciorum ordine talis relaxatio fieri debet, quia hi quorum interest, vocari debent. Nam interdum aliquis est in carcere, & nõ constat ad cuius petitionẽ fuit carceratus, tunc generale proclama sufficit, vt no. Bar. in l. si quis uxori, §. si fugitium. ff. de furt, vbi huius articuli theoricam & practicam ponit: Interdum constat, ad cuius instantiam fuit carceratus, & tunc ille, vt eius procurator citandus est, vt l. 1. §. 1. ff. de

de liber. agnoscen. & l. eum qui res, C. de procur.
 & §. fin. cum concord. Instit. de pœna temerè liti.
 Citatis ergo creditoribus, factaq; bonorum ces-
 sione, admittetur carceratus. ita concludit Bald.
 d. conf. 301. Quid si carceratus à principe rescrip-
 tum cessionis bonorum impetrauit cum manda-
 to, quod cedendo bonis à carceribus relaxetur,
 & à carcerum custode fuit relaxatus, † vel aufu-
 git, antequam iudex illum esse vel non esse ad bo-
 norum cessionem admittendum decerneret; an
 carcerarius ad totum debitum, vel ad interesse
 creditorum tenèatur? Dic, quòd si notorium erat
 debitorem non esse soluendo propter quod de-
 beat ad bonorum cessionem admitti, tenebitur
 tantùm ad creditorum interesse, vt pulchrè de-
 clarat Paris de Put. in tract. synd. in §. licet dica-
 tur. sub nu. 4. vers. si tamen carcerarius. An autē
 creditores omnes citari debeant, vel sufficit, q̄
 eorum aliquis tantùm citetur. Petr. Iacob. in sua
 Pract. tit. nost. in 2. not. tenet non esse necessariū,
 quòd creditores omnes coram iudice vocentur,
 sed sufficit illos, qui instant, seu eos, qui contra
 debitorem litigant, seu cum quibus pendet cau-
 sa, vocari. pro hoc facit tex. in l. 4. §. Sabinus. & i-
 bi gl. ff. tit. nost. vbi dicitur, † quòd qui ad nōnul-
 lorum instantiam cessit, ab alijs creditorib. quo-
 rum timore non cesserit, inquietari non potest,
 nisi vt bona doceat, & ita est de mente Salicet. in
 d. l. i. col. 1. in fin. vers. secundum dubium est. & te-
 net & sequitur Guid. Pap. conf. 124. circa materiā
 col. fin. vers. Nec sunt necessariò. nu. 9. Quod † ta-
 men intelligunt, si debitum istorum agnoscat de-
 bitor in iudicio, quum non præiudicet his, quo-
 rû debitum non arguit. l. pen. ff. tit. nost. & prima
 cessio pro omnibus sufficere debet, † sicut vna in
 uenta-

3

4

5

6

uentarij confectio fufficit pro omnibus credito-
ribus etiam ex post facto apparentibus, l. fin. §. li-
centia, C. de iure delib. & hoc dicit ibi Salic. esse
verum, nisi qui bonis cessit, de nouo bona acqui-
siuisset. nam respectu illorum bonorum non pre-
iudicat cessio illis, quorum respectu cessio facta
non fuit, vt dixi supra in 2. quæstio. principali, nu-
me. 7. 8. & 9.

SUMMARI A.

- 1 *Creditorum posteriores an anterioribus præferantur, vel econtra, in bonis post cessionem acquisitis, num. 3. & 4.*
- 2 *Debitor qui cessit bonis, à debito non liberatur.*
- 4 *Creditorum primi vnam hypothecam habentes, posterioribus etiam duas hypothecas habentibus præferuntur.*
- 3 *Creditorum primi conueniunt debitorem qui bonis cessit, in id quod facere potest: posteriores verò, in solidum.*
- 6 *Cessio prima nouis creditoribus non præiudicat, & quo casu præiudicet.
Cessio est actus reiterabilis. ibid.*
- 7 *Vsfructuarius si operas suas in biennium pro viginti locauit, & conducto cessit bonis, finito vsufructu post annum, dicta cessio prodest debitori aduersus proprietarium nouum creditorem.*

Creditorum posteriores an anterioribus præferantur in bonis post cessionem quæsitis.

Quaestio X. princ.

Decimò principaliter quæro, † an credito-
 res posteriores anterioribus præferri de-
 beant, vel econtra in bonis postea quæsi-
 tis per debitorem, qui ad cessionis beneficium
 fuit admissus? Cyn. & Alb. in l. ex contractu. in fi.
 C. de bon. auth. iud. pos. decidunt, quod postero-
 res præferuntur, per tex. in l. 3. in fin. ff. quod cum
 eo. Sal. verò ibi in 3. q. concludit, quod tam primi
 quam posteriores concurrunt, nisi alter altero
 ex alia causa magis privilegiatus esset, & ad d. l. 3.
 in fin. respondet, quod ille debitor per capitis di-
 minutionem liberatus erat, vt l. 2. ff. de cap. dimi.
 sed per prætoris beneficium ne creditores absq;
 eorum culpa perderet, restituitur in eū actio, vt
 teneatur in quantū facere potest: ideo in postea
 quæsitis ratio posterioris habetur. & hoc est verū
 secundū eū, quia restitutio illa fit speciali benefi-
 cio, quod non datur in alterius præiudicium. In
 casu autem † quæst. nostræ debitor qui bonis ces-
 sit, à debito non liberatur, vt dicemus infra in 19.
 q. sed de iure communi remanet in solidum obli-
 gatus, quamuis propter cessionis beneficium po-
 stea conueniri non possit, † nisi quatenus facere
 potest, d. l. ex contractu, & l. 4. in prin. & l. qui bo-
 nis, ff. tit. nostr. vnde posterioris ratio cōtra prio-
 rem, † qui de iure cōmuni venit, haberi nō debet,
 Paul. de Cast. in d. l. ex contra. in fi. tenet, quod an-
 teriores posterioribus præferuntur, ex quo debi-
 tor remansit obligatus, & hanc opin. putō verio-
 rem, & eo magis, quia primi tanquā anteriorem
 hypothecam habentes, † posterioribus præferri
 debeant, per regul. qui prior. de regul. iur. in 6. &
 l. quoties vtriusque, cum vulg. ff. eod. etiam si po-
 sterior duas haberet hypothecas, & primus vnā
 tantū

tantum, nisi posterioris hypotheca esset priuilegiata, iuxta l. licet, C. qui potior, in pign. habe. vt tradit Negusan. in tract. de pign. in 2. membro quintæ part. col. pen. in prin. vers. sed si conuerso. sub nu. 51. In hoc tamen hi creditores in q. nostra differunt, † quia primi debitorem qui cessit bonis, conuenire non possunt, nisi in id quod facere potest: secundi verò in solidum, vt d. l. ex cōtractu, in prin. à contrario sensu, vt etiam inquit ibi Salic. in 2. q. † Nec aduersus eos novos creditores obstabit cessio præcedens, nisi de nouo cedat bonis, quum hoc facere possit, ex quo ille actus reiterabilis est, vt per Sal. & Paul. de Cast. in d. l. ex contractu, in fine. & vidimus supr. in 2. q. principal. sub nu. 8. & 9. † vel nisi creditores causam ex præcedenti contractu continuatam haberent, verbi gratia, si seruus fructuarius operas suas in biennium pro viginti locauit, cōductor bonis cessit, deinde post annum finitus est vsusfructus, & sic proprietarius cœpit nouus esse creditor, quia iuris ratio hoc exposulat, vt est text. in l. si seruus communis Mæuij. §. fina. ff. de stipulat. seruo. hoc enim casu dicta cessio debitori aduersus proprietarium proderit, quia non est cum eo de nouo contractum, sed persona duntaxat mutata, cui acquiritur, & est idem contractus, de cuius executione agitur, vt tenet Bald. in d. l. ex contractu, ad fin. quem sequitur Alexan. in apostil. ad eundem Bald. in l. 1. 2. colum. in prin. in verbo, creditoribus, C. tit. nostro.

SUMMARI A.

- 1 Cessio bonorum facta per debitorem, an ei profit, quoad conditionalem creditorem, cuius conditio post cessionem euenit, vt in bonis postea quæsitis nõ conue-

conueniatur, nisi in quantum facere potest: distingue, vt ibi.

- 2 *Testator primus si legata conditionalia fecit quorum dies post legata heredis secundi testatoris euenit, legatarij primi testatoris, legatarijs secundi testatoris preferuntur.*

Cessio bonorum, an debitori proffit contra creditorem conditionalem.

Questio 11. principalis.

VNdecimò principaliter quæro, † Quid si inter primarios creditores quidam creditor conditionalis erat, & post debitoris cessione sua extitit conditio, nunquid debitori quoad eum cessio proffit, vt sic in postea quæsitus debitor ipse non cõueniatur ab eo, nisi in quantum facere potest? Petr. quem sequitur Cyn. & Alber. de Rosã. in l. ex contractu, C. de bo. auth. iud. poss. determinat, quod in solidum conuenietur, quia quo ad hunc conditionalem creditorem cessio sibi nõ prodest: & hac mouentur ratione, quia vbi cessit debitor, ex contractu præambulo conuenitur, deducto ne egeat: & hoc verum est, quando cessio creditoribus proficit, quia penes se bona debitoris habent, sed iste conditionalis creditor nullum consequitur commodum ex bonis cedentis, ex quo illa ad aliorum creditorum manus peruenerunt, ergo & c. Bal. verò ibi putat esse distinguendum: Aut talis conditio inuito euenit debitori, & tunc conditio trahitur retro, & sic de bonis debitoris participabit creditor, & tunc in postea quæsitus cedenti proderit cessio: Aut extitit

cit eo volente, & facto suo interueniente, & tunc non trahitur retro, nisi factum suum esset necessarium, non voluntarium, l. 3. & l. potior. & l. qui balneum, ff. qui pot. in pigo. habeant. Subdit Bald. prædicta procedere in contractibus, seu in legatis conditionalibus, in quibus conditio non trahitur retro, l. 1. §. serui. ff. ad Syll. & potius antiqua quam noua obligatio inspicitur, quæ necessariam à sua causa consequentiam habet, arg. l. 3. §. scio. ff. de mino. ideò minimè curandum est, utrū trahatur, vel non trahatur retro, quia in proposta q. non de legati acquisitione, sed de cessionis beneficio tractatur, vt probatur in l. 1. C. de bon. auth. iudi. possid. & propterea exemplificat Bald. † quod si primus testator legata conditionalia fecit, quorum dies venit post hæredis legata, dato quod in legatis hæredis cōditio existens non traheretur retro: verbi gratia, si capitolium ascenderit, vel si matrimonium contraxerit, vel alia similia, vbi naturales termini fictionem recipiunt, nihilominus legatarij defuncti testatoris, legatarijs hæredis præferuntur: & sic concludit, quod tempus causæ, non causati tempus, inspicitur. cum Bald. transeunt alij. Salic. tamen cogitandum relinquit, maximè quare diuersum sit in cōtractibus.

SVMMARIVM.

- 1 *Executio instrumenti, pendente lite super bonorum cessione, contra debitorem committi non potest.*

Executio an committi possit, pendente lite super cessione bonorum.

Questio XII. princip.

Duode-

DVodecimò principaliter quæro, † credi-
 tor vigore statuti executionem instrumē-
 ti contra Titium consententem in iudicio
 debitum, & petente se ad cessionis beneficiū ad-
 mitti, petit, an lite pendente super dicta cessione
 instrumenti, executio committi poterit? Reperio
 fuisse decisum curia Tholos. q. 28. Item fuit dubi-
 tatum, si aliquis, quod sic, nisi iudici constaret, ce-
 dere volentem nulla habere bonā, vt no. in c. O-
 doardus, extr. de solut. Ego autem sic distinguen-
 dum putabam, an iudicium petēdæ cessionis cœ-
 ptum fuit prius quàm instrumenti executio pēte-
 retur, aut post: si prius, & tunc quia lite penden-
 te, nihil debet innouari, l. cum aliquis, & ibi Bal-
 dus in 2. not. C. de iure deliber. & habetur in titu.
 C. de extra. vt lite pend. per executionem instru-
 menti petitam, impedire non poterit, quin super
 d. cessione procedatur: si verò post, & tūc aut ex
 iuris communis, aut municipalis dispositione
 proceditur: primo casu, idem dicēdum arbitror,
 quum etiam in executione sententiæ debitor ad
 cessionis beneficium admittatur, vt dictum fuit
 suprā in 2. q. princ. sub num. 10. vers. Scias tamen.
 Secundo casu, aut statutum disponit quod cōtra
 instrumentum publicum nulla possit opponi ex-
 ceptio, aut prohibet cōtra executionē instrumē-
 ti exceptionem opponi, primo casu executio pe-
 tita per exceptionem cessionis impeditur, vt tra-
 dit Bart. Alexā. & alij in l. 1. §. & parui, ff. quod vi
 aut clam, & Corn. conf. 212. placet, col. 1. vol. 2. Vt
 timò verò casu, instrumenti executio non obstā-
 te cessionis exceptione, committi poterit, vt latè
 prosequitur Corn. d. conf. 212. per theoricā Bart.
 in l. si filius, ff. quod cū eo. & vidimus suprā in 3.
 q. princ. sub num. 4. vers. & prædicta intantum.

S V M M A R I A.

- 1 *Feriae inductae ob necessitatem hominum in causa cessionis bonorum, non obstant, quando cedere volens est carceratus.*
- 2 *Causae carceratorum tam civiles quam criminales, diebus feriatis expediuntur, non tamen in honorem Dei, nisi quando contra insignem latronem proceditur.*

Feriae ob necessitatem hominum, an obstant in causa cessionis bonorum.

Quaestio 13. princ.

- 1 **D**ecimotertio principaliter quaero, si an feriae ob necessitatem hominum inductae, in causa cessionis bonorum obstant? Respon. quod non, ut voluit Bald. conf. 301. Ad evidentiam. in fin. volum. 5. vbi allegat text. in l. fina. ff. de feriis. sed allegare voluit l. pen. eod. tit. vbi est text. quod carcerati pro causa civili, vel criminali, si etiam diebus feriatis expediuntur, non tamen in honorem Dei, nisi quando contra insignem latronem procederetur, ut est text. in l. provinciarum, C. to. titu. not. gloss. in l. custodias. ff. de public. iudic. & praedicta intellige, quando cedere volens, in carceribus reperitur, ut expressè determinat Ang. in d. l. penul. quem sequitur ibi Ias. circa fin. versicu. No. secundo, & idem firmat Bald. conf. 301. per totum.

S V M M A R I A.

- 1 *Debitor qui cessit bonis, cessionem reuocare potest antequam bona distrabantur, & sic poenitere potest.*

potest, dummodò creditoribus soluere paratus sit.

- 2 *Cedens bonis, non desinit esse dominus bonorum ante eorum distractionem.*
- 3 *Cessio bonorum, in fauorem debitorum introducta fuit.*

Debitor qui cessit bonis, an pœnitere possit
antequam bona vendantur.

Quæstio 14. Princ.

Decimoquartò principaliter † quæro, nun-
quid debitor qui cessit bonis, possit cessio-
nem antequam bona distrahantur, reuo-
care, & sic an pœnitere possit? C. in l. 1. q. 6. C. titu.
nostro, quem sequitur Alber. in rubr. eo. tit. in 2.
colum. versic. itẽm quæritur, vtrũ refert opin.
quorundam distinguentium, ipse tamen indistin-
ctè tenet quod pœnitere possit. pro hoc est text.
& ibi not. Bart. Ang. in l. 3. & in l. quem pœnitet,
ff. eo. not. gl. in l. pen. vbi etiam Bart. in l. pen. qu.
eod. tit. & facit text. & ibi not. Bart. Bald. Salic. &
Paul. de Castr. in l. 2. C. eo. titu. vbi dicunt, quod
qui bonis cessit, pœnitere potest, & bona illa re-
integra recuperare, quando vendita non erant,
si tamen creditoribus soluere paratus sit, quod i-
pse teneatur argumẽ. text. in c. causis, & ibi plenè
per glo. ext. de elect. Vnde inquit Bald. ibi facere
in argumentum, quod qui rem pro derelicto ha-
buit, re integra pœnitere potest, quia interim nõ
est alicui quæsitum ius. & idẽ dicunt Dd. quod
volenti debitum soluere bonorum cessio nõ præ-
iudicat, si bona non sunt vendita, quia cedens bo-

2 nis, † non desinit esse bonorum suorum dominus
 ante illorum distractionem, vt est tex. in d. l. 3. &
 reperitur decisum in Capel. Thol. q. 134. Item an-
 3 tecedens bonis. & ratio est, † quia bonorum ces-
 sio in fauorem debitorum introducta fuit, ergo,
 & c. l. pen. C. de pactis. sequitur Are. in §. fin. colū.
 pen. in princ. vers. verò semel. & ibi Ia. in pe. col.
 vers. an autem post cessionem. Inst. de act. quāuis
 contrarium teneat Bal. in l. si. col. pe. vers. Quæro
 si aliquis solenniter, C. tit. nost. & licet quandam
 distinctionem ibi ponat in vers. Circa autem ar-
 ticulum. in effectu tamen concludere videtur, q̄
 vbi actus non est consummatus, & sic res est inte-
 gra: pœnitere potest: secus, si actus esset ad perfe-
 ctionem ductus & consummatus. nam tunc pœ-
 nitere non potest, argum. text. ibi not. Bald. in l. si
 quis iusiurandum, & ibi Salic. in fine, de iureiur.
 & hoc modo cum alijs Doct. concordabit, quod
 si bona per creditores distracta non fuerint, aut
 eis in solutum data, debitor pœnitere potest, &
 creditoribus satisfacere. & ita tenet Host. in sum-
 ma, tit. nostr. colum. 2. versicu. sed nec creditores,
 & ita communiter tenent Doct.

S V M M A R I A.

- 1 *Litis contestatio an in causa cessionis bonorum re-
quiratur.*
- 2 *Officium iudicis quando incidenter imploratur, li-
tis contestatio non requiritur: secus est, vbi princi-
paliter imploratur, etiam quod causa sit summa-
ria, nu. 3. & 4.*

**Litis contestatio an requiratur in causa
 cessionis bonorum.**

Questio

Questio 15. Principalis.

Decimoquintò principaliter quæro, † nūquid in hac bonorum cessione litis contestatio requiratur? Reperio dominos de Ro-
 ra, vt refert Aegid. in decis. 197. Secundò, in causa tenere, quod in hac causa cessionis admittendæ, vel denegandæ, de necessitate litis contestatio & terminorum palatij ordinatio requiritur: & per eos adducebatur hæc ratio, quia licet iudicis officium hic impleretur, non tamen principaliter, imò incidenter, allegabant tex. in c. fi. extr. de offi. iud. Sed hæc ratio concludit tam contra dictum, quàm contra tex. in d. c. fi. Nam quando iudicis officium incidenter imploratur, litis contestatio nõ exigitur, vt in illo tēx. expressè dicitur: vbi verò principaliter imploratur, contestatio requiritur. & ita tenent omnes Dd. ibi, & est decisio Rotæ 9. Si petatur in ant. in nouis dicendum est igitur, quod hoc fuit impressorum vitio, quū illa verba principaliter & incidenter, postponi debeant, & sic dicere debemus: ratio est, quia licet officium iudicis hic impleretur, non tamen incidenter, imò principaliter: & hoc casu, ratio benè concludet cum dicto, quod de necessitate litis contestatio requiratur. Quidā verò ex dictis authorib. contrariū tenebant, per not. per Cy. in auth. si omnes, C. si minor ab hæred. se abst. ex eo qd̄ in hac causa nihil dari vel fieri petitur à parte, vt vbi nihil dari vel fieri seu adiudicari vel auferri petitur, & summarie procedatur, litis contestatio non exigitur, vt not. per Innoc. & alios, in d. c. fin. & est decisio Rotæ 54. Si petitur in nouis. Nonnulli autem ex dictis authoribus dicebant, quod † quia iudicis officium contra certā personā,

& sic contra certos creditores hic imploratur, litis contestatio requiritur. Imol. Abb. & Fel. in d. c. dicunt, quod ubi iudicis officium principaliter contra certam personam imploratur, & plena causæ cognitio requiritur, libellus dari & litis contestatio fieri debet: si verò incidenter imploretur, litis contestatio nõ requiritur. In causa verò huius cessionis bonorũ, iudicis officium nõ incidenter, sed principaliter, imploratur, vt dictum est, ergo & c. Amplius dicit Spec. in §. fin. vers. sed quæritur, vtrum in tit. ff. de offi. om. iud. quem allegat Rota in d. decis. 54. in fin. quod in omnibus causis in quib. iudicis officium imploratur, etiam in cognitione summaria litis contestatio requiritur, alij verò tenebant, in hac cessionis causa litis contest. non requiri, quò sit causa miserabilis. pro hoc adducebant tex. in auth. nisi breuiiores. C. de sent. ex peric. reci. & cũ hac vlt. opi. transit Aegi. ibi. Ego verò primã opi. amplectendam censeo, quum in hac causa plena requiratur cognitio tã super debito nondũ cognito, nec liquidato. vt vidimus supr. in 2. q. prin. quam etiam super paupertate probanda, & creditorũ electione in admittẽdo debitorem ad bon. cessionẽ, vel ad quinquennalem dilationem, vt dicemus infr. in 21. & 25. q. & propterea concludo secundũ Ab. in d. c. fin. circa si. quod aut iudicis officium incidenter imploratur, & lit. contestatio non est necessaria, nec libellus, aut principaliter imploratur, & tunc aut super liquido, ita quod non est necessaria causæ cognitio, & litis contestatio fieri non debet, aut super non liquido petitur, & tunc aut aduersarius est certus & præsens, & litis contestatio fieri, & libellus offerri debent, aut aduersarius est absens & certus, & tunc si aliquid in præ-

iudi-

iudicium partis dari vel fieri petitur, vt hic, quum in præiudicium creditorum ad bonorum cessionem admitti petatur, vel quinquennalis dilationis terminum sibi dari, iuxta text. in l. i. & fin. C. tit. no. & tunc litis contestatio exigitur, vt no. in gl. in d. c. fina.

S V M M A R I A.

- 1 *Exceptio cessionis bonorum, litis contestationem & processum impedit, si debitum est liquidum, vel debitor paratus est illud agnoscere.*
- 2 *Cessio bonorum, litis contestationem non impedit quoad creditores post cessionem creatos.*

Exceptio cessionis bonorum, an litis contestationem impediat.

Questio 16. princ.

Decimosextò principaliter quæro, † nun- 1
quid cessionis bonorū exceptio litis con-
testationem impediat? Respon. si debitum
liquidum est, vel debitor extra iudicium illud
cognoscere paratus est, litis contestationem &
processum impedit. Bart. in l. penul. versic. Sed
contra hoc. oppo. & ibi Angel. ff. titu. nostr. & est
text. in l. ex contractu, & ibi not. Bart. & Salic. C.
de bo. autho. iud. poss. Ange. in l. 4. ff. titu. nost. &
cum eis transit Ias. in §. fina. colum. pen. vers. nun-
quid autem cessio bonorum. Instit. de ac. & vidi-
mus suprà in 2. quæst. princip. nume. 5. vers. tu dic
quòd leges contrariæ. Quod intellige verum,
quoad creditores ante cessionem creatos, secùs
est in creditoribus, † qui post cessionem contra- 2
xerunt, quia illa cessionis exceptio, quoad eos,

418 TRACT. MATTH. BRUNI
debitori nō proderit, nec eis obstabit, vt est text.
à contrario sensu in d. l. ex contractu, & ibi Salic.
in princip. in 2. quæst. & ita fuit determinatum in
Capell. Tolosa. quæst. 136. Item fuit quæsitum, an
exceptio cessionis bonorum.

SUMMARIA.

- 1 Debitor qui bonis cessit, pro bonis quæ ante cessio-
nem habebat, agere aut conueniri non potest, sed
in postea quæsitis sic.
- 2 Debitor si lite pendente super iniuriarum actione
cedit bonis, iudicium super illa actione intentatū,
amplius prosequi non poterit.
- 3 Moratoriam obtinens, sicut à creditoribus conue-
niri non potest, sic etiam contra alios agere non po-
terit.
- 4 Debitor qui in fraudem creditorum cessit bonis,
non potest postea contra suos debitores agere.

Debitor qui cessit bonis, an agere, seu
conueniri possit.

Quæstio 17. princ.

Decimoseptimò principaliter quæro, t an
debitor qui bonis cessit, agere seu conue-
niri possit? Resp. quòd pro bonis quæ an-
te cessionem habebat, neque agere, neque conue-
niri potest, secus est in postea quæsitis, vt est text.
in l. item si vnus. in princip. & ibi gloss. ff. de ar-
bi. Vnde dicit Bald. quòd actiones personales di-
rectæ, quæ penes cedētem remanent, inanes sunt,
nec ab eo moueri siue intentari possunt, & pro-
pterea per illum tex. in Capel. Tolos. conclusum
fuit

fuit in quæst. 249. Item fuit quæsitum, si actor, †
 quòd si super iniuriarum actione actor lite pen- 2
 dente cedat bonis, iudicium iniuriarum actione
 intentatum, amplius prosequi non poterit, qui
 cessiois exceptio ei semper obstabit, & etiam ip-
 se poterit contra alios cessionem opponere, nisi
 circa bona post cessionem acquisita, conuenire-
 tur aut ageret. vt etiam decisum reperitur in Ca-
 pel. Tolo. q. 136. Item fuit quæsitum, an exceptio
 cessionis. & est tex. in l. 4. in princ. & in ff. titul.
 nostr. & tradunt Mod. Ancha. in tract. de merc. in 3
 materia deoctorum in 3. par. nu. 14. † Idem pro- 3
 cedere dicas in moratoriam obtinente, quæ ope-
 ratur quòd sicut ille conueniri non potest, nec e-
 tiam cõtra alios agere valet, arg. tit. ff. quòd quis-
 que iur. & tradit Firm. in suo repertorio, in verb.
 moratoria, nume. 2. vbi allegat Bar. in l. fi. C. sent.
 resc. non posse. qui tamen nullum hoc facit ver-
 bum. † Adde etiam quòd qui in fraudem credi- 4
 torum cessit bonis, non potest postea cõtra suos
 debitores agere, vt est text. in l. imperatores. &
 ibi no. Alb. ff. de cur. bo. dan.

S V M M A R I A.

- 1 Creditores, facta bonorum cessione, propria autho-
 ritate non possunt bona cessa occupare, nec inter
 diuidere & appropriare.
 Bona si per debitorem creditori insolutum data
 fuerunt, ab eo auocari non poterunt eo.
- 2 Dominium in creditorem per dationem in solutũ
 transfertur, si debitor est dominus: si verò non est,
 publiciana, & prescribendi causa transfertur.
- 3 Priuilegium prioritatis anterioribus creditoribus
 per dationem bonorum in solutum non aufertur.

- 4 Creditores ex pacto & licentia per debitorē præstita, bonorum possessionem in solutum datorum propria auctoritate ingredi possunt.
- 5 Licentia bonorum possessionem ingrediendi, dari potest in testamento per defunctum.
- 6 Cedens bonis, antequam bona sint vendita, remanet dominus
- 7 Creditores, facta per debitorem bonorum cessione, an in eorum tenutam mitti debeant?
- 8 Titulus de bon. autho iud. poss. quomodo procedat. Creditor missus in possessionem bonorum, debitoris fit detentator & custos, donec in possessionem ex secundo decreto missus fuerit, eod.
- 9 Creditores, facta per debitorem bonorum cessione, instare debent bonis cesis curatorem dari.
- 10 Curator bonis cesis datus, bona vendit creditoribus pro portione satisfacit, & contra cedentis debitores, actiones utiles exercet.
- 11 Curator bonis cesis datus, quas actio, intentare debeat?
- 12 Curator ventris ad bona conseruanda & custodienda datus, non intentat nisi perituras actiones.
- 13 Curator bonis cesis datus, actiones etiam non perituras intentat.
- 14 Curator bonis cesis datus, in quibus casibus ab alijs tutoribus & curatoribus differat.
- 15 Actio que datur curatori bonis cedentis, non est privilegiata, secus in tutoribus & alijs curatoribus.
- 16 Curator bonis cesis datus, actione mandati conuenitur, alius autem actione negotiorum gestorum
utili

vtili tenetur.

- 17 Curator bonis cessis datus, de dolo & lata culpa tenetur, alius verò de leui.
- 18 Curator bonis cessis datus, non iurat tempore interpositi decreti, alius autem sic.
- 16 Curator qui datur bonis cessis, non inuitus, sed volens datur, alius verò inuitus.
Tutela sicut agnatis qui succedere debent, sic & cura defertur, eod.
- 20 Tutor & curator in testamento datus, si tutelam gessit, non cogitur postea inuitus curam assumere.
- 21 Curator bonis cessis datus, agendo vel defendendo non cauet de rato, nec iudicatum solui, aliàs sic, si de eius cura non constaret, vel probabilis esset præsumptio, quòd curator non esset.
- 22 Curatores plures si bonis cessis dati sunt, etiam quòd vnus non attingat, in solidum conuenitur, sicut ille qui attingerit, quod secus est in alijs tutoribus & curatoribus.
Quod procedit, si vnus ab alio conueniatur, quia actionem se habere contra defunctum vel debitorẽ afferit: secus, si ad reddendum administrationis rationem. eod.
- 23 Curator bonis cessis datus, administrationis rationem reddere tenetur, non illi qui bonis cessit, sed illis quorum interest, nisi dolum vel latam culpam in dictis bonis commiserit.
- 24 Curator adulto vsq; ad triginta annos administrationis rationem reddere tenetur.
- 25 Curator bonis cessis datus, si sine inquisitione datus est;

est, inventarium facere, & fideiussorem dare tenetur.

26 *Curator si bonis cessis non reperitur, qui hanc curam suscipiat, quid agendum sit.*

Creditores, facta bonorum cessione, an possint propria autoritate bona cedentis occupare.

Quæst. 18. princip.

- 1 **D**ECIMO OCTAVO principaliter quæro, † facta bonorum cessione, an creditores bona debitoris occupare; & iure dominij retinere possint? Respondeo, quòd cedenti nihil amoueri debet nec per iudicem, neq; per alium, nec creditores propria autoritate bona cessa occupare, nec inter eos diuidere, & appropriare possunt, text. est in l. legis Iulix. vbi Bartol. Bald. Angel. Salicet. & Paul. de Castr. C. titul. nostro. immò si illa occupauerint, non obstante longi temporis præscriptione, poterunt ab eis auocari, nisi per debitorem ipsis creditoribus in solutum data fuissent, vt ibi in fine dicitur, tradit Hostien. in summa. titu. nostro, colum. 1. versicul. sed nec creditores. & Bartol. in d. l. legis Iulix,
- 2 quem sequuntur omnes ibi, † nam isto casu debitor in creditores dominium transfert, & si nõ est dominus, Publicianam, & præscribendi causam, † non tamen ptr hanc traditionem prioritatis, priuilegium anterioribus creditoribus auferitur, argumen. l. final. §. & si præfatam. C. de iure deliber. vt voluit Baldus, & sequitur Salicet.
- 3 in dicta l. legis Iulix, † & poterunt creditores ex
- 4 pacto

pacto licentia eis per debitorem data, possessionem dictorum bonorum in solidum datorum, author. propria ingredi, quum inter eos tale pactum valeat, vt ibi per eundem Bald. & Salicet. & aliquibus locis ex municipalis dispositione etiam absque pacto hoc facere possunt, † vt in nostro Ariminiensi statuto sub rub. de permessa cessione bonorum disponitur. Quod extendunt iidem etiam in licentia per defunctum in eius testamento tradita, l. Titia cum testamento. §. 1. de legat. 2. vt etiam affirmat Negusant. in tracta. de pignor. in quarta par. colum. 10. versicu. tertia conclusio est, nume. 12. per not. per Bart. in l. creditores, colum. 3. in princip. in 2. quaest. principali. vbi etiam Salic. in 5. colum. versicu. Quæro tertio. C. de pig. † Interim ergo & antequam vendita fuerint bona, cedens remanet dominus, d. l. legis Iuliae, & l. 3. ff. titu. nostr. & reperitur decisum in Capel. Tolos. quaest. 134. Item an cedens. † Facta igitur bonorum cessione, refert Pet. Iac. in sua practica, titu. nostro. in 5. not. quod creditores in tenentam illorum bonorum poni debent, vt tangitur in rubric. de bon. autho. iud. poss. Ego verò hoc non benè dictum arbitror, quum in materia ab illo titu. differenti simus, si enim hoc verum esset, sequeretur quod necesse non esset, nec requireretur bonis cedentis curatorem dari, vt infra dicitur. Præterea titulus ille procedit, † quando creditor in contumaciam debitoris se non defendentis, mittitur in possessionem bonorum suorum ex primo decreto, vt declarat Paul. in rubric. C. si adu. vend. pign. & sic creditor fit detentator, & illorum bonorum custos, donec in possessionem ex secundo decreto debitore latitante fuerit missus, cuius virtute postea ad bono-

- rum venditionem profeliri poterit, vt est text. in l. in venditione. §. 1. ff. de bon. authori. iudic. possid. & declarat Specu. in §. nunc dicamus, colum. 5. versicu. Illud autem. in titul. de secundo decreto. † Quod est secus in casu nostro, quum facta pnr debitorem bonorum cessione, instare debeant creditores bonis cessis curatorem dari, vt est text. in l. final. ff. de curat. bon. dan. tradit Rosfred. in tracta. libell. in rubric. de offic. iudic. quo cura. datur bon. colum. 3. verb. hac cessione facta. & firmat idem Petrus Iacob. in d. nota. versicu. item dabitur curator. vbi allegat d. l. fina. de cura. bon. dan. & l. 2. C. quandò fisc. vel priuat. Sequitur ergò quòd non mittuntur creditores in possessionem bonorum dicti cedentis, nisi iure municipalis permittente, vt in nostro Arimi. statuto sub d. rubric. de promissa concess. bon. disponitur.
- 9 † Sed dabitur illis bonis curator, qui curator ea bona vendet creditoribus, & pro portione satisfaciet, vt d. l. fina. & contra debitores cedentis vtilis actiões exercebit, l. de curatore, circa prin.
- 10 ff. de cura. bo. dan. † Quas autem actiões curator ille intentare debeat, gl. in d. l. de curatore. in verbo, rata habebuntur. dicit, quòd perituras intentabit. in perituris verò se remittit ad l. creditore. in prin. ff. de bo. auth. iud. poss. vbi Alb. de Ro. distinguit: Aut cura ad bon. conseruanda datur, aut
- 11 creditoribus sol. † Primo casu quandò ad conseruanda & custodièda datur, vt est curator vètris, & ille nō intentat, nisi perituras, vt in d. l. creditore. cum concor. ibi traditis. Secundo casu quandò ad bonorū distributionem datur, † seu vt creditoribus soluat, vt quia bonis debitor cessit, &
- 12 tunc etiā nō perituras intētat, vt d. l. de curatore, & l. prætore. §. his verbis. ff. de bo. autho. iud. poss.
- 13

Vel ut alij inquirunt quod quasi in idem recidit, aut datur curator antequam bonis debitor cedat, & tunc perituras tantum exercere potest, ut d. l. de curatore. & d. §. his verbis. Aut datur postquam bonis debitor cessit, & tunc quum bona cessa vendere debeat, & inter creditores distribuere, etiam nō perituras actiones intentat, † ut 14
dictum est. Pro hoc facit l. Fulcinius. §. adeo. ff. ex quib. causis in poss. ea. & tradit Spec. in §. cum autem. col. 4. vers. item curator ad litem. in titul. de curat. † Scias tamē quod iste curator datus bonis 15
cedendis, ab alijs tutoribus & curatoribus differt. Primò, quia actio quæ in hunc datur, privilegiata non est: in alium vero, sic. l. idem privilegium. ff. de privileg. cred. Secundò, † hic actione 16
mandati conuenitur. l. si mandauero. §. si procurator. ff. mandati. alius vero negotiorum gestorū utili tenetur. l. curatores. C. de nego. gest. † Ter- 17
tiò, hic de dolo tantum & lata culpa tenetur. l. prætor. §. est præterea. & l. in venditione. §. de eo tempore. ff. de bo. auth. iud. pos. Alius autem de leui. l. tutori. C. de neg. gest. † Quartò, hic tempore 18
interpositi decreti non iurat, ille vero sic. §. si. in Auth. ut hi qui oblig. habent res min. † Quintò 19
hic non inuitus, sed volens decernitur, nisi magna necessitate imminente, & tunc ex mandato iudicis. d. l. de curatore. §. quæritur. alius vero inuitus creatur. §. quibus. Instit. de satisfactio. tuto. gl. in §. quæritur. in verbo, rata, & in verbo, inuitum. & est ratio, quia sicut agnatis, qui succedere debent, tutela defertur, sic & cura. l. si. §. si autem testam. C. de cura. furio. tradit Spec. in d. §. cum autem. col. 1. vers. Sed nūquid mater. † Nisi 20
talis in testamento tutor & curadatus fuisset. si enim tutelam gessit, inuitus postea curam susci-
P pere

- pere non cogitur. §. qui tutelam. Insti. de excusa,
 21 tuto. & curator. C. eod. tit. † Sextò hic agendo vel
 defendendo, de rata non cauet, nec iudicatum
 solui. l. actor. ff. rem ratam haber. alius sic, si de
 cura eius non constaret, vel probabilis esset præ-
 sumptio quod curator non esset, vt not. per glos.
 22 in d. l. actor. † Septimò, si plures curatores cõsti-
 tuti & bonis cessis dati sunt, etiam quod vnus nõ
 attingat, in solidum conuenietur, sicut ille qui
 attigerit. d. l. de curatore. §. si tres, ex quo volen-
 tes & spontanei constituuntur, quod in alijs est
 secus, quum primo qui attigit, quam qui non at-
 tigit, conueniatur, vt not. in l. 2. C. de diui. tutel.
 in l. tutores qui post sententiam. §. curatores. ff.
 de adm. tuto. & argum. l. credito. §. duob. ff. manda.
 23 † Intellige sane, quod in solidum cõuenietur,
 si vnus ex curatoribus bonis datis, ab aliquo cõ-
 ueniatur, qui contra defunctum vel debitorem
 se actionem habere dicebat, si vero ad rationem
 reddendam conueniatur, tunc qui primo gessit,
 conuenietur, quam qui non administravit, pro-
 ut in tutoribus & curatoribus dicitur, & ita ob-
 seruandum est secundum Rosfred. in dicto tracta-
 tu libel. in rubr. de offi. iud. quo cura. datur bo. in
 penul. col. vers. item quæritur, si plures. nu. 8. O-
 ctauò hic administrationis rationem, nõ illi qui
 bonis cessit, sed alijs tantum, quorum interest,
 reddere tenetur. l. pen. ff. de cura. bon. dan. & no.
 in plures. eod. tit. nisi in dictis bonis aliquid do-
 lo, vel lata culpa cõmiserit. d. l. prætor. §. est præ-
 terea. voluit Rosfre. in d. rub. de offic. iud. quo cu-
 ra. datur bon. col. fi. vers. Quæstio. Sed cui reddet
 24 rationem, & not. Pet. Iac. in d. 5. no. vers. item cu-
 rator datus. † Quòd secus est in alio curatore, quã
 adulto, cuius bona administravit, rationem etiã
 post

post longum tempus annorum 20. & vsq; ad annos 30. reddere tenetur. l. maxime. & ibi no. ff. de admin. tutor. l. tutores. vbi Docto. C. arbit. tu. & tradit Boer. in deci. 59. Tres aut quatuor. in prin. † Adde tamen, quod hic curator datus bonis cessis, inuentarium facere tenetur, vt est tex. in l. 1. §. fi. ff. de ven. in poss. mitten. tradit Spec. in §. fi. col. pen. vers. Opponitur autem in tit. de curato. Ange. in Auth. vt lice. matri & auia. ad finem princip. vers. fideiussione. vbi etiam teneat, quod fideiussorem præstare tenetur, vt l. fin. §. si autem testam. C. de cur. fur. † Intellige tamen esse versu, si sine inquisitione datus est. tunc enim satisfacit, secus, si inquisitione, & tunc non satisfacit, secundum Spec. in d. §. fi. col. pen. circa fin. vers. Curator autem. Sed quid si post cessionem reperitur nemo, qui curam hæc suscipiat, an de illis bonis inuentarium per aliquem fieri debeat, ne bona dissipentur? Dic quod bonum erit vt iudex dictorum bonorum inuentarium faciat, vel quod ea sequestrentur, vel penes aliquem ad creditorum instantiam deponantur: nec debitor ex hoc conqueri poterit, quum ipse, ex quo cessit bonis, hoc voluisse videatur, & sic velle videtur quod creditorum securitati prouideatur aliter, quod eis de bonis per ipsum relaxatis satisfiat, & si quid de illis post creditorum satisfactionem superfuerit, habebit cedens: si vero ad satisfactionem non erunt, creditores de bonis in posterum per debitorem quærendis satisfient. l. ex contractu. C. de bo. auth. iud. poss. cum concord.

S V M M A R I A.

1 *Debitor an per bonorum cessionem à debito liberetur. & nu. 3.*

P 2

2 Exce-

2 *Exceptio inuentarij sententiam non perimit, aut elidit, quia est intentionis & facti exceptio, quæ contra sententiam non venit.*

Debitor an à debito per bonorum cessionem liberetur.

Questio 19. quarta quest princip.

1

DEcimonono principaliter † quæro, an debitor per bonorum cessionem à debito liberetur, ita quod amplius inquietari non possit? gloss. i. in l. vbi cunque. ff. de fideiuf. tenet, cedentem bonis, ipso iure à civili obligatione liberari, remanente tamen naturali per text. in §. fin. Institut. de replica. idem tenere videtur glo. in c. sicut dignum. §. eos. in verbo, habeant. extr. de homici. quam gloss. i. sequitur Dyn. ibi per text. in l. hæres à debitore. §. quod si stipulatur. ff. de fideiuff. idem firmat Rayn. de Forli. in l. r. Cod. titul. nostro. & ita tenet Nicol. de Neap. in §. fin. Institut. de action. Cyn. in d. l. r. opinionem d. gloss. tenere videtur, quòd tollatur civilis, & naturalis remaneat: & si diceretur, ex sola naturali agi poterit: respondet ipse, hoc esse ob civilis obligationis reliquias, quæ cum illa naturali fuerat, cuius calore iuuatur, sicut econtra ex sola civili agitur, quæ calores naturalis iuuatur, cuius concomitantiam habuit, vt in l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pact. & ita eum refert Albe. in rubri. C. titu. nostro. in 2. col. in fin. vers. Secundum beneficium est. & ita tacito authore respondet Bal. in d. §. fin. col. fin. vers. vltorius quæ 10. Inst. de act. vbi etiam respondet ad l. ex cõtractu. C. de bon. autho. iud. poss. dum in ea dicitur, quòd

quòd cedens bonis, ope exceptionis iuuatur, secundum eum, de facti vel intentionis exceptiõe intelligi debet. prout inquit Anch. confi. 6. Visto themate. col. 2. post princi. vers. † Arbitratum est exceptione inuentarij, quæ sententiam non perimit, aut elidit, sed est intentionis & facti exceptio, quæ contra sententiã non venit, vt pulchrè scribit Negusan, in tract. de pigno. in 4. membro 5. partis. num. 10. vers. 2. conclusio. Angel. verò in d. l. 1. & in d. l. ex contractu, inquit, debitorẽ nec ipso iure nec ope exceptionis liberari: quia si ad pinguiorem peruenerit fortunam, exigi potest, deducto ne egeat. d. l. ex contractu, & l. 4. & l. qui bonis. & l. pen. ff. titul. nostro. Contrarium tamẽ tenet Bartol. in d. l. 1. in prin. & in d. l. ex contractu. † dicens debitorem non ipso iure, sed exceptionis ope liberari. & sequitur glo. in d. l. 1. quã inquit esse veram, quicquid dicat Dy. in d. l. vbicunq; & hanc opin. probat per d. l. ex contractu, idem Bart. in d. l. qui bonis. tenet, à ciuili obligatione non liberari, quia post cessionem conueniri potest, & sic ciuilis obligatio non est sublata, & hanc refert esse veritatem, quamuis contrariũ no. in d. l. vbicunq;. Eandem opin. tenet Alb. in d. vers. Secundum beneficium est. vbi allegat Dyn. innuere, quod vtraq; tollatur ex eo, quòd si remaneret naturalis, cum ea remaneret & fideiussoria. concludit tamen Alb. ibi, quòd vtraq; remanet, & non liberatur cedens, nisi ope exceptiõis: quia exceptio actionem præsupponit, & quia si ad pinguiorem fortunam peruenerit, contra eum cum effectu agi potest. d. l. 4. & d. l. qui bonis. idem firmat Bal. in d. l. 1. in princ. dicens gl. in d. l. vbicunq;. malè dicere. sequitur Sali. ibi prin. dicens gl. in d. l. 1. communiter teneri per Doct. tam

iuris ciuilis, quam Canon. vt in c. Odoard. vbi Imol. in 2. col. in prin. vers. vltimo no. extra, de solut. & pro ea adducit text. in l. pen. in fin. C. titu. nostro. vbi si ad pinguiorem fortunam peruenerit, vult tex. quòd ab eo ad modũ debiti pro creditorum satisfationes euelli possit, & sic vult Sali. quod vtroque iure cedens exigi valeat, prout prius exigi poterat, vnde datur intelligi quod ciuilis nõ est sublata, quia ex sola naturali actio non datur, & hoc confirmatur, quia bonorum cessio non tendit ad contradicendum actiõni, nec obligationi. & propterea inquit tex. in dict. l. r. quòd liberati non sunt, & quòd nulla obligatione liberentur, sed exceptione tantum tutus sit cedens bonis. tenent Bart. Ange. Imol. & Cuma. in d. l. vbicunque. idem tenet Bal. in l. cum quis, in vlt. col. C. de iur. & fact. igno. & in l. tam mandatori. colum. 2. C. de non num. pec. Ang. in l. nemo carcerem. circa fin. C. de exact. trib. libr. 10. idem etiam firmant Ioã. Fab. Aret. Ias. & communiter Doctor. in d. §. fin. col. 1. not. Insti. de action. & ita tenet Rota in decisio. 567. Vtrum possit. col. 2. vers. tertius secundum quorundam opinio. in antiqu. dicens opin. gloss. in d. l. vbicunque. sibi non placere, quia nec ciuilis, nec naturalis tollitur, sed eius effectus differtur, donec cedens satisfacere valeat.

S V M M A R I A.

- 1 *Renunciari cessionis bonorum beneficio an possit. & nu. 5. 9. 12. & 15.*
- 2 *Renunciari non potest iuri de futuro, nisi interuenit pactum.*
- 3 *Carcer quamuis nõ sit seruitus, est tamẽ vna quasi species seruitutis. & nu. 6.*

- 4 *Consuetudo & statutum, quod quis pro debito soluēdo obliget se ad carcerationē suae personae, valet & tenet. Statutū prohibens cessionē, an valeat. ibid. Pactum & statutum paribus passibus ambulant. eod.*
- 7 *Carceratio contra bonos mores esse non dicitur.*
- 8 *Maritus renunciare non potest beneficio quod habet, ne conueniatur vltra quam facere potest.*
- 10 *Renunciatio beneficij cessionis valet, accedente iuramento, nisi renunciantis mendicitas esset notoria, & nu. 10. sed contra, nu. 13.*
- 11 *Filius per pactum obligari non potest, vt à patre alimenta non petat.
Pactum iuratum contra ius alimentorum non valet. ibid. (bet.*
- 12 *Carcer non ad poenā sed ad custodiā tantū esset de-*
- 14 *Pactum, quod debitor ad carceres etiam publico se obliget, in instrumento non valet & nu. 13*
- 16 *Partes facere nequeunt, quin solennitas & ordo seruari debeant.
Processus ab executione inchoari non potest, sed requiritur quod libellus, litis contestatio, & sentētia praecedant. eod.
Libellus & citatio in ciuitatibus ad capturam praecedere debent. ibid.*
- 17 *Pactum, per quod conuenit debitor, vt si in termino, non soluerit, possit citatione & contumacia nō praecedente excommunicari, non valet.*
- 18 *Pactum, vt creditori liceat autoritate propria debitorē in termino non soluentem capere, non valet, etiam si iuratum sit.*

19 *Pactum, quod scriptor in compedibus detineti i possit, valet.*

Gl. in l. stipulatio. §. siue autem. ff. de no. oper. nuncia. est communiter approbata, eod.

20 *Obses per pactum obligari potest, quod detineatur: & pactum ob generalem consuetudinem valet.*

21 *Redemptus ab hostibus pro pecunia, potest inuitus pro pecunia non restituta, à redimente retineri.*

22 *Debitor fugitiuus, per creditorem propria auctoritate capi potest.*

23 *Pactum quòd debitor personaliter detineri non possit, valet & tenet,*

**Debitor an renunciare possit beneficio
cessionis bonorum.**

Questio X X. quarta quest. princip.

- V**igesimo principaliter quæro, † nunquid cessionis beneficio per debitorem renunciari possit, & sic valeat pactum, quòd debitor non possit cedere bonis? Dyn. in l. alia. §. eleganter, ff. solut. matrim. tenet quòd non. idem tenet ibi Ray. de Forj. Bart. & Imol. qui allegant Authenticam, immo. C. de action. & obl. cum ibi no. per gl. idem Bar. in l. fi. ff. tit. nostro. Bald. in §. fin. col. fin. ad fin. Instit. de action. Alber. de Rosa. examinat latè in rub. C. titul. nostro. in 3. col. in princ. versic. Item quæritur, nunquid possit debitor renunciare. Angel. in l. nemo carcerem. C. de exacto. tribut. libr. 10. idem tenet & sequitur Salicet. in l. i. column. penultim. in 9. quæstion. C. tit. nostro. vbi varias Doctorum opin. adducit,
- 2 † videlicet, aut est simplex renunciatio, & non valet,

valet, qui est de iure futuro, cui renunciare non potest. l. is qui hæres. ff. de acquiren. hæredit. l. si ita scriptum. §. 1. de lega. 2. & l. 1. C. de pact. Quòd autem sit de iure futuro, probatur. Nam ius cedendi bonis, non competit nisi facta condemnatione, vel debito in iudicio agnito. l. pen. ff. titu. nost. Aut est pacto admixta, & tunc valet, vt d. l. 1. C. de pact. Decius consil. 31. & pro tenui. col. 2. versi. secundò non obstat, volum. 1. cum concor. de quibus per Paris. consil. 93. finis & conuentio, in princip. consil. 94. viso instrumento, nume. 28. & consil. 95. est ferè, colum. 1. volum. 3. Ista opinio in primo membro, non placuit Iacobo de Aretin. dicenti, simplicem renunciationem non præiudicare, quando in contractu vel iuxta contractum facta est, vt in legibus suprà allegatis. Sed vbi in contractu facta sit, exempli gratia, quia trecentum mutuo, & acceptans cessionis bonorum beneficio renunciat, tunc valere debeat, tum quia robur & efficaciam ex còtractus cohærentia, veluti pactum nudum assumit. l. iurigentium. §. quinimmodò. ff. de pactis. tum quia parte præfente fit, idè contra cessionem saltem per replicationem ei parere debet, argum. l. tale pactum, cum similibus. ff. de pactis. & idè ipse dixit, quòd siue per pactum, siue simpliciter in ipso contractu, vel iuxta illum, facta sit, valet, per l. si quis in conscribendo. C. eo. vbi ex interuallo à contractu facta sit, quòd non valeat, seu renunciati non noceat. Non obstat secundùm eum text. in l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. eod. ibi enim pactum ex interuallo factum, quoad replicationem prodest, quia ibi per contrarium pactum elisa est per exceptionem actio, quòd non est in casu nostro: idè inquit, si renū-

ciatio condemnationis tempore fiat, quod non nocet, quasi ex intervallo facta. Dyn. autem dixit, quod siue simpliciter, siue per pactum in contractu, vel iuxta contractum fiat, non nocet. Primò, quia carcer, qui ad custodiam inuentus est, l. aut damnus. §. solent. ff. de pœnis. & c. quamuis. cum concord. ibi per gloss. relatis, eod. titul. in 6. nunc erit ad pœnam per pactum inducendam. † Sed quia pactum est contra bonos mores & naturalem æquitatem, quia contra humanitatem, igitur valere non debet. d. §. eleganter. Tertiò, quia inuitus in carcerem deducitur, vt perpetuò retineatur, sed quamuis hæc non sit seruitus, vt inquit gloss. si. in l. i. C. tit. nost. est tamen vna quasi seruitus, & seruitutis species, ad quam se obligauit. l. 2. ff. de lib. exhib. Alexand. consil. 133. circa executionem, in princ. volum. 6. ergò non est admittenda, argum. l. duobus. & l. ob æs. C. de act. & obligat. Quartum addit Salic. quia creditor de duritia, quæ à iure reprobata est, & contra bonos mores, redarguitur, vt l. seruus ea lege. ff. de seru. export. & quia nihil agit, nisi vt efficiatur debitor, igitur non est audiendus. l. in fundo. cum similib. ff. de rei vend. Item quia liberi hominis caro & corium in commercium inclusionis carcerum, ad petitionem & creditoris volutatem per indirectum deduci videtur, contra l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verbo. oblig. & hæc omnia votum captandæ mortis illius debitoris inducunt. contra l. fin. C. de pact. & hanc opinionem tenet Richar. Malumb. vt refert Cyn. in d. l. i. in vlt. quæst. C. tit. nost. qui etiam illam tanquam humaniorem sequitur. hoc idem tenet Iac. de Belui. in §. quod autem, in Authen. de fideiuss. & hanc partem tanquam humaniorem

niorem amplectuntur communiter Canon. in c. Odoard. de solut. vt attestatur Ripa in l. obligatione, colum. 6. num. 30. versi. superest vt examinemus. ff. de pignor. idem firmat Anton. de Butr. in c. cùm contingat, colum. 4. de iureiu. Eandem opin. sequitur Petr. Iac. in sua pract. tit. nostr. lolum. pen. & fi. in 10. not. † Nisi in locis, vbi consuetudo viget, vel statutum, quòd quis pro debito soluendo se ad suæ personæ carcerationē obliget. talis enim consuetudo & statutum valet & tenet, argum. l. omnes populi. ff. de iust. & iur. & l. de quib. de legib. & c. 1. de constit. in 6. non tamen hoc casu prohiberi poterit, quin bonis cedere valeat, ne in carcerem detrudatur, secundum Bald. in l. 1. colum. 2. in prin. versic. quæro, si statutum dicit. C. tit. nostr. & vidimus supra in 3. quæst. principa. num. 4. versi. & prædicta in tantum sunt vera. Quinimò si extaret statutum, pro ut extat Genuæ ac Pistorij, bonorum cessionem prohibens, non valeret, ex quo perpetuam induceret seruitutem, & contra bonos mores esset, vt est pactum, & quòd per pactum fieri non potest, non potest etiam per statutum fieri, quum pactum & statutum paribus passibus ambulent, gloss. est ordin. in Rubr. C. de decre. decur. lib. 10. & declarat Euerard. in tractatù de modo argu. argumen. 89. de pacto ad statutum. quamuis Alber. Pap. quem refert & sequitur Angel. in l. tale pactum. §. qui procurauit, colum. pen. vers. deinde quæro, sub nu. 27. & 28. ff. de pac. teneat dictum statutum valere, licet durissimum sit. l. prospexit, in prin. ff. qui & à quib. maximè rectori, qui statuta seruare iurauit. Hoc tamen intellige secundum Barto. Veronen. in l. quòd si nolit. §. qui assidua, col. 3. vers. & adde quod licet. ff. de ædil. edict.

edict. quòd quamuis seruare statuta iurauerit, ei tamen licitum est illa ex causa transgredi, quum hoc facit, vt multorum salus procuretur. absurdum est enim statuta pro publica vtilitate facta, contra vtilitatem publicam seruare. suprà dictã opinionem etiam sequitur Aretin. in d. §. fina. in vlt. colum. Instit. de actio. vbi allegat Raph. in d. §. eleganter dicentem, opin. Bartol. esse communem. eandem etiam simpliciter sequuntur Cardin. & Imol. in c. lator, colum. 4. in fin. versicul. sed iuxta prædicta quæri potest, num. 18. cum sequen. de pignor. & idem Imo. in d. c. Odoard. colum. 2. in fi. ver. sed iuxta prædicta quæri potest, num. 22. & eam pluribus argumentis sustinere conatur Paul. de Leaza. in sua disputa. incip. primò quæritur, vtrùm. in 3. dub. Idem tenet Maria. Socin. in c. si diligenti, colum. 2. ad fin. vers. quinto infertur, extrà. de foro compet. & ita fuit decisum in Palam, Delphin. vt refert Guid. Pap. in decis. 211. debitor non potest. & nouissimè Bero. in lib. quæst. famil. quæst. 133. Papa. colum. fi. vers. suadentur præmissa. vbi addit etiam, si iuramentum interuenisset, à quo dicit recedi posse, etiã non obtenta licentia & absolutione superioris. hoc tamen vltimum non tenet Henric. de Boen. in repet. Authent. sacramenta puberum. C. si aduers. vendit. quem refert & sequitur Guid. Pap. in decis. 234. item fuit dubitatum, ibi similiter etiam de eo. Idem firmat Curia Tholos. quest. 258. item fuit quæsitum, Socer & socrus, in socero & socru beneficium habentibus, vt nõ conueniantur vltra quàm facere possint, si in instrumento promissionis dotis, dotem soluere iurauerunt, & conueniantur, de dicto beneficio excipere nõ possuunt, nisi prius absolutione à iuramento ob-

tinue-

tinuerint, & prædictam opinionem inquit Alb. in d. Rub. C. tit. nostr. in vlt. colum. num. 13. vidisse cõmuniter approbari, & pluries de facto obtinuisse. † Contrariam opinionem tenet Angel. & latè Roman. per multas rationes & fundamenta, in d. §. eleganter. Idem consuluit Fred. de Senis consi. 60. quod pactum. & idem tenet Imo. in d. c. cùm contingat, in 1. & 10. membr. principali, in 12. fol. vers. item aduerte quia per prædicta. & sentit in c. ex rescripto, extr. de iure iu. & hæc opinio verior videtur secundum Alexand. in d. §. eleganter, colum. 4. in prin. & Ripam in d. l. obligatione, nu. 30. quam etiam tenet & sequitur Felin. in d. c. ex rescripto, colum. 3. vers. & ista inducuntur, num. 9. in d. c. si diligenti, colum. 1. vers. Tertium corollarium. Quia fauori pro se introducto quilibet renunciare potest, d. l. si quis in conscribendo. & l. pactum inter. ff. de pact. Item quia si per acceptionem quinquennalis dilationis tacitæ cessionis beneficio debitor renunciare videtur, l. fin. cum sua gloss. C. tit. nost. quanto magis expressè renunciare potest? argum. I. cùm quid, cum concord. ibi cita. ff. si cert. petat. † Non obstat secundum eum, quòd ad seruitutem vel ad quandam eius speciem se obligare videatur, vt dictum est supra, quia hoc nõ est verum, vt dicunt gloss. & Doct. in d. l. 1. postquam debitor lege permittente carceratur. Nec est verum, quòd sit contra bonos mores: quia, vt inquit Bart. in l. Titio centum §. Titio centum relicta. ff. de condit. & demonstrat. † illud in carcere priuato procedit, secus si iudicis auctoritate, quia tunc contra bonos mores esse non dicitur: & si contra bonos mores esset carceratio, à lege inducta non fuisset, vt inquit Feli. in d. c. ex rescripto,

5

6

7

pto,

- pto, colum. 4. post Alexand. in d. §. eleganter, colum. 4. vers. nam si carceratio. † & quamuis beneficio, ne maritus conueniatur vltra quàm facere possit, renunciare nequeat, illud est speciale fauore personæ, cui reuerentia debetur, vt est tex. in d. §. eleganter. & in l. vnic. §. cùm autem in exactione. C. de rei vx. actio. quod est in alijs fecus, secundùm gl. & Alexan. in d. §. eleganter, d. vers. nam & si carcerati. & in l. si conuenerit, colum. pen. in prin. vers. vltèriùs quærit gl. ff. de re iud. Eandem opin. quòd tale pactum & renunciatio, † maximè accedente iuramento, valeat, tenet & sequitur Marian. Socin. in tract. de citatio. 17. art. colum. 4. vers. sed dicit Ioan. And. num. 18. & ita fuisse decisum reperio in Capell. Tholos. q. 61. item fuit quæsitum, an cessione bonorum. & ita consuluit Abb. conf. 42. in quæsti. Dominici,
- 10) in 2. par. sequendo Fred. de Sen. d. conf. 60. † Nisi esset notoria & manifesta mendicitas, vt si debitor creditoribus solutum solueret, mendicare cogereetur: quo casu pactum, etiam si esset iuramento firmatum, non teneret: quia contra ius alimentorum esse videretur, quum per tale pactum in solidum tenerentur, non deducto ne egeret,
- 11) quòd non admittitur, prout in filio dicitur, † qui per pactum, vt à patre alimenta non petat, obligari non potest. allegat not. per Specu. in §. 1. colum. 3. vers. sic, sed pone, quidam emancipauit, in tit. qui filij sint legitimi. & facit text. in c. cùm quidam. §. fina. & ibi not. Bald. & Felin. extr. de iure iur. & idem Felin. tradit in d. c. si diligenti, col. 7. in princip. vers. tamen si calamitas. cum vers. sic.
- 12) sequen. vbi habetur, † quòd pactum iuratum contra ius alimentorum non valet, nec tenet. Supradictam quæstionem examinat latè Bald. in d. l. 1. colum.

colum. penult. versu. quærunt Dd. C. titu. nostr. & tandem supradictas opin. ad concordiam reducere conatur: videlicet, aut quæritur, quantum ad carceris effectum, vt debitor cessione bonorū renunciando, carceres non aufugiat: & tunc renunciatio non valet, quia creditoris non interest, debitorem in carcere mori: carcer enim nō ad pœnam, sed ad custodiam esse debet, d. l. aut damnum. § solent. ff. de pœnis. l. verum est. ff. de verbor. significat. & l. 1. & 2. C. de custodia reorum. cum vulga. Aut quæritur, quantum ad cessionis effectum, vt in bonis postea quæ sitis teneatur etiam in solidum, non deducto, ne egeat, & hoc casu pactum & renunciatio valet, quia hoc turpitudinem non continet: vndè secundum eum, quicquid debitor de die in diem lucrabitur, creditori assignare cogetur, saluo tamē necessario victu, qui laborantibus subtrahi non potest, vel à petitione diurnarum operarum abstinebit creditor, l. suo victu. ff. de oper. libert. Cum hac concordia transit Raphael in dicto §, eleganter. videlicet, quòd dicta renunciatio valet, quoad hoc, vt in solidum soluere cogatur, deducto ne egeat, non autem vt in carcerem detrudi possit. & hoc asserit esse verum, præsertim si iuramentum interuenisset, vt etiam sequitur Ripa in d. l. obligatione, sub num. 33. versicul. tertio declara. Eam quoque concordiam sequitur Aretin. in d. §. final. & Guid. Pap. in d. decisi. 211. in princip. & Vital. in tracta. clausula. in Rubri. an possit renuci. beneficio cess. bon. colum. 1. ad fin. versu. tu considerando has opin. vbi plenè & latiùs quàm alter hanc quæstionem examinat, quamuis Alexan. in d. §. eleganter, colum. 4. versu. alij in hoc artic. improbet eam. † Et ita se-

cundùm hanc concordiam & distinctionem determinant Domini de Rota in decis. 167. vtrùm possit, in antiq. vbi latè hunc articulum examinant, & tandem concludunt secun. sup. dictã distinctionem quamuis Baldum non allegent, dictã renunciationem ampliãntes, quòd affectum nõ euitandi carceres, non valere, etiam si iuramento firmata fuisset, vti per carceris intrusionẽ multa sequi possunt inconuenientia, de quibus ibi. sed vbi ex aliqua humanitate fieret intrusio, iuxta d. l. nemo carcerem. C. de exact. tribut. libr. 10. & ex ea creditoris commodum sequi possit, vt ipsi exemplificant, † talis renunciatio præiudicaret, & sic cedendo se liberare non possit, quominus in carcerem detrudi possit, dum tamen ex tali intrusione adeò sibi nõ adimeretur libertas, quominus possit Ecclesiastica Sacramenta percipere, & salutis animæ suæ incumbentia facere, ne aliquod salutis æternæ præiudicium incurrere possit, nec nimia inhumanitas vel crudelitas sequi possit, & hanc concordiam ego etiam amplector, veluti humaniorem, & iuri ac æquitati consonam, & eam quoque tenet Rota in decis. 177. not. quòd secundùm aliquos. & in decis. 211. no. quòd quis mediante, in antiquo. vbi etiam in clerico loquitur, qui renunciare non potest beneficio, ne conueniatur vltra quàm facere potest. eam etiam sequitur Aufr. in addit. ad Capel. Tholos. d. quæst. 61. † Tenendo tamen primam opinionem, quòd non valeat pactum, quòd debitor bonis cedere nequeat: fallit tamen in multis casibus, relatis per Socin. in tracta. fall. in regul. pactum quòd debitor. vbi quatuordecim casus congerit, quos, ne transplantare videar, ad ipsum te remitto, quamuis illos hoc in opere multis

multis locis inuenies. † Stante igitur supradicta conclusione, quòd renunciatio non valeat, nec pactum, casu quo non euitaretur carcer, prout etiam in nostro Ariminensi statuto disponitur, sub Rub. de cess. bonor. quòd quilibet bonis cedere possit, etiam si per pactum, vel alio quocunque modo, etiam cum sacramenta se obligasset, posse personaliter detineri, & etiã quòd cum iuramento fuisset bonorum cessione renunciatum, vt etiam ad aliud propositum allegauimus supra in 3. quæst. principali, sub num. 4. Inferri videtur, quòd etiam non valeat pactum, quòd debitor obliget se in instrumento ad carceres, ita inquit Angel. in Authent. vt non fiant pigno. in fin. per text. in l. ob æs. C. de acti. & obligat. Idem Angel. Imo. Roman. & Alexand. d. §. eleganter, in 3. colum. in princip. vers. ex prædictis. Imo. in d. c. cum contingat. Bald. in d. l. Titio centum. §. Titio centum. il. 2. de condi. & demonstrat. vbi limitat non valere quoad creditoris carceres, & sic priuati, quia contra bonos mores est, sed benè valet, quoad quis se obligat ad carcerem iudicis, scilicet, quòd si non soluit, possit absque processu vel condemnatione carcerari, & refert ita consuluisse Dyn. & hoc ponit Cyn. in l. 1. C. de liber. homin. exhib. idem Bald. firmat hoc in d. §. eleganter. vbi allegat in argum. text. in l. fin. C. de decurio. libr. 10. qui text. secundum Alexand. nihil facit, quia in casu speciali loquitur, quando iudicis copia haberi non potest, sicut dicitur in l. ait prætor. §. si debitorem. ff. quæ in fraud. credit. Ange. in d. §. eleganter. refert dictum Bald. & illud in priuato carcere fatetur, quia nemo est suorum membrorum dominus. l. liber hoc. ff. ad leg. Aquil. Ad carcerem autem

publicum fimiliter fatetur illud verum, quia etiam sine pacto debitor carcerari potest, si non soluit. l. 1. C. tit. nost. Sed, inquit, non posse se obligare, nec pacisci, vt auctoritate propria creditoris capi possit, & ad publicos carceres duci, † nisi subsisteret causa, per quam de iure communi propria auctoritate capere sibi liceat, vt in fugituo cū pecunia, & copia iudicistūc in promptu haberi non posset, iuribus ibi per eum allegatis. Sed Imol. & Rom. in d. §. eleganter. & Imo. in d. §. Titio centum. il. 2. simpliciter tenēt, quòd ad carcerem etiam publicum debitor se obligare non possit, nec virtute dicti pacti debitor capi & carcerari poterit, etiam per publicos officiales. idem tenet Imo. in d. c. cū contingat. & est communis opin. vt attestatur Felin. in d. c. ex rescripto, colum. 4. versi. ista etiam faciunt. Tum quia debitor nō est suorum membrorum dominus. d. l. liber homo. & quis se obligare non potest ad id, quod est seruitutis species. d. §. Titio centum. il. 2. Tum etiam, † quia partes facere non possunt, quin solennitas & iudiciorum ordo seruari debeat, vt per glo. in c. de caus. de offic. delegat. not. in Clement. s. apè, in verb. necessario, de verbor. significat. in l. 1. C. de execut. rei iudic. & habetur per scribentes in Authen. offeratur. C. de lit. contesta. sed de iure ab executione processus inchoari non potest, sed requiritur, quòd libellus, litis contestatio, & sententia præcedat. d. l. 1. de execut. rei iudic. & in l. si cum nulla. ff. de re iudic. & ad capturam in ciuilibus citatio & libellus præcedere debet, vt probatur in l. consentaneum. & ibi Bart. & Dd. C. quomo & quand. iudex. & tradit Bart. in l. ex eo. ff. ad legem Iul. pecul. & ita per has rationes tenuit An^g gel.⁷

gel. in l. nemo potest, de legat. i. ad quem se refert Alexand. Pro quibus adducunt Alexand. & Felin. vt supra, solenne dictum Inno. & Hostien. in c. P. & G. de offi. delega. tenentium non valere conuentionem, per quam debitor cōuenit, quòd si in termino non soluerit, excommunicari possit, citatiōe & cōtumacia nō præcedente: & sic non seruata forma decretalis. sacro. extr. de sentent. excommun. & prædictis etiam infertur, secundum Dyn. Bar. & Alex. in d. l. eleganter, in 2. colum. in princip. vers. item allegatur. & Felin. in d. c. ex rescripto, colum. 4. vers. similiter valet. non valere pactum, quòd creditori liceat auctoritate propria debitorem in termino non soluentem capere. idem affirmat Bald. in Authent. sacramenta puberum, colum. 1. C. si aduers. vendit. vbi ampliat, etiam si sit iuratum. Specula. tamen in 1. colum. antepen. vers. item est beneficium, in tit. de renuncia. & concl. tenet hoc non procedere in scriptore, qui certo loco stare, & librū scribere promisit, quia pactum valebit, quòd in compedibus detineri possit, iuxta gl. in l. stipulatio. §. siue autem. & ibi Dd. ff. de noui ope. nunciat. Illa gl. tamen communiter reprobatur secundum Alexan. in d. l. eleganter, in 2. colum. circa fin. & Ias. in d. §. fin. colum. 3. vers. tertio fallit. sub num. 12. Instit. de act. Sed idem Alex. in l. stipulationes non diuiduntur, in pen. col. sub num. 29. de verb. oblig. allegat Imo. in c. 2. ext. de pign. dicentem glos. illam communiter approbatam, quam etiam inquit Bald. in l. nec patronus, in fi. C. de ope. liber. veram esse, & locum habere in scribente libros legales, non autem in scribente libros Bocatij, vel similes. Item fallit in obside ob generalem consuetudinē. alleg. tex. in d. c. ex

- rescript. & not. in l. diuus. ff. de iure fil. & in l. ob-
 fid. ff. de testament. Fallit etiam in eo, qui pecu-
 21 nia t̄ redemptus fuit ab hostibus, quia pro tali
 pecunia non restituta, potest à redimente inui-
 22 tus retineri, secundum Ang. in d. l. nemo carce-
 rem, per l. fin. C. de postlim. reuer. † Item fallit
 in debitore fugitiuo, secundum Bald. in d. c. ex
 rescripto. Nam hoc fit lege permittente. d. l. ait
 prætor. §. si debitorem. & subdit Bald. & Feli. in
 d. c. ex rescripto prior. in 2. colum. versic. quæro,
 vtrum teneat, aliter in antepen. colum. ver. item
 23 fallit in eo. sub num. 12. quod à † contrario valet
 pactum, debitorem personaliter detineri non
 poss. per l. si conuenerit. ff. de re iudic. & d. c. O-
 doardus, de solution.

S V M M A R I A.

- 1 Cessio bonorum per creditores, quinquennale dil-
 lationem debitori concedere volentes, impediri nõ
 potest. & num. 2. & 4.
- 2 Electio creditoribus datur à debitore, si vult.
- 3 Alternatiua inter beneficia si defert electionem be-
 neficiato.
- 5 Regula l. Lucio. de lega. 2. & l. quod in heredem.
 §. eligere, de tribut. act. quomodo procedat.
- 6 Lex fin. C. qui bon. cede. poss. quomodo proce-
 dat.
- 2 Maior pars creditorum quinquennales dilationes
 indulgere potest, etiam in præiudicium creditorũ
 bona hypothecata habentium.

Creditores an impedire possint debitorem
volentem cedere bonis, per datio-
nem quinquennalis dilatio-
nis, & quibus detur
electio.

Quaestio XXI. principal.

Vigesimoprimum principaliter quaero, † de-
bitor conuentus in iudicio debitum ag-
noscens, vult cedere bonis: creditores
verò nolunt, sed potius ei inducias ad soluen-
dum quinquennales indulgere volunt, ad quam
dilationem concedendam, vel ad componen-
dum cum debitore communi, omnes creditores
pro certa die & hora moneri debent, quòd in
certo loco debeant super hoc conueniri, quia o-
mnes in vnum conuenire debent, iuxta l. fina. C.
tit. nostr. & tunc quòd maior creditorum pars
determinauerit, alijs prauiudicat, non tantum praesentibus, sed etiam absentibus citatis, dummodò
tamen sit maior pars ipsorum, iuxta l. maiorem,
cum ibi nota. ff. de pact. & argu. eorum, quae not.
per Feli. & Dd. in c. cum omnes, extra, de consti-
tut. & per ea, quae tradit Ias. post alios in l. & su-
um haeredem. §. hodiè, quem legit cum liurif-
gentium, colum. 2. in principi. versi. videndum est.
ff. de pact. & Alexan. consil. 205. visis his, in prin-
cip. vclum. 2. † An per hunc modum cessionem
impedire valeant? Videbatur dicendum, quòd
sic, per text. in d. l. fin. in principi, quae vult, quòd
creditoribus detur electio. In contrarium est ve-
ritas, quia ab ipso debitore creditoribus datur
electio, si vult, & non aliter, secund. gloss. Bar-
tolus & Angel. in d. l. fina. dicentes, quòd debi-

tor creditoribus dicit, vel date mihi inducias, aut cedam bonis: & ideò creditoribus præfertur debitor, quia tale beneficium ipso iure à lege absque factò creditorum, immò contra eorum voluntatem sibi conceditur, vt l. i. C. tit. nostr. & sic bonorum cessionem impedire nequeunt. ita inquit Salicet, in d. l. final. versic. quæro, debitor conuentus. quem sequitur Areti. in §. fin. colum. 3. in fin. versic. quæro, debitor vult cedere bonis, Institut. de actio. Bald. verò in d. l. fina. post princip. versic. quæro, cui datur electio. vult quòd hæc electio debitori detur. † Quia alternatiua inter beneficia electionem beneficiato defert, vt not. in l. Lucio, de legat. 2. l. quòd in hæredem. §. eligerè, de tribut. act. & in l. si empt. §. fin. ff. de contrahen. empt. cum similib. traditis per Felin. in c. inter cæteras, in vlt. colum. de rescin. & hoc intelligit esse verum, quando inter creditores est discordia, & inter eos est vtriusque partis paritas, alioquin omnium creditorum vel maioris eorum partis est electio, vtrùm quinquennales inducias concedere velint, vel bonorum cessionem recipere, & si quinquennalem dilationem indulgere velint, † non poterit debitor cedere bonis, sed dilationem acceptare tenetur. Ròma. autem conf. 349. circa primum, col. i. versic. quoad secundum. reputet hoc dictum Baldi falsissimũ, quia est contra casum d. l. fin. volentis, quòd existente omnimoda inter creditores paritate, humaniorem sententiam præferri illam, quæ induciarum concessione amplexitur, & sicquum in hoc casu lex disponat, consequens est vt eligens disponere non possit, in cuius potestate nõ est, iuris publici mutare statuta. l. ius publicum. ff. de pact. & l. vterque §. priuatorum. ff. de regu. iur.

iur. cum similib. & l. Lucio. & ad l. quòd in hære-
 dem. respondet, † regulam illam non procedere
 eo casu, quo vnum ex alternatiuis à debitoris po-
 restate non dependet, sed creditoris, vt est hoc
 casu concessum quinquennialibus inducijs, quas
 debitor solus sibi statuere non potest, vel alius
 sine legitimo mandato: ideò d. l. fin. † vult electi-
 onem creditoribus à debitore conferri, qui al-
 ternatiua petere debet, dicendo, paratus sum
 cedere, vel post quinquennium, si mihi dilatio-
 nem quinquennalem concesseritis, soluere. Ad-
 uerte tamen, quòd Collegium Perusi. consil. 213.
 Simon & Iac. circa fin. vers. sed ad id quod dici-
 tur. inter cons. Ang. mouet hoc dubium, cui ces-
 sionis bonorum vel dilationis quinquennalis e-
 lectio competat, & ibi Cyn. allegat in d. l. final.
 quod est debitoris electio, an velit bonis cede-
 re, vel dilationem quinquennalem habere, & se-
 cundùm hanc opinionem inquit, quòd sequere-
 tur, quòd creditores super dilatione quinquen-
 nali nihil disponere possent. Sed contrariù de-
 terminat, quòd creditoribus electio competat,
 per gloss. in d. l. fin. & probatur per tex. ibi sic in-
 ducendo Nam ibi statuit maioris partis volun-
 tati. ergò creditoribus electio competit, quorù
 est voluntas: nam etsi debitoribus electio com-
 peteret, non consideraretur creditorum volun-
 tas, sed ipsius creditoris voluntas & electio. &
 refert, quòd hoc non ponderauit Cy. qui cōtra-
 rium scripsit in d. l. fin. Hoc idem firmat Baptist.
 de S. Blasio in tract. de priuileg. dotali, in 260. pri-
 uil. nu. 60. Ego autem dico verum esse, quòd cre-
 ditoribus datur electio, sed hoc postquàm debitor
 exposuerit, an creditores ei dilationem quinquen-
 nalem aut bonorum cessionem indulgere velint,

& ita declarat gloss. in d. l. fin. super verb. detur. quam sequitur ibi Bartol. Ang. Salic. & communiter Dd. Facta igitur per debitorem dicta oblatione, si quidem creditores consulendo vnum eligant, bene est: si verò inter se dissenserint, statur maioris partis iudicio, vt consuluit prædictum Collegium Perusin. vbi sup. in prin. & illa maior pars minori præiudicare poterit. ad validandum tamen hoc pactum super quinquennali dilatione, in qua maior pars creditorum vocatorum, & in vnum locum conuentorum consensus, etiam si minor pars contradicat, vel interesse noluerit, illud pactum, & illa quinquennalis dilatio per maiorem partem creditorum concessa, superioris decreto roborari debet. d. l. & suum hæredem. §. hodiè, de pact. Nam siue super debiti remissione de pacto agatur, ad illud validandum, Prætoris decretum requiritur, vt per illud pactum alijs creditoribus contradicentibus præiudicetur, vt d. §. hodiè. siue super quinquennali dilatione de pacto agatur, idem prætoris decretum requiritur, vt d. l. fi. C. tit. nost. vbi superioris officium super hoc imploratur, vt ibi dicit text. in prin. & ita tenet Collegium prædictum, d. conf. 213. post princip. & maior pars primò secundum debiti cumulum intelligitur: secundo iuxta personarum numerum: tertio, si omnia æqualia sint: humanior eorum sententia, qui inducias indulgent quinquennales, & cessionem respuunt, erit præferenda, neq; hypothecarij creditores à chirographarijs, quantum ad hanc electionem, distinguuntur: secus, si inter creditores tractetur, vt certa debiti portione contenti sint: tunc enim per chirographarios, quamuis in cumulo debiti, vel personarum

numero præponderent, hypothecarijs non præiudicatur, quin ipsi bonorum hypothecatorum possessorem semper conuenire valeant. ita est tex. in d. l. fin. & declarat Azo in summa. C. titul. nost. in fin. Hostien. in summa. eod. tit. col. i. vers. quid si plures sunt. & Rom. vbi supr. Attende tamen, maior pars quinquennales dilationes concedere potest, etiam in præiudicium creditorum bona hypothecata habentium, qui bonorum hypothecatorum possessorem semper conuenire possunt. d. l. fi. tradit Alex. in d. l. & suum hæredé. §. hodiè tamen. col. 2. vers. istud tamen non habet locum. ff. de pactis.

S V M M A R I A.

- 1 Creditores certam debitori partem remittere volentes, ne ipse fugam arripiat, & ne in cessione perseueret, an paucioribus creditoribus præiudicare possint. & nu. 2. 3. & 4.
- 2 Obligatio creditorum, per quinquennalem dilationem vel bonorum cessionem non extinguitur.
- 4 Debitor si aufugit, & redire non vult, nisi creditores debiti partem remittant, maior pars creditorum debiti partem remittere poterit, non obstante minoris partis creditorum contradictione, si commode conueniri non poterat, secus si de facili. & nu. 5. & 6.
- 7 Creditores debiti partem mercatori fallito remittentes, remissam partem repetere poterunt, quando ad pinguiorem fortunam peruenerit.

Creditores certam partem debitori remittere volentes, ne aufugiat, an possint alijs paucioribus creditoribus præiudicare.

Quæstio XXII. princip.

Vigesimo secundò principaliter quæro, † debitor cessans & fugitiuus partem debiti sibi remitti petit, nonnulli creditores nolunt ei certam partem remittere, ad hoc ne in cessatiõe & fuga per seueret, an dicti creditores, quamuis numero paucioribus præiudicare poterunt? Hostien. in summa, tit. nostro. col. 1. in fi. vers. quid si debitor petit. & Ang. in l. maiorem. vers. Item not. h. et locum hæc lex. ff. de pact. & in l. fin. C. titu. nostr. tenent quod certam partem remittere non possunt, quia ius debiti aliorum creditorum non consentientium tollerēt, quod non possunt. regul. ius nostrum, de regul. iur. sed bene possent eidem quinquennalem dilationem concedere, vel vt bonis cedat, d. l. fin. vt in præcedenti q. diximus. † Quia per neutrum istorum obligatio funditus xtingitur. l. rescriptum. 2. fin. cum duab. legib. præcedentib. ff. de pact. † Cõtrarium tamen tenet Rom. in sing. 100. Creditores possunt, ubi vult, quòd creditores debiti partem debitori pauperi, etiam contradicente aliquo creditore, remittere possunt: allegat text. in l. si plures. & d. l. maiorem. cum l. præcedenti. ff. de pact. sed non totum debitum, quia tunc vnus aliorum sententiæ stare non tenetur, vt est casus secundum vnã lecturam & veram in l. apud Celsum. in princip. ff. de doli excep. & ita tenet Guil. de Cun, Alb. & Bald. in l. iurisdictionum. §. si ante

ante aditam. ff. de pact. cum alijs adductis in ad-
 di. ad Rom. in d. l. fin. 100. † Tu dic quod si debitor
 prin. aufugisset, & redire nollit, nisi creditores
 debiti partem remittant, quòd tunc maior pars
 debiti partem remittere poterit, non obstante
 contradictione minoris partis creditorum præ-
 sentiũ, vel etiam aliquo ipsorum absente. ita te-
 net Pau. de Cast. in l. & suũ hæredẽ. §. hodie. ff. de
 pact. & ibi Alexã. in col. 2. vers. Item limita istum
 tex. Et super tali pacto & remissione partis debi-
 ti ad illud validandum, Prætoris decretũ requi-
 ritur, vt per illud pactum, alijs creditoribus con-
 tra dicentibus præiudicetur, vt est tex. in d. §. ho-
 die. & tenet cõlegium Perusi. cons. 213. Simon &
 Iac. post princip. vers. & quod tunc inter consili.
 Ang. & dies supra in præcendi q. sub nu. 6. quòd
 tamen declarat Alex. in d. 2. col. in principi. versic.
 † Et dicunt præsentis Doct. Aut debitor fugiti-
 uus in loco erat, in quo de facili conueniri pote-
 ra; tunc partis debiti remissio fieri non potest,
 & hoc casu procedit opin. Hostien. & An. de qua
 supra. † Aut commode conueniri non poterat,
 sed cum magna difficultate, & tunc maior pars
 remittere poterit, & ita procedit opin. Paul. de
 Castr. & Roma. de qua supra, & ita reperitur fu-
 isse conclusum in consil. Neapo. vt declarat Af-
 flict. in deci. 288. Sæpè & sæpius, vers. secundus ca-
 us. & Mod. Anchari. in tract. de mercat. in rubr.
 de decoctoribus in 6. part. nu. 5. vers. quæro, Be-
 nedict. decoxit. cum sequentibus. † Aduerte ta-
 men, quod creditores remittentes mercatori fal-
 lito debiti partem. poterunt per conditionem
 ob turpem causam partem remissam repetere.
 Marfil. in sing. 432. Sæpè contingit. Roman. Alex.
 & Ias. in l. si. ff. de cond. ob turpem cau. quia tales
 remis-

remissiones per creditores factę debitoribus sal
 litis seu pauperibus de maiori summa pro maio-
 ri seruari nõ debent, sed integra summa peti pos-
 set, vbi ad pinguiorem fortunam peruenerint.
 Angel. consi. 33. in quęstione proposita. quem se-
 quitur. Ioan. Bap. de Plot. in repet. l. i. si quando.
 numer. 169. vers. & licet ad euitandum. C. vnd. vi.
 Hoc tamen intelligi secundum distinctionē tra-
 ditam per Mod. Anchoni. in d. 6. part. sub num. i.
 vers. Nos igitur distinguemus, videlicet an re-
 missio fit per gratificationem, aut per extortio-
 nem. Primò casu valet talis remissio, secundo ve-
 rò non, iuribus ibi per eum allegatis.

S V M M A R I A.

- 1 *Creditorum si inter se certant super bonis debitoris
 in licitatione, quis eorum præferri debeat.*
- 2 *Li maiorem ff. de pact. & l. fin. C. qui bo. ced. piss.
 procedunt non solum in casibus in eis positis, sed it-
 iam in omni alio casu, in quo inter creditores est
 concertatio.*
- 3 *Creditor in licitatione si cognatus est, creditor ali-
 tum præfertur.*
*Creditor tantum in licitatione præfertur cognato
 tantum. ibid.*
- 4 *Stante statuto, quod in licitatione cognatus præ-
 feratur, si extraneus rem pro maiori precio quam
 valeat, accipere vellet: cognatus vero pro precio tā-
 tum quod valet, præfertur extraneus.*

**Creditorum si certant super bonis debitoris
 in licitatione, quis eorum præ-
 ferri debeat.**

Quæstio XXXIII. princip.

Vigesimotertio principaliter † quæro, quod si facta bonorum cessione, creditores debitoris bona venundari petunt, & pro eorum satisfactione ad bonorum licitationem devenitur, nec aliquis qui bona illa emere velit, reperitur, & inter se certant creditores, quia quilibet pro pari precio & conditione ea emere vellet, quis eorum præferri debeat. Ang. in l. i. tenendo secundam gloss. lecturam, ff. de privileg. credi. inquit ibi apertum esse casum: quod ubicunque certant inter se creditores, quid de bonis debitoris in solutione cessantis agendum sit, semper humaniori creditorum sententiæ standum est, cæterum si nulla humanior inuenitur, & omnia paria sunt cognatorum iudicio standum est, qui creditores sint, & si nullus extat cognatus, iudicio eius cui maior pecunia debetur, standum est, & sic l. maiorem. ff. de pædis. & l. fin. C. tit. nost. † locum habent non solum in casibus signanter positis in illis legibus, verum etiam in omni alio casu in quo inter creditores est cõcertatio, qualiter super bonis debitoris in solutione cessantis credita consequi debeant, eo quod debitor soluendo non est. Bartol. vero in d. l. i. refert illam secundam gloss. lecturam non esse bonam, quia illa lex etiam in cognato loquitur, qui non est creditor, vnde ei adiudicari non potest: similiter quasdam alias lecturas reprobatur: & tandem lecturam Iacob. de Aret. tanquam veram & probabilem sequitur, dicens quod ibi lex loquitur in pluribus emere volentibus, qui æquale precium offerebant. vnde si creditor cognatus est, creditori tantum præferatur. & ita tenet Cyn. & Bal.

in

in l. Imperator. vers. in tex. ibi, necessarium. ff. de
 3 pact. † Item creditor tantum præfertur cognato
 tantum. si vero non extat aliquis cognatus, qui e-
 mere velit, sed solum creditores. Dic quòd ille,
 qui maioris summæ creditor est, præfertur: si ve-
 4 rò alij essent creditores, & alij prorsus extranei,
 creditores extraneis præferantur. † Si verò stan-
 te statuto, quòd cognatus præferatur, & extra-
 nei rem pro maiori precio, quam res valeat, ac-
 cipere vellent, cognatus vero pro precio solum
 quod valet, extranei cognato præferuntur, non
 econtra secundum Bal. in l. 2. col. fi. vers. sed hic
 occurrit dubium. C. de rescin. vendi. quia non
 est quis gratiosè contrahere compellendus, sed
 pro precio quanti plurimi reperitur, dummodo
 sine fraude & collusione fiat, & æqualibus pa-
 ctis, vt ibi per eum; quem communiter sequun-
 tur Doct. vt attestatur Cagnol. ibi in fin. cum plu-
 ribus concordantijs ibi per eum citatis.

SVM MARIA.

- 1 *Creditor primus hypothecarius an possit totam pecuniam, per debitorem secundo creditori solutum, auocare & nu. 4. & 7.*
- 2 *Hypotheca non competit primo creditori pro pecunia soluta secundo creditori, si bona fide fuit consumpta.*
- 3 *Æquitas sola inter merca. attendi debet, & inter eos, de bono & æquo proceditur, & solennitates & rigorositates iuris non attenduntur.*
- 4 *Creditor primus hypothecarius potest à secundo solutionem pro medietate sibi factam auocare: secus, si ipse primus creditor priuilegiatus esset, quia*

quia totam pecuniam reuocare posset & numer. 5.

Creditor vnus si immiffus est in possessionem ex primo decreto, alij etiam immiffi censentur, eod.

- 6 Creditores primi pecuniam posterioribus creditoribus per heredem solutam, qui cum inuentario hereditatem adiuit, reuocare poterunt.

Creditor primus hypothecarius an possit à secundo creditore pecuniam sibi solutam auocare.

Quaest. XXIII. quarta q. princip.

IVxtà prædicta vigesimoquartòt principaliter quæro, nunquid creditor hypothecarius primus possit à secundo hypothecario pecuniam sibi per debitorem solutam auocare? hanc quæstio. latè examinat Afflict. in decis. Neapol. 190. Pulchrum fuit dubium, vbi multos excellentissimos viros adducit, inter quos fuit Angel. de Gamb. de Aret. Alexan. de Imol. & Franc. de Accol. de Aret. qui pro parte affirmatiua in fauorem primi creditoris consuluerunt contra creditorem secundum, cui per debitorem pecuniæ solutæ fuerunt, tandem refert contrarium in sacro consi. decisum fuisse, † quòd pro pecunia secundo creditori soluta, hypotheca primo creditori non competit, quando pecunia bona fide cõsumpta fuit, & ita determinat Ange. in l. tuto. ff. de condit. inde. Subdit Afflict. quòd si secus diceretur, vnum sequeretur inconueniens, quòd si vnus debitoris falliti plures esset creditores, & debi-

debitor ille secundis creditoribus soluisset tempore quo creditum habebat, primus creditor contra secundum creditorem qui suum consecutus fuerat, agere posset, & totus mundus in litibus volueretur, & mercatores contractare non possent: & ita alias in d. cōsilio, determinatum fuit, vt refert Casy. in deci. 78. In casu Iuliani. colum. 1. nume. 2. Parisi conf. 69. si iuris. volum. 4. consuluit, hanc determinationem & sententiam multam sapere æquitatem, quamuis de rigore iuris, quòd primus creditor possit à secundo pecuniam illi solutam auocare, & illa æquitas secundum eum, multum attendi & considerari debet, ne inter mercatores prohibeatur commercium, & ne litibus implicetur, & eo maximè, quia inter mercatores sola æquitas attendenda est, † & de bono & æquo inter eos procedi debet & subtilitates & iuris rigorositates minimè sunt attendendæ, iuxta notat. in l. quintus. & l. si fideiussores. §. quidam. ff. mand. cum similibus. † Eandem sententiam sequitur Grammat. in 1. quæst. quam post eius decisiones apposuit ibi Afflict. Casy. & Parisi. allegat vbi supra. Contrarium tamen consuluisse videtur Paul. de Cast. consil. 169. viso puncto superscripto & allegationib. in primo quæsito. volu. 2. in nouis, dicens, primos creditores solutiones posterioribus creditoribus factas, pro dimidia reuocare posse, per text. allegatum per Afflict. & sequaces in l. non expedierit. §. 1. vers. quòd si vtraque. ff. de bon. autho. iud. poss. in l. qui autem. §. sciendum. vers. Qui vero. & in l. pupillus. cum ibi not. per Doct. ff. quæ in fraud. credit. & in l. verum. §. si cum tres. ff. pro socio. in quibus iuribus habetur, quòd quando creditores æquales esse debent, vt est de iure communi,

quan-

quandò pariter instât, & nullus priuilegium habet vel pariter habêt, seu etiam quandò bona per vnum incoeperunt ex primo decreto possideri, quo casu omnes immiffi censentur, l. cùm vnus. in princ. & ibi gl. plena. & Bart. ff. de bon. autho. iud. poss. & per Negusan. in tracta. de pign. in secundo membro tertie par. q. 8. num. 10. non potest debitor vni in aliorum præiudicium gratificare, & si gratificatur, alij reuocare possunt, & petere cum illo se adæquari, pro hoc facit regul. non debet alteri per alterum. ff. de regul. iuris. Secus, inquit, Paul. ibi, † si esset casus in quo aliqui creditores alijs ratione alicuius priuilegij potiores esse deberent. illi enim tunc totum reuocare possent, quòd alijs creditoribus non priuilegiatis solutum esset, l. ex facto. §. fin. ff. de pecul. l. 3. ff. quòd cum eod. & l. deferre. §. fina. ff. de iure fisc. & ita tenet in hoc casu Capy. in d. decif. 78. colum. 2. nume. 5. † Alium casum adde, si pecunia per hæredem, qui cum inuentario hæreditatem adiuit, secundis creditoribus soluta fuisset. nam hoc casu primi creditores à posterioribus eam reuocare poterunt, quamuis contra hæredem agere non possent, vel rem vti primis creditoribus hypothecatam per hæredem venditam, ab emptore vindicare secundum Ias. in l. final. §. si præfatam, colum. 1. versicu. quinta utilitas. C. de iure deliberan. vbi dicit esse mirabile, quòd inuentarium operetur exclusionem hypothecæ, quam creditor specialiter habebat. Solu. Dic, quòd opin. Afflict. & sequacium procedit, † vbi solutio in contumaciam & negligentiam, primi creditoris, posteriori creditori facta fuit, quæ negligentia primo recipienti solerti nocere non debet. isto enim casu locus est gratifi-

cationi? vt est text. expressus in d. l. si non expedierit. §. i. versic. quid ergò. & ibi gl. in verbo, nõ ceat. & ita tenet Alexan. in d. §. & si præfatam. colum. 2. circa fin. versicu. in ea. in fin. num. 8. opin. verò Paul. de Cast. procedit, vbi instantibus omnibus creditoribus facta fuit secundo creditori solutio. nam hoc casu primus creditor solutionem à secundis creditoribus saltem pro dimidia reuocare potest, quum text. in d. §. versicu. quòd si vtraque. disponat, quòd si instantibus omnibus creditoribus secundo creditori gratificauit debitor, portionem hæreditariam (si quæ supererat) quæri, id est, creditor secundum magis communem opinionem, vt attestatur Alex. in d. §. & si præfatam, eod. nume. 8. Si verò non superesset, communicandũ esse, quòd vltimus creditor acceperat, & hoc modo reduci possunt ad eandem opin. quamuis Moder. Anchoni. in tracta. de mercatura. in vlt. par. de Decoctor. sub rubric. qui potio. in bonis decoct. habeantur, num. 28. sub vers. Nouissimè prætermisissis. satis diffusè super hanc q. loquantur.

SUMMARI A.

- 1 *Paupertas allegata in precibus per debitorem volentem cedere bonis, an per eum probari debeat, vel ex verbis precum & rescripti probata dicatur. & nu. 5.*
- 2 *Beneficium cessionis, ab inopia & debitoris miseria causatur.*
- 3 *Creditor inopiam debitoris probare non tenetur, quando contra fideiussorem vult procedere.*
- 4 *Debitor asserens se in bonis non habere tantum, quòd*

quòd creditori sufficiat, satis probare dicitur suam paupertatem.

Creditor volens dicere, debitorem plus habere in bonis probare debet eod.

- 5 *Debitor allegans se pauperem, probare tenetur. & nu. 7. sed contra. nu. 8.*
- 6 *Glo. in l. cum de lege. ff. de probatio. est communiter approbata, & quomodo procedat.*
- 8 *Rusticus annumeratus inter personas, allegans se pauperem, & nihil in bonis habere, paupertatem probare tenetur.*
- 9 *Paupertas alicuius probatur per famam viciniæ, & per cognoscentes eum, & si ostiatim mendicaret, & num. 10. & si bonis cesserit, nu. 11. & per libros astimi. num. 12.*

Paupertas allegata per debitorem volentem
cedere bonis, an per eum probari
debeat.

Quest. 25. princip.

Vigesimoquintò principaliter quæro, †
quia superius in 8. quæst. principali, vers.
quid autem si in precibus debitoris, num.
8. apposita fuit forma rescripti Principis, quòd
constitutio de oratoris paupertate, ipsum ad al-
terutrum beneficium admittat, & c. † Quum sem-
per ad petitionem volentis admitti ad benefi-
cium, c. Odoardus. extra, de solut. vel alternatiuè
ad bonorum cessionem, aut ad terminum quin-
quennalem, iuxta l. fi. C. titulo nostro in signatu-
ra dicatur. Confito summarie de oratoris pau-
pertate, ipsum ad alterum de duobus beneficijs

R 2 admit-

admittat, & prout de iure, & hoc propter multā quæ circa hoc requiruntur, iuxta no. in d. c. Odoardus. vnde non est necesse quòd aliter cedat bonis, dummodò de paupertate legitimè constare possit, secundū Panor. ibi, & Rotam in decis. 567. vtrūm possit. ante fin. vers. nam dico, si doceat. in antiq. cum alijs per Staph. in tracta. de lite. gratiæ & iustitiæ. fol. 156. versicul. quandò quis petit. in 1. impressis. Nunquid ex verbis precum & rescripti dicatur probata oratoris paupertas, vel aliter per oratorem paupertatem probari requiratur? Videbatur dicendum, quòd satis per eum videatur probata paupertas. Quia sicut ab inopia & miseria causatur cessionis beneficium, l. penul. & fin. C. titul. nostr. sic ex inopia intentio cedere volentis fundari videtur: ideò videtur, quòd illam probare non habeat, sicut etiam debitoris inopiam creditor probare non teneatur, quandò vult ad fideiussorem venire, vt per Bart. in l. hoc iure. & l. in illa. ff. de verb. obl. & refert Imol. in d. c. Odoardus. col. pen. in prin. ver. quærit hic etiam dominus Pet. 24. † Satis etiam probata videtur ex eo, quòd debitor asseruit se non habere in bonis tantum, quòd pro creditorum satisfactione sufficiat. vnde volens creditor dicere debitorem plus habere, probare debet, glo. est not. in l. cum de lege. ff. de probat. facit tex. in l. si. §. licentiæ. & ibi Doct. C. de iure delibe. & illam gloss. sequitur ibi Bart. & communiter ab omnibus approbatur. Eam quoque sequitur Alexan. consil. 55. Consideratis, colum. pen. in fin. versicu. & satis erit. volum. 1. cum pluribus alijs concor. de quibus per Ias. in l. si constante, in prin. col. 20. vers. extr. glo. Bart. in 1. q. ff. solu. matrim. & illam glo. tenet Paul. de Cast. in l. maritum, in princip.

sub num. 2. eod. titul. dicens satis esse, quòd maritus dicat se non habere in bonis nisi talem & talem rem, vt gaudere possit de beneficio, ne conueniatur vltra quam facere possit. & qui dicit eum habere plura bona, & esse diuitem, probare debet. † Contrarium tamen est verius, quia allegans se pauperem, hoc probare debet, vt probatur in l. si creditores. ff. de priuileg. credit, & l. fina. ff. de libe. agnos. & hoc est, quia paupertas est allegantis fundamētum, & quia super ea se fundat, eam probare debet, l. ei qui dicit. ff. de probatio. & pro hac parte semper allegari solet gloss. singul. & communiter approbata in l. si verò. §. qui pro rei qualitate. ff. qui satisfdar. cogan. quæ dicit, quòd qui paupertatem allegat, eam probare debet, & econuersò qui aliquem diuitem allegat, hoc probare tenetur. per quam glo. inquit Ange. ibi, quòd vbicunque diuitiæ vel paupertas sunt causa & fundamentum intentionis allegantis, ei incumbit onus probandi etiam in negante. idem dicunt ibi Paul. de Castr. Alexand. & Ias. & plenè per Alciat. in tracta. de præsumpt. in 2. regul. in præsumptione 27. versic. & supradicta habent locum, nume. 4. & ibi Arelat. in addi. quod etiam firmat Alexan. in rub. ff. de no. oper. nunc. in pen. col. ad fi. versic. Quod est vna trufa. fac. reg. in d. l. hoc iur. & l. ita stipulatus. versicu. quòd si ab initio. ff. de verb. oblig. Ioan. Andr. in c. bonæ. & ibi Panorm. extra, de elect. Bar. in d. l. in illa. Alex. & Ias. ibi in 4. colum. in princ. versic. Extra glo. Bart. Alexan. confi. 39. Viso themate, volum. 1. confi. 91. Repetitus, colum. si. in prin. volum. 7. idem confi. 123. Viso processu, colum. 1. consil. 134. & consil. 136. Viso processu, colum. 1. sub nume. eo. volum. 7. Ias. consil. 34. Ad motiua, colum. 4. in princip.

versicu. non obstat modo, volum. 1. & ita reperio
 fuisse decisum in consil. Neap. ut refert Afflict. in
 6 decis. 377. Princeps concessit vniuersitati. Non
 obstat in contrarium deducta, & præcipuè glo. in
 d. l. cum de leg. super qua se fundat Doct. allega-
 ti. Nam doctrina illius gl. in se est verissima, &
 in iudicando tenenda: & temerarium esset ab ea
 recedere, quum eam expressè sequatur Bartol. in
 d. §. licentia. in l. is potest, colum. penult. ff. de ac-
 quiren. hæred. in l. conficiuntur. §. codicil. in fin.
 ff. de iure codic. in Rubric. ff. de no. ope. nunc. in
 vlti. colum. in l. decem. in princ. ff. de acqu. hære.
 & in d. l. si constante, in princip. in 1. par. princip.
 cum alijs infinitis concordat. diffusè relatis per
 Ias. d. conf. 34. col. 3. vers. non obstat. replicationes,
 & illa glo. intelligitur esse vera, quando concurr-
 rit pro eo qui asserit, aliqua præsumptio, prout
 concurrat in casu, d. §. licent. Ex quo enim hæres
 inuētarium solenniter fieri fecit, pro eo est præ-
 sumptio, quod in hæreditate plura bona non
 sint, & tunc per modum prædictum sufficit pro-
 batio, & ita illam gloss. declarat Ias. in d. §. licen-
 tia, colum. 1. in fin. versicu. ego omissa. & d. confi
 34. colum. 3. circa fi. & in d. l. si constante, in prin.,
 col. 21. in fin. vers. ex prædictis conclude. & Ruin,
 conf. 49. de duobus quaritur, col. 2. vers. nõ obstat.
 not. per glo. volum. 5. & Bello. conf. 34. visis fun-
 damentis, col. 1. nume. 2. Si nulla concurrat præ-
 sumptio, nec coniectura saltem iuridica, per ip-
 sum asserentem probari debet eius paupertas: a-
 lioquin ea non probata, ad cessionis beneficium
 admitti non debet, maximè vbi ita Princeps in
 rescripto disposuit, dum dixit, constituto de ora-
 toris paupertate: qua ergò non probata, debi-
 tor dicto beneficio gaudere non debet, & plures
 alias

alias responsiones, ad glo. in d. l. cum lege. tradit
 Campeg. in tract. de dote, in 3. part. quæstio. 20. in-
 cip. Qualiter probentur facultates, quem per te
 videas, ne ibi dicta per eum transplantare vide-
 ar. Nec obst. dicta per Paul. de Castr. in d. l. mari-
 tum. quia ibi vxor assererat maritum plura ha-
 bere bona, & diuitem esse, meritò ipsa teneba-
 tur illud probare, prout hic cedere volens asse-
 rendo se pauperem esse, eius inopiam probare
 tenetur, vt firmat gl. Alber. & alij in d. §. qui pro
 rei qualitate, & Albe. in d. l. & qui dicit. ad fi. nu-
 me. 8. Ille ergò qui super paupertate se fundat,
 eam probare tenetur, † vt est gl. sing. & commu- 7
 niter approbata in d. §. qui pro rei qualitate, quã
 etiam ad hoc propositum allegat Ruin. in d. con- 8
 sil. 49. col. 1. vers. quia ille qui dicit. † Possset fortè
 dici, hoc in agricola non procedere, quum talis
 annumeretur inter personas inopes, quæ nihil
 habere dicuntur, etiam si ex suo artificio viuere
 possent, vt consuluit Aymo. consil. 199. Ad sub-
 tilia, colum. 2. in fin. versicu. septimò contra De-
 cium vol. 1. † Hoc tamen intellige, nisi còtrarium 9
 ex rescripto Principis appareret. Qualiter autè
 constare dicetur, quem pauperem vel inopem
 esse, Doct. dicunt, per famam, quia sic est fama in
 vicinia, vbi habitat, & inter cognoscentes eum,
 facit quòd not. per gl. & Cyn. in l. vbi adhuc. C.
 de iure doti. & in d. l. si constante. in princip. &
 quòd ibi plenè per Bartolum, & Doct. & idèò
 seruatur in practica, probationem hanc fieri per
 testes de tali fama, & eius paupertate. † Vel 10
 dicetur etiã constare, si verè, et non fictè ostiatim
 ibat mendicando. nam hoc paupertatis signum
 est, nisi ex aduerso per creditores probet, quòd
 loculos depositos, vel res alias habeat, c. i. extrà,

deposi. & l. ex persona. C. de probatio. Item probatur paupertas alicuius, quia malè indutus est, & nihil habet in domo, vel per vulgi opinio. vt tradit Alb. in d. l. ei qui dicit. circa fin. nu. 9. & in d. §. qui pro rei qualita. col. 2. nu. 6. vel secundum
 11 Host. in d. c. Odoardus. † eo ipso quòd quis cedit bonis, satis probatur ipsum inopem esse, vnde postea detineri vel incarcerari non debet, l. i. C. tit. nostro. & c. 2. extr. de pign. † Probatur etiam per
 12 æstimi libros inopia, vt per Bartol. in l. decem. de verb. obl. & per Imol. in d. c. Odoardus. colum. 3. versic. sed iuxta prædicta quæri potest. & alijs etiam probatur modis, de quibus per Firm. in suo repertorio. in ver. paupertas, num. 3. & per Mod. Fanen. in tract. de pign. in 1. membro octauæ par. nu. 25. ver. sed dubitatur, quádò & quibus modis. Alex. conf. 37. consultus. vol. 7. & Bellon. conf. 16. stat statutum, col. 3. num. 5. cum sequentibus.

S V M M A R I A.

- 1 *Debitor indignus beneficio cessionis, dilatiõe quinquennali sibi per creditorem non cessa gaudere debet, etiam quòd dolum in alternatione commississet.*
Per dilationem creditoribus dissentientibus minus fit præiudicium, quàm per remissionem partis debiti, eo.
- 2 *Debitor prohibitus ad bonorum cessionem admitti, gaudere debet dilatione sibi ob eius inopiam à Principe concessa, præstita tamen per eum satisfactione, si à creditore petita fuerit.*
- 3 *Dilatio quinquennalis debitori concessa per Principem, incipit currere à die date, & non à die præsen-*

presentationis.

- 4 Priuilegium alicui cōcessum ab Imperatore, vt ab eius creditoribus infra quinquennium conueniri non possit, ad debitorem ex delicto obligatum, non extenditur, sed contra, nu. 12. 13. & 14.
- 5 Priuilegium concernens præiudicium tertij, strictè intelligi debet, quando est graue, secus, si modicum, vt nu. 12.
- 6 Concessio contra ius commune dicitur priuilegium.
- 7 Mercatores falliti non gaudent cessionis beneficio, nec annali seu quinquennali dilatione à principe concessa.
- 8 Creditoris appellatione venit proprie creditor ex causa delicti.
- 9 Interpretatiolata, quando fiat in materia odiosa.
- 10 Materia licet odiosa sit, non excluditur tamen lata interpretatio, quæ ex proprietate verborum insurgit.
- 11 Prærogatiua captiuus & carceratis concessa, etiam carceratis ex delicto competit.
Inhumanum non est, benefacere etiam ex delicto carceratis, eod.
- 12 Quod differtur, non aufertur.
Regulal. 2. §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco public. non procedit, quando de modico præiudicio tractatur, eod.
- 13 Rescripta & priuilegia Principum, intelliguntur semper absque alterius graui præiudicio.
- 14 Princeps iustitiam partis excedens, non præsumi-

tur velle excedere nisi in modico.

- 25 *Dilatio à Principe debitori concessa, vt infra quinquennium ab eius creditoribus molestari nequeat, etiam ad debitorem ex causa delicti extenditur, nisi debitum esset iuratum.*

Dilatio debitori concessa si nõ prodest, nisi à Papa de iuramento expressa fieret mentio. eod.

Debitor, qui ad bonorum cessionem admitti non debet, an vti poterit quinquennali dilatione sibi concessa?

Questio 26. Principalis.

¶ **V**igesimosextò principaliter quæro, † nunc quid debitor qui ad cessionis beneficium admitti non debet, vt in multis casibus supra declarauimus, quinquennali dilatione sibi per creditores vel à principe concessa, vti & gaudere valeat? Respond. quod si à creditoribus concessa fuit, ea vti poterit, quum in iure cautum nõ reperiatur, eum tali dilatione frui non posse, etiam quòd dolum in alienatione bonorum commisisset, vt pulchrè consuluit Parisius consi. 100. Certissimum est, versicu. Prætereà aduertendum est. & in fine volumi. Quod ratione suadetur, quia si creditores possunt debiti partem (quod maius est) debitori remittere, vt vidimus supra in vigesima secunda quæstione principali, tantò fortius quinquennalem dilationem, (quod est minus) indulgere poterunt, regul. cui licet, de regulis iur. in sextò. quia per dilationem minus fit

creditoribus dissentientibus præiudicium, quàm per partis debiti remissionem, secundùm Afflic, in decisio. 288. Sæpè & sæpius, versicu. & hoc multò magis, numer. 3. Si verò à principe concessa fuit, & tunc distingue. † Aut debitor ob aduersam fortunam ad paupertatem & inopiam deuenit, aut ex proprio dolo & delicto per eum commissio. Primo casu nulli dubium est, quod tali dilatione gaudebit, l. quoties, & l. vniuersa, C. de precib. Imperatori offerend. & voluit Alexand. consi. 206. visis his, volumine secundo. præstita tamen per eum satisfatione, si tamen à creditore petita fuerit, vt tenet gloss. Paulus de Castr. & Iason latè in dicta l. vniuersa, per Afflic. in decis. 378. Quidam debitor supplicauit. & tradit Guid. Papæ in decis. 109. Rescripta annalia, † vbi addit, quod talis dilatio quinquennalis à die datæ dilationis, & non à die præsentationis currere incipit. Secundo verò casu, † videtur dicendum, quod illa dilatione frui nequeat, secundùm Guil. de Cune. quem refert & sequitur Alber. in l. sed si ex parte, §. quanquam, ff. quod cum eo. vbi determinat, quod si Imperator alicui priuilegium concessit, vt infra quinquennium à creditoribus conueniri non possit, non extenditur ad debitorem ex causâ delicti obligatum. idem tenet & sequitur Alexand. in l. i. colum. pen. versic. ex his infert Roman. num. 43. ff. si cert. pet. & in l. penult. ff. ad Turpil. vbi pro hac opinio. adducit tex. cum gl. in §. quod si derelinqentes. in verbo nocentes, in auth. de mand. Princ. & id quod habetur auth. qua in prouincia. in verbo, omni priuilegio cessante, C. vbi de crim. agi oport. in quibus iuribus probatur, quod priuilegium delinquentibus non prodest. † Adducitur etiam quod

quum

- 5 quum hoc concernat ius & præiudicium tertij, strictè interpretari debet, l. secum. §. meritò, & §. si quis à principe, ff. ne quid in loco publi. c. cum alijs concord. per eum citatis. & quum sit contra
- 6 ius commune, † talis concessio priuilegium dici debet, c. priuilegia. 3. distinct. idè in ea stricta fieri debet interpretatio, l. si quando, in princi. C. de inoffic. testamen. & c. dilecto, cum simul. extr. de consanguin. & affin. & secundùm hanc opin. refert fuisse iudicatum Boer. in decrto. 349. Queritur an ciuilitè, colum. 8. in fin. vers. Nec per cõ sequens, & col. seq. dicens † quod hoc est contra mercatores fallitos, qui nõ gaudent cessionis beneficio, nec annali seu quinquennali dilatione à principe concessa, & ad hoc allegat Bald. consi. 382. in quæstione 1000. colum. fin. versiculus, sed adhuc restat, volum. 5. & Ioan. Baptist. de S. Seuer. in tract. de debit. suspect. & fugi. in 1. q. col. fin. vers. illud scio, qui tamen de hoc nullum faciunt verbum. Sed melius allegasset Bald. consi. 400. quod Iacobus. volu. 1. vbi per vndecim rationes arguit contra impetrãtem à principe rescriptum, quod securitas & dilatio debitori concessa, intelligi debet, præterquam in debitore per maleficiũ obligato. † Contrariam tamen opin. tenet Roma. in d. l. 1. si cer. pet. quem ibi sequitur Deci. in pen. colum. vers. sed tamen prædictis non obst. Quæ opin. etiam mihi magis placet, ex eo quod creditoris appellãtione venit propriè creditor ex causa delicti, vt etiam nota. Bald. in l. rescriptum, in 3. notab. ff. de pactis, & quamuis fortè dici possit, quod in odioso priuilegio simus, quod strictè intelligi debet, vt in contrario supra ostenditur.
- 9 Dico † quod etiam in materia odiosa, lata sit interpretatio, quantum ad hoc vt priuilegium, quod

quod generaliter in debitorem loquitur, qui infra quinquennium conueniri non possit, generaliter intelligatur. vt not. tradit Ange. in l. si. colum. fina. versicu. tertio quæritur. ff. de constitut. princ. Nam ꝑ licet materia odiosa sit, lata tamen interpretatio non excluditur, quæ ex verborum proprietate insurgit, vt est tex. in l. cum lege, vbi Aret. not. in princ. ff. de testam. & voluit Calder. conf. 1. in princ. de consanguin. & affin. quem sequitur Dec. conf. 5. in causa dominæ Mariæ, in fi. conf. 113. viso tenore, colum. penult. versicu. & idè istud priuilegium. num. 6. in prima parte, & in d. l. i. colum. penult. versicu. sed tamen prædictis non obst. ergo talis dilatio extendetur etiam ad debitorem ex causa delicti. Pro quo facit. ꝑ Nam prærogatiua quæ captiuis & carceratis conceditur, etiam ex delicto carceratis competit, glo. est in c. sacrorum. 12. q. 2. & not. Bald. per illum text. in l. sed & si idè. cum concord. per Alex. traditis ibi. quam l. legit. cum l. quanuis. colum. 2. in prin. vers. ex quo infert. ff. solut. matr. Quia non est inhumanum, etiam bene facere carceratis ex maleficio, c. non satis. 86. distin. idem tradit Bald. & ibi Bar. & Alex. in l. illud quod in prin. per illam gl. in d. c. sacror. C. de episc. & cler.

Nec obstant in contrarium allegata, & primò text. in d. §. quanquam. Quia ibi expressè datum erat, priuilegium pro creditoribus ex contractu, vt in l. i. ff. quod cum eo. Nec iura allegat per Alexan. obst. quoniam illa loquuntur, quando quis post concessum priuilegium deliquit, & ita procedunt tradita per Bald. dicto conf. 400. dum voluit, quod securitas data illi domino Iacob. ad futura delicta, & sic post priuilegium concessum non extendatur: secus ergo in præteritis delictis

& art.

& ante concessam dilationem, in quibus eadem
 ratione videtur, quæ in alijs creditoribus ex con-
 tractu. Non obstat, † quod talis dilatio ius &
 præiudicium creditorum concernat, & sic stri-
 ctè interpretari debeat, quia quum de modico
 præiudicio tractetur, ex eo quòd ius credito-
 ris non tollatur funditus, sed solùm ad certum
 tempus differatur: vnde dici solet illud vulga-
 re, quod differtur, non aufertur, l. quoties. vbi
 Bart. Salice. & Ias. in primo notab. C. de precibus
 Imper. offeren. facit text. & ibi not. gl. in l. quam-
 uis, ff. de arbitr. & est glo. fin. in §. si dominus. In-
 stit. de singu. reb. per fideicom. relict. non proce-
 dit regula d. l. 2. §. si quis à Principe. vt voluit ibi
 gl. in verbo, impetrauerit. & habetur per Bart. &
 Doct. in d. l. quoties, & est gl. not. in c. olim. in ver-
 bo, præiudicium, extr. de consuetud. & est ratio,
 quia rescripta & principum priuilegia, † sem-
 per intelliguntur & intelligi debent absque gra-
 ui alterius præiudicio, vt not. Bart. & Doct. in d.
 l. quoties. & ideò singulariter not. ex illo tex. Bal.
 in l. 1. versic. item not. quòd non præsumitur, ff. de
 constitut. princ. quòd si Princeps partis iustitiam
 excederet, non præsumitur nisi in modico exce-
 dere velle. † Quum ergo Princeps debitori dila-
 tionem concesserit, vt infrà quinquennium ab e-
 ius creditoribus molestari nequeat, & modicum
 afferat creditoribus præiudicium, talis dilatio lo-
 cum sibi vendicabit in debitore ex causa delicti,
 nisi debitum esset iuratum. nam eo casu talis di-
 latio debitori non prodesset, nisi de iuramento
 expressa fieret mentio, maximè à Papa, vt per
 plura consuluit Alexand. conf. 38. visa petitione.
 col. 3. quod est repetitum conf. 137. col. 6. & Alex.
 205. Visis his, col. fin. ad fin. vers. Dico insuper. vo-

lum. 2. idem sequi. Ias. in d. l. quoties. in 2. nota. & Deci. in d. l. r. colum. pen. versic. Non obstat quòd agatur de præiudicio, ff. si cert. pet.

S V M M A R I A.

- 1 Debitor qui dilationem quinquennalem obtinuit, amplius ad cessionis beneficium non admittitur etiam virtute noui rescripti, nisi in rescripto apposita fuerit clausula, non obstante quinquennali dilatione alias obtenta, nu. 2. & 6.
- 3 Clausula, non obstante, operatur id quod clausula de plenitudine potestatis.
- 4 Princeps rescribens cum clausula, non obstante, potest iura alterius tollere & diminuere.
- 5 Princeps non præsumitur velle tollere ius tertij, nisi apposuerit clausulam, non obstante.

Debitor qui dilationem quinquennalem obtinuit, an virtute noui rescripti debeat ad cessionis beneficium admitti?

Questio 27. princip.

Vigesimoséptimò principaliter quæro, † debitor quinquennalem dilationem ab eius creditoribus, vel à Principe per rescriptum obtinuit, & elapso induciarum tempore, creditores ipsum ad soluendum conueniunt, ille verò paratus cedere bonis, iuxtà l. r. C. tit. nostro. impetrauit, vt ad bon. cess. admitteretur, quo rescripto penes acta exhibito, creditores opponunt ipsum aliquo pacto admitti nõ debere, imò carcerib. mancipari, donec de eorũ credito satisfacti fuerint, ex quo ipse aliàs dilationem quinquennalem

nalem habuit, an autem virtute rescripti nouif-
 simè impetrati, ad cessionis beneficium admitti
 debeat? Videbatur dicendum, quod non, quia
 quum dilationem habuerit quinquennalem, non
 potest postea cedere bonis, sed carcerari debet,
 gl. est communiter approbata in l. fin. vbi Bal. Sa-
 lic. & Paul. de Cast. C. tit. nost. & in l. alia. §. elegã
 ter. & ibi Dd. sol. matr. & ita decisum fuisse vide-
 tur in cons. Neapol. vt refert Afflict. in decis. 378.
 Quidam debitor supplicauit. alioquin credito-
 res qui dilationem concesserunt, delusi remane-
 rent, quod non est dicendum. † Tu dic quod si in
 rescripto appositã fuit clausula, nõ obstante quin-
 quennali dilatione aliàs per debitorem obtenta,
 debitor ad bonorum cessionem admittetur, & ita
 alias ad fauorem fratrum de Alippo Brixien. cõ-
 tra Hieron. Campanã. mercatorem Venetum, eo-
 rum creditorem obtini. † Nam clausula, non ob-
 stante, operatur id quod clausula, de plenitudine
 potestatis, vt not. Bald. in l. si de testamento. C. de
 testam. & tradit Ale. in l. ex fact. col. 4. post prin-
 vers. & licet Bart. & omnes nu. 24. ff. de vulgar. &
 pup. & † vbi Princeps cum clausula, nõ obstante,
 rescribit, quum certus sit de iure tertij quæsito al-
 terius iura tollere & diminuere potest: quia quã
 uis alias ius tertij velle tollere non præsumatur,
 fallit tamen quando clausula, non obstante, ap-
 ponitur. Ant. de Butr. & Imol. in c. quæ in ecclesi-
 arum, extr. de consti. per not. per Cyn. post glo. in
 l. fin. C. si contra ius vel vtil. publ. sequitur Alex.
 cons. 92. Perspectis, col. 6. ad fin. vers. Fuit etiam
 adiecta. volum. 6. & declarat idem Alex. cons. 101.
 Visis instrumentis, col. 5. in princ. vers. & præfer-
 tim, vol. 1. † Quum ergo ex certa scientia rescrip-
 serit Princeps, apparet alteri derogare voluisse
 in iu-

in iure quæsito, de quo in precibus & rescripto fuit facta mentio, vt not. glo. in c. ex parte, il. 2. de offic. deleg. pulchrè per Bald. in l. fin. in princ. C. sent. resc. non po. glo. in c. statutum, in vers. literarum, de rescrip. in 6. & in c. 1. de const. eod. lib. & est communis opin. secundùm Alexã. in l. 3. §. si is pro quo, ff. quod quisq; iur. quem sequitur Ruin. conf. 130. Super eo. col. fin. in prin. vers. Quinimò ¶ voluit, volum. 1. & præsertim quû expressè dixerit, non obstante quinquennali dilatione, quæ verba clarè ostendunt mentem Principis fuisse, quinquennialibus inducijs derogare, vt in simili arguit Alex. conf. 1. Ponderatis his, col. 10. in princip. vers. non obstat, quod dominus dux. vol. 5. Scùs dicendum est, si in vltimo rescripto nulla mētio de quinquennali dilatione facta fuerit, prout non fuit in rescripto, de quo per Afflict. in dicta decis. 378. Et isto casu procedant quæ dicta sunt suprà.

S V M M A R I A.

- 1 *Exactio in quibus bonis debitoris, post cessionem bonorum quasitis fieri debeat.*
- 2 *Obligatus ad alimenta consignanda, attendere debet ad quantitatem fructuum qui ex eo percipiuntur, non autem attendet ad qualitatem & valorem rei.*
- 3 *Alimenta vxori relicta, extrà domum præstanda sunt secundùm redditus & facultates patrimonij, non autem ponitur manus ad proprietatem.*
- 4 *Alimenta debita descendētib. vel ascendētib. vel pupillo per tutorem, vel similib. si non sufficiunt*

ex redditibus patrimonij, venditur proprietas, quæ sit minus utilis.

Exactio in quibus bonis debitoris post cessionem quæsitis fieri debeat.

Quæstio 28. princ.

Vigesimo octauo principaliter quaero, quia supra t̄ diximus, quod qui cessit bonis, si postea alia bona quæsierit, vel ad pinguiorem fortunam peruenerit, non conuenitur nisi in quantum facere potest, deducto ne egeat, iuxta l. 4. in prin. & l. qui bonis, ff. tit. nostr. & l. ex contract. C. de bon. auth. iud. poss. in quib. bonis talis exactio fieri debeat. Respõ. quod in exigendo ipsum debitorem, inspicitur quantum ex eius patrimonij fructibus redigi possit, non quantum ex rerum venditione redigeretur. casus est singu. & mirabilis secundum Bart. & Ange. in d. l. qui bonis, quod est not. secundum Alex. ibi, qui pro hoc allegat tex. in l. si fundum per fideicommiss. de leg. 1. & quod not. Bart. in l. 2. in fin. C. de rescind. vend. & in l. imper. in fin. ff. ad Treb. per quam l. qui bonis. in proposito dixit Rom. cons. 510. Quo ad primum, col. fin. ad fi. quod quando aliquis ad alimenta t̄ consignanda obligatur, & consideratur an quis plura vel pauca bona possideat, non attenditur eorum qualitas, quæ possidentur, sed reddituum quantitas, qui ex eis percipiuntur, quia res magni precij esse possit, & ex ea minimus redditus percipi, & quasi nullus. vnde tunc ad qualitatis considerationem quo ad alimenta percipienda, quodammodo modicum seu nihil possidere

fidere diceretur: ideò non res, sed reddituũ quantitas attendi debet. † & propterea si maritus vxori extra domum alimenta relinqueret, secundum redditus & patrimonij facultates præstãda sunt, non autem manus ad proprietatem poni potest: quia, vt diximus, quantum in patrimonio sit, secundum fructus & prouentus inspicitur, non secundum quòd ex rerum vèditiõne redigi posset. † Si verò alimenta alicui debentur, exempli gratia, descendenti, vel ascèdenti, vel per tutorem pupillo, vel his de quibus per Angelum in l. Nefennius. §. fin. ff. de re iud. tunc pro alimentorum satisfactiõne proprietas, quæ patrimonium magis aggrauat, & quæ minus sit utilis, venundari debet. ita dixit Ang. in l. diuus. vers. in tex. ibi, necessaria, ff. de petitiõ. hæred. vbi refert se vnã cum Bal. apud Ariminum consuluisse, & ponit Alex. in l. maritum, in fin. ff. solut. matrim. dicens, prædicta in primo casu procedere in alimentis titulo lucratiuo debitis, secus in alimentis titulo oneroso, seu à causa onerosa procedente debitis.

SUMMARI A.

- 1 Debitor post cessionem acquirens turrim magni valoris, an ad eius venditiõnẽ cogatur pro emptiõne alterius minoris precij, & in residuo pro creditorum satisfactiõne nu. 3.
- 2 Rusticus quærens post cessionem bonorum domum magni valoris, eam vendere tenetur, & humilem emere, & creditoribus dare residuum.
- 3 Doctor, vel nobilis, aut miles potest domum magni

precij post cessionem bonorum acquisitam, vel beneficium à iure concessum, pro se retinere.

Debitor post cessionem acquirens turrim magni valoris, an teneatur eam vendere, & domum minoris precij emere, & residuum creditoribus assignare?

Questio 29. princ.

Vigesimononò principaliter quæro, † debitor post bonorum cessionem turrim vnam valoris mille quæfuit, creditores instant, vt illa pro eorum crediti satisfactiōe vendatur, asserentes, quod ei tanquam inopi domicula minoris sufficere debet: debitor verò respōdet, se velle eam pro sua habitatione retinere; nunquid ad illius venditionem cogi possit, vt aliam domum precij minoris emat, & superfluum tradat creditoribus? Bald. in l. fin. colum. penult. versi. Quæro quidam cessit, C. titul. nostro. alleg. Bartol. tenere, quod non. per l. qui bonis. ff. eod. quia ei habitationem habere permittitur, ipsum tamen arbitrio iudicis relinquendum esse, quia nec delicatus debitor, nec onerosus creditor audi debet, vt l. si benè, ff. de vsur. si tamen excessus non esset magnus, sed modicus, verbi gratia, si turris venderetur, & pro alterius habitationis emptiōe parum minus expenderetur, creditor in hoc audi non debet, sed æquo animo ferre debet, vt eam pro eius habitatione retineat. † Si verò rusticus vel plebeius esset, qui humiles solent habitare casas, iniquum videretur, quod
in

in damnum creditoris turrim pro habitatione re-
tineret, quod tamen nobili, vel Doctori, aut mili-
ti permitteretur, ideò arbitrarium iudicandum
est, & cum Baldo transit Salicet. in d. l. ex contra-
ctu. in 5. quæst. C. de bon. autho. iud. poss. † Aliam
similem quæstionem annectere potes, quam ponit
Bald. in condemnato. in l. 2. in princ. versicu.
iuxtà prædicta quæro. C. quod cum eo. & Alex. in
l. maritum. in vlt. colum. vers. sed quid si maritus.
ff. sol. matr. & aliam similem ponit Deci. in auth.
prætereà, col. fin. vers. Quartò quæritur de quæ-
stione. C. vnde vir & vxor, ad quos breuitatis
gratia me remitto.

S V M M A R I A.

- 1 Debitor qui bonis cessit, si conuenitur in bonis post
cessionem quæsitis, an deducere debeat, quod salua
dignitate sua viuere possit, & nu. 3.
- 2 Rusticus in bonis post cessionem quæsitis, panē gros-
sum, caepe, oleum, & caseum pro alimentis habere
debeat.
- 3 Doctor, nobilis, vel miles in bonis post cessionem, &
post beneficium à lege concessum acquisitis, dedu-
cit quod salua dignitate viuere potest.
- 4 Dignitas viri non attenditur, si mulier ob suam
paupertatem ei succurrere non posset, secus si esset
diues.

In bonis post cessionem quæsitis, an habeatur
ratio dignitatis personæ
debitoris.

Questio 30 Principalis.

TRigesimò principaliter quæro, † quia cedens in bonis nouissimè quæsitis, conuenitur solùm in quantum facere potest, deducto ne egeat, an etiam deducatur tantùm, quod salua eius dignitate viuere possit? Iac. de Are. Bal. & Ang. in l. si maritus in id. ff. solut. matr. ponentes in marito quæstionem, qui tantùm conuenitur in eo. quod facere potest, deducto ne egeat, iuxta l. maritum. eo. tit. tenent, respectum aliquè ad dignitatem non haberi, sed solum id, quod ad victum tantùm sufficiat, retinere debet, contrarium tenet Raph. & Imo. in d. l. si maritus in id. argumen. l. nepos Proculo. ff. de verbor. signif. vbi tex. allegat. in l. tutor secundum dignitatem. ff. de admit. tut. cum hac opin. transit Albe. de Rosa. in d. l. si maritus in id. vbi vltra d. l. nepos proculo. allegat tex. in l. habitio. ff. de vent. in poss. mit. & l. pen. & fin. ff. de in rem vers. idem tenet Bal. in l. 2. in princ. C. quod cum eo, vbi allegat in simi. text. in l. sed & si quid inædificauerit, §. sufficienter. ff. de vsufr. & l. cum vnus. §. alimentis. ff. de alim. & cib. leg. idem tenet Ang. & Imol. in l. Nescennius. §. fin. in prin. ff. de re iud. Eandem opi. tenet Aret. in §. appellantur, col. 4. vers. in eandem gl. ibi, idè de donatore. Insti. de except. & in §. item si dote, in vlt. col. vers. & aduertas quod in ista deductione. Inst. de act. ad quem se remittit ibi Ias. num. 8. dicens, quod in hac deductione, ne egeat, personarum ratio & conditionis personæ haberi debet, vt si nobilis, miles, Doctor, vel rusticus est, nam si rusticus est, satis est quòd ad alimenta panis grossus, † cæpe, oleum, & caseus relinquatur, quum tales rustici panem ex hordeo, fabis, mili-

ca, milio, & similibus confectum comedere solent, non autem ex puro frumento, vt not. gl. in l. seruis vrbans. in secunda & tertia gl. ff. de leg. 3. & tradit Ripa in tract. de peste, in rub. de remed. ad confer. vber. col. 8. in fin. nu. 98. vers. Nam solet rustici. † Si verò nobilis, vel Doctor, aut miles esset, satis turpe foret, quod solum ei consuleretur ne mendicaret, & sic quod duntaxat victum haberet, quod non diceretur esse absque eius dignitatis dedecore. Sed Imol. in d. l. si maritus. has opinio. ad concordiam reducere conatur, videlicet quod si mulier est ad eò inops, quòd sibi per talè deductionem succurrere non posset, viri dignitas non attenditur: secùs, si diues esset, & haberet vnde viuere posset. & hæc concordia placet Are tino in d. §. item si de dote. in fin. vbi in proposito bonum text. allegat in anthen. prætereà. C. vnde vir & vxor. & l. plenum. §. equitij. ff. de vsu & habi. vbi dicitur, † quòd quis posse facere dicitur, quod considerata personæ conditione, commo- dè potest. Eandem concordiam sequitur Alex. in l. maritum, in vltim. colum. vers. Hæc concordia mihi placet: & illam amplectendam arbitror, quum etiam ob inopiam mulieris, maritus beneficio sibi à lege concesso gaudere non posset, vt dixi suprà 15. q. 4. princ. & in 17. casu vigesimæ q. quartæ q. princ. num. 30.

S V M M A R I A.

- 1 *Deductio qualiter in bonis post cessionem qualitis fieri debeat, & an aliud sit in iuvene, aliud in se- ne, & an pro vno anno, vel maiori tempore, & nu- me. 4.*
- 2 *Debitor artifex in bonis post cessionem quesitis sibi*

- computat in deductione, quod ex artificio acquirit.*
- 3 *Doct̃or vel miles post beneficium sibi à lege concessum, sibi computant in deductione ex bonis acquisitis id, quod ex aduocatione & militia acquirunt.*
- 5 *Familia debitoris quam ipse de necessitate educare oportet, attenditur in deductione bonorum post cessionem acquisitorum.*
- 6 *Priuilegium alicui concessum pro se, etiam ad ministros sine quibus esse non potest, extenditur.*
- 7 *Quis ex alterius persona consequitur, quod ex persona sua consequi non potest.*
- 8 *Pater & filius, vna & eadem persona censetur. Maritus & vxor, vna & eadem caro sunt, eod.*

Quantitas rei & temporis an inspici debeat in deductione bonorum post cessionem acquisitorum, tam respectu personę debitoris, quàm eius familię?

Quęstio 31. principalis.

I **T**Rigesimoprimum principaliter quęro, † vidimus suprà qđ debitor cedens, in quęstis de nouo, condemnatur in id, quod facere potest, habita ratione ne egeat, iuxtà l. in condēnatione, ff. de regul. iur. & quod not. in l. si maritus in id. per gloss. & Doctores, ff. solut. matr. & in l. ex contractu, cum concord. C. de bonis auctori. iudic. possid. Quomodo fiet ista deductio?

Petrus

Petrus de Bellap. in §. fi. sub nume. 6. versicu. Ecce quod est de fortunis. Institu. de actio. dicit, quòd iudex personæ conditionem inspiciet, vtrùm sit artifex, vel non: sed si simplex sit, qui victum sibi quærere ignorat, tunc tantùm sibi dimittet, quantum ad vitam sibi necessarium est: & si sit persona, quæ secundum eius conditionem vinum bibere, & carnes comedere debet, vt l. sed & si quis, ff. de usufructu. inspiciet etiam personæ qualitatem, si sit iuuenis, quia tunc diutius viuet, ideò sibi plus assignabit, alioquin si sit senex, non dimittet sibi tantùm, sed seruabit formam, l. hæreditatum. in princip. ff. ad l. Falcidi. idem firmat ibi Ioan. Fab. dicens, duo esse attendenda, scilicet rei & temporis qualitatem. Ad primum facultates & personæ conditio inspiciuntur. † Nam si est persona, quæ operari possit, quæ officium seu artificium habeat, illud sibi computari debet, & sic illarum operarum fiet deductio, vt est gloss. fina. in d. l. si maritus. in d. l. si quis à liberis. §. sed si filius. cum gloss. ff. de liber. agnoscen. & d. l. si quis argentum. §. sed & si quis. & ibi gloss. in verbo, donante. C. de donatio. Inspicitur etiam si Doctor, vel miles est. Hi computant in tali deductione. quod ex eorum aduocatione & militia acquirunt. † Inspicitur etiam si est nobilis. in his enim quum ipsi plus expendant, & expendere habeant, maior habebitur ratio, quàm in rustico vel similibus, vt in præcedenti quæst. dixi. † Ad secundum non sufficit pro vno tantùm anno deductionem fieri, sed attendi debet, cuius sit ætatis, pro quo talis deductio fieri debet, ex illo tunc simul fiet computatione facta iuxta dispositionem, d. l. hæreditatum, in princip. & ita secundum legem il-

lam iudicandum est, vt voluit gl. 1. in l. maritum, ff. solut. matri. & ita tenent Dyn. Petr. de Bellap. Ioan. Fab. Ioan. de Plat. Aret. & Ias. in §. item si de dote. Instit. de action. & Ange. in l. Nefennius. §. fina. in princ. ff. de re iudic. † An autem quod dictum est circa principalis debitoris personam, idem etiam dicendum sit circa eius filios & familiam, quos de necessitate educare oportet, & sine quibus commode iuxta eius qualitatem, & conditionem viuere non posset: Videtur quòd sic, per textum in d. l. si quis à liberis. §. non tantum. cum gloss. ibi de liber. agnos. & l. 2. ff. de vsu & habit. & l. si stipulatus fuero. de verbor. oblig. Contrarium tenet Ioan. Fab. quem sequitur Ioan. de Plat. in d. §. item si de dote. Tu dic quòd attentata conclusione, de qua supra, & in præcedenti quæst. habetur respectus ad debitoris qualitatem & conditionem, cum concordia ibi relata, concludendum est, quòd huic cedenti haberi debet consideratio non solum de persona sua, sed etiam de personis, sine quibus secundum statum suum viuere non potest. ita voluit Imol. in d. l. Nefennius. §. fina. declarans dictum Angel. ibid. & hoc probatur ratione secundum Aretin. consil. 17. Consideratis. colum. penul. versicu. † Tertio, quia si maritus. Quia privilegium alicui pro se concessum, etiam ad ministros, sine quibus quis esse non potest, extenditur, l. administrantes. §. 1. vbi Bartol. in prima lectura, & ibi Bald. ff. de excus. tuto. idem Bald. in l. non solum. §. qui primipilum, eodem titul. & in authen. habita. C. ne fil. pro patr. Idem voluit Staphyl. in tracta. de literis gratiæ & iustitiæ, fol 154. versicu. Præterea hoc est privilegium, in primis impress. per gloss. in c. studeat. l. distin. dicens, quòd ei non conceditur

ultra

ultr quàm facere potest, tantùm relinqui debet, unde ipse & sui ministri eidem necessarij sustentari possint. Faciunt tradita per Decium in l. lecta, colum. 5. versic. in glo. in verbo, de domo. ff. si certum peta. quòd priuilegium alicui concessum etiam eius familiaribus competere dicitur, & habetur per Bartol. in l. semper. §. immunitati. ff. de iure communi. & fac. text. quem ipse Areti. alleg. in l. cæterùm. ff. de usu & habit. & pro hac opinione facit illa vulgar. regula, quæ habet, ~~quòd quis ex alterius persona consequitur, †~~ 7
~~quòd ex sua persona consequi non potest, vt est~~
 casus pulcherrimus in c. autoritate Martini. §. final. de concess. præben. libr. 6. & in c. penult. de præben. eod. lib. & habetur in l. si emancipati. & ibi plenè per Ias. cum multis simil. in 2. colum. in fin. versicu. Not. tu diligenter. cum duabus sequ. C. de collation. & per Marsil. in sing. 187. Plura & plura. † Quòd etiam probatur ex eo, quia pater 8
& filius vna & eadem persona censetur, l. fina. C.
 de impub. & alijs substit. & maritus & vxor sunt vna eadem caro, iuxta tex. in c. debitum. cum cõcord. extra, de bigam.

SUMMARI A.

- 1 Cessio bonorum post appellatjonem ab interlocutoria habente vim diffinitiuæ admissa, an per modum attentatorum reuocari possit?
- 2 Attentata ante omnia reuocantur, non discussa aliter appellationis articulo, & quæ dicantur attentata. & nu. 3.
- 4 Cessio bonorum etiam post appellationem à diffinitiuâ fieri potest.

Cessio

Cessio bonorum an per modum attentatorum reuocari possit?

Quaestio 32. princip. & vltima.

- T**Rigesimosecundò principaliter & vltimò
 1 quæro, † quid si post appellationem ab interlocutoria vim diffinitiuæ habente, interpositam, debitor cessit bonis, an talis bonorù cessio per modum attentatorum possit vel reuocari debeat? Guid. Pap. conf. 124. Circa materiam, col. 4. in prin. vers. Ad secundum quæsitum, nu. 3. decidit, quòd si bonorum cessio ante inhibitionem facta fuit, reuocari non poterit, sed differri debet, donec de appellatiõe cognitum fuerit, allegat tex. in c. non solùm, 1. §. fin. de ap. in 6. tradunt domini de Rota in decis. 412. si appelletur in nouis. & Feli. in c. super quæstionum. §. si. extr. de offic. delega. Tu dic quòd etiam si post inhibitionem facta fuisset, & post appellationem à diffinitiuâ interpositam tanquam quid attentatum reuocari nõ poterit, quamuis regula sit, ante omnia,
 2 † attentata, etiam non discussio appellationis articulo, reuocari, vt in dicto c. non solùm. in prin. & ibi Canonist. † Tum quia bonorum cessio etiam post appellationem, à diffinitiuâ potest agnito debito in iudicio fieri: & talis cessio valet iuxta declarationem per Aretinum traditam in §. fin. col. 3. ad fi. vers. Nec obstat. d. l. 1. Inst. de actio. secundum quam ita fuit decisum in sacro consilio Neapol. vt attestatur Afflict. in
 3 decis. 296. Quidam debitor, in fin. † Tum etiam quia talis cessio facta, seruatis de iure seruandis, dici non potest esse de attentatis, quum cessio sit de his, quæ licitè fieri possunt, & ea quæ licita
 4 sunt,

sunt, attentata non dicuntur, quia quum pendente appellatione aliquid attentetur, quòd sit licitum, prout in præfenti casu, ex quo cedens facere potest, quòd de iure sibi competit, illud tanquam attentatum per modum attentati reuocari non potest, quum nihil innouari videatur secundum gl. in d. c. non solum. §. fin. in glo. Prætereà si debitor post appellationem fuit ad bonorum cessionem admissus, non est dubitandum, quòd appellatus fuerit per cedentem citatus, vel in iudicio comparuerit, per quam comparitionem & agnitionem debiti in iudicio factam, appellatus ipse nedum tacitè, sed expressè tali cessione consensisse videtur, meritò de attentatis amplius opponi non potest, quum scienti & volenti nõ fiat fraus neque iniuria. regul. scienti. de reg. iur. in 6. cum vulga. Et ex his expedita redditur per me Matthæum Brunum Iuriscōs. Ariminen. hæc præfens cessionis bonorũ materia, in qua si quid boni reperitur altissimo ac omnipotenti Deo laus, honor, & gloria attribuatur. Si verò aliquid quòd legentis aures offendat, culpæ meæ ascribatur, iuxta illud Augustini in 15. cap. Soliloquiorum, dicentis, si quid boni est parui vel magni, donum tuum est: & nostrum non, nisi malum est.

Finis Tract. Matt. Bruni, de cessione bonorum.

TRAC.

TRACTATUS CESSIO-

NVM, INCERTO

AUTHORE.

SVM MARIA.

- 1 *Vtilis actio an sine cessione competat.*
- 2 *Cedens cessione facta, si agat directa actione, an preferatur ei, cui facta est cessione.*
- 3 *Actio hypothecaria an tantum nudam possessionem respiciat.*
- 4 *Res si duobus cessa sit, ad quem ratio maxime spectet.*
- 5 *Confessio quando non praedudicet.*
- 6 *Qui per alium facit, per seipsum facere videtur.*
- 7 *Concedendo iura, an quis faciat procuratorem ut in rem suam.*
- 8 *Procurator, non dominus est, ante litem contestatam.*
- 9 *Cessione facta principalis, an valeat.*
- 10 *Cessione hypothecaria quando non valeat sine principali.*
- 11 *Cessione facta sine causa, an valeat.*
- 12 *Interueniente precio, emptio praesumitur, non cessione.*
- 13 *Probare cuius sit, pecuniam datam fuisse.*
- 15 *Vtilem qui habeat actionem, an directam habere queat.*
- 15 *Experiri nemo potest sine actione.*
- 16 *Fideiussor an teneatur, si principalis pignus debitori reddidit.*

- 17 *Iura & actiones an debeant cedi pro parte, vel in solidum fideiussori.*
- 18 *Iura & actiones an specialiter in fideiussorem cedi debeant.*
- 19 *Debitorum nomina sunt incorporalia.*
- 20 *Cedens an cessionarium in ius vocare possit.*
- 21 *Minor an actione cedere possit.*
- 22 *Cessio, an venditio censeatur,*
- 23 *Vendito nomine, venditur instrumentum nominis.*

CESSIONVM materia utilis multū, non multis est cognita: & aliàs sæpè vidi consuli per tiores, & malè respondere. Idcirco breuiter tractabo ea, quæ de hac materia mihi utilia videbuntur. Et primò antequàm ad alia procedam, sciendum est, quòd utilis actio nunquàm † sine cessione competi alicui. Et hæc est regula generalis: quæ quidem fallit in quinque casibus specialibus. Primus est in actione ex vendito, vt C. de act. vel hæ. vend. & l. 2. & 3. & l. emptor. & l. postquàm. Secundus, in nominibus in dotem datis, vt C. de act. & oblig. l. nominibus. Tertius, in nomine in solutum dato, vt C. quandò fisc. vel priua. l. fina. Quartus, in legato nominis. vt C. de leg. l. legato nominis. Quintus est, ff. de pig. act. l. si conuenerit. In istis solummodò quinque casibus, & non in alijs, † est speciale.

† Quæro: Procedendo vterius, ponamus: Aliquis cessit mihi actionem in decem: facta cessione, postmodum ipse egit in actione directa suo nomine. Ego, cui facta est cessio, egi vt tli. Quis præferatur in agèdo? Ego qui cessi, vt ff. de procura-
rato.

rato. l. in causæ. §. penul. Et hoc verum videtur in tribus casibus. Primus est, si denunciaui debitori antequàm ageretur vt solueret illi qui cesserat iura. Secundus est, si litem fui iam contestatus. Tertius, si partem recepi pecuniæ. Isti casus not. c. de do. l. si.

An autem cedens poterit agere, de hoc vide plenè per Bar. in l. ficta. §. si hæres. ff. ad Treb.

Quæro, Quid si cedens mihi exigit, nunquid repetam ab ipso, vt mihi restituat? Dico quòd sic. argum. ff. si ager vecti. vel emphyt. per l. i. §. qui mihi competit.

Quid erit? Quidam obligauit mihi nomen debitoris sui, quæ actio mihi datur? Quidam dixerunt, quòd datur mihi hypothecaria, vt C. de hæred. action. l. hæredem. Sed Mar. Syllanian. dicit, quòd pessimè dicunt, quia † natura hypothecariæ est tantùm aduocare nudam possessionem, vt ff. de emptio. & vendit. l. si cùm venditor. unde dicit, quòd datur inutilis ex contractu, ex quo ille poterat agere directa: quia sic poterat ille agere directa ex mutuo, & certi conditione, & utili, argumen. l. nomen. C. quæ res pignor. obligari poss. Nec obstat de actio. vel hæred. vendi. quia illa loquitur in tacita hypotheca. Et ita videtur innuere glo. ordinaria in l. & cùm ipse. & ita dicit gl. ordinaria super l. nomen. §. & actiones. contra debitorem meum ipse cui gessi.

4 Quæro, cessi alicui iura aliqua. † nunquid illi cui vltimò facta est cessio, habeat actionem, & agere possit? domin. Ioan. dicit quòd non, ex eo quòd infinitas est euitanda, vt C. de sacrosan. & l. inter diuinum.

Quid erit? Aliquis in rem suam agit contra
me,

me, dico ego, tu non potes agere nec experiri quia satisfeci illi, qui tibi cessit ante cessionem factam: dixit iste, nō est verum: dixi ego, faciam eum venire coram iudice: dixit ipse, libenter. finaliter, venit ille qui cessit, & confessus est me sibi soluisse: iste, non obstante confessione, vult agere, dicendo quod non præiudicat sibi talis confessio. Nunquid potest? & certè videtur quòd talis confessio sibi faciat præiudiciū, argumen. l. secundæ. C. communia de legat. ff. de vsuris. l. si. ff. finium regundorum. l. eos. † Econtra videtur, quod non præiudicat talis confessio. arg. ff. quem admodum seruit. amitta. l. si partem. §. i. d. Vber. de Bobio ita distinguit in quæstion. ita & refert quæ sit persona confitentis, vt si est talis persona, quæ possit satisfacere vtrique, & tunc non faciet præiudiciū. ita iudex debet varia statuere ex personis & causis. ff. de rei vindicatione, l. in fundo. ff. de action. & oblig. l. fin. C. si quis imperator. maledixerit. l. i. cum suis si. nota. per Bart. in l. i. in princi. ff. quod actiones competentes vni; dentur alij, intelligitur de vtilibus, non de directis: & ibi, quid statutum dicat, quod per liberam personam quæretur nobis actio, vbi distinguit.

Quæro, aliquis constituit procuratorem suū & dedit ei potestatem liberam, quod possit cedere iura & actiones fideiussoribus contra debitorem suum: dicit fideiussor conuentus, Ecce ego sum paratus soluere, cedas mihi iura quæ habet dominus contra debitorem principalem, cuius sum fideiussor: dicit procurator, Paratus sum, dummodo soluas. & ostendit instrumentum procuræ suæ & mandati sui. videns fideiussor dictū mandatum, dicit: Non habes mandatum speciale

T

super

super hoc: & ideo volo te condemnari, quia non potes cedere. Nunquid debet condemnari? & videtur quòd non, argumento. ff. de fideiussoribus. l. si mandati. & l. si cui. l. fin. eodem titu. & ff. ad Trebel. l. restituta. de auctoritate tutorum. l. pupillus. Contra videtur argumentum illius generalis dicti, Qui ꝑ per alium facit, &c. vt ff. de administratione tutorum. l. ita autem. §. gessisse. de vi & vi armata. l. i. §. dixisse. ne quis eum, qui in ius voca. est, vi exi. l. si per aliud. §. i. non facit tanquam ipse, sed tanquam alius, vt ff. de adopti. l. si pater. §. qui duos. Item verba debent aliquid operari. ff. de legatis. i. l. si quando. ff. ad municipi. l. i. sed Dominus Alber. Papien. & dom. Vbertus de Bobio, dicunt quòd ipse non posset cedere iura in hoc, tali ratione, quia cedendo iura, faceret procuratorem vt in rem suam. vt ff. de condi. indebit. l. fin. §. Titius. & l. si procurat. & C. de procura. l. quod quis. & l. neque tutores. ff. de procurat. l. Pomponius. & si cesserit, non valet, vt puto. immo dicebat Dom. Albert. Papiens. quòd quicumque aliter dicit, hæreticus est: sed Do. Homobonus Cremonens. respondebat huic argumento, dicit ipse, certè hæreticus non sum, & tamen dico contrarium. Nec obstant argumenta allegata, quia ego bene cõfiteor, quòd cedendo iura, facio ꝑ procuratorem vt in rem suã secundum Dominum Alberic. si habet ad hoc speciale mandatum, bene poterit cedere alteri ante litem contestatam, & facere alium procuratorem in rem suam, cum in alijs iudicijs & litibus procurator non possit alium procuratorem constituere ante litem contestatam, quia non est dominus ꝑ ante litem contestatam, vt supra d. l. neque. & l. quod quis. Sed si habent speciale mandatum,

datum, ad procuratorem constituendum, & certus est ille qui debet constitui, nunquid potero constituere? Certè sic. argument. ff. de procur. l. secund. Sed nonne certus est iste, cui debent cedi iura & constitui procurat. vt in rem suam? Si ergo est bene certus, bene potest constituere ipsum procuratorem in rem suam, & ita poterit cedere iura & actiones, & facere procuratorem in rem suam: & ita non obstat opinio Domin. Alberic. maximè argumentum suum. Et hæc argumenta ipsa veritas, & in hoc videtur concor. gloss. ordin. quæ est ff. de procur. l. 2. Ego in quodam consil. fui, & feci in tali casu dari fideiussores, vel aliter satisfdari ab illo procuratore, qui erat paratus cedere cum illo mandato, per dominum qui constituerat ratam habere illam cessionem, cuius nomine fiebat, quia erat in longinquis partibus. Et hoc tolerari posset, vt euitetur fraus istius procuratoris petentis, & cedere volentis. Et nota hanc quæstionem, quæ sæpè venit de facto.

Quæro, Aliquis cessit suo principali, nunquid valet cessio? Et videtur quòd sic, vt ff. de actio. vel hæred. vend. l. fin. & C. mandat. l. fin. & l. ab Anastasio. & l. per diuersas, eod. ff. de except. rei iudica. l. si extante. §. Latinus. Cõtra videtur, & ita dicit gloss. ordinaria, quòd quæ est accessoria, non potest cedi sine principali arg. ff. de reg. iur. l. cum principalis, Et quod sit accessoria, probatur. ff. de institut. l. pupillus. §. præscribere. Domin. Mar. ibidem dicit, quod credit quòd sic, non tamen pro certo asserit. argumen. l. fin. C. de actio, vel hæred. vendi. vbi gloss. ordinaria dicit, quòd cedi non potest, quia si diceremus, iam hoc esset absurdum: quia si cedens agere actione

principali, alius hypothecaria caussa, perderet suam naturam actionis realis hypothecaria. & ita dicit gl. ordinaria. Ego autem adhibeo distinctionem: aut iste qui cedit, habet principalem actionem hypothecariam: & † tunc non valet cessio hypothecaria sine principali, quia forte stetit per triginta annos, quod ipse non egit. Et tunc bene valet cessio, ut C. de iur. pignori. l. 2. in gloss. quæ incipit, intelligere debes quod fuerit sublata principalis tanto tempore. nota. C. de præscrip. long. temp. triginta anno. l. cum notissimi. §. 1. quæ omnia sunt utilia.

Quid si aliquis cessit alicui actiones utiles, directas, civiles & prætorias contra debitorem suum, & constat in instrumento, quod præcedit eum occasione istius cessionis, tamen non continetur caussa in instrumento, nunquid valebit talis cessio † facta sine caussa? Et certe videtur quod non. argument. ff. de his qui nota. infam. l. 1. ff. l. i. ignominie. ff. de transact. l. cum hi. §. caussa. & C. de procura. l. qui stipendia. & de proba. l. exemplo. Contra dicitur C. de præd. curialium. l. fin. ubi dicitur, quod postquam precium interuenit, præsumitur † emptio & venditio. & ita præsumuntur omnia solenniter acta: ut ff. de præscrip. verbis. l. natura. Sed ego contra per l. qui stipendia, supra allegatam. & hæc est veritas, & faciunt iura allegata pro ista parte, quod non valet cessio.

Quæro, quid si in instrumeto apponatur, quod non sit data pecunia, nunquid debeat pecuniâ † datam probare iste, cui cessa sunt iura? Videtur quod sic, ut ff. de non nu. pen. l. si ex cautione. de rei vendi. l. dolus. & l. per diuersas. C. mandati. & l. ab Anastasio. eod. tit. Sed Do. Mar. Syl. contra,

tra, & ego, quia præsumo omnia solenniter acta, vt Instit. de fideiussor. §. fin. & C. de contrahen. & committen. stipul. l. 1.

Quæro, aliquis promisit mihi codicem ad aliquid in quodam instrumento, & promisit omnes expensas quas faciam in exigendo illum codicem, postea cessi omnia iura & omnes actiones alij, nunquid iste promissor meus tenebatur ad expensas illi cui sunt cessa? Et videtur quod non, quia ille fuit principalis qui me ruit hoc priuilegiũ, argu. ff. de administ. tut. l. ex pluribus. ff. de l. 2. l. patronus. ego contra, vt Inst. de verb. oblig. §. ex conditionali.

Quæro, aliquis agit contra me iure cesso: dico sibi, Vtrum agis ex persona tua, an non? id mihi specifies, & ipse dicit, Nolo tibi exprimere: nũquid cogetur? videtur quod sic, vt ff. de tributo. l. quod in hæredem. §. eligere. item quia directa competit ex mente, utilis ex verbis, vt ff. de negotijs gestis. l. negotiorum. Item alia t̄ possum cum habeo directam, quæ non possum cum habeo vtilem, nam si exprimat, tũc eris instructus. arg. ff. de eden. l. 2. E contra dicitur quod non, vt ff. de pet. hære. l. nec vllam. & l. si quis sciens. de euictio. l. minor. Item tantum cõsequitur per directam, quantum per vtilem. l. actio. ff. de nego. gest. Quid dicemus? dico quod tunc exprimerem per l. si duo. ff. de sol.

Quæro, quid si egit quis contra me, & non habet animum litigandi, & cum facta esset litis cõtestatio, & assignati termini & dilationes vtrique parti ad probandum, & cum factæ fuerint probationes, & conclusum in causa, dum eramus prope sententiam, videns, iste quod succum bebat in causa iuit ad quendam debitorem suũ,

& dixit ei : Nonne talis debet tibi centum, quæ mihi debes? dixit ipse, sic, dixit iste, cedas mihi iura & actiones quæ habes. & cessit. & iste habens talia iura cessa, facit talem positionem mihi: pone quod debes centum tali, ex tali causa, item quod contra te & tua bona habeo iura cessa debito isto, modo excipio ego & dico: quid ad te, si debui illi? iste dicit, reperio instrumentum, qualiter idem mihi cessit iura, quod facere potuit, vt C. de probatio. l. ad probat. Modo quæritur nunquid talis positio admittetur, ex quo habuit ius petendi ante sententiam diffinitiuam, ita quod condemnatio fiat? Et videtur quod sic, vt ff. ad exhib. l. tigni. ff. de rei vendic. l. si autem. & l. si mandauerit. mandati. de pignor. l. si rem. §. fin. & l. si ita argumen. istarum legum quod actio competat cum effectu. Econtra videtur quod non admittatur, vt ff. de iudicijs. l. non potest. de aqua pluua arcenda. l. haftenus. ad fin. ff. pro derelicto. l. aut pars. C. de fideicommissaria liber. l. inter. ff. communi diuidūd. l. ne fundum. Quid ergo dicendum? Ego ita distinguo. Aut iste est litem contestatus nomine suo aut alieno. Hoc ita intelligas, aut directa agit, & videtur nomine illius qui cessit, & tunc tenet iudicium, quia postea cedendo ratificare videtur, vt ff. de iudic. l. licet. Aut simpliciter egit, & etiam tunc habet locum d. l. licet. i. nomine meo vtili iure cesso, vel si suo, tunc post litem contestat. argument. cum prosequitur, si alieno, dic quod sic. ff. de iudic. l. licet. ff. qui fatifda. cogn. l. iudic. ff. de mino. l. & si sine. §. final. & in hac opinione sum, & fuit Dom. Guid. & Suza. quia hæc sine dubio est vera opinio.

Quæro, habeo debitoré, & fideiussor vult satisfi-

satisfacere, si volo sibi dare pignus, vt C. de fideiussor. l. 2. & l. fideiussor. ego nolo dare, nunquid poterit me cogere ad dandum sibi pignus? Et primò † videtur quòd non, qua autem actione, non video, & nemo sine actione experitur, vt ff. de petitione hæredit. l. si quid possessor. Ego dico contrarium per duo iura, vt C. loca. l. si diuersa. ff. de fideiussor. l. si fideiussor succurri debet. Sed quo iure cogetur? Respòdeo, iudicis officio. Nec obstant leges, quæ allegantur à quibusdam. l. nulla. C. de solut. quia illæ loquuntur in extraneo qui non fideiussit, sed volebat satisfacere creditori, & volebat quod cederentur, & darentur sibi pignora, quæ dari sibi non debebant per leges allegatas.

Quæro, habeo fideiussorem, debitorem & pignus, & postea venit & rogauit me, quòd eidem concederem licentiam vendendi pignus prædictum, dicendo, tu es benè securus de debito: amore mei concedas mihi licentiam. Et dixi, libenter, facta cessione, ego postea cõtra fideiussorem ago, quoniam principalis aufugit cum omnibus suis bonis. dicit fideiussor, cedas mihi pignora, vel iura in pignore quæ habes, & paratus sum satisfacere tibi. Dico ego, facere nõ possum, quia feci gratiam debitori vt pignora venderet. dicit fideiussor, id tibi imputes, hoc nolo redundasse in mei præiudicium. quid dicendum? Certè quidam malè intelligentes, scripserunt, † quòd fideiussor non teneatur ad solutionem, per l. Stichum aut Pamphilum. ff. de solutionib. Ego autè dico & credo expressè, quòd si feci gratiam debitori vt venderet pignus, certè hoc non obstante, q̄ non possit cedere pignus & materiã pignoris ipsi fideiussori, nihilominus ipse fideiussor

cogitur ad solutionem, argum. l. i. ff. quib. modus pign. vel hypot. soluitur. ff. de his quæ in fraudẽ creditorum. l. si pignus. quæ lex est aurea ad materiam istam. & hoc, nisi dolo fecerit gratiam debitori. nec obstat l. Stichum aut Pamphilum. §. penul. quæ in contrarium allegatur, quia illa lex loquitur in personalibus: non contingit culpa sua, quia facit pactum de non petendo.

17 Quæro, ago cõtra fideiussorem: dicit fideiussor, paratus sum soluere, cedendo mihi † iura & actiones contra fideiussorem meum. Nunquid debeo cedere in solidum vel pro parte? Et certè videtur quòd in solidum, vt ff. de leg. i. l. si res obligata. in fin. Tu contra, & dicas quòd pro parte tantum. ff. de tut. & curat. l. si plures. ff. de pecu. l. quæsitum, & est glos. C. de duobus reis. l. i. & hæc est veritas.

Quæro, aliquis bannitus cessit mihi iura & actiones, an potero experiri & agere tali iure cesso à bannito seruo? Aut cessit mihi ex causa lucratiua, aut ex onerosa. Si ex lucratiua, tunc non possum, vt quia donauit. Si onerosa, sic, vt ff. de exceptione doli. l. apud Celsum, & dic vt ibi per Bart. & l. si procurator. & l. pater.

18 Quæro, vendidi nomẽ debitoris, & actionem quam habebam contra debitorem, & in cessione nihil dictum fuit de fideiussore: venit operæ emptor, & vult agere cõtra fideiussorem ex isto iure cesso, an potest? Et videtur quòd sic. ff. de actionibus & obligationibus. l. 3. ff. de leg. 3. l. nomen. in prin. Ecõtra videtur quod duo iura, quia ad hoc vt possit agere iure cesso: oportet quòd specialiter cedantur iura & actiones contra ipsum fideiussorẽ. arg. duarum ll. ff. de heredita. vel actione vendi. l. qui filij nomine. & l. antep. ergo cum

cùm non cessat, non valet cessio, nec agere pote. Item alio arg. Nam cessio est stricti iuris, vnde potius videtur omissum per l. quicquid astrinpendæ. ff. de verb. obliga. & ad hoc ff. de fideiuss. leg. vt fideiussor. Et sic dico, quòd nec ex cessione, nec ex vi cessionis, fideiussor talis poterit cõueniri, argum. præalleg. ll.

Quæro, iuxta prædicta, nunquid iste fideiussor petere possit aliquo iure? Et dico, quòd sic, si illa actione, quæ posita est emptori, eo ipso quòd emit, vt C. mandati. l. i. sed ex cessione non, cùm non fuerit facta contra ipsum. Et hoc verum, licet quidam aliter voluerint dicere.

Quæro, quidam obligauit debitori, vt ff. ad Tertullianum. l. si legatarius. §. i. volo agere contra debitorem debitoris hypothecaria. mihi obijcit, quòd primò debeam res & bona debitoris principalis excutere, nunquid cogetur? Respondetur, alias fertur d. Alber. Papien. respondisse in quodam conuentu, vt in argument. cuiusdam l. penult. C. de actionib. & obligationib. quia videtur hoc tantum contingere in hypoth. pignoris, sed in nominibus debitorum aliud debetur de iure censerì, quia nomina debitorum incorporalia sunt, ergò nullo modo possunt possideri, vt ff. de acquiren. rerum domin. l. feruus. §. incorporales. ff. de vsuris. l. sequitur. §. sed nostra. & quòd nõ mutatur, quare stare prohibetur. l. sancimus. C. de testament. & de appellat. l. præcipimus, in Authenti. quibus mod. natu. effi. sui. §. tribus. Tu dicas contrarium, vt C. quand. fisc. debit. suum quæ. l. non prius. ff. de iu. fisci. l. Moschis. Sed d. Alber. est illis iurib. contrarius, & dicit non obstare, quia loquitur in ta-

10

cita hypotheca, non expressa. sed ita non intelligitur lex illa, vel possumus dicere specialiter in fisco.

Quæro, aliquis agit contra aliquem, & nõ dimisit procuratorem, quod facere potuit: nunquid imputabitur sibi? videtur quòd non, quia non tenetur mittere, gl. ordi. dicit, quòd non. ff. si quis cau. l. 2. Et contra videtur mittere, & dimittere, argum. ff. de procur. l. 1. §. insti. & de minor. l. Pamphil. ff. ex quib. caus. ma. l. sed & si per prætorem. §. aduersus. tu ita potes dicere & distinguere, An sit grandis ille cõtra quem agitur, an non. Et si grandis sit, non tenetur. ff. de procu. l. in pecuniarijs, extr. de procura. c. querelam. si secus sit, tunc tenetur.

Quid si dictum est in citatorio, quod veniat & habuit responsalem, nunquid tenetur mittere procuratorem? Respond. Sic continuat Ioannes Teutonicus decretorum Doctor, extr. de dol. & contum. c. cum dilecti. ff. de diuers. & temp. præscr. l. 1. & ista sunt illa, quæ pro maiore parte cõfueuerunt notare communiter notare Nic. Mata. & postea Iac. de Are.

Sed iuxta hoc quæro, Quid si tibi sub pœna promisi, non facere aliquod opus in solo meo? postea alienavi solũ, & emptor fecit, An teneatur? Et an emptor etiam teneatur? vide per gl. in l. 3. §. 2. ff. de alie. iud. mut. cau. fact. & in l. si. ff. de cõtrahen. emp.

Sed quod das exemplum? vendidi tibi fundum, in quo ante venditionem, damnum factum fuerat. ego non egi, sed post venditionem volo agere. An possum, ita quòd emolumentum meũ sit? dic quòd sic. vt l. is qui imput. §. si postea. ff. quod vi aut clam, & per Cy. in simili. ff. de iurisd. omni.

omn. iudic. l. fin. in quæst. fina. Et plura alia vide, vt scripsi in d. l. 3. §. 2. ff. de alien. iudi. mut. causa fac.

Sed an † cedens an petitionem cessionarij teneatur venire in iudicium, cum conuenitur ad dic quòd sic, vt de euictione teneatur. vt quia cessit causa onerosa, quia ad eum spectat commodum & incommodum, iuxta l. i. §. in propria. ff. quando appel. sit. pro quo facit C. de vsur. rei iudic. l. fina. §. & antiquitas. ff. de pœnis. l. quod dictum. aliàs, si ex causa lucratiua, non tenetur venire, facit l. quod ad donatas. ff. de ædil. edict.

Sed an † minor potest cedere actionem ad dic, quòd sic, vt not. per Bart. in l. i. fuit quæsitum. ff. ad Trebellian.

Sed an tutor possit cedere actionem pupilli ad dic, quòd non, per Bart. in l. restituta. §. pupillus. eod. tit.

Nota, quòd cedens iura contra debitoré, non transfert ius agendi in cessionarium contra debitorem, nisi intantum, quantum soluit. Et sic cedo tibi iura contra Titium, nisi ad illa. l. quæ mihi soluisti. l. per diuersas. & l. ab Anastasio. C. mandati.

Item nota, † quòd si statuto cauetur, quòd debitor non possit detineri pro debito, quòd cessionarius non potest facere detineri debitorem pro debito sibi cesso. ita not. Bald. in l. planè. ff. famil. ercif.

Item nota, quòd cessio actionis & iurium censetur quædam venditio, & vt alterius rei venditio regulari debet, probatur in l. si is. & l. si dubitetur. primo respons. §. final. Speculat. in titu. de cess. actio. §. i. versic. sed nunquid minor. & versic. sic.

300 TRACT. IAC. DE ARENA
sic. sequitur. tangitur in l. 2. C. de rescind. ven-
ditio.

- 13 Item nota, † quòd vendens nomen, tenetur
tradere instrumentum nominis, vt not. per Bal-
dum in l. instrumenta prædiorum. C. de
fideicommissis.

FINIS Tractatus Cessionum, incerti
Authoris.

SOLENNIS TRA-
CTATUS DE EXCUS-
SIONE BONORVM,

Per D. Iacobum de Arena.

SUMMARIA.

- 1 Excusio quid sit.
- 2 Iudex excusioem faciens, debet cuncta ri-
mari.
- 3 Excusio debet solenniter fieri.
Solennia que dicantur. ibid.
- 4 Excusio qualiter & quando fieri debeat. & nu-
me. 5. 6. 8 & 15.
- 7 Debitor vbicunque habeat bona, soluendo dici-
citur.
- 9 Nostra interest plura auxilia habere, & si nobis v-
tilia non sint.
- 10 Excusioe facta, si non reperiuntur bona, locus est
hypothecar:æ, vel secunda conuentioni.
- 11 Iudicium an procedat contra tertium, ante excus-
sioem

sionem factam, si non opponatur.

- 12 Iudex potest cogere principalem debitorē ad comparandum, & compellere per sacramentum, & multa indictionem ad indicandum bona.
- 13 Idē facere potest de vxore & alijs domesticis, qui talia scire possunt.
- 14 Possessor potest producere testes super eo, quod principalis debitor sit soluendo.
- 16 Relatio nunciij, referentis nihil esse in bonis debitoris, iudice eius vigore nil esse pronunciante, an sufficiat, ita quod possit ad fideiussores deueniri.
- 17 Bona si reperiantur, quæ tamen sint in controuersia, an locus sit hypothecæ.
- 18 De excussione an sit fides facienda ante lit. contestat. si de hoc exigatur in hypothecaria.
- 19 Si sint diuersi emptores rerū obligat. & vnus conueniatur, an is possit obijcere de alijs conuenendis pro virili portione.
- 20 Causa pignoris est indiuidua.
- 21 Excussione facta & pronunciatione, an possit excipi de debitore locuplete conueniendo.
- 22 Quid si post pronūciationem excussionis, aucta sint facultates debitoris, an procedatur in hypothecaria.
- 23 Quid si debitor sit absens, ita quod conueniri non possit, an poterit conueniri possessor.
- 24 Debitor obligatus pro principali, an possit opponere, quod non sit facta excussio principalis.
- 25 Si actum est contra vnum ex correis, an possit agi contra tertium possessorem, non excusso alio correo.

- 26 Excussum esse, & excuti posse, an paria sint.
- 27 Excussionis beneficium non habet locum in fideiusfore criminali.
- 28 Excussio rerum & personarum, quæ sunt in alieno territorio, non est necessaria.
- 29 Excussio an possit suppleri post lit. contesta.
- 30 In excussione debet moneri pars, vt sit cum nuncio.
- 31 Excussio an sit faciendæ, quando tertius possessor habet causam à debitore.
- 32 Iudicium licet procedat, si non opponatur de excussione, actor tamen non obtinebit in hypothecaria contra tertium, si non probet excussionem factam, vel debitorem inopem.
- 33 Excussio sicuti ad pignus conuentionale recuperandum est necessaria, ita & ad pignus prætorium recuperandum erit necessaria.
- 34 Indemnitatē qui promisit, an possit conueniri principali non excusso.
- 35 Excussione non facta, si agat hypothecaria, & lis contestata an lite pendente fieri possit.
- 36 Sententia sine excussione principalis facta, an valeat.

I

EXCVSSIO † est bonorum atq; rerum principalis debitoris debitoris ad vngulam vsque ad saccum & peram, per iudicem facta discussio, inquisitio, atque detectio. Bonorum dico, per l. i. de reuocan. quæ fiunt in fraudem credito. Quæ autem intelligantur in bonis nostris, dicitur in l. bonorum, de verb. sign. Rerū
ided

idèd dico, sicuti dicit l. 1. C. de decur. li. 10. rei au-
 tem appellatione, & c. vt l. 1. ff. si cert. petat. & l. 1.
 §. fin. C. de constit. pecun. & l. si ita fideiussorem,
 de fideiuss. & l. rei appellatione, de ver. sig. imò
 etiam si habeo actionè ad rem ipsam profequen-
 dam, ipsam rem esse in bonis censemus. l. rem in
 bonis, de acquir. rer. domi. & l. qui actionem, de
 reg. iur. Quare autem dicatur, principalis debi-
 toris, patet in omnibus legib. quæ de excussione
 loquantur. Ad vngulam, idèd dicit, quia † iudi-
 cem qui excussione facit. oportet cuncta ri-
 mari, vt patet in l. si cui libertas, de condi. & de-
 monst. & l. 2. C. de sent. ex peri. recit. & l. qui sen-
 tentiam. & l. qui iudicium, de poen. Quare dica-
 tur vsq; ad saccum & peram, patet ex l. si. §. si per
 iudicem. ff. quæ in fraud. cred. per iudicem facta
 discussio, idèd dico, quia lex † dicit excussione
 solenniter fieri, vt quo quisque ordi. conuenia.
 lib. 11. & ea dicuntur solennia, seu solenniter fie-
 ri, quæ per iudicem fiunt, vt l. diuus, de in integ.
 restit. & l. & si nihil, de re iud. & l. 3. in prin. C. de
 sum. Trin. & fid. Catho. Inquisitio quare dicatur,
 patet C. de iudi. l. iudices. Detectio idèd dicitur,
 quia iudex per excussione ea bona quæ detegit,
 in publicum ponit, non autem de nouo inuenire
 dicitur, arg. l. adèd. §. cùm quis. & §. fin. de acqui.
 rerum domin. & l. 1. C. de nego. gest. Fieri enim †
 debet, & locum habet discussio in certis casib.
 qui infra scriptis legibus continentur, vt l. 3. in
 fin. C. de conuen. fisc. debito. & l. 1. C. de decurio.
 lib. 10. & Authen. hoc si debitor. §. 1. C. de pigno.
 & Authen. præsentè. C. de fideiuss. & Authen. no-
 uo iure. C. de actio. & oblig. & l. penul. C. quan.
 fisc. vel priua. & l. 1. C. de reuocan. quæ in fraud.
 cred. & l. aduersus. C. de magist. conuen. & l. 3. §.

- non pütetur, de administrat. tuto. & l. Lucius. ff. cum testam. eod. titul. & l. i. §. sunt, de magistrat. conueni. & l. decem, in fin. de verb. obligat. & l. Moschis, de iur. fisc. † Fieri autem debet, quando reus principalis dubitatur, an sit idoneus soluendo, vel non. Si autem certum esset & notorium, ipsum non esse idoneum, & non esse soluendo, tunc non est locus excussioni. l. decem, in fin. de verbor. obligat. & l. fin. in princ. ff. si cer. peta. & l. emptore. §. i. de actio. emp. Dubitatur, † vbi fiat, an in eo loco tantum, vbi agitur, an etiam alibi. Si alibi dicatur habere, & videtur, quod nota, vt l. sed & hær. §. non solum, de procur. & l. si cum dies. §. arbit. & l. Mæuia. §. fin. de annu. lega. & l. quia nisi, de oper. liber. Item cum sit condemnatus, & pro condemnato habitus principalis ex confessione sua, vel contumacia, argum. l. locorum, de omni ag. defer. lib. ii. fiet executio per arbitrium iudicis, per eum, in cuius loco res esse dicantur, argum. ff. de bon. author. iudic. possid. l. cum vnus. §. penult. & l. properandum. §. fin. autem reus. C. de iud. & hoc verum videtur, quia † vbiunque habet bona, soluendo dicitur. facit pro hoc l. si fideiuss. §. si necessariæ. ff. qui satisf. cog. & not. in l. is autem. §. fin. autem. ex qui. caus. in possess. eat. Quomodo † & qualiter fiant, hic pendent leges & prophetæ. & sicut nostra interest, † plura auxilia habere, etsi nobis vtilia non sint, vt l. i. in princ. de edend. & l. ex fundo, in fin. de serui. & pro hoc l. 3. in fin. de libert. legat. & l. fin. benè, de vsur. ita sunt plures viæ & modi faciendi excussionē. & primò videtur, quòd principalis primò conueniatur, & sententialiter cõdemneretur & probatur in Authent. de fideiuss. §. sed neque. ibi non transeat viam super pluribus actioni-

centur hoc, & si dixerint se nescire de bohiſ, e-
 umque non eſſe ſoluendo, ſaltem fama & opinio
 circumadſtantium ſufficiet, argum. l. cùm de la-
 ntonis §. aſinam, de fun. inſtru. inſtrumentoque
 leg. & l. 1. §. 1. de flumin. Sed ad hoc erit citandus
 poſſeſſor rei obligatæ. l. nam ita diuus, de adopt.
 l. in concedendo, de aqu. plu. arcen. & l. 2. in fin. ſi
 aduerſ. pu. penſ. & l. magis. §. ne paſſim. & §. ne
 prius, de reb. eor. & ſi quidem nouerit, & neget
 debitorem eſſe inopem procedetur ad teſtes per
 14 actorem contra reum, probando debitorem ſol-
 uendo non eſſe, vt C. de hæ. act. l. adultam. † &
 ipſe poſſeſſor poterit producere ſuos teſtes, di-
 cendo eum eſſe ſoluendo, vt l. ex perſona, de pro-
 ba. & l. fin. §. ſi cer. pet. quia incidenter cauſa ſua
 eſt, vel intereſſe poterit. l. principaliter, de libe-
 cau. & Auth. nunc ſi hæres, de litig. & argum. C.
 de teſt. l. ſi quando. & l. laudabilem, de aduo. ad-
 uer. iud. imò minus ualebit, quia lis conteſt. non
 fuit, cùm hoc ad præparationem alterius iudicij
 poterit aliter expediri, argum. l. libertis, in fi. de
 15 liber. cau. & l. quoniam, de adult. † Tertio modo
 poteſt fieri, & hæc cõmuniter obſeruatur, vt iu-
 dex mittat præconem, ſiue executorem ad inqui-
 rendum & ei referenti credatur, & bona excuſ-
 ſa pronunciet, & eſt arg. ad hoc in l. præſenti. §.
 ſi ubi, de his qui ad eccle. confug. & l. fin. de iu-
 dic. & l. magis. §. ne tantũ, de reb. eor. & l. ea qui-
 dem. C. de accuſ. & l. 1. C. de decur. lib. 11. ſed con-
 filium eſt, vt duo executores mittantur, quia in
 ore duorum, & c. vt in Auth. de teſtib. in 1. & §. ex
 prouinciali, de defen. ciui. & l. ſi. C. de bo. vac. &
 16 l. 1. §. & ſi quidem. ff. de vent. in ſpi. † Sed an ſuffi-
 ciat ratio nũcij referētis nihil eſſe, iudice eius
 vigore nil eſſe pronunciante, ita quòd poſſit ad
 fide-

fideiuf. deueniri. vide Bar. in l. stipulatio. §. & ha
 bet ista stipulatio, in si. de verb. obl. † Quid si bo- 17
 na inueniantur, quæ tamen sint in controuersia,
 an erit locus hypoth. vel etiam conuentioni? vi-
 detur quòd sic. l. à D. Pio. §. si super, de re iudi. &
 l. 3. C. quan. fisc. vel priua. Et cōtrà videtur, quòd
 nō, nisi primò cognoscat utrū sit debitoris vel
 alterius, & hoc summarie. d. l. 3. Si aut possideret
 debitor, & tunc capiet bona, nec fit locus hypo-
 the. quādiu ab eo euincatur, an possideat aduer-
 sarius vel non, vt l. à D. Pio. Sin autem facta solu-
 tione, inueniatur pro parte soluēdo, & pro par-
 te nō, tunc tantū erit locus hypoth. in reliquū
 debiti, argu. d. l. Moschis. & prædictæ Auth. præ-
 sente. & l. si. si cert. pet. arg. contrà in l. soluendo,
 de verb. sig. † Quæritur, an de hac excussione sit 18
 fides faciēda ante litis contestationem in hypo-
 thec. si de hoc exigatur? & videtur quòd sic, quia
 declaratoria est iudicij, de qua ante litem cōtē-
 statam cognoscendum est, vt l. pen. C. de except.
 & d. l. fin. §. si. & vide quod not. in l. excep. de ex-
 cep. & l. 3. circa fin. & l. si fideiuff. in gloss. si. de fi-
 deiuffo. † Sed pone, quòd diuersi sunt emptores 19
 rerum obligatarum, an ille, qui conuenitur, po-
 terit obijcere de alijs conueniendis pro virili
 portione, videtur quòd sic, d. l. Moschis. Sed con-
 tra est l. si. C. si vnus ex plurib. & l. creditores, de
 distr. pig. † & quia causa pig. est indiuidua, vt l. 20
 rem hereditaria, de euct. & l. qui pigno. de pig.
 Itē pone, quòd mulier renunciauit iuri hypoth.
 in cōtractu alienatiōis factæ à marito, an agatur
 aduersus alios possessores rerū mariti? deduci-
 tur, quòd ab alijs deducere potuisset. arguo, q̄
 sic. l. quæsitum, de pec. §. si annua. & l. quamuis. ad
 Velle. † An aut facta excussioe & pronūciatione, 21

- possit excipi de debitore locuplete conueniēdo, videtur quòd non, quia iam iudicatum est, & iudicatum pro veritate accipitur. l. ingenuum, de statu homi. & obstat exceptio, si prælens fuit, aliàs non, quia res inter alios acta, & cæt. l. sæpè. in princip. de re iudic. nisi fortè per gratiam, vel collusionem iudicatū fuit, vt l. venales. C. quando prouoca. non est necess. † Item quid dicitur, si post prononciationem excussionis auctæ sunt facultates videtur, quòd tamen procedatur in hypothec, l. i. §. final. qui satisfda. cog. l. 2. in fin. de appellationib. † Item, quid si debitor principalis est absens, ita quòd conueniri nō potest, an poterit conueniri possessor? dico sic, vt §. 1. in Authent. de fideiuss. & not. in Authen. hoc si debitor. C. de pignor. & debet fieri copia excussionis antequàm agatur hypothe. vt not. in l. in magnis, de pignorib. in fin.

Quæstiones istæ quæ sequuntur, sunt ad-
ditiones ad dictum tractatum,
de quo suprà.

- 24 Item, an † debitor obligatus pro principali, possit opponere, quòd nō sit facta excussio principalis, vide Bartol. in l. omne. C. quæ res pign. & 250 vide Bald. in l. 2. C. quand. fisc. vel priuat. † Item, si est actum contra vnum ex correis, an possit agi contra tertium possessorem, non excusso alio correo, vide Bartol. in l. quomodo libet. C. quousque ordi. conuen. lib. 11. & in l. mulier. ff. qui pot. in pigno. habe. & Iac. de Belui. in Authen. de fideiuss. §. sed neque. & vide etiam Angel. in Authent. hoc si debitor. C. de pign. qui tenet, quòd
non

non possit cōtra possessores procedi, nisi excus-
 sis omnibus reis. † An autem paria sint, excus- 26
 sum esse, & excuti non posse, vide Bald. in l. si fi-
 deiuss. qui satisfda. cog. † Item fideiuss. in cri- 27
 minali, non habet beneficium excussionis. Bald.
 in d. l. si fideiuss §. i. † Item, non est necessaria 28
 excussio rerum & personarum, quæ sunt in alie-
 no territorio, Bald. in l. sciendum. ff. qui satisfda.
 cog. † Item, excussio an possit suppleri post li- 29
 tem contestatam. Bald. in Authentic. rogati, ad
 Trebellia. & ibi vide eum. † Item, in excussio- 30
 ne debet moneri pars, vt sit cum nuncio. Bald. in
 l. C. de vsu. legat. Item excussionis beneficium
 non competit argentario, qui fideiussit. §. argen-
 tarium, in Authent. de fideiuss. & Bald. in l. fina.
 C. ad leg. Falcid. † Item, quando tertius posses- 31
 sor habet causam à debitore, an sit facienda ex-
 cussio, vide in Speculat. de obligat. & solut. §. i.
 versic. fina. Item, exceptio discussionis est merè
 non dilatoria, sed anomala, vt dicit Bart. in con- 32
 sil. tertius. † Item, licet procedat iudicium, si
 non opponatur de excussione, tamen actor non
 obtinebit in hypothecaria contra tertium, si nō
 probet excussionem factam vel debitorem ino- 33
 pem, vt dicit Bal. in l. 2. C. commu. diuid. † Item,
 sicut ad recuperandum pignus conuentionale
 est necessaria excussio, ita ad reparandum pig-
 nus ratorium, secundum Ange. in l. si quis mis- 34
 sum. fin. de dam. infect. † An qui promisit in-
 demnitatem, possit conueniri principali nō ex-
 cussio, vide Bart. in l. r. C. de conuen. fisc. debi. lib.
 io. † Qui si actum est hypothecaria, & lis con- 35
 testata, nō facta excussione, an lite pendente
 possit fieri videtur quòd sic, argument. l. si. §. si
 rem. ff. de ignorati. actio. † Sed an valeat sen- 36

310. TRACT. BENED. DE PLUMB.
tentia sine excussione principalis facta, arguo
quòd non, in l. i. C. de appell. Item an tantum in
tacita, vel etiam in expressa locum habeat ex-
cussio, nota. in Authent. de fideiusso. §. sed
neque. & melius in dicta l.
Moschis.

FINIS Tractatus Iacobi de Arena de
Excussione bonorum.

PERVITILIS TRA-
CTATUS DE DISCUS-
SIONIBVS,

Per Dn. Benedictum de Plumbino,
aliàs de Barcis.

SUMMARI A.

- 1 Discussio quid sit, & quibus casibus facienda.
- 2 Contra debitorem & fideiussorem iudicatem solus
eodem tempore potest fieri executio.
- 3 Fideiussor obligatus per instrumentum guarenti-
gia, non habet exceptionem dilcussionis.
- 4 Casus in quibus necessaria non est discussio.
- 5 Discussio necessaria est, quando agitur hypotkca
ria contra tertium, & quando agitur contra debi-
torem debitoris.
Et in pluribus alijs casibus, vt ibi.
- 2 Discussio de quibus rebus facienda.
Limita, vt ibi.

Discuf-

- 7 *Discussio an sit facienda de bonis in alieno territorio consistentibus.*
- 8 *Tertius possidens, quando sit discussio contra principalem debitorem, an sit citandus.*
- 9 *Libellus an detur in iudicio discussorio.*
- 10 *Creditor agens contra tertium, non facta discussione, quid probare habeat.*
- 11 *Interlocutoria iudicis de executione legitimè facta, an sit necessaria, an verò sufficiat, quòd istud ex actis constet.*
- 12 *Discussio quemodo & quo ordine sit facienda in reali.*
- 13 *Discussio quemodo probetur legitimè facta.*
- 14 *Et an vitietur, si dicatur quod fuit erratum.*
- 15 *Discussio contra quas personas sit facienda, antequàm possit conueniri tertius passessor, aut fideiussor hypothecaria.*
- 16 *Discussio an requiratur principalis debitoris, quando non agitur hypothecaria, sed condicatur, vel vendicatur res à tertio possessore.*
- 17 *Duo iudicia an sint necessaria, vnum scilicet contra debitorem in discutiendo bona, & alterum contra fideiussorem, vel tertium possidentem pro consecutione rei possessæ, vel debiti promissi.*
- 18 *Discussionis exceptio an sit opponenda ante litis cōtesta. vel post possit opponi.*
- 19 *Sententia lata contra possidētem in hypothecaria, an possit excipi de non facta discussione.*
- 20 *Possessore allegante postquàm petitur executio contr. eum, quòd bona superuenerunt principali*

debitori, an sit audiendus ipse.

- 21 Iudex an possit ex officio resistere quòd fiat discussio, quando quis non excepit de eius beneficio.
- 22 Reuocatoria quando agitur, quia creditor dicit bona alienata in fraudem creditorum, an possidens possit excipere, quòd fiat excusio debitoris.
- 23 Quid si debitor cõstituat, se creditoris precario nomine possidere bona sua, deinde alienet, an possessor tenentus à creditore, habeat beneficium excusationis.
- 24 Precario rogans naturaliter possidet.
- 25 Discussio an sit facienda, quãdo proceditur in causa de veritate & equitate.

I

PRIMò videndum est, quid sit discussio, & dic secundum Iaco. de Aretin. quòd est bonorum debitoris vsque ad peram facta diligens inquisitio atq; detentio. Secundò videndum est, in quibus casibus sit facièda discussio. & dic, quòd hæc materia frequentatur quãdo agitur contra tertium possidentem, vt in Authent. hoc si debitor. C. de pignor. vel quando agitur contra fideiuss. vt in Authent. præsent. C. de fideiua. contra quem non est aperta via, nisi primò sit facta discussio contra principalem debitorem, vt dicit Baldus in l. secunda. C. comun. diuidun. Quod fallit primò in fideiusso, iudicatum solui, quia condemnato debitore, vtique & ipse videtur condemnatus: † & idèd contra vtrunque eodem tempore executio fieri potest, vt dicit Baldus in l. cum eorum. C. de sentent. & idem dixit esse in quolibet fideiuss. obligatio

2

gato per instrumentum guarentigiæ, attento quod videtur etiam condemnatus vna cum principali virtute guarentigiæ, secundum Cynum & Bald. in l. certum. C. fam. ercif. & ideo Bal. in l. 2. ff. qui satis. cog. dixit not. † quòd fideiuss. obligatus per instrumentum guarentigiæ, non habet exceptionem discussionis, secundum d. Auth. præsentē. licet Guili. in tract. de discuf. dicat contrarium. † Secundò fallit, quando notoriè constat, principalem debitorem non esse soluendo, vt dicit gl. in l. decem. de verb. obl. Tertiò fallit, quando ipse fideiuss. est etiam principaliter obligatus, vt dicit gl. in l. mulier. in quib. cau. pign. vel hyp. sol. Contrarium no. gl. magna in fin. in §. 1. in Auth. de fideiuss. Quartò fallit, quando esset renūciatum beneficio de fideiuss. vt d. Authē. præsentē. Quintò fallit in cāpsore, vt dicit Bal. in l. frustr. C. de non nu. pec. per glo. in §. argenta. Auth. de fideiuss. Sextò fallit, quando principalis non est in loco, nec est de breui reuersurus, & sua substantia ignoratur, vt dicit Angel. in §. sed neque. in Auth. de hæ. & Falcid. † Item necessaria est discussio, quando agitur hypothecaria contra tertium possidentem. Auth. hoc si debitor. C. de pig. Item & tertiò, quando agitur contra debitorem debitoris. nam repellit agentem, nisi primò discutiat primum debitorem. vt l. 2. quand. fisc. vel priua. quod est verum, nisi sit constitutus procurator in rem suam vt dicit ibi Bal. Item & quartò est necessaria, quando duobus est facta commissio, sed vni specialiter, & alteri generaliter, vt l. quoniam. C. de conuen. fisci debitor. libr. 10. quam legem ad hoc Bald. allega. in d. l. 2. Item & quintò est necessaria, quando debitor fisci soluit collectori, & non seruauit solennitatem, de qua

in l. 2. C. de conuen. fisci debito. libr. 20. nam hoc casu si conueniatur à fisco, habet exceptionem, vt primo discutiatur collector qui recepit. vt est tex. in d. l. 2. de conueni. fisci debito. Sextus casus est in l. 1. C. de decur. libr. 10. Septimus est in l. decem. de verb. obl. Octauus est in l. ista. Nonus est, quando est promissa indemnitas, vt dictum est per l. non iustum. C. de conue. fisci debitor. lib. 10. Decimus est in l. 3. §. non oportet, de magist. conue. Undecimus est in l. Moschis inf. de iure fis. Duodecimus est in l. vnde queritur. comod. per quam legem dicitur, quod quando plures sunt principaliter obligati, sed vnus ex eis recepit pecuniã, quod ille qui recepit, est primo excutiendus, de quo vide per Barto. in l. duobus. de duob. reis. & vide tex. in l. cū plures. §. vestimenta. locati, † Tertio, de quib. reb. sit facienda discussio, dic, quod fieri debet de omnibus rebus pertinentibus ad debitorem, vt dicit Iac. de Are. in suo tract. & Ange. in d. l. sed neq; vbi limitat hoc verum, nisi essent bona litigiosa, q̄ non sunt consideranda quoad hunc effectum. Sed Iac. aliter dicit in d. tract. & forte verius, quia licet sint litigiosa, recipiunt tamen æstimationem, secundum quod æstimari potest dubius euentus litis, vt dicit gl. in simili. in l. per diuersas. C. mand. † Sed an sit facienda discussio etiam de bonis in alieno territorio existentibus, Ang. in d. §. sed neq; dicit quod sic. per l. quod nisi. de ope. liberto. & arg. l. Mæuia. de manumif. testam. Sed contra hoc facit l. sed & hæ. §. non tantum, de procuratoribus. & l. non solum. §. si arbit. de arbi. & ideo forte potest sic dici, quod aut fuit allegatum quod bona possidebat in alio territorio, & tunc facienda est discussio, alias vero nō, & hoc intellige, si locus ille non sit multum

remotus, vt si conuentus dicere, quod principa-
 lis debitor habet bona in Alemania, nam tunc
 non debet attendi, vt in simili dixit Ang. in l. si fi-
 lius. qui satisfd. cog. quando qui vult euitare sa-
 tisfactionem, allegando quòd possidet immobi-
 lia, quia non releuatur, si sint in loco multum re-
 moto. † Quartò principaliter videndum est, an
 sit opus citare tertium possidentem, quando di-
 scussio fit contra principalem debitorem, & di-
 cit Iac. de Are. quòd sic, per l. de vnoquoq;. de re
 iud. & idem dicit Bald. in l. 2. quan. fisc. vbi dixit,
 quòd discussio facienda est citatis his quorù in-
 terest, & qui lædi possunt, per l. in executione. §.
 in solidum. de verb. obl. † Quintò principaliter,
 an detur libellus in iudicio discussorio, & Bald.
 in d. l. 2. tenet quòd non, quia est de præceptorijs
 secūdi iudicij ordinarij, quòd moueri speratur
 contra tertium possidentem: nam cum sit pars se-
 cundi iudicij, sufficit libellus, qui dabitur in se-
 cundo iudicio. & ita in simili dixit Bart. in repe.
 l. de ætate. de minor. Sextò principaliter, † quòd
 habeat probare creditor, quando non facta di-
 scussione vult agere contra tertium possidētem,
 vel contra fideiussorem. dic. quòd primo debet
 probare summarie se creditorem, & postea quā
 do agit contra illum tertium, vel contra fideiuf-
 forem, tenetur debitum plene probare, vt dicit
 Bald. in l. 2. C. quan. fisc. Item tenetur probare,
 quòd debitor non fuerit soluendo vt habetur in
 hac l. & in l. decem. de verbor. obligatio. & quo-
 modo hoc probetur, vide Bartol. in l. si constan-
 te. solut. matrimon. & Bald. in Authent. sed ho-
 die. C. de action. & obligat. & in l. 1. C. de reuoc.
 his quæ final. in fraud. credi. Septimò principa-
 liter, † an sit opus quòd iudex interloquatur
 discussi-

discussioem fuisse legitimè factam, vel sufficiat, quod istud constet ex actis. Barto. in l. stipulatio ista. §. habet autem. de nou. ope. nunc. & in l. exitus. de acquir. poss. dicit quod requiritur sententia sed in d. Auth. sed hodie. tenet contrariū. & vide quod ipse no. in l. in criminali. C. de iur. omn. iud. & in l. omnium. C. de testa. & in l. sanctimus. C. ad Treb. vbi adducit Theoricam Iaco. de Butr. & vide etiam quod not. Bart. in l. inserti. C. de interd. & in l. si finit. §. Iulian. in quarta quest. ff. de damn. infect. & vide l. tutores à patruo. de confirma. tut. & in l. à diuo Pio. §. in venditione, de re iudi. † Octauò principaliter, quomodo & quo ordine faciendā sit discussio in reali, vide Bald. in Auth. sed hodie. C. de act. & obli. & quando sit faciendā discussio de personis, vide Bart. in l. duobus. de duob. reis. † Nonò principaliter, quomodo probetur legitimè fuisse factā. dic, quòd constat primo per sententiam, in qua iudex declarauit fuisse legitimè factam, per §. in venditione. Secundò, quando fuerunt conquisiti vicini, vt docerent bona, & fuerunt missi exploratores, & facta fuit relatio per nuncios, vt plene habetur per Bald. in l. 1. & 2. de reu. his quæ fiunt in fraud. creditorum. & est cautela, vt fiat proclamā, vt ibi dicit Bald. & idem est si ex actis potest apparere, quòd principalis non sit soluendo, vt dictum est. † Decimò principaliter, an vitietur, si dicatur, quod fuit erratum. Bartol. in d. §. in venditione, dicit, quod propter hoc processus non vitietur per l. 1. C. si vendi. pigno. ag. † Vndecimò principaliter est videndum, contra quas personas sit faciendā discussio, antequam possit conueniri hypothecaria tertius possessor, aut fideiussor. & in hoc concludas,

quod

quod opus est facere discussionem contra primum debitorem, nedum in personali, sed etiam in hypothecaria, si obligauit bona sua, vt dicit Bart. in l. edita, C. de edend. & Ang. in d. §. sed neque. & quod plus est, gl. in l. mulier, qui potio, in pignor. habeantur. dicit, quod opus est discutere primo debitorem, fideiussorem, mandatorem, quàm veniatur contra tertium possidentem. Nā patrimonium fideiussor. impinguat patrimonium debitoris, vt l. si plures. §. præterea, de fideiussoribus. Sicut de patrimonio tutoris dicit gl. in l. si mulier. C. de iur. dotium. Item est opus, quod si duo socij sunt obligati in solidum, quod primo facta sit discussio de vtroque, quàm eatur contra fideiussorem, vel tertium possidentem, vt dicit Bart. in l. i. C. quo quisque ordin. conueni. lib. ii. & Bald. in d. Auth. sed hodie. Et vide gl. in d. l. mulier. quæ vult, quod non possit agi contra tertium possidentem, nisi primo sit facta executio de debitore in reali & personali. quod est verum, nisi ille sit vnus ex obligatis principaliter, sicut erat in d. l. mulier. quòd not. Insuper si debitor alienasset bona in fraudem creditorum, antequam eatur contra fideiuss. opus est quod sit actum reuocatoria contra illos, qui participata fraude emerunt bona, per tex. cum gl. si. in fin. in l. bona. §. i. de iure fi. & videtur esse de mente Barto. in l. à D. Pio. §. si. super. de re iud. & vide quod not. Bald. in l. in executorem. de excep. rei iudi. C. & Ang. in l. si quis missum. §. fin. de dam. infect. Duodecimò principaliter, † an requiratur discussio principalis debitoris, quando non agitur hypoth. sed condicatur vel vendicatur res à tertio possidente. dic, quòd tunc non est opus facere discussionem, vt habetur in Auth. si debitor.

C. de pigno. & per Bald. in rub. de reuoc. his quæ in fraud. si. cred. & an idem sit, quando bona sunt expressè designata & obligata. Bald. in l. hæredem. C. de hæ. act. dicit, quòd tali casu est necessaria discussio. Tertio decimò principaliter, † an

17

duo sint iudicia necessaria, vnum scilicet contra fideiussorem, vel tertium possidentem pro consecutione rei possessæ, aut debiti promissi. & in hoc dic vna cum Bald. in l. licet. ff. si quis om. cau. test. & Bart. in l. edita. C. de eden. quod requiruntur duo iudicia, primū est summarium super discussione, & est præparatorium ad secundum, & etiam potest in eo iudicio cumulari vtrumq; ita quod de duobus iudicijs fiet vnū, agendo primò contra fideiussorem, & si excipiat de discussione non facta, poterit replicari quod non erat necessaria, quia principalis nō est soluendo, & petere terminum ad probandum: & hoc legitimè probato, conseruabitur, processus primò factus, sicuti si fuisset facta discussio primò, & hoc est quod vult gl. in l. vbi hoc actum. ff. de pact. quam Ang.

18

ibi singulariter no. † Quarto decimò, an exceptio discussionis sit opponenda ante litem contestatam, vel possit opponi ad merita causæ, & sic post litem conte. & in hoc dic vna cum Bart. in l. & si instrum. C. de fid. instru. & iu. hast. fisc. li. 10. quod ista exceptio opponi potest ante & post litē contestatam, & sic habet naturam litis finitæ, de quo vide in l. ait prætor. §. ff. de iureiur. Similiter dicas, quòd si actor non fecit discussionem in principio iudicij, & sic ante litem contestatam, quòd per hoc non vitiat processum cum possit suppleri post litem contestatā, vt dixit Bal. in Auth.

19

contra rogatus. in fi. C. ad Treb. † Quinto decimò principaliter, an post latam sententiam in hypothec-

pothecaria contra possidentem, possit excipi de non facta discussione: & dic quod non, vt supra dictum est, quando non est opposita exceptio pēdente processu, omissio discussionis vitiat processum: ergo post sententiam nō potest opponi, quia tandem excipitur, cū sententia fit valida, vt supra dictum est. † Sextodecimò principaliter, 20 quid si possessor, contra quem petitur executio, dicat, quod bona superuenerunt debitori principali post sententiā latam cōtra ipsum, an sit audiendus? Iac. de Are. in suo tract. tenet, quod nō. † Decimosēptimo principaliter, an iudex quando quis non excipit de beneficio discussionis, possit ex officio ipse supplere & resistere quod fiat discussio. & in hoc est dicendum, quod si ex actis factis coram iudice constat, discussionē fieri debere, quòd tunc iudex potest supplere per not. in l. lecta. si cert. pet. & per Bar. in l. eum qui ita. de verb. obl. alias autem non posset. quod no. † Decimooctauò, an quando agitur reuocatoria, 21 quia creditor dicit bona fuisse alienata in fraudem creditorum, possit tunc possessor excipere, quòd fiat discussio debitoris. vide quod not. Bar. in rubr. & in l. i. C. de reuo. his quæ fi. in fraud. cre. & in l. i. C. si de vèd. pig. † Decimononò prin 22 cipaliter, quid si debitor constituit se precario nomine creditoris possidere bona sua, deinde alienat, an tunc possessor cōuentus à creditore, habeat beneficium excussionis? & hoc est vtile, eo quod mariti p̄sæpe in instrumēto receptæ dotis promittunt in casu solut. matrimonij restituere dotē, & constituunt se precario nomine vxoris omnia bona possidere, deinde alienāt bona, postea agit contra possidentē matrimonio dissoluto, nō facta discussione contra hæredes mariti, 23

& dubium est an possit. & Bald. in l. i. C. de reuo. his quæ fin. in fraud. cred. vult, quod non requiratur discussio. & idem tenet Ang. in l. exitus. de acquir. poss. per l. fin. C. de acquir. poss. quæ vult, quod ille qui nostro nomine possit nobis adferre præiudicium, & ideo vult quod Dominus vel creditor possit sine aliqua obstantia recuperare tenuram. Sed tu dic, quod hoc non probat, quia loquitur in mero detentore, qui nostro nomine detinebat, deinde alienauit, & sic loquitur in inquilino, vel in alio detentore, & in isto loquitur in possessore saltem naturaliter. † nam qui precario rogat, naturaliter possidet, vt l. quod meo. & l. interdum. de acquir. poss. & ideo dic, quod si esset constitutum sine precario, procedet dict. Bald. & Angel. quia essemus in mero detentore. Sed non potest procedere in marito qui constituit se precario possidere. & ita alias disputando firmaui. & ex hoc inferas quod tertius possessor, qui habet causam à detentore, non habet beneficium excussionis contra illum pro quo detentor retinebat. Vigesimo & ultimo, † an quando proceditur in causa de veritate & æquitate, sit opus facere discussionem, & in hoc dicendum est, quon non est necessaria, quia est ista solennitas de apicibus iuris, & non est de æquitate, & ita dicit Bald. in l. si mancipium. §. fin. per gl. ibi positam.

F I N I S.

06. 6. 1. 3352

